

Programul Operațional Regional 2014 – 2020

Ianuarie 2015

CUPRINS

Abrevieri.....	4
SECȚIUNEA 1. Strategia pentru contribuția programului operațional la strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale	7
SECȚIUNEA 2. Axele prioritare.....	50
2.A Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic	50
2.B Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii.....	61
2.C Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	79
2.D Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile	102
2.E Axa prioritară 5: Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural.....	121
2.F Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională	131
2.G Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	142
2.H Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale.....	154
2.I Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban.....	165
2.J Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.....	176
2.K Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară	188
2.L Axa prioritară 12: Asistență tehnică.....	198
SECȚIUNEA 3. Plan de finanțare	204
SECȚIUNEA 4. Abordare integrată a dezvoltării teritoriale	209
SECȚIUNEA 5. Nevoile specifice ale zonelor geografice cel mai grav afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă supuse celui mai ridicat risc de discriminare sau de excludere socială (după caz).....	216
SECȚIUNEA 6. Nevoile specifice ale zonelor geografice care suferă de pe urma unor handicapuri naturale sau demografice severe și permanente (după caz)	220
SECȚIUNEA 7. Autoritățile și organismele responsabile cu managementul, controlul și auditul, precum și rolul partenerilor relevanți	221
7.1 Autorități și organisme relevante	221
7.2 Implicarea partenerilor relevanți	221
SECȚIUNEA 8. Coordonarea dintre fonduri, FEADR, FEPAM și alte instrumente de finanțare naționale și ale uniunii, precum și coordonarea cu BEI.....	226
SECȚIUNEA 9. Condiționalități ex-ante	231

SECȚIUNEA 10.	Reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari	281
SECȚIUNEA 11.	Principii orizontale	285
SECȚIUNEA 12.	Elemente separate	289

ABREVIERI

ADR	Agenția pentru Dezvoltare Regională
AM	Autoritatea de Management
ANCPI	Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară
ANRSC	Agenția Națională pentru Reglementarea Serviciilor Comunitare
AP	Acord de Parteneriat
API-12	Axe prioritare
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BI	Regiunea București Ilfov
BM	Banca Mondială
C	Regiunea Centru
CCDR	Comitetul Consultativ pentru Dezvoltare Regională
CCII	Centre Comunitare de Interventie Integrata
CDI	Cercetare, Dezvoltare, Inovare
CDR	Consiliul de Dezvoltare Regională
CE	Comisia Europeană
CNSR	Cadrul Național Strategic de Referință 2007–2013
CPE_n	Contract de Performanță Energetică
CSC	Cadrul Strategic Comun
DPCE	Documentul de Poziție al Comisiei Europene
EEV	Enhanced Environmently friendly Vehicle (normă Euro între Euro V și Euro VI)
ESCO	Companii de Servicii Energetice
EUR	Euro
FEAD	Fondul European pentru cele mai Defavorizate Persoane
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții
FSE	Fondul European Social
GES	Gaze cu Efect de Seră
GLF	Grup de Lucru Funcțional
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național pentru Statistică
IT	Tehnologia Informației
loc.	locuitori
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
MEN	Ministerul Educației Naționale
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
MMFSPV	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
MS	Ministerul Sănătății

MT	Ministerul Transporturilor
NE	Regiunea Nord Est
NV	Regiunea Nord Vest
OCPI	Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară
OI	Organism Intermediar
OMT	Organizația Mondială a Turismului
ONG	Organizații Non-guvernamentale
OS	Obiectiv specific
OT	Obiectiv Tematic
PAED	Planuri de Acțiune privind Energia Durabilă
PAM	Programul de Acțiune privind Mediul
PDR	Planul de Dezvoltare Regională
PI	Prioritate de investiție
PIB	Produs Intern Brut
PNACAS	Programul Național de Asistență Comunitară și Acțiuni pentru Sănătate
PNCR	Punctul Național de Contact pentru Romi
PND	Planul Național de Dezvoltare 2007 - 2013
PNR	Programul Național pentru Reformă
PMUD	Plan de Mobilitate Urbană Durabilă
PO	Programul Operațional
POC	Programul Operațional Competitivitate
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Programul Operațional Regional
RST	Recomandări Specifice de Țară
SE	Regiunea Sud Est
SICCF	Sistemul integrat de Cadastru și Carte Funciară
SM	State Membre
SMuntenia	Regiunea Sud Muntenia
SNC	Strategia Națională de Cercetare
SNCDI	Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională
SNIMM	Strategia Națională pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii
SNS	Strategia Națională de Sănătate 2014-2020
SV Oltenia	Regiunea Sud Vest Oltenia
TEN-T	Trans-European Transport Networks
TFUE	Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene
TIC	Tehnologia Informației și Comunicării
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UPU	Unitati de Primiri Urgențe
V	Regiunea Vest

VAB Valoare Adăugată Brută
WTTC World Travel and Tourism Council
YEI Youth Employment Initiative

SECȚIUNEA 1. STRATEGIA PENTRU CONTRIBUȚIA PROGRAMULUI OPERAȚIONAL LA STRATEGIA UNIUNII PENTRU O CREȘTERE INTELIGENTĂ, DURABILĂ ȘI FAVORABILĂ INCLUZIUNII SI REALIZAREA COEZIUNII ECONOMICE, SOCIALE ȘI TERITORIALE

1.1. Strategia pentru contribuția programului operațional la strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale

1.1.1. Descrierea programului strategiei pentru de contribuire la strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și pentru realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale.

Programul Operațional Regional 2014-2020 își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, prin completarea și dezvoltarea direcțiilor și priorităților de dezvoltare regională conținute în PND și CNSR 2007–2013 și implementate prin POR 2007–2013, precum și prin alte programe naționale. Această abordare are la bază una dintre principalele recomandări ale Raportului de evaluare ex-ante POR 2007–2013, în care se afirmă că pe termen lung obiectivul global al politicii de dezvoltare regională va putea fi atins dacă se urmăresc în continuare prioritățile majore de dezvoltare stabilite în perioada 2007-2013.

Totodată, programul propune o serie de priorități de investiții care asigură convergența cu Strategia Uniunii Europene pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și cu scopul specific al Fondului European de Dezvoltare Regională, în conformitate cu obiectivele Tratatului, în ceea ce privește coeziunea economică, socială și teritorială. Astfel, Programul Operațional Regional 2014-2020 își propune să abordeze toate provocările pentru dezvoltare identificate în Acordul de Parteneriat elaborat pentru România (și aprobat în data de 6 august 2014), adresând 9 din cele 11 Obiective tematice formulate în Strategia UE 2020.

Strategia POR 2014-2020 se fundamentează pe analize socio-economice detaliate care evidențiază actualitatea celor mai multe priorități de dezvoltare regională identificate pentru perioada 2007-2013, dar și priorități noi, menite să conducă la creșterea capacității inovative la nivel regional și local. Sunt încă de actualitate nevoile de dezvoltare a anumitor tipuri de infrastructuri de transport, educațională, de sănătate completate cu priorități noi, impuse de necesitatea modernizării economiilor regionale românești, în concordanță cu politica de coeziune a UE și cu țintele de atins în contextul *Strategiei Europa 2020*, privind investițiile în tehnologii moderne, servicii și creșterea competitivității.

Conform metodologiei de elaborare, s-a urmărit asigurarea coerenței interne a POR 2014-2020 prin respectarea logicii intervenției, care propune, într-o primă etapă, identificarea nevoilor de dezvoltare care urmează să fie adresate prin program, iar ulterior sunt formulate direcțiile de acțiune și obiectivele specifice aferente schimbării urmărite prin prioritățile de investiții selectate și cuantificarea acestei schimbări prin rezultatele propuse. Referitor la coerența externă, POR 2014-2020 este în conformitate, ca și direcții de acțiune, cu conținutul AP 2014-2020 și are la bază prioritățile comune de dezvoltare propuse în PDR-urilor și sintetizate prin SNDR, fiind totodată corelat și complementar cu celelalte programe operaționale propuse și/sau strategiile sectoriale elaborate la nivelul ministerelor de linie pentru domeniile asupra cărora se va interveni prin POR. Totodată, atât prin viziunea strategică cât și prin acțiunile propuse spre finanțare în cadrul priorităților de investiții, POR își propune să contribuie la realizarea unor obiective de dezvoltare mai largi, formulate la nivel național în documente precum Programul Național de Reformă sau Recomandările Specifice de Țară pentru România. Astfel, POR 2014-2020 își propune să contribuie la adresarea celor 5 provocări pentru creștere la nivel național, identificate în cadrul Acordului de Parteneriat: competitivitatea și dezvoltarea locală, populația și aspectele sociale, infrastructura, resursele și administrația și guvernarea.

Cel mai relevant factor, din punct de vedere al impactului asupra economiei românești, rămâne criza economică și financiară mondială. Aceasta a afectat profund economia și societatea românească, având implicații majore asupra nivelului de creștere economică, ocupării, mediului de afaceri, sistemelor de sănătate și pensii, educației, turismului și, inevitabil, asupra nivelului de trai al populației. De altfel, concluziile Raportului **Actualizarea evaluării**

intermediare a POR 2007–2013 confirmă că nevoile de dezvoltare identificate în perioada anterioară de programare, nu numai că rămân actuale, dar chiar au fost amplificate de impactul crizei financiare și economice.

Deși în perioada anterioară deteriorării climatului economic și financiar, dinamica PIB a fost robustă: în termeni reali PIB crescând anual cu peste 6%, declanșarea crizei economice în 2008 și adâncirea acesteia în 2009 au condus la inversarea dinamicii PIB, anul 2009 marcând o scădere dramatică de 6,6%. Accentuarea crizei economice este rezultatul adâncirii dezechilibrelor macroeconomice, în special al deficitului contului curent și al celui bugetar. Declinul economic a încetinit inclusiv ritmul de reducere a decalajelor de dezvoltare, măsurat prin PIB/loc., dintre regiunile de dezvoltare și media comunitară. Per ansamblu, în perioada 2005-2010, disparitățile dintre regiunile BI și V, pe de o parte, și restul regiunilor de dezvoltare, pe de altă parte, s-au adâncit. Regiunea V este singura din România al cărei ritm de recuperare a decalajelor a continuat și pe durata recesiunii economice. Regiunea BI a înregistrat cea mai amplă deteriorare a PIB/locuitor, ca urmare a impactului crizei economice, însă nivelul indicatorului din această regiune rămâne net superior valorilor înregistrate în celelalte regiuni de dezvoltare.

Viziunea strategică pentru POR 2014-2020 are la bază următoarele **nevoi de dezvoltare**, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunilor României, precum și a principalelor direcții de acțiune strategică menționate de CE în DPCE, în special în ceea ce privește finanțarea din FESI în perioada 2014-2020:

- **Transfer limitat al rezultatelor cercetării în piață și nivel scăzut de asimilare a inovării în firme**

Sprijinul pentru cercetare și dezvoltare este extrem de scăzut în raport cu obiectivele pentru 2020 (3% pentru UE și 2% pentru România), situându-se, în medie, în 2012 la 0,42% din PIB, fiind în mare măsură ineficient, cu un sistem de cercetare și inovare fragmentat, priorități insuficient bazate pe cerere, conexiuni internaționale slabe, absența unei mase critice privind calitatea rezultatelor cercetării, care nu se transformă în cercetare aplicată și în aplicații inovatoare, legături slabe între educație, cercetare și mediul de afaceri.

Totodată, la nivelul UE, pentru 2014, conform raportului „Innovation Union Scoreboard”, România este inclusă în grupa ultimelor state privind cel mai scăzut grad al inovării, în categoria inovatorilor modești, ultima dintre cele patru categorii ale clasamentului, împreună cu Bulgaria și Letonia. România se clasează pe ultimele poziții în ceea ce privește proporția IMM-urilor inovative care cooperează cu altele, numărul de aplicații pentru patente, investițiile în firme sau numărul de IMM-uri care au introdus un produs sau un proces inovator, fiind sub media UE pentru acești indicatori.

Conform Acordului de Parteneriat, transferul tehnologic și canalele de comercializare, au un grad scăzut de utilizare, având un impact direct asupra limitării aplicării comerciale a activităților CDI. În prezent, conform INS, în România există un număr redus de firme inovative - 8.116 în comparație cu numărul firmelor înregistrate (452.000), dintre care doar 6.102 sunt localizate în cele șapte regiuni mai puțin dezvoltate. Conform Acordului de Parteneriat, transferul tehnologic și canalele de comercializare, au un grad scăzut de utilizare, având un impact direct asupra limitării aplicării comerciale a activităților CDI. În România, infrastructuri de inovare și transfer tehnologic au rolul de intermediari între cererea și oferta de

inovare pe piață.

La nivel național, sunt acreditate de către MEN 49 de infrastructuri de inovare și transfer tehnologic, dintre care doar 28 localizate în cele șapte regiuni mai puțin dezvoltate. Aceste entități, conform rapoartelor de monitorizare realizate de MEN nu au capacitate de a asimila informațiile complete referitoare la toate inovațiile existente în piață și nici capacitatea de auto-susținere. În consecință, este necesară crearea de noi astfel de infrastructuri de inovare și transfer tehnologic, precum și dezvoltarea celor existente, astfel încât ele să poată funcționa optim ca un intermediar între cererea de inovare pe baza nevoilor identificate în piață și oferta diversificată a rezultatelor cercetării, adaptată conform cererii.

- **Sector al IMM-urilor insuficient dezvoltat, cu impact negativ asupra competitivității economiilor regionale**

Deși s-au făcut progrese, România prezintă serioase decalaje de competitivitate în raport cu statele UE, la nivelul tuturor elementelor care determină competitivitatea. Acestea se reflectă în ultimă instanță, într-o productivitate scăzută, fapt ce definește problema competitivității în România.

Competitivitatea economică are la bază atât determinanți la nivel macro - pe componentele de instituții, finanțe publice, infrastructură, piața muncii, transparență, mediu, cât și la nivel micro - mediu de afaceri, dinamica IMM-urilor, antreprenoriat, activitate de inovare, clusterizare, dezvoltarea rețelelor de afaceri. În acest context, creșterea competitivității IMM-urilor devine element cheie pentru adresarea obiectivelor Strategiei UE 2020, având în vedere faptul că 99 % din întreprinderile din UE (aproximativ 20 de milioane) sunt IMM-uri.

În România, sectorul IMM-urilor este, practic, structura de bază a economiei, având în vedere că acestea reprezintă 99,64% din întreprinderi. Deși IMM-urile dețin rolul de motor principal al creșterii economice, acest sector se confruntă cu o serie de probleme, care generează un impact direct asupra competitivității economice a țării. Astfel, principalele puncte slabe ale sectorului IMM-urilor, identificate la nivelul documentelor cheie de programare strategică națională, sunt următoarele:

- Grad redus de cultură antreprenorială – reflectat prin densitatea relativ scăzută a afacerilor în toate regiunile. Această problemă este identificată la nivelul AP, SNC, SGIMM. În România (2011) existau 21 IMM-uri/1.000 de loc., valoare situată la mai puțin de 50% din media UE. Conform AP, România se clasează pe penultimul loc în UE 27 din punct de vedere al densității activităților economice. Pentru ca în România să poată fi atinsă media europeană ar fi necesară crearea a peste 460.000 de IMM-uri peste numărul celor deja existente - această valoare reprezentând masa critică de IMM-uri (reprezintă numărul de IMM la 1000 locuitori), necesară ca o condiție pentru funcționarea optimă a economiei. La nivel regional, peste media UE-27 și, implicit peste media națională, se află regiunea București Ilfov cu 48 IMM/1000 loc. Totuși, valoarea acestui indicator nu reflectă nivelul de dezvoltare a mediului de afaceri în județul Ilfov, care este comparabil cu regiunea SM.
- Problema masei critice a IMM-urilor este influențată, conform SNC și SG IMM, și de reziliența noilor afaceri – 2/3 dintre întreprinderile noi dispar de pe piață în primul an de viață. Regiunea BI a înregistrat, în anul 2008, cea mai redusă rată de supraviețuire a firmelor după un an de funcționare, respectiv 36,8%, (deși în următorii ani a ajuns până la 63,1%).

- Dificultățile de creștere reprezintă un alt aspect critic identificat în AP – problema gabariturii afacerii/dimensiunii companiilor. Astfel, majoritatea IMM-urilor sunt mici, de dimensiuni locale și au motivare redusă de creștere. Conform AP, ponderea microîntreprinderilor este de 88% (2012), sunt prea puține întreprinderi de mărime mijlocie, și, în general, dezvoltarea unui IMM în sensul trecerii dintr-o categorie de dimensiune în alta este limitată de mai multe obstacole: acces la resurse (teren, forță de muncă, capital), acces la finanțare redus, eficiența procesului de producție, grad de inovare, legături eficiente cu propriile piețe.
- Structura sectorială a activității – conform AP, există un număr redus de sectoare economice puternice. În acest sens, SNC identifică sectoarele industriale și ale serviciilor cu valoare adăugată competitivă, care au demonstrat creșteri recente și performanțe la export. Conform AP, investițiile dedicate prin FESI creșterii durabile a competitivității naționale, în perioada 2014-2020, vor fi prioritizate atât în cadrul SNC, cât și pe baza SGIMM și PDR, care pot identifica, la nivel regional/local, alte sectoare competitive.
- Scăderea, în perioada 2008-2010, cu circa 20% a numărului de IMM-uri care exportă, în special a celor care exportă în UE, precum și ponderea redusă a IMM-urilor care exportă, raportat la nivelul înregistrat în UE, în special a celor care exportă în afara UE.

Cu toate că IMM-urile au beneficiat de sprijin prin intermediul structurilor de incubare a afacerilor acesta a fost totuși insuficient: deși la nivel național există mai multe astfel de structuri, în anul 2012 erau acreditate și monitorizate doar 10 de incubatoare de afaceri, din care doar șapte funcționale, sprijinind 149 de IMM-uri cu 327 locuri de muncă. Conform studiilor în domeniu, IMM-urile care au beneficiat de sprijin în cadrul incubatoarelor ar fi mult mai puțin predispuse riscului de a eșua în primii ani de activitate după înființarea lor. Sectorul IMM poate fi caracterizat prin orientare relativ slabă către activități productive, acces redus la capital, tehnologie și infrastructură, aspecte care afectează negativ productivitatea economică. Totodată, sectorul IMM-urilor necesită sprijin pentru accesarea de fonduri și atragerea de forță de muncă competentă, fiind un sector vulnerabil în fața schimbărilor economice.

- **Consumuri energetice nesustenabile și potențial de economisire ridicat în infrastructurile publice, inclusiv clădiri publice, precum și la nivelul clădirilor rezidențiale**

Sectorul clădirilor este un mare consumator de energie și contribuie major la emisiile de gaze cu efect de seră. Din totalul clădirilor la nivel național, clădirile rezidențiale reprezintă o majoritate semnificativă. Datele INS indică, pentru anul 2011, un număr de aproximativ 5,1 mil. de clădiri cu locuințe, corespunzător unui număr de 8,4 mil locuințe. Mediului urban (cca. 4,6 mil locuințe) îi sunt specifice locuințele multifamiliale, iar în mediul rural (3,8 mil. locuințe) predomină locuințele individuale. Din totalul celor 4,6 mil locuințe localizate în mediul urban, circa 1,4 mil de apartamente sunt conectate la sistemul centralizat de furnizare a energiei termice. Circa 40% din locuințele din mediul urban conectate la sistemul centralizat sunt localizate în regiunea BI.

Clădirile nerezidențiale ocupă un loc important în fondul de clădiri din România în ceea ce privește consumul de energie. Dintre toate tipurile de clădiri, cele deținute de autoritățile publice centrale sau locale ocupă un loc important în politicile de creștere a eficienței energetice a clădirilor, prin prisma exemplului de a contribui la reducerea consumului de

energie și a emisiilor de CO₂ în atmosferă, și mai ales ținând cont de portofoliul clădirilor deținute. Estimările privind stocul de clădiri publice (BERD) indică o suprafață de aproximativ 31 mil. m² la nivel național, din care 9 mil. m² în unități de sănătate, 15 mil. m² în unități de educație, respectiv 7 mil. m² în clădiri administrative (primării, biblioteci, muzee etc.). În particular, un inventar realizat de MDRAP cu privire la clădirile cu suprafețele de peste 500 m² deținute și ocupate de administrația publică centrală, indică un număr de 2953 de clădiri cu o suprafață de aproximativ 6,7 mil. m².

Fondul de clădiri din România a fost construit la standarde scăzute în timpul regimului comunist, iar renovarea fondului existent a fost neglijată. Performanța energetică a clădirilor este foarte scăzută, astfel încât există un potențial mare de economisire a utilizării energiei.

În același timp, există un potențial mare de economisire a energiei și în sectorul iluminatului public, pe fondul unei dezvoltări insuficiente a acestuia. În anul 2012, consumul de energie electrică în iluminatul public s-a cifrat la 669 GWh, înregistrând o creștere față de anul anterior cu 29 GWh (respectiv +4,5%). Un studiu BERD estimează un număr de 4.000 de ore anual de funcționare a sistemului de iluminat public, puterea sistemului de iluminat fiind de 167 MW. La nivel național, doar în jumătate din totalul celor 3180 de localități era organizat și furnizat serviciul de iluminat public, respectiv 255 de localități în mediul urban și aprox. 1400 de localități în zonele rurale. Pe regiuni de dezvoltare, cele mai puține localități în care este organizat serviciul de iluminat se regăsesc în regiunea BI (7 localități), iar cele mai numeroase se înregistrează în regiunea SMuntenia (607 localități). Gradul de acoperire a municipalităților cu serviciul de iluminat public este relativ scăzut la nivel național. Conform ANRSC, gradul de acoperire de servicii de iluminat în municipiile reședințe de județ este de 93%. Acoperire de 100% se înregistrează numai în câteva orașe mari (ex. Suceava, Ploiesti, Braila, Brasov).

Conform ANRSC, în anul 2013, un număr de 82 de localități beneficiază de sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice, număr aflat într-o continuă scădere. Cele mai multe dintre ele (61 de sisteme) utilizează gazul drept combustibil, iar pentru același număr de sisteme autoritățile locale asigură subvenție. La nivelul lunii decembrie 2012 existau la nivel național 2.719 km de rețele de transport, respectiv 6.946 km rețele de distribuție. În anul 2012 pierderile din rețea au fost de 385 Gcal/Km rețea/an. De subliniat faptul că valoarea totală a pierderilor din anul 2012 - 3.719.706 Gcal reprezintă aproximativ toată cantitatea de energie termică produsă pentru populație în sisteme centralizate în oricare trei regiuni de dezvoltare, exclusiv regiunea București-Ilfov.

- **Nivel de poluare ridicat la nivelul zonelor urbane**

Datele existente confirmă faptul că o mare parte din poluarea de la nivelul orașelor și conținutul crescut de CO₂ se datorează traficului motorizat în interiorul acestora, atât al autoturismelor individuale și autovehiculelor de marfă, cât și mijloacelor de transport în comun învechite. Congestionarea traficului reprezintă o problema cvasi-generală în toate marile municipii ale României. Numărul utilizatorilor în transportul public urban este în continuă scădere la nivelul orașelor, concomitent cu creșterea intensivă a numărului de autovehicule personale (INS) cu efecte asupra poluării, creșterii congestiei traficului și consumuri energetice mari, fiind notabil faptul că numărul de pasageri transportați de către operatorii de transport în aceste areale urbane a scăzut de la peste 3,5 mld pasageri/an în 1992 la mai puțin de 2 mld pasageri/an în 2012. Reducerea numărului de orașe și municipii care gestionau servicii de transport public, și reducerea cantitativă și calitativă a serviciilor oferite s-au produs în contextul dispariției multor platforme industriale, al reducerii la aproape jumătate

al persoanelor angajate în industrie (în mediul urban) precum și oportunităților oferite de autoturismele personale. În plus, dinamica spațială continuă a localităților urbane, de cele mai multe ori manifestată sub forma expansiunii necontrolate, a accentuat problema traficului în orașe și folosirea intensivă a autovehiculelor proprii în lipsa transportului public urban de calitate.

Gradul de poluare în orașe a crescut și din cauza utilizării masive a transportului auto comercial, traficul de tranzit prin zona centrală a orașelor fiind o problemă în arealele urbane care nu dispun de by-pass-uri sau centuri ocolitoare.

România are în cele 320 de orașe și municipii un număr insuficient de spații pietonale și spații verzi, iar utilizarea bicicletei ca mijloc de locomoție (și nu recreațional) este încă percepută ca fiind în stadii incipiente.

- **Zone urbane degradate, vacante sau neutilizate corespunzător la nivelul orașelor din România**

Trecerea la sistemul economiei de piață a generat schimbări majore la nivelul structurii și funcționalității orașelor din România. Pe fondul reducerii activităților industriale, concomitent cu reducerea capacității investiționale a autorităților locale, o serie de zone/ terenuri din interiorul orașelor sunt în momentul de față în stare de degradare și își pun amprenta asupra calității mediului, și implicit a calității vieții în orașe. Lipsa de întreținere și modernizare a diferitelor spații din interiorul orașelor (cartiere de locuințe, zone istorice, zone în care s-au desfășurat activități economice etc.) a indus posibile probleme de mediu în cadrul orașelor și au afectat într-o mare măsură comunitatea locală caracterizată, de cele mai multe ori, prin stare de sănătate precară, șomaj în creștere și, în consecință, venituri reduse.

Mai mult, analiza datelor statistice la nivelul orașelor din Romania indică o tendință de extindere necontrolată a spațiului urban care generează o serie de aspecte negative, cum ar fi degradarea mediului natural și consumul ireversibil de teren ceea ce necesită un proces adecvat de gestionare a folosințelor de teren la nivel urban în scopul dezvoltării resurselor de teren în mod durabil.

În acest context, investițiile privind modernizarea, reutilizarea și refuncționalizarea diferitelor zone din interiorul orașelor ocupă un loc important în strategiile privind dezvoltarea durabilă a orașelor, contribuind la reducerea expansiunii urbane necontrolate și la o creștere urbană sustenabilă.

- **Resurse valoroase de patrimoniu cultural slab valorificate**

Patrimoniul cultural este amenințat de efectele combinate ale schimbărilor climatice, ale altor schimbări de mediu, ale intervenției umane, precum și de riscuri legate de securitate. În special schimbările climatice pot conduce la deteriorarea ireversibilă sau la pierderea bunurilor de patrimoniu cultural, din cauza fragilității și vechimii acestora. Alte cauze care generează disfuncții și vulnerabilități ale patrimoniului cultural sunt reprezentate de gradul de implicare scăzut al autorităților, gestionarea defectuoasă a patrimoniului de către autorități, lipsa de educație, nerespectarea legislației, intervenții neavizate, lipsa fondurilor pentru sprijinirea proprietarilor.

Strategia sectorială în domeniul Culturii și Patrimoniului Național 2014-2020 identifică un număr de 30108 monumente istorice, dintre care 75% dintre monumente sunt în pericol, iar

35% dintre monumente au un grad avansat de degradare. În ceea ce privește starea de conservare a monumentelor, numai 4387 de monumente sunt în stare bună și foarte bună.

Starea de conservare a obiectivelor de patrimoniu cultural, devenite simboluri ale orașelor, este amenințată de dezastre și riscuri legate de securitate. Pentru a preveni producerea de daune ireversibile de către aceste riscuri combinate asupra patrimoniului cultural sunt necesare acțiuni concertate.

- **Potențial turistic valoros, echilibrat distribuit teritorial – alternativă pentru revigorarea zonelor mai puțin dezvoltate / izolate**

Turismul a avut o contribuție directă semnificativă și în ceea ce privește ocuparea locurilor de muncă, constatându-se faptul că a creat și menținut, în 2012, aproximativ 193000 locuri de muncă (2,3% din numărul total de angajați), în timp ce contribuția la crearea și menținerea de locuri de muncă inclusiv în sectoare conexe a fost de peste două ori mai ridicată (494000 locuri de muncă, respectiv 5,7% din numărul total al angajaților). De asemenea, estimările WTTC, Travel&Tourism Economic Impact 2013, plasează România în primele 5 țări ale lumii în ceea ce privește creșterea contribuției directe a turismului la formarea PIB (+10,6%) și pe locul 4 în ceea ce privește creșterea cheltuielilor totale efectuate de turiștii străini (+13,2%).

În ciuda existenței unui potențial turistic diversificat, turismul se confruntă cu un nivel redus / insuficient al investițiilor în modernizarea capacităților de primire și a bazelor de agrement, cu impact direct asupra calității infrastructurii specifice, a duratei sejurului, stabilității forței de muncă specializate. Infrastructura edilitară a stațiunilor este într-o stare avansată de degradare: căile de circulație, parcărilor, spațiile verzi și recreative, fațadele clădirilor.

În particular, sectorul balnear este incorect perceput ca adresându-se exclusiv persoanelor cu probleme de sănătate. Astfel, cele mai multe izvoare termale și minerale din România rămân neexploatate, deși sectorul balnear este considerat unul dintre domeniile cu cel mai ridicat potențial, atât din perspectiva exploatarea resurselor, cât și a tendințelor favorizante manifestate la nivel mondial, în ceea ce privește turismul de „wellness”.

Calitatea factorului uman prin intermediul căruia se comercializează și se consumă produsul turistic are un rol hotărâtor în politica de dezvoltare a sectorului turism astfel încât nici o dezvoltare turistică nu poate fi concepută fără antrenarea dezvoltării unei forțe de muncă corespunzătoare.

PDR-urile au identificat dezvoltarea turismului ca o prioritate de dezvoltare pe baza potențialului turistic existent în toate regiunile. Acest potențial justifică sprijinirea dezvoltării economice prin turism, materializat în creșterea ocupării forței de muncă, dezvoltarea infrastructurii stațiunilor turistice, și includerea acestora în circuitul turistic și promovarea lor în scopul atragerii turiștilor.

- **Gradul scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale țării, care are drept consecință o atractivitate scăzută și investiții extrem de reduse**

Cantitatea și calitatea infrastructurii de transport, bazate pe investițiile în domeniu, precum și gradul de acces la aceasta reflectă nivelul de civilizație, deopotrivă cu disponibilitatea de evoluție și creștere economică. În actualele condiții este necesar ca dezvoltarea și modernizarea infrastructurii regionale de transport să ia în considerare dinamica redusă a dezvoltării economice în zonele unde acest tip de infrastructură este slab dezvoltată. Siguranța rutieră reprezintă și ea o problemă pe drumurile județene; deși preiau mai puțin de un sfert din

traficul total, pe aceste drumuri se înregistrează peste o treime din totalul accidentelor, iar victimele bicicliști sunt în proporție de peste 80% în mediul rural. Este cu siguranță nevoie de o creștere a gradului de siguranță rutieră, în special prin investiții dedicate participanților nemotorizați la trafic (pietoni și bicicliști).

Recesiunea a diminuat volumul investițiilor în infrastructura de transport, afectând starea drumurilor județene. Deși în ultimii ani au fost alocate fonduri europene pentru modernizarea rețelei de drumuri județene, aceasta rămâne slab dezvoltată și de o calitate necorespunzătoare. Ponderea drumurilor județene nemodernizate (pietruite și de pământ) în totalul drumurilor județene rămâne ridicată: la nivelul anului 2012, 25% din drumurile județene sunt neasfaltate. Competitivitatea teritoriilor care nu beneficiază de acces la o infrastructură modernizată rămâne redusă.

Astfel, la nivelul regiunilor au fost inventariate sectoarele de drum județean care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu Rețeaua TEN-T, prioritizarea fiind făcută luând în calcul și efectele socio-economice scontate prin intervențiile preconizate. Circa 14000 de km din totalul de 23000 km de drumuri județene care asigură conectivitatea au nevoie de modernizări și reabilitări, iar proiectele prioritizate la nivel de regiune totalizează circa 3500 km. Toate proiectele prioritizate sunt corelate cu investițiile prevăzute în MasterPlanul General de Transport și cu sectoarele deja modernizate din rețeaua națională strategică de transport. Din totalul de peste 35000 km de drumuri județene, doar circa 9000 de km se află într-o stare bună, din care aproximativ un sfert (2200 km) au fost reabilitați și modernizați prin POR 2007-2013. Lipsa accesului facil la coridoare TEN T și implicit către orașe și municipii face ca un procent relevant din forța de muncă disponibilă în mediul rural să nu aibă mobilitatea dorită.

- **Infrastructurile educaționale, de sănătate și de servicii sociale subdimensionate împiedică incluziunea socială și dezvoltarea capitalului uman**

În ceea ce privește starea de sănătate a populației, în România indicatori importanți (mortalitatea infantilă și maternă) au valori de până la 3 ori mai mari decât cele ale mediei UE, din cauza sărăciei (valorile indicatorilor de sănătate sunt sub medie în regiunile mai sărace - Nord-Est, Sud-Est, respectiv peste medie în regiunea BI), a lipsei accesului la servicii medicale (indicatori de sănătate mai slabi mediu rural comparativ cu urban) sau a deficiențelor în furnizarea serviciilor medicale (datorate și condițiilor infrastructurale proaste).

Sistemul sanitar prezintă infrastructură și echipamente subdezvoltate/depășite, precum și capacitate redusă de acoperire cu servicii a zonelor rurale și a celor sărace, manifestate în distribuția inegală a asistenței medicale publice sau la nivelul comunității (servicii comunitare integrate de asistență medicală și socială), calitate și acces suboptimal la asistența medicală de nivel secundar (servicii în regim ambulatoriu), capacitate redusă a sistemului de a răspunde nevoilor de servicii medicale de urgență prespitalicești și spitalicești la nivel regional.

Serviciile comunitare integrate de asistență medicală și socială și medierea sanitară (pentru grupurile vulnerabile, inclusiv Roma) sunt inegal și insuficient răspândite teritorial (numai 800 din cele peste 3000 de unități administrative rurale - comune) au acces la asistență medicală comunitară, la creșterea accesului la aceste servicii contribuind centrele comunitare integrate socio-medicale.

Infrastructura ambulatoriilor în România este, în continuare, deficitară și inegal distribuită: numărul ambulatoriilor de specialitate, aflate în proprietate publică a scăzut cu cca. 30% în

toate regiunile, mediul urban concentrând 92,5% din numărul dispensarelor medicale.

În cazul serviciilor medicale prespitalicești (de urgență), deși au fost realizate investiții, totuși există nevoia de a deservi populația (în special comunitățile marginalizate și a celor cu populație roma, neasigurată), în condițiile unei uzuri morale a infrastructurii și echipamentelor specifice acestor servicii.

În cazul multora dintre spitalele județene de urgență, pe lângă uzură fizică, se înregistrează și o acută nevoie de echipamente moderne, cu ajutorul cărora pot fi tratate afecțiunile complexe de care suferă populația de la nivel urban, dar, mai ales, de la nivel rural.

Unele spitale, județene/ universitare, pe lângă uzura fizică înregistrată, sunt și în situația de a funcționa în mai multe clădiri (25-30), aflate la câțiva kilometri distanță, periclitând viața pacienților ce au nevoie de transport cu ambulanța pentru transferul între secții. Această situație, împreună cu nevoia de a avea un nivel terțiar de sănătate corespunzător pentru anumite patologii (cancer de col uterin etc.) și de a facilita accesul grupurilor vulnerabile la acest tip de asistență, a determinat MS să identifice ca una din prioritățile principale de investiții, crearea unei rețele de 8 spitale strategice („spitale regionale de urgență”).

În afara serviciilor medicale, investițiile în infrastructura serviciilor sociale sunt în mod egal necesare. Scăderea ratei natalității și creșterea mortalității generale s-au concretizat în tendința generală de îmbătrânire a populației României, ceea ce exercită o presiune sporită asupra sistemului de asistență socială, în sensul creșterii cererii de servicii sociale (bătrâni, persoane cu dizabilități etc.), mai ales în mediul rural, deficitar în privința existenței centrelor sociale cât și a personalului (asistenți sociali) necesar.

Una dintre reformele majore asumate de România în domeniul asistenței sociale, în concordanță cu RST, a reprezentat-o dezinstituționalizarea, respectiv închiderea marilor centre sociale rezidențiale și furnizarea de servicii sociale în cadrul comunității în special pentru anumite categorii de persoane (copii, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități etc.). Peste 20% din persoanele vârstnice din România au nevoie de servicii de acest gen dar numai 0,23% beneficiază de ele. În ceea ce privește beneficiarii persoane cu dizabilități, centrele de zi pentru astfel de persoane există în doar 25% din județele țării, în restul de 75% din județele țării neexistând nici măcar un singur centru la nivelul județului. În ceea ce privește beneficiarii copiii, numărul centrelor de zi care oferă servicii publice de îngrijire de zi pentru copii se situează, cu excepția a 4 județe (Sălaj, Mehedinți, Iași, Cluj) și a sectorului 3 din București, sub 10/județ, ceea ce denotă o clară subdimensionare în raport cu nevoia de astfel de servicii. Dezvoltarea infrastructurii aferente acestui sistem de servicii, împreună cu diversificarea tipurilor de servicii este o nevoie urgentă care, pe termen lung, va reduce în mod semnificativ presiunea exercitată asupra sistemului de asistență socială

În România, fenomenul sărăciei atinge cote alarmante, rata riscului de sărăcie și excluziune socială situându-se, în anul 2011, la 40,3% (sărăcia relativă), clasând țara noastră pe locul al doilea în topul SM ai căror locuitori sunt expuși riscului de sărăcie. De asemenea, sărăcia la nivelul României este un fenomen care se înregistrează, în proporții diferite, în aproape toate regiunile țării, inclusiv în regiunea BI, catalogată drept regiune mai dezvoltată. Printr-un studiu al BM (2014) au fost identificate zone sărace urbane la nivelul întregii țări. În plus, lipsa unor intervenții coordonate și focalizate a condus la apariția unor cartiere defavorizate la nivelul orașelor, cu un fond construit în stare precară, cu infraționalitate ridicată, cu abandon școlar

etc., care accentuează fenomenul de segregare socio-spațială.

În plus, în anul 2010, unul din cinci tineri români era expus riscului de sărăcie (fenomen aflat în continuă expansiune din 2001), în timp ce, în cazul femeilor, rata riscului de sărăcie, era de 16,8%. În cazul copiilor -una dintre cele mai vulnerabile categorii- rata sărăciei este în evidentă creștere, de la 22,1% în 2001 la 26,0% în 2010, unul din patru copii aflându-se în întreținerea unei gospodării ale cărei venituri sunt mai mici decât pragul sărăciei. Gradul de risc în cazul copiilor crește atunci când aceștia trăiesc în familii numeroase sau în familii monoparentale.

De asemenea, anumite minorități etnice, dintre care romii, se află, deseori, într-o situație de precaritate acută, fiind afectați de multiple tipuri de deprivare. Un raport al BM cu privire la situația romilor din România arată că 84% din populația romă se află în risc de sărăcie, comparativ cu 22% risc de sărăcie pentru populația majoritară; de asemenea, 90% din populația roma se află în situația de deprivare materială severă, comparativ cu 32% din populația majoritară; doar 30% din populația roma este angajată oficial, față de 64% rată de ocupare a populației majoritare; numai 0,4% din populația roma absolvă o formă de învățământ terțiar, comparativ cu 22%, rata absolvirii unei forme de învățământ superior de către populația școlară majoritară. Deprivarea materială se întâlnește mai ales în situații speciale, precum cea a copiilor Romi din mediul rural, în cazul cărora se apreciază că incidența sărăciei este foarte mare, circa 41% din aceștia trăind în sărăcie.

În ceea ce privește educația, pentru România accesul universal la învățământul obligatoriu reprezintă un obiectiv important. În 2011, doar 2% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 0 și 3 ani erau înscriși la creșă, majoritatea covârșitoare a acestora aflându-se în grija unui părinte sau a familiei, situație determinată de un deficit semnificativ de servicii de îngrijire de tip creșă accesibile din punct de vedere financiar.

Participarea la învățământul preșcolar în rândul copiilor cu vârste între 3 ani și vârsta de înscriere în sistemul obligatoriu de învățământ se menține semnificativ sub media UE 28 de 93,9% și mult sub nivelul de referință de 95% al Cadrului strategic – Educație și formare profesională 2020 (Eurostat, 2013). În 2012, se estimează că aproximativ 220.000 de copii și tineri de vârsta obligatorie (6-16 ani) nu frecventau nicio școală. Rata de abandon este mai ridicată în învățământul liceal și în zonele rurale, precum și în rândul elevilor romi.

Investițiile atât în infrastructură, cât și în dezvoltarea instituțională pentru educația copiilor preșcolari sunt în continuare la un nivel foarte redus, ceea ce generează o disponibilitate limitată, o calitate și o accesibilitate inconsecvente în ceea ce privește învățământul timpuriu și preșcolar, cu efecte asupra înscrierii și performanței în sistemul de învățământ obligatoriu, reprezentând, de asemenea, o barieră în calea participării părinților pe piața muncii.

În prezent, actul educațional se desfășoară în unități din învățământul primar și gimnazial dintre care peste 90% necesită reabilitare, mai mult de 70% dintre acestea fiind localizate în mediul rural. De asemenea, grădinițele și unitățile școlare (în special școlile primare), mai ales din mediul rural, frecventate de copii din medii sociale vulnerabile (de regulă, populația de etnie roma), au dotări edilitare precare (apă curentă, grupuri sanitare, canalizare, sisteme de încălzire), neîndeplinind standardele de calitate corespunzătoare unei funcționări normale. Totodată, transformarea grupei pregătitoare în clasa 0 și includerea acesteia în ciclul învățământului primar a crescut cererea și concomitent suprasolicitația infrastructurii

învățământului primar.

Restructurarea sistemului IVET în România, din cauza ratelor de înscriere scăzute și a infrastructurii precare, a generat închiderea progresivă a școlilor de arte și meserii începând din 2009. Cele care au rămas sunt considerate, în general, neatrăgătoare din cauza calității clădirilor, a dotărilor și a personalului.

Numai 37% dintre tinerii cu vârste între 19 și 21 de ani care provin din gospodării rurale sunt absolvenți de învățământ secundar, comparativ cu 68% dintre cei care provin din mediul urban. În plus, elevii din mediul rural care doresc să continue și să se înscrie în învățământul liceal sunt adesea forțați să se mute de acasă pentru a urma cursuri într-o zonă urbană și se confruntă cu un cost prohibitiv al traiului. Acest fapt determină consecințe negative asupra participării la învățământul terțiar. În pofida demersurilor efectuate în direcția îmbunătățirii cadrului juridic și de politică național, sistemul de învățământ superior și activitățile de cercetare s-au confruntat cu constrângeri legate de finanțare care au afectat capacitatea universităților de a întreprinde procesul de reformă. Legăturile dintre universități, institute de cercetare și sectorul comercial nu sunt suficient dezvoltate, indicând relevanța scăzută a programei din învățământul terțiar pentru nevoile actuale și viitoare ale pieței muncii, precum și lipsa de oportunităților de generare de venituri pe care le au universitățile și centrele de cercetare.

Gradul de învățare continuă în rândul populației de vârstă activă este redus și scade odată cu vârsta și încadrarea în câmpul muncii; numai 1,6% din forța de muncă adultă a participat la programe formale de educație și formare profesională în 2011. Nivelul scăzut de participare la programele de educație și formare profesională pentru adulți în România, poate fi explicat prin existența unor elemente de decuplare între angajatori, lucrători și furnizorii de educație și formare. Acestea generează un sistem de învățare pe tot parcursul vieții necorespunzător și cu performanțe insuficiente, în care angajatorii, lucrătorii și furnizorii de educație și formare fac alegeri și acționează în izolare, fără a interacționa în mod suficient unii cu ceilalți.

- **Nivel scăzut al înregistrărilor cadastrale, care afectează implementarea politicilor privind dezvoltarea socio-economică a comunităților locale**

După 1989 majoritatea proprietăților din fostele zone cooperativizate au trecut printr-un lent proces de restituire în mare parte finalizat, ce a avut ca urmare eliberarea de titluri de proprietate (cca. 95% cereri soluționate), însă înregistrarea actelor de proprietate a fost sporadică, fiind necesară o perioadă îndelungată pentru completa înregistrare a acestora.

România se caracterizează prin existența a două sisteme de înregistrare cadastrală, ca urmare a dezvoltării diferite a regiunilor istorice: înregistrarea în cărți funciare pentru aproximativ 50% din teritoriu (Transilvania, Banat, Nordul Moldovei) și, pentru restul, înregistrarea în registre de transcripțiuni inscripțiuni bazate pe actele de proprietate. În anul 1999 s-a trecut la aplicarea unui sistem național de înregistrare prin cărți funciare, prevăzute de Legea nr. 7/1996 -cadastru și publicitate imobiliară, cărțile funciare deja existente necesitând actualizare cu măsurători cadastrale și informații ale proprietarilor actuali.

În prezent, mai puțin de 50% din proprietăți și drepturi correlative sunt înregistrate în evidențe de Cadastru și Carte Funciară ținute de ANCPI și doar 15% din proprietăți sunt verificate și înregistrate în sistemul de evidență electronic (eTerra). Acoperirea este redusă în special în

zonele rurale, unde doar 9% din proprietăți sunt înregistrate în eTerra.

Lipsa informațiilor referitoare la proprietăți duce deseori la întâzieri în confirmarea valabilității terenului pentru proiecte de infrastructură, afectând pregătirea și implementarea fondurilor structurale UE, având un impact negativ asupra accesului la finanțare din surse comunitare și naționale și asupra dezvoltării regionale. Pregătirea și depunerea proiectelor de investiții în vederea obținerii finanțării de tip structural UE, consolidarea terenurilor agricole și comercializarea produselor agricole sunt împiedicate de lipsa unor evidențe sigure cu privire la bunurile imobile și la proprietarii acestora, fiind necesare eforturi suplimentare pentru a investiga drepturile asupra terenului identificat pentru proiectele depuse. Costul ridicat al înregistrării și decontările succesiunilor mențin blocajul actual pe piața terenurilor, limitează accesul la creditarea formală, descurajează investițiile și limitează baza de venit a proprietății. Așadar, reglementarea situației terenurilor este indispensabilă în adresarea constrângerilor legate de piața funciară, de accesul la credit, în vederea încurajării investițiilor și îmbunătățirii veniturilor.

Lipsa cadastrului ridică probleme și în gestionarea resurselor naturale și reacția la schimbările climatice. Lipsa înregistrării terenurilor împădurite (atât din mediul privat, cât și din domeniul public) are un efect negativ asupra gestionării acestora, dar și asupra implementării programelor care vizează schimbările climatice și cele legate de mediu. În plus, evidențele imobiliare incomplete pot atrage întâzieri în realizarea incluziunii sociale, mai ales în cazul caselor și fermelor deținute fără drepturi legale de către anumite categorii de persoane sărace și dezavantajate (situația așezărilor rurale de romi).

În consecință, absența unui sistem eficient de cadastru reprezintă un obstacol semnificativ în dezvoltarea și implementarea proiectelor de infrastructură, dezvoltarea proprietății și consolidarea terenurilor agricole, funcționarea coerentă și transparentă a pieței funciare, dar și asupra mediului și domeniului social.

- **Intărirea capacității administrative la nivelul AMPOR, OI POR și beneficiari pentru o bună implementare a POR**

Personalul AM / OI are o experiență foarte mare, mulți dintre angajați lucrând în domeniul fondurilor europene din perioada de dinaintea aderării României la UE. Aceste resurse umane cu adevărat vitale sunt foarte apreciate de firmele de consultanță din sectorul privat, unde, de cele mai multe ori, se oferă salarii mai mari și condiții de muncă mult mai bune, fără a exista presiunea și verificarea detaliată asociate poziției din cadrul AM/ OI. Dovezile empirice arată faptul că sistemul actual riscă să piardă personal de bază, cu experiență în favoarea sectorului privat, șansele de reușită în ceea ce privește implementarea proiectelor în perioada 2014-2020 reducându-se.

În ceea ce privește sprijinul pentru beneficiari, experiența 2007 -2013 demonstrează, în special în raport cu alte programe operaționale, că există un sentiment al parteneriatului și colaborării (între AM, OI, beneficiari), care conduce la ideea că toate părțile implicate își doresc cu adevărat ca programul să fie un succes. Se poate concluziona că succesul POR 2007 – 2013 se datorează în bună parte faptului că personalul din AM și OI-uri: *este mai apropiat de solicitanții și beneficiarii programului*; demonstrează o înțelegere superioară a *ceea ce trebuie realizat pe teren*; se bazează pe experiența *persoanelor care știu să proiecteze și să implementeze soluții optime*, colaborând îndeaproape cu echipele beneficiarilor, pe care le cunoaște și în care au încredere; își asumă o mai mare răspundere în ceea ce privește rezultatele față de beneficiari

și de public în general; și, în cele din urmă, *beneficiază de circuite de feedback mai rapide și mai eficiente* din partea beneficiarilor.

Nevoile de dezvoltare identificate nu sunt specifice anumitor regiuni, ci ele se regăsesc în toate categoriile de regiuni. Acest document programatic reprezintă, practic, un numitor comun pentru nevoile comune de dezvoltare ale regiunilor, așa cum reies acestea pe baza PDR-urilor, ceea ce face posibilă formularea unor axe prioritare și priorități de investiții care se adresează tuturor regiunilor, indiferent de încadrarea ca nivel de dezvoltare (regiune mai dezvoltată versus regiune mai puțin dezvoltată).

Astfel, POR 2014–2020 se adresează atât regiunilor sau zonelor mai sărace ale țării, în scopul recuperării decalajelor de dezvoltare, cât și regiunilor mai dezvoltate, pentru a le valorifica potențialul competitiv, într-o măsură cât mai mare. POR 2014-2020 vizează intervenții nu numai în rândul celor șapte regiuni mai slab dezvoltate ale României (NE, SE, S Muntenia, SV Oltenia, V, NV și C), dar și în regiunea BI, care face parte din categoria regiunilor mai dezvoltate (PIB/cap de locuitor de peste 90% din media comunitară).

Pentru a maximiza impactul noii politici de coeziune în ceea ce privește realizarea priorităților europene, CE propune consolidarea procesului de programare strategică a fondurilor structurale prin raportarea la cele 11 obiective tematice, precizate în textul regulamentelor pentru perioada 2014-2020. Această abordare impune practic, ca viziunea strategică pentru POR 2014-2020 să fie aliniată elementelor cuprinse în *Strategia Europa 2020*, care are ca obiectiv creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

În acest context, POR 2014–2020 își propune ca obiectiv general ***creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.***

POR 2014-2020 s-a construit pe o abordare de jos în sus și de sus în jos, în largi parteneriate, pentru asigurarea corelării cu strategiile regiunilor de dezvoltare conținute în PDR, precum și cu strategiile naționale sectoriale. Prioritățile de dezvoltare POR 2014-2020 au la bază nevoile comune de dezvoltare ale regiunilor surprinse în PDR. Direcțiile de acțiune POR 2014-2020 au fost stabilite ținând cont de prioritățile de finanțare relevante ale strategiilor naționale cu luarea în considerare a specificităților regiunilor de dezvoltare. Totodată s-a asigurat corelarea cu politicile europene, fiind luate în considerare obiectivele promovate prin *Strategia Europa 2020*, *RST* sau *DPCE*, cu respectarea obiectivelor tematice și priorităților de investiții aferente politicii de coeziune 2014–2020. Aceasta presupune o concentrare tematică a intervențiilor și stabilirea unor intensități financiare diferite a obiectivelor tematice în funcție de categoria de regiuni.

Strategia POR 2014-2020 se bazează, așadar, pe inițiativele, planurile și programele de dezvoltare locale, regionale și naționale, precum și pe strategiile comunitare, venind în întâmpinarea unor necesități reale ale comunităților (locale și regionale), combinând cunoștințe exogene cu abilitățile actorilor regionali și locali de a identifica nevoi și priorități specifice de dezvoltare.

Viziunea strategică a POR 2014-2020 se bazează pe recunoașterea faptului că fiecare regiune trebuie să își maximizeze potențialul economic și social de dezvoltare astfel încât să contribuie

la creșterea economică națională. Dezvoltarea socio-economică a regiunilor trebuie să se construiască pe experiența și cunoștințele existente la nivel local/regional, precum și pe înțelegerea nevoilor și a priorităților locale, în funcție de potențialul și resursele proprii fiecărei regiuni (în sensul valorificării experienței acumulate deja).

Analizele întreprinse cu privire la elementele determinante ale creșterii economice la nivel regional identifică o serie de **factori critici de creștere economică**, printre care se numără infrastructura conectivă, capitalul uman, inovația și procesele de aglomerare/economiile de aglomerare. Acești factori tind să se completeze reciproc, sugerând că este necesară o abordare integrată la nivel regional, ceea ce implică o coordonare a investițiilor în dezvoltarea capitalului uman, consolidarea inovării, asigurarea infrastructurii conective și facilitarea procesului de aglomerare a activităților economice și populației. Mai mult, combinarea și promovarea unei abordări integrate a diferitelor tipuri de investiții, în funcție de nevoile specifice și provocările diferite cu care se confruntă diferite teritorii (zone urbane, teritorii cu specific geografic, etc) va maximiza impactul intervențiilor și va contribui la asigurarea unei creșteri sustenabile la nivel teritorial.

Asigurarea unei creșteri economice și dezvoltări socio-economice la nivel regional presupune în același timp o dezvoltare durabilă. O asemenea abordare presupune investiții care să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice, degradării mediului și utilizării nesustenabile a resurselor, permițând dezvoltarea unor economii regionale cu emisii reduse de dioxid de carbon.

Îmbunătățirile în **infrastructura conectivă** la nivel regional nu conduc în mod automat la o mai intensă creștere economică, dar facilitează creșterea și dezvoltarea economică la nivel regional, asigurând în același timp accesul la servicii din zona educației și sănătății.

Totodată, condițiile minime infrastructurale reprezintă o premisă esențială pentru calitatea vieții. Investițiile destinate infrastructurii de transport au ca scop, în primul rând, îmbunătățirea accesibilității înspre și dinspre regiuni și creșterea mobilității regionale, pentru a se putea valorifica cât mai bine oportunitățile oferite de TEN-T și sporirea contribuției acestor regiuni la creșterea comerțului intern și internațional.

Prin activitățile care se vor finanța se va avea în vedere realizarea unor intervenții concentrate și fundamentate care să se bazeze pe importanța accesibilității unui număr important de locuitori, pentru conectarea zonelor rurale și urbane cu oportunitățile oferite de centrele economice importante din regiune, asigurând și accesul spre zonele cu înalt potențial turistic, inclusiv extinderea către piețe internaționale, prin accesul la rețelele de transport internațional. Totodată, prin investițiile cofinanțate de POR va fi acordată o atenție deosebită realizării conexiunilor (prin modernizare și creștere a portanței drumurilor județene respective) rețelei de transport rutier secundar, direct sau prin intermediul rețelei de transport principal cu rețeaua TEN-T și creșterii siguranței rutiere. Astfel, dezvoltarea infrastructurii de transport intra-regională va contribui la combaterea marginalizării zonelor izolate, care sunt în general zone rurale și de munte subdezvoltate din punct de vedere economic și social, cu un deficit de infrastructură în toate domeniile.

Capitalul uman este elementul cel mai important pentru sprijinirea creșterii economice în toate tipurile de regiuni, Documentul de Poziție al Serviciilor Comisiei prevăzând necesitatea îmbunătățirii acestui tip de capital, inclusiv prin politici mai bune privind incluziunea socială. Regiunile cu capital uman insuficient dezvoltat nu vor înregistra creștere economică, în timp

ce acelea cu resurse umane înalt calificate vor culege beneficiile elementelor endogene de creștere. Măsurile de îmbunătățire a infrastructurii educaționale, de sănătate și de asistență socială reprezintă componente care pot contribui la dezvoltarea capitalului uman.

Astfel, măsurile de modernizare a infrastructurii de sănătate sunt necesare întrucât, în domeniul sănătății, România înregistrează inegalități mari din punct de vedere al accesului populației la serviciile medicale și al calității acestora. Investițiile în infrastructura fizică și dotările aferente serviciilor sanitare bazate pe comunitate, preponderante în regiunile mai sărace, fiind asigurate atât din surse naționale, cât și prin FESI. De asemenea, sunt necesare investiții în reabilitarea și echiparea ambulatoriilor, precum și pregătirea personalului specific, conform AP, cca. o 1/3 din ambulatorii numărându-se printre prioritățile de finanțare FESI, cu scopul de a reduce disparitățile teritoriale, cu beneficii așteptate și pentru persoanele vulnerabile neasigurate, insuficient deservite sau marginalizate.

Pentru serviciile (medicale) de urgență este necesar sprijinul FESI în infrastructura și echipamentele specifice, pentru a deservi populația în intervalul de timp de așteptare stabilit în special comunitățile marginalizate și a celor cu populație roma, neasigurată.

La nivelul spitalelor județene de urgență ar trebui realizate investiții de tip infrastructural și de dotare cu echipamente, ceea ce va permite accesul, diagnosticul și tratamentul de calitate.

Cazurile de patologii complexe vor putea fi rezolvate, în viitor, în spitale regionale de urgență, prioritate au regiunile sărace, NE și SE) și cele cu un număr ridicat de persoane în risc de sărăcie și excluziune socială (NV) unde, în același timp, nu există clădiri corespunzătoare. Astfel, vor fi reconfigurate spitale prin construirea unuia singur, în sistem monobloc.

După cum se reliefează și în documentele regionale investițiile în centrele sociale de zi, care oferă diverse tipuri de servicii, adecvate nevoilor diversilor beneficiari (bătrâni, copii, persoane cu dizabilități etc.), precum și investițiile în infrastructura prin care se facilitează tranziția de la furnizarea serviciilor sociale în sistem instituționalizat la cele în comunitate, va crea premisa infrastructurală, care, conjugată cu cea de sporire a furnizării serviciilor sociale va favoriza satisfacerea într-o măsură mai mare a nevoii de servicii sociale și recuperarea capitalului uman neutilizat în vederea inserării lui pe piața muncii pentru creșterea gradului de ocupare. Aceasta în condițiile în care Strategia Europa 2020 consideră că, în cazul României, trebuie să existe asigurarea unei interacțiuni eficiente între sistemul de asistență socială și cel de ocupare.

Pentru a micșora acest decalaj privind cererea și oferta pentru locurile în școală, pot fi avute în vedere măsuri care se referă la deschiderea de școli mici în regiunile cu acces redus la învățământ, dar și a standardelor care pot împiedica școlarizarea. De asemenea, în scopul îmbunătățirii accesului la învățământul pre-primar poate fi avută în vedere îmbunătățirea facilităților, cu școli încălzite și laboratoare echipate în mod corespunzător.

Dimensiunea regională a acestor măsuri va permite luarea în considerare a nevoilor specifice ale anumitor zone și comunități care să justifice menținerea investițiilor în cele trei tipuri de infrastructură la un nivel rezonabil și echilibrat, în toată țara, astfel încât să se diminueze diferențele dintre regiuni și din acest punct de vedere și să se păstreze actualele niveluri, relativ apropiate de calificare a populației și de pregătire, în general, a capitalului uman în regiuni.

Data fiind complexitatea problemei sărăciei și a excluziunii, soluționarea acesteia sau

reducerea magnitudinii ei nu se pot realiza prin aplicarea de intervenții izolate care vizează doar un aspect al sărăciei, cum ar fi, de exemplu, lipsa locuirii decente. Fără a se ignora importanța asigurării unei locuințe, experiența și cercetările în domeniu au evidențiat necesitatea abordării, în paralel cu aspectul locuirii, și a celorlalte probleme, respectiv îmbunătățirea statusului de sănătate, alfabetizarea/creșterea nivelului de educație, obținerea unei calificări necesare dobândirii unui loc de muncă etc. Toate aceste măsuri complementare sunt menite a asigura sustenabilitatea întregului proces de creștere a incluziunii sociale a persoanelor defavorizate, cu accent pe populația Roma.

În acest sens, finanțarea intervențiilor integrate care cuprind atât proiecte de infrastructură (de locuire, pentru oferire de servicii integrate medicale și sociale, de desfășurare a activităților de economie socială), finanțabile din POR, coroborate cu proiectele prin care se stimulează oferirea de servicii medico-sociale, de servicii educaționale etc., finanțabile din POCU vor duce la asigurarea unei locuiri decente pentru persoanele aflate în risc de sărăcie, dar și la creșterea șanselor de integrare a acestora pe piața muncii. Toate aceste măsuri integrate vor conduce la diminuarea focarelor de sărăcie și excluziune socială, contribuind la reducerea numărului persoanelor defavorizate la nivel național și regional.

În vederea soluționării problemelor identificate în domeniul educației sunt necesare investiții care să favorizeze crearea unui mediu adecvat pentru condiții de studiu. Aceste investiții sunt cu atât mai importante cu cât Recomandările Specifice de Țară identifică necesitatea continuării reformelor începute în domeniul educației. Astfel, se impun investiții în construirea și modernizarea infrastructurii antepreșcolare, preșcolare și școlare în special în zonele care înregistrează creștere demografică, rate de înscriere mici, care nu dispun de facilități adecvate pentru îngrijire și educație a copiilor, în special a celor care provin din zone rurale defavorizate și alți elevi dezavantajați, îndeosebi de etnie romă și elevi cu nevoi educaționale speciale (SEN).

Totodată, pentru o mai bună corelare cu tendințele evoluției economice și cu nevoile pieței muncii este necesară continuarea măsurilor de reabilitare/ modernizare/ dotare a liceelor tehnologice și a școlilor profesionale și tehnice în vederea furnizării condițiilor infrastructurale adecvate pentru desfășurarea activităților educaționale. În același timp, trebuie continuate investițiile la nivel universitar pentru dezvoltarea capacităților de cercetare – inovare și consolidarea parteneriatele cu sectorul comercial și institutele de cercetare, în vederea unei mai bune corelari cu domeniile de competitivitate economică identificate la nivel național, cu tendințele evoluției economice și cu nevoile pieței muncii.

Întrucât forța de muncă bine pregătită constituie o precondiție pentru creșterea și dezvoltarea economică, prin intermediul POR se are în vedere sprijinirea centrelor comunitare pentru învățarea pe tot parcursul vieții, de la nivel local și regional, prin investiții în construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea, dotarea unităților de învățământ în cadrul carora își desfășoară activitatea.

Aceste măsuri sunt necesare cu atât mai mult cu cât serviciile educaționale sunt influențate de condițiile de învățare, respectiv de starea și calitatea infrastructurii. De asemenea, experiența anterioară din perioada 2007 – 2013 a evidențiat că rata rentabilității investițiilor în educație s-a dovedit a fi ridicată, prin rezultate vizibile ale elevilor și studenților, inclusiv în ceea ce privește creșterea participării la procesul educațional.

Inovarea este esențială pentru creșterea productivității regionale, fiind importantă pentru toate

categoriile de regiuni, dar în special pentru regiunile mai puțin dezvoltate. Regiunile care nu excelează în domeniul cercetării ar trebui să se orienteze mai mult asupra atragerii și difuzării de practici inovative dezvoltate în alte regiuni. Competitivitatea unei economii, depinde, printre alți factori, de capacitatea de a stimula inovarea în domeniul produselor, serviciilor, modelelor și proceselor sociale și comerciale. În consecință, este necesară concentrarea intervențiilor pe eliminarea blocajelor aflate în calea inovării și pe creșterea investițiilor în domeniul cercetării și dezvoltării întreprinderilor, prin strânsa colaborare între actorii publici și cei privați.

Astfel, prima axă prioritară se va concentra pe dezvoltarea entităților de transfer tehnologic, în zonele cu concentrare economică din regiunile mai puțin dezvoltate din România. Aceste entități au rolul de a fi puntea de legătură dintre cercetare și mediul de afaceri, având rolul de a dezvolta capacitățile pentru exploatarea economică rapidă a ideilor noi care rezultă din cercetare și inovare, prin comercializarea rezultatelor cercetării și transpunerea acestora în produse, procese și servicii din firme.

Prin intervenția propusă se urmărește consolidarea capacităților de a favoriza excelența în materie de cercetare și de inovare și a evoluției tehnologice, investind în soluții inovatoare și în infrastructuri și echipamente de cercetare. Pentru a avea un parteneriat real, fiabil creat de infrastructurile de inovare și transfer tehnologic cu furnizorii de cercetare este necesară sprijinirea cooperării între actorii din domeniul cercetării, educației, inovării și mediului de afaceri, promovarea serviciilor de consultanță pentru întreprinderi din domeniul în care se realizează transferul tehnologic, inclusiv în domeniul serviciilor, precum și crearea unei cereri mai mari de produse și procese inovatoare. În acest sens, POR va sprijini un număr limitat de investiții: bioeconomia, tehnologia informației și a comunicațiilor, spațiu și securitate, energie, mediu și schimbări climatice, eco-nanotehnologii și materiale avansate, sănătate (conform domeniilor identificate, în prezent, în SNCDI) și domenii identificate în documentele strategice regionale de specializare inteligentă, cu respectarea unor standarde minime pentru serviciile furnizate.

În aceste condiții, pentru a face față concurenței pe piața europeană, România trebuie să sprijine, pe termen mediu și lung, activități care să impulsioneze competitivitatea economică, aceasta fiind un factor cheie al creșterii economice. Astfel, prin implementarea acestei axe prioritare POR își propune să contribuie în procesul de tranziție de la o economie dezvoltată pe bază de resurse (așa cum este economia României, în prezent) la o economie bazată pe tehnologie avansată și brevete.

În vederea creșterii competitivității economiilor regionale și creării de locuri de muncă este foarte importantă asigurarea masei critice a IMM-urilor, precum și susținerea acestora, în calitate de motor de creștere a economiei, având în vedere faptul că numărul IMM-urilor, în special cele inovative, este foarte mic în România comparativ cu media UE. De asemenea, deoarece reziliența pe piață a IMM-urilor este foarte dificilă ca urmare a diferitelor bariere devine prioritară susținerea dezvoltării firmelor atât în ceea ce privește dimensiunea (trecerea într-o altă categorie), cât și activitatea (prin dimensiunea pieței adresate: local/ regional, național/internațional).

Având în vedere necesitatea stimulării competitivității economice, vor fi sprijinite IMM-urile din domeniile competitive identificate, în prezent, în SNC (turism și ecoturism, textile și pielărie, lemn și mobilă, industrii creative, TIC, sănătate și produse farmaceutice, energie și management de mediu, biofarmaceutică și biotehnologii), precum și cele identificate în cadrul

PDR.

În consecință, pentru impulsivitatea spiritului antreprenorial, este necesară sprijinirea directă a IMM-urilor aflate în primii ani de activitate, precum și crearea și dezvoltarea acelor structuri care sprijină IMM-urile în diversele etape de creștere, oferind IMM-urilor serviciile necesare funcționării în parametrii optimi, cu scopul creșterii ratei de supraviețuire a IMM-urilor în primii ani de funcționare.

Experiența implementării POR 2007-2013 în ceea ce privește finanțarea microîntreprinderilor din mediul urban încurajează continuarea acestor măsuri, având în vedere, că, pe baza concluziilor prezentate în cadrul Raportului „Studii de evaluare a POR 2007-2013: Evaluarea de impact a DMI 4.3”, la nivelul beneficiarului s-au înregistrat următoarele evoluții: creșterea capacității de a exploata oportunitățile de piață, trecerea de la comercializare la producție, creșterea calității producției și furnizării de noi servicii. Dezvoltarea companiilor a produs, de asemenea, "efecte sociale" pozitive, precum îmbunătățirea competențelor angajaților și conformitatea cu standardele europene privind condițiile de muncă. O recomandare importantă se referă la promovarea activităților de informare, orientare, consultanță, asistență și activități de sprijin a solicitanților de finanțare în perioada de programare 2014-2020, fapt avut în vedere prin operaționalizarea „ghișeului unic” pentru IMM.

Totodată, pentru asigurarea creșterii competitivității IMM-urilor, este necesară sprijinirea creării și extinderii capacității IMM-urilor existente de a dezvolta noi produse și servicii, iar pentru creșterea competitivității pe piață, se impune sprijinirea IMM-urilor în procesele de certificare și promovare pentru a deveni competitive pe piețele regionale, naționale și internaționale.

Având în vedere necesitatea de a crește accesibilitatea la sursele de finanțare, de a economisi timpul pentru îndeplinirea cerințelor administrative, precum și de a asigura sinergii și complementarități între diverse instrumente de finanțare, cu obiectivul de a sprijini dezvoltarea și diversificarea mediului de afaceri, în particular a IMM-urilor, se va asigura un cadru integrat și simplificat pentru obținerea de informații comprehensive și accesibile privind posibilitățile de finanțare din FESI și alte fonduri, precum și consiliere în acest sens, prin mecanismul de “ghișeu unic” pentru IMM-uri.

Prin această axă prioritară sunt vizate în special IMM-urile care dezvoltă activități inovative. Activitățile de inovare (conform Manualului Oslo) cuprind toate activitățile științifice, tehnologice, organizaționale sau comerciale desfășurate de firmă și care conduc în mod efectiv sau sunt desfășurate cu intenția de a conduce la inovare. Toate activitățile de cercetare dezvoltare desfășurate în cadrul firmei sunt activități de inovare. Inovarea mai cuprinde și activități care nu sunt incluse în domeniul cercetării-dezvoltării cum ar fi: dezvoltarea pentru pre-producție, producția și distribuția, activități de dezvoltare cu un grad redus de noutate, activități suport de tipul training-ului și pregătirea pieții, dezvoltarea de metode de marketing sau organizaționale noi care nu reprezintă inovări de proces sau produs. Programul va sprijini inițiativele firmelor inovative mai puțin cele care includ efectiv activități de cercetare, care vor avea finanțare din alt program.

Dezvoltarea turismului este în deplină concordanță cu prevederile din CSC, întrucât implementarea acestei priorități va contribui la creșterea gradului de atractivitate a regiunilor, a calității vieții, la protecția și conservarea mediului înconjurător, dar și la realizarea unui grad ridicat de coeziune socială. Strategia Europa 2020, precum și documente elaborate anterior la nivelul CE (Comunicările Comisiei privind *O nouă politică de turism a Uniunii Europene*:

consolidarea parteneriatului pentru turism în Europa-2006, Agenda pentru un turism european durabil și competitiv-2007, Europa, destinația turistică favorită la nivel mondial – un nou cadru politic pentru turismul European-2010, Declarația de la Madrid 2010) poziționează creșterea competitivității turismului la nivel european drept una dintre acțiunile prioritare, care să contribuie la crearea unui cadru propice pentru o politică industrială modernă, de susținere a antreprenoriatului, care să sprijine economia și să promoveze competitivitatea acesteia și a serviciilor conexe, prin valorificarea oportunităților oferite de procesul de globalizare.

În ceea ce privește creșterea calității vieții, turismul determină crearea unor noi și diverse facilități și tipuri de infrastructură, concretizate în îmbunătățirea serviciilor de comerț cu amănuntul, a infrastructurii de alimentație publică, infrastructurii de agrement turistic, a serviciilor de transport, educație, medicale.

Marele avantaj oferit de turism este reprezentat de faptul că, pe lângă personalul calificat, poate constitui o oportunitate la absorbția semnificativă a unei forțe de muncă mai puțin calificate. Turismul creează oportunități de creștere economică regională și locală și contribuie la crearea de noi locuri de muncă prin valorificarea patrimoniului cultural și natural, specific regiunilor de dezvoltare, inclusiv din zonele dezavantajate din punct de vedere economic și social. O parte importantă din noile locuri de muncă create constituie o oportunitate regională pentru ocuparea forței de muncă feminine.

În particular, aspectul economic al turismului balnear reiese atât din activitatea specifică de turism, generatoare de capital, cât și la un nivel necuantificabil, ca generator de importanțe economice în cadrul bugetului social, prin reducerea semnificativă a cheltuielilor și duratei de spitalizare. Turismul balnear este singura formă de turism care se bazează pe un potențial permanent, de mare complexitate, relativ inepuizabil, neafectat de sezonabilitate.

Regiunile din România pot îndeplini un rol important în limitarea amplitudinii și intensității schimbărilor climatice prin sprijinirea eficienței energetice, reducerii emisiilor de CO₂ și îmbunătățirea calității aerului, respectiv utilizarea mai eficientă a resurselor.

Creșterea eficienței energetice reprezintă un obiectiv primordial al *Strategiei Europa 2020*. *PNR* subliniază importanța sectorului clădirilor în atingerea țintei României de creștere a eficienței energetice până în anul 2020. *Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020* menționează că potențialul național de economisire de energie, respectiv de reducere a pierderilor pentru clădiri este apreciat la 40–50%. Utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

În acest context, există mai mulți factori de legitimare a sprijinirii măsurilor de creștere a eficienței energetice a infrastructurilor publice și clădirilor rezidențiale din România:

- potențialul de eficientizare energetică a clădirilor existente, în special a celor de tip bloc, este semnificativ;
- creșterea eficienței energetice va contribui în mare măsură la îndeplinirea țintei României privind economiile de energie până în 2020, în conformitate cu *Strategia Europa 2020*;
- măsurile de eficiență energetică contribuie la coeziunea socială, prin reducerea consumului de căldură și conduce la crearea de locuri de muncă;
- reducerea consumului de energie are rol important în promovarea siguranței aprovizionării cu energie, în dezvoltarea tehnologiei și în crearea de oportunități

- pentru ocuparea forței de muncă și de dezvoltare regională;
- creșterea eficienței energetice în infrastructurile publice și clădirile rezidențiale reprezintă unul dintre mijloacele care ar putea contribui la creșterea economică, fiind o modalitate de a stimula direct și imediat industria de construcții, de menținere și creare de locuri de muncă.
- implementarea măsurilor de eficiență energetică are efecte pozitive asupra sănătății populației, prin îmbunătățirea calității aerului interior și exterior, creșterea confortului termic și acustic, precum și asupra aspectului estetic al clădirilor.

Finanțarea investițiilor în creșterea eficienței energetice la nivelul infrastructurilor publice (iluminat public și clădiri publice) și sectorului rezidențial se va concentra cu prioritate în acele unități administrativ-teritoriale care au elaborate strategii locale de reducere a emisiilor de CO₂, planuri de acțiune privind energia durabilă, etc. Mai mult, se încurajează asigurarea unei legături cu strategiile integrate de dezvoltare urbană pentru a asigura o intervenție integrată, mai eficientă pentru dezvoltarea urbană. Totodată, vor fi prioritizate clădirile care au cel mai mare potențial de reducere a consumului energetic, concomitent cu sporirea coeziunii sociale (clădiri cu funcții sociale, cum ar fi spitalele, infrastructura educațională, etc.).

O serie de aspecte de luat în considerare în finanțarea și implementarea investițiilor în eficiența energetică a clădirilor rezidențiale au reieșit din derularea prin POR 2007-2013 a programului –pilot pentru sprijinirea creșterii eficienței energetice a blocurilor de locuințe, cum ar fi: necesitatea extinderii ariei eligibilității și pentru alte municipii și orașe, astfel încât să se maximizeze impactul intervențiilor privind eficiența energetică; reducerea sarcinii administrative pentru autoritățile publice prin stabilirea unor cote de cofinanțare unitare din partea autorităților publice și asociațiilor de proprietari; promovarea coeziunii sociale prin stabilirea unui mecanism de co-finanțare a investițiilor de către gospodării, în funcție de veniturile acestora, implicarea sectorului bancar în finanțarea investițiilor privind eficiența energetică, etc.

Investițiile în eficiența energetică generează economii financiare care pot atrage investiții private, scutind astfel bugetele publice de cheltuieli importante cu energia. O modalitate de atragere de fonduri din sectorul privat pentru investiții în eficiență energetică o reprezintă contractele de performanță energetică (CPEn). În același timp, accesul la finanțare al autorităților publice locale și/sau ESCO constituie o provocare pentru facilitarea investițiilor și crearea unei piețe pentru investițiile în eficiență energetică pentru îndeplinirea obiectivelor de eficiență energetică și reducerea a emisiilor de gaze cu efect de seră.

În cadrul UE, cel de-al șaselea Program de acțiune privind mediul (PAM 6) are drept obiectiv atingerea unor niveluri de calitate a aerului care să nu determine un impact inacceptabil și riscuri asupra sănătății umane și a mediului. Tot la nivel european, prin Strategia Tematică a Calității Aerului se atrage atenția cu privire la **impactul transportului asupra calității aerului din orașe** și necesitatea schimbării comportamentului zilnic al cetățenilor. Scopul esențial al promovării planurilor de mobilitate urbană durabilă și implicit al dezvoltării transportului public urban durabil și nemotorizat este acela de a îmbunătăți condițiile de mediu și calitatea vieții în principalele aglomerări urbane ale țării. Operațiunile vor viza crearea unui transport public mai eficient și mai rapid, cu un consum de energie scăzut, construcția infrastructurii dedicate rețelelor de transport public și introducerea de vehicule prietenoase mediului în transportul public. Combinarea acestor tipuri de măsuri cu cele dedicate traficului nemotorizat (pietonal și ciclist) și cu proiectele ce vizează reîmpădurirea urbană cu arbori selectați va asigura împărțirea echilibrată între modurile de transport (cu o reducere a

transportului auto individual) și va reduce impactul asupra mediului.

Concentrarea eforturilor pe instituirea unui sistem rapid, atractiv, accesibil, ecologic și confortabil de transport urban va duce la reducerea blocajelor în trafic și la diminuarea consecințelor negative ale acestora. Toate investițiile legate de transportul public urban și de infrastructura aferentă vor fi bazate pe Planuri de Mobilitate Urbană Durabilă.

Încurajarea reciclării terenurilor abandonate sau a altor terenuri urbane care sunt vacante sau neutilizate corespunzător, precum și modernizarea diferitelor spații publice degradate va contribui la creșterea calității vieții locuitorilor și dezvoltarea economiei locale.

După caz, prin intermediul unei abordări integrate, diferite spații publice locale (terenuri abandonate, zone degradate, centre istorice etc.) vor fi reabilitate și modernizate dobândind noi funcțiuni urbane și/sau se pot constitui ca rezervă de teren pentru viitoare investiții ale autorităților publice locale.

Regenerarea și revitalizarea urbană, prin reconversia funcțională și sau reabilitarea diferitelor spații publice urbane este considerată o soluția adecvată pentru îmbunătățirea calității vieții orașelor românești, contribuind la reducerea cererii pentru folosirea de terenuri noi.

Srijinul acordat proiectelor din domeniul patrimoniului cultural trebuie perceput ca un sprijin pentru protejarea peisajului și dezvoltarea socio-economică a regiunilor, dar și ca o modalitate de a valorifica potențialul cultural regional. Acest lucru va contribui la creșterea atractivității regiunilor pentru turiști, pentru investitori dar și pentru locuitorii zonei. Din perspectiva Strategiei Sectoriale în domeniul Culturii 2014-2020, patrimoniul cultural reprezintă principala resursă culturală ce poate genera dezvoltare economică durabilă și care poate participa activ la combaterea excluziunii sociale, prin prisma valențelor sale coezive.

Patrimoniul cultural are un specific care-l deosebește de alte bunuri culturale, de care trebuie să se țină seama în configurarea oricărui demers strategic: oferta este constituită în principal din suport – bunuri, obiecte – iar cererea este, de fapt, o cerere de servicii, care presupune amenajarea suportului (conservarea și restaurarea sa, punerea sa în valoare etc.) și continuă cu serviciile de infrastructură de transport, de infrastructură turistică specifică și cu o gamă variată de servicii conexe.

Activitățile de conservare, protecție și valorificare durabilă a patrimoniului cultural pot, mai mult decât orice altă activitate economică, să dezvolte sinergii în strânsă interacțiune cu mediul și societatea, deoarece dezvoltarea anumitor localități este strâns legată de mediul natural al acestora, de caracteristicile culturale, interacțiunea socială, securitatea și bunăstarea populației locale. Aceste caracteristici recomandă activitățile de conservare, protecție și valorificare durabilă a patrimoniului cultural drept motorul principal al conservării și dezvoltării locale, atât direct, prin sensibilizarea față de valori și prin ajutorul financiar oferit, cât și indirect, prin dezvoltarea unor activități alternative.

Promovarea unei abordări integrate, care să țină cont de nevoile și specificitățile diferitelor teritorii, va facilita creșterea impactului și obținerea unor efecte sinergice între diferitele tipuri de intervenții, asigurând integrarea diferitelor intervenții și măsuri la nivelul teritorial adecvat.

Consolidarea rețelei urbane prin promovarea unei dezvoltări policentrice și sprijinirea specializării teritoriale constituie una dintre direcțiile de dezvoltare ale Strategia națională de dezvoltare spațială (proiect de document) și prioritate de dezvoltare teritorială a Acordului de Parteneriat 2014-2020.

În conformitate cu Acordul de Parteneriat 2014-2020, orașele îndeplinesc un rol vital în dezvoltarea regiunilor, fiind elemente cheie ale îmbunătățirii competitivității regionale. Ele sunt considerate centre importante pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare, precum și centre ale concentrării geografice a activităților economice și a populației, cu un rol important în dezvoltarea capitalului uman. Având în vedere acest potențial al orașelor, acestea sunt, de asemenea, zone în care dezvoltarea socială și economică pot fi îngreunate de o serie de provocări, cum ar fi lipsa locurilor de muncă, calitatea slabă a locuințelor, segregarea socio-spațială, poluarea, aglomerarea, degradarea spațiilor publice și multe altele.

Capacitatea orașelor de inovare și de creare de noi oportunități economice constituie, de cele mai multe ori, o condiție ca regiunile să poată face față competiției globale. Atunci când orașele sunt competitive și regiunile în care sunt localizate sunt competitive. Prin urmare, pentru facilitarea creșterii economice la nivel regional este de importanță majoră stimularea creșterii urbanizării și sprijinirea orașelor pentru ca acestea să poată îndeplini eficient rolul și funcțiile lor în teritoriu.

România, respectiv fiecare regiune în parte, se caracterizează prin existența unor aglomerări urbane de diferite mărimi și densități, fiecare cu un rol și funcțiuni bine definite în structura sistemului de așezări. Creșterea economică a României este susținută de cele mai mari aglomerări urbane. Analizele BM în studiul Orașe competitive (2013) indică faptul că veniturile țării sunt generate de câteva orașe mari, dispersate în teritoriu. Municipiul București este responsabil pentru circa 25% din PIB-ul României, înregistrând o creștere importantă față de anul 1995 (15% din PIB). Cele mai mari 10 orașe generează circa 53% din veniturile totale ale firmelor din țară. Din punct de vedere regional, toți poli de creștere au avut tendințe pozitive în privința veniturilor firmelor. Conform studiului BM - Poli de creștere (2013), poli de creștere au generat în perioada 2006-2011 în jur de 20% sau mai mult din veniturile firmelor la nivel regional și au avut, de obicei, cea mai însemnată contribuție absolută la creșterea regiunilor respective. În interiorul regiunilor, actualii poli de creștere reprezintă cele mai mari motoare economice. Mai mult, studiul identifică și alte orașe în afara poliilor de creștere, îndeosebi municipiile reședință de județ, care generează creștere economică la nivel regional și care au potențial de dezvoltare însemnat (ex. Sibiu și Târgu Mureș- Regiunea C sau Slatina și Drobeta Turnu Severin în Regiunea SV, cu rate de creștere peste media regională).

Orașele românești, îndeosebi orașele mari, similar altor centre economice din lume, nu există separat de zonele rurale înconjurătoare, ci fac parte din sisteme mai largi. Aceste orașe s-au extins către exterior în ultimele două decenii, iar acum fac parte din zone economice funcționale care și-au depășit cu mult limitele teritoriale. Granițele administrative ale orașelor nu mai reflectă realitatea fizică, socială, economică, culturală sau de mediu a dezvoltării urbane și noi forme flexibile de guvernare sunt necesare pentru a rezolva eficient problemele de dezvoltare urbană. Orașele sunt esențiale pentru dezvoltarea regiunilor, dar centrele urbane din România se confruntă cu o serie de provocări în privința asigurării unei calități corespunzătoare a mediului. Orașele, prin densitățile mari ale populației, înregistrează și concentrează probleme de mediu care nu se regăsesc cu aceeași intensitate în zonele rurale.

Pentru a sprijini dezvoltarea unor orașe durabile este necesară promovarea unei abordări integrate și cuprinzătoare a problemelor de mediu și energie. Facilitarea tranziției către un transport mai durabil în orașele din România poate contribui la creșterea utilizării eficiente a energiei și poate îmbunătăți calitatea aerului în zonele urbane. Măsurile privind îmbunătățirea eficienței energetice în infrastructurile publice și clădirile rezidențiale impulsionează reducerea consumului de energie și contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Pe de altă

parte, spațiile publice urbane trebuie să fie revalorificate, fie prin reconversia funcțională a terenurilor aferente zonelor urbane abandonate și nefolosite, fie prin modernizarea zonelor urbane degradate, în scopul reducerii utilizării de noi terenuri și reducerii expansiunii urbane necontrolate.

Promovarea unei abordări integrate este esențială pentru o dezvoltare urbană durabilă. De cele mai multe ori, problemele cu care se confruntă orașele sunt abordate și atacate sectorial și în izolare față de contextul mai larg și fără să țină cont de interdependențele cu alte probleme. Atunci când elaborează strategii de dezvoltare locală, orașele ar trebuie să integreze diferitele aspecte ale vieții urbane (sociale, economice, de mediu, etc.).

Experiența perioadei de programare 2007-2013 în privința dezvoltării urbane integrate cuprinde o serie de aspecte pozitive: recunoașterea faptului fundamental că orașele, îndeosebi cele mari, reprezintă motoare esențiale pentru dezvoltarea economică a unei țări; selectarea unui număr limitat de orașe pentru a încuraja dezvoltarea acestora pe termen lung, în corelare cu principiile economice referitoare la beneficiile efectelor aglomerării și polarizarea acestora dinspre orașele centrale înspre zonele limitrofe; condiționarea finanțării de formarea zonelor metropolitane în jurul orașelor (pentru polii de creștere) și pregătirea unor planuri integrate de dezvoltare.

Având în vedere lecțiile învățate, unele aspecte trebuie reconsiderate sau îmbunătățite. O abordare autentic integrată nu trebuie să vizeze numai acoperirea geografică, ci și acoperirea funcțională și sinergiile sectoriale. În același timp sunt necesare intervenții particularizate pe baza unor factori contextuali specifici fiecărui oraș, ceea ce implică asigurarea unei abordări complementare și sinergice a tuturor programelor operaționale, dincolo de investițiile limitate POR (OT 4, OT6, OT 10). În acest scop, se încurajează elaborarea unor strategii de dezvoltare urbană care să integreze inclusiv aspecte economice, sociale etc., în funcție de nevoile de dezvoltare identificate la nivel local. Pentru o utilizare coordonată a FESI 2014-2020, se va stabili un mecanism de prioritizare la finanțare în celelate axe prioritare ale POR sau programe operaționale relevante a proiectelor (ex. cele referitoare la adaptarea la schimbările climatice și fenomene meteorologice extreme, gestionarea deșeurilor, etc.) care sunt parte a strategiilor integrate de dezvoltare urbană.

Deși unele progrese au fost înregistrate la nivel local, capacitatea autorităților locale de a elabora, implementa și monitoriza strategii integrate de dezvoltare rămâne o provocare. Astfel sunt necesare în continuare măsuri pentru sprijinirea consolidării capacității autorităților locale în domeniul planificării integrate urbane, precum și o îmbunătățire a ghidurilor și metodologiei care să sprijine autoritățile pentru o mai bună înțelegere a utilității și a rațiunii planificării urbane integrate, pentru preluarea celor mai bune practici din țară sau străinătate și promovarea principiilor durabile de dezvoltare urbană.

Deși prealocarea de fonduri reprezintă o bază stabilă și previzibilă pentru încurajarea planificării și pentru a asigura caracterul integrat al investițiilor urbane, este necesar să se ia în considerare stabilirea unui mecanism de finanțare care să stimuleze performanța și care să rezolve problemele identificate în perioada 2007-2013, precum motivația scăzută și întârzierile semnificative ale municipalităților în pregătirea planurilor integrate de dezvoltare și implementare a proiectelor aferente.

Delta Dunării este o zonă care prezintă unele dintre cele mai scăzute densități din România, cu servicii de bază insuficiente (educație, sănătate, etc.), accesibilitate slabă, conectivitate

deficitară către piețele importante și o poziție periferică care împiedică accesul populației la oportunități, dar cu un imens potențial turistic. Există o provocare dublă pentru dezvoltarea durabilă a Deltei Dunării: pe de-o parte este necesară conservarea activelor sale ecologice, iar pe de altă parte sunt necesare măsuri pentru îmbunătățirea calității vieții locuitorilor acesteia. Ținând cont de diversitatea nevoilor de dezvoltare și provocări cu care se confruntă Delta Dunării se impune promovarea unei abordări integrate care să permită utilizarea integrată a fondurilor în scopul sprijinirii unei dezvoltări durabile a Deltei Dunării, fără a pune în pericol zonele protejate sensibile.-

Strategia UE pentru Regiunea Dunării este importantă pentru România din perspectiva transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă care să ofere un standard ridicat de viață comunităților locale. POR 2014-2020 va contribui la implementarea SUERD prin promovarea unor investiții în conformitate cu ariile prioritare SUERD și concentrarea acestora în ariile imediat riverane Dunării în scopul maximizării impactului.

Pentru implementarea eficientă a investițiilor, analizele evidențiază necesitatea dezvoltării sistemului integrat de cadastru și carte funciară, precum și îmbunătățirea serviciilor de înregistrare a proprietăților. Totodată noul sistem cadastral propune standardizarea modului de înregistrare a proprietăților prin realizarea sistemului național, unic, modern, eficient și transparent de evidență a proprietăților care va contribui la susținerea și implementarea proiectelor privind dezvoltarea socio-economică a comunităților locale/regionale. Acest deziderat se va realiza prin implementarea Programului național de cadastru și carte funciară, care ca scop finalizarea înregistrării sistematice a imobilelor de pe tot cuprinsul țării, acoperind atât zonele rurale cât și cele urbane. Programul se va implementa etapizat prin utilizarea fondurilor proprii ale Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară, obținute ca urmare a serviciilor prestate de către aceasta. Programul va facilita, în cadrul proceselor de înregistrare sistematică, atât soluționarea succesiunilor nedezbătute cât și înregistrarea posesorilor care dețin imobile sub nume de proprietar.

Programul național de cadastru și carte funciară a fost elaborat pentru perioada 2014-2023 și include realizarea înregistrării sistematice a imobilelor în 2381 de unități administrativ-teritoriale (din cele 3181 existente la nivel național), situate în atât în zone rurale cât și urbane. Menționăm faptul că, în 7 UAT- uri rurale toate proprietățile au fost deja înregistrate în urma proiectelor de înregistrare sistematică, iar restul de 793 de UAT- uri din mediu rural vor face obiectul înregistrării sistematice finanțate din fonduri UE aprobate pentru exercițiul financiar 2014-2020, obiectiv care va fi implementat până în 2023.

Înregistrarea sistematică a proprietăților din România constituie unul dintre obiectivele dezvoltate în Strategia națională de înregistrare sporadică și sistematică a proprietăților, document ce a fost elaborat de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară în colaborare cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în cadrul Proiectului Proprietatea imobiliară – fundament pentru politici naționale și europene.

Având în vedere provocările identificate la nivelul resurselor umane implicate în implementarea POR, este necesară menținerea stabilității personalului, atât prin asigurarea unor condiții materiale (ex. dotări tehnice, etc), financiare adecvate activității deasfășurate în cadrul AM/OI, cât și prin măsuri de instruire/ perfecționare în concordanță cerințele impuse de modificări ale legislației europene/ naționale.

Totodată, luând în considerare că sprijinul direct acordat atât potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor, reprezintă o precondiție pentru implementarea în bune condiții a programului operațional, în perioada 2014 – 2020, se va avea în vedere extinderea cadrului de acordare a

sprijinului direct și indirect.

Activitățile avute în vedere prin măsurile de asistență tehnică vor lua în considerare lecțiile învățate în perioada 2007 -2013, provocările noului ciclu de programare, precum și corelarea sistemului de implementare POR cu cerințele stabilite la nivel național în domeniul managementului fondurilor europene structurale și de investiții în vederea îmbunătățirii sistemului de implementare al programului.

POR 2014-2020 asigură, în cadrul axelor prioritare propuse, corelarea consolidată între dezvoltarea regională, abordarea teritorială și intervențiile specifice, prioritățile de investiții selectate și obiectivele lor specifice concentrând investițiile propuse în scopul maximizării rezultatelor așteptate. Strategia POR s-a construit prin promovarea unui mix adecvat de politici, adaptând o parte din intervențiile relevante planificate la nevoile și potențialul local și regional, și asigurând, pentru alte tipuri de acțiuni, o abordare națională coerentă.

1.1.2. O justificare pentru alegerea obiectivelor tematice, a priorităților de investiții aferente și a alocărilor financiare, ținând seama de acordul de parteneriat, pe baza identificării necesităților regionale și, după caz, naționale, inclusiv necesitatea de abordare a dificultăților identificate în recomandările specifice corespunzătoare adresate fiecărei țări, adoptate în conformitate cu articolul 121 alineatul (2) din TFUE, precum și recomandările corespunzătoare ale Consiliului adoptate în conformitate cu articolul 148 alineatul (4) din TFUE, ținând seama de evaluarea ex ante.

Tabelul 1: Justificare pentru selectarea obiectivelor tematice și a priorităților de investiții

Obiectiv tematic selectat	Prioritatea de investiții selectată	Justificarea selectării
OT 1 - consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării	Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general	<ul style="list-style-type: none"> • Entități de inovare și transfer tehnologic au rolul de a intermedia cererea cu oferta de cercetare și inovare, și de a le ajusta în funcție de condițiile din piață. Nevoia de a dezvolta, dar și de a crea noi entități de inovare și transfer tehnologic este subliniată ca fiind prioritară în toate documentele strategice relevante • Strategia Europa 2020 - creșterea competitivității economice prin susținerea sectorului CDI • RST - asocieri mai strânse între cercetare, inovare și întreprinderi, în special prin acordarea unui statut prioritar activităților de cercetare și dezvoltare, inclusiv prin susținerea procesului de transfer tehnologic • PNR - promovarea inovării și îmbunătățirea transferului tehnologic în vederea stimulării capacității acestora de a atrage IMM în procesele tehnologice • AP - necesitatea realizării investițiilor pentru transfer tehnologic în cadrul nevoii privind Competitivitatea și Dezvoltarea Locală • SNC promovează formarea masei critice de firme competitive prin formarea centrelor de producție și dezvoltare tehnologică de competență regională și internațională • SNCD susține realizarea transferului rapid de informații și tehnologii în

		<p>economie, promovând absorbția noilor tehnologii în sectoarele economiei naționale</p> <ul style="list-style-type: none"> • PDR-urile propun priorități sau măsuri care vizează promovarea CDI pentru mediul de afaceri
OT 3 - îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii	<p>Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea sectorului IMM-urilor este un element critic pentru creșterea competitivității naționale a României, având în vedere că acestea reprezintă 99,6% din întreprinderi. • Strategia Europa 2020 identifică îmbunătățirea competitivității ca factor pentru îndeplinirea obiectivului de creștere sustenabilă • Una dintre RST privind măsurile economice și reformele structurale destinate să stimuleze reluarea creșterii economice la nivelul UE în perioada 2013-2014 vizează îmbunătățirea și simplificarea mediului de afaceri, în special prin reducerea sarcinii administrative pentru IMM-uri, precum și facilitarea și diversificarea accesul IMM-urilor la finanțare • PNR 2014 vizează promovarea inovării și îmbunătățirea mediului de afaceri, prin dezvoltarea antreprenoriatului și a serviciilor suport (incubatoare, etc.) pentru firme pentru a contribui la supraviețuirea firmelor pe piață • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru IMM-uri în cadrul nevoii privind Competitivitatea și Dezvoltarea Locală • SNIMM identifică probleme referitoare la supraviețuirea firmelor tinere pe piață • Cele 8 PDR 2014-2020 propun priorități sau măsuri dedicate sprijinirii IMM-urilor
	<p>Sprijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Una dintre Recomandările Specifice de Țară privind măsurile economice și reformele structurale destinate să stimuleze reluarea creșterii economice la nivelul UE în perioada 2013-2014

		<p>vizează îmbunătățirea și simplificarea mediului de afaceri, în special prin reducerea sarcinii administrative pentru IMM-uri, precum și facilitarea și diversificarea accesul IMM-urilor la finanțare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programul Național de Reformă 2014 vizează promovarea inovării și îmbunătățirea mediului de afaceri, în special pentru sectoarele industriale identificate în proiectul de Strategie Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea mediului de afaceri – Orizont 2020. • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru IMM-uri în cadrul nevoii privind Competitivitatea și Dezvoltarea Locală • SNC– formarea masei critice de firme competitive prin crearea unui mediu atractiv și transparent • Toate cele 8 PDR 2014-2020 propun priorități sau măsuri dedicate sprijinirii IMM-urilor
<p>OT 4 - sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele</p>	<p>Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sectorul clădirilor, inclusiv iluminatul public este un mare consumator de energie și contribuie major la emisiile de gaze cu efect de seră, pe fondul performanței energetice foarte scăzută a clădirilor și sistemelor de iluminat public. • Clădirile și blocurile de locuințe au fost construite la standarde scăzute în timpul regimului comunist, iar renovarea fondului existent a fost neglijată. • RST menționează necesitatea îmbunătățirii și eficientizării politicilor pentru eficiența energetică • Ținta națională pentru implementarea Strategiei Europa 2020 stabilită în cadrul PNR, respectiv creșterea eficienței energetice cu 19% până în anul 2020 (circa 10 Mtep) • DPCE subliniază necesitatea îmbunătățirea eficienței energetice în infrastructurile publice și clădirilor rezidențiale • Documentele strategice naționale (ex..Strategia energetică a României,

		<p>Planul Național de Acțiune în Domeniul Eficienței Energetice, etc.) recunoaște potențialul mare de economisire a energiei în domeniul infrastructurilor publice și clădirilor rezidențiale</p> <ul style="list-style-type: none"> • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru eficiență energetică în cadrul nevoii privind Resursele
	<p>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gradul de poluare al zonelor urbane din România rămâne ridicat, chiar dacă anumite măsuri au început să fie implementate în mai multe orașe și municipii, în colaborare cu platformele Civitas, Endurance și Convenția Primarilor. • Scăderea emisiilor de dioxid de carbon poate avea loc prin sporirea atractivității și îmbunătățirea accesibilității și a confortului de utilizare a transportului public și a mijloacelor de transport nemotorizate, astfel încât acestea să ofere o alternativă reală la folosirea autoturismelor personale. • Creșterea continuă a numărului de autovehicule pe fondul unei infrastructuri urbane parțial dezvoltate generează un grad sporit de poluare, blocaje în trafic, pierderi economice, număr sporit de accidente, probleme de sănătate pentru cetățeni precum și consumuri mari de carburanți din surse neregenerabile. • Strategia Europa 2020 identifică reducerea emisiilor de dioxid de carbon ca factor pentru îndeplinirea obiectivului de creștere sustenabilă • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru eficiență energetică în cadrul nevoii privind Resursele
OT 6 - protecția mediului și promovarea utilizării eficiente resurselor	Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Starea de conservare a obiectivelor de patrimoniu cultural este amenințată de intervenția umană și schimbări climatice • Strategia Națională de Dezvoltare Regională recunoaște rolul patrimoniului natural și cultural în dezvoltarea regională.

		<ul style="list-style-type: none"> • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru conservarea patrimoniului în cadrul nevoii privind Resursele • România dispune de un patrimoniu cultural valoros și diversificat, echilibrat distribuit la nivel național, aflat într-o stare de degradare accentuată, care nu permite valorificarea optimă a acestuia. Activitățile de conservare, protejarea și valorificarea vor permite consolidarea identității culturale și utilizarea eficientă a acestor resurse.
	Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului	<ul style="list-style-type: none"> • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru îmbunătățirea mediului urban în cadrul nevoii privind Resursele • Strategia Națională de Dezvoltare Regională recunoaște rolul orașelor în dezvoltarea economică regională. • Planurile de Dezvoltare Regională fac referință la necesitatea creșterii calității vieții populației și îmbunătățirea mediului urban • Majoritatea orașelor din România se caracterizează prin existența unor zone aflate în stare avansată de degradare, care afectează mediul urban: ,ex., cartiere de blocuri de locuințe fără renovări substanțiale, zone industriale abandonate în ultimii ani din cauza încetării activităților, spații publice neîntreținute, infrastructura vetustă sau inexistentă, spații verzi insuficiente sau pe cale de dispariție.
OT 7 - promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore	Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale	<ul style="list-style-type: none"> • Conectarea infrastructurilor regionale, respectiv a drumurilor județene ce vor fi modernizate și reabilitate, cu coridoarele majore de transport TEN T va spori accesibilitatea comunitatilor locale, în special rurale, stimulând creșterea economica prin dezvoltarea oportunitatilor de afaceri in arealul mentionat si crescand gradul de ocupare al fortei de munca disponibile in aceste zone prin facilitarea navetei catre aglomerarile urbane care ofera oportunitati sporite. • AP identifică necesitatea realizării

		<p>investițiilor pentru infrastructura secundară de transport în cadrul nevoii privind Infrastructura</p> <ul style="list-style-type: none"> • SDTR menționează rolul infrastructurii secundare de transport în dezvoltarea economică regională. • Dinamica redusă a dezvoltării economice în zonele în care infrastructura de transport este deficitară este subliniată în toate cele 8 Planuri de Dezvoltare Regională (care vor fi corelate cu Masterplanul de Transport). • Gradul de siguranță rutieră este de asemenea redus pe aceste trasee rutiere regionale, iar facilitățile pentru deplasările pietonale sau velo sunt extrem de rare.
<p>OT 8 - promovarea ocupării forței de muncă de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă</p>	<p>Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • În ciuda existenței unui potențial turistic diversificat, turismul se confruntă cu un nivel redus / insuficient al investițiilor în modernizarea capacităților de primire și a bazelor de agrement, cu impact direct asupra calității infrastructurii specifice, a duratei sejurului, stabilității forței de muncă specializate • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru dezvoltare locală prin turism în cadrul nevoii privind Oamenii și Societatea • O caracteristică importantă a turismului românesc o reprezintă faptul că zonele mai slab dezvoltate din punct de vedere economic concentrează cele mai importante obiective și atracții turistice. Aceste areale pot fi revitalizate prin valorificarea potențialului lor turistic, contribuind totodată la promovarea unei dezvoltări socio-economice sustenabile în regiunile vizate. • Planurile de Dezvoltare Regională, elaborate la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, au identificat dezvoltarea turismului ca o prioritate de dezvoltare, pe baza potențialului turistic existent în toate regiunile. Acest potențial justifică sprijinirea dezvoltării economice prin turism, materializat în dezvoltarea

		infrastructurii zonelor turistice, valorificarea patrimoniului natural, precum și includerea acestora în circuitul turistic și promovarea lor în scopul atragerii turiștilor.
OT 9 - promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale	<ul style="list-style-type: none"> • Recomandările Specifice de Țară poziționează consolidarea asistenței medicale primare, ca fiind una dintre prioritățile României. • Documentul de Poziție al Serviciilor Comisiei prevede îmbunătățirea capitalului uman, inclusiv prin politici mai bune privind incluziunea socială. • Strategia Europa 2020 consideră că, în cazul României trebuie să existe asigurarea unei interacțiuni eficiente între sistemul de asistență socială și cel de ocupare. • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru infrastructura medicală și cea socială în cadrul nevoii Oamenii și Societatea • Toate acestea presupun ca premisă existența unei infrastructuri, atât a unei infrastructuri medicale de calitate cât și a uneia de de servicii sociale, în care să poată fi furnizate servicii de calitate, adaptate nevoilor beneficiarilor. Sprijinirea investițiilor în infrastructura medicală și în cea socială, precum și a măsurilor de dotare cu echipamente moderne, va contribui la creșterea accesului la servicii medicale și sociale.
	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	<ul style="list-style-type: none"> • Una dintre țintele României pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020, este scoaterea din sărăcie a unui număr de 580.000 de persoane, până în anul 2020. • Recomandările Specifice de Țară poziționează reducerea fenomenului sărăciei, mai ales pentru categorii extrem de defavorizate, precum românii și copiii, printre obiectivele de maximă urgență pe care România le are de atins. • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru comunitățile marginalizate în cadrul nevoii Oamenii și Societatea

<p>OT 10 - investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții</p>	<p>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Profilul educațional al populației este o condiție esențială pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Acest deziderat nu se poate realiza însă fără o infrastructură adecvată/corespunzătoare ciclurilor educaționale. • Documentul de Poziție al Serviciilor Comisiei Europene prevede necesitatea îmbunătățirii accesului și a participării la educația și formarea profesională, precum și a calității acestora • Recomandările Specifice de Țară identifică necesitatea continuării reformelor începute în domeniul Educației. • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru infrastructura educațională în cadrul nevoii Oamenii și Societatea • Strategia Națională de Dezvoltare Regională și Planurile de Dezvoltare Regională formulează ca nevoie de dezvoltare necesitatea realizării investițiilor în educație și recunosc rolul acestora în dezvoltarea economică
<p>OT 11 – consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă</p>	<p>Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă</p>	<ul style="list-style-type: none"> • În Documentul de Poziție al Serviciilor Comisiei se menționează necesitatea dezvoltării unui sistem funcțional de cadastru care să acopere teritoriul țării. • Recomandările Specifice de Țară subliniază de asemenea faptul că incertitudinea asupra drepturilor de proprietate reprezintă o provocare pentru mediul de afaceri. Acest document evidențiază rolul important al înregistrării proprietăților asupra dezvoltării zonelor rurale și urbane. De asemenea, se menționează faptul că investițiile în infrastructură, acțiunile asupra mediului, cele în materie de locuire, precum și piața funciară sunt afectate de lipsa informațiilor asupra proprietăților. • AP identifică necesitatea realizării investițiilor pentru cadastru în cadrul nevoii Guvernanță

1.2. Justificarea alocării financiare

În perioada de programare 2014-2020, Programului Operațional Regional îi sunt alocate aproximativ 7,9 miliarde euro, din care 6,7 miliarde euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională, respectiv circa 1,2 miliarde euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Repartizarea resurselor financiare aferente Programului Operațional Regional s-a realizat în baza nevoilor comune de dezvoltare identificate în procesul de programare, asigurându-se corelarea cu strategiile regiunilor de dezvoltare, precum și cu strategiile naționale sectoriale, ținând cont de obiectivele promovate prin Strategia Europa 2020, Recomandările specifice de țară, Documentul de poziție al Comisiei Europene, cu respectarea obiectivelor tematice și priorităților de investiții menționate în regulamentele aferente politicii de coeziune 2014–2020.

Pentru a răspunde acestor cerințe specifice, în Programul Operațional Regional sunt abordate 9 din cele 11 obiective tematice prin stabilirea priorităților de investiții și a obiectivelor specifice corespunzătoare, cu respectarea concentrării tematice conform Regulamentului General nr. 1303/2014.

Axele prioritare și prioritățile de investiții incluse în Program se adresează tuturor celor 8 regiuni de dezvoltare, atât regiunilor mai puțin dezvoltate (Nord-Est, Sud-Est, Sud Muntenia, Sud Vest Oltenia, Vest, Nord-Vest și Centru), în scopul recuperării decalajelor de dezvoltare, cât și regiunii mai dezvoltate (București-Ilfov), pentru valorificarea potențialului competitiv.

Îndeplinirea obiectivelor POR prin utilizarea integrală a bugetului alocat, va contribui în mod determinant la realizarea țintelor și obiectivelor *Strategiei Europa 2020* asumate de România, concomitent cu reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare ale regiunilor.

Având în vedere cerințele referitoare la concentrarea tematică stabilite pentru FEDR, 58% din resursele financiare alocate POR sunt destinate obiectivelor tematice 1, 3 și 4, accentuându-se astfel importanța acordată investițiilor pentru consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării, îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, promovarea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Axa prioritară 1 dedicată *promovării transferului tehnologic*, corespunzătoare obiectivului tematic 1, va beneficia de 2,62% din bugetul programului, întrucât tipurile de proiecte implementate în domeniul transferului tehnologic constau în investiții în special în servicii și crearea de baze de date, și mai puțin în infrastructuri. Având în vedere că prin intermediul acestei axe prioritare se asigură complementaritatea cu activitățile de cercetare finanțate prin intermediul Programului Operațional Competitivitate, se vor asigura condițiile necesare pentru atingerea rezultatelor estimate și a impactului previzionat pentru obiectivul tematic 1 la nivelul Acordului de Parteneriat.

Obiectivului tematic 3, reprezentat prin axa prioritară 2 - *îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii*, îi sunt alocate 11,12% din fonduri, în vederea încurajării economiilor regionale prin sprijinirea dezvoltării IMM-urilor în toate etapele de dezvoltare, atât prin finanțare directă, cât și prin intermediul structurilor suport de incubare. Având în vedere că în cadrul acestei axe prioritare vor fi implementate măsuri care se supun legislației ajutorului de stat, luându-se în considerare inclusiv utilizarea instrumentelor financiare, efectul de multiplicare a fondurilor alocate este considerabil mai mare.

Raportul dintre alocarea pentru transfer tehnologic și dezvoltarea IMM-urilor, pe de o parte, și alte categorii de investiții, pe de altă parte, reflectă direct raportul dintre nevoile acestui sector

și celelalte nevoi de dezvoltare adresate în program. Relevanța și eficacitatea sprijinului FEDR sunt avute în vedere prin respectarea principiului concentrării în domeniile identificate în SNC, SNCDI, SN pentru IMM și PDR-uri și în documentele strategice regionale de specializare inteligentă.

Obiectivului tematic 4 îi este dedicată cea mai mare parte a resurselor financiare ale POR, respectiv 44,01%, prin intermediul axei prioritare 3 care va sprijini măsuri de eficiență energetică a clădirilor publice, rezidențiale având ca scop reabilitarea energetică, inclusiv măsuri de iluminat public, conducând la reducerea consumului de energie, cu rezultat final reducerea emisiilor cu efect de seră, dar și la creștere economică. Totodată a fost luată în considerare nevoia identificată la nivel urban privind implementarea măsurilor necesare pentru reducerea gradului de poluare de la nivel urban prin implementarea măsurilor de mobilitate urbană.

Obiectivul tematic 6 este abordat prin două priorități de investiții, aferente axelor prioritare 3 și 4, urmărindu-se creșterea calității spațiilor publice în zonele urbane, precum și conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural, prin alocarea a 7,47% din bugetul POR. Finanțarea patrimoniului cultural reprezintă o măsură deosebit de importantă întrucât acesta constituie o sursă unică de informații despre trecutul unei zone, contribuind la conturarea identității locale. O bună gestionare a patrimoniului cultural reprezintă o componentă esențială în procesul de dezvoltare durabilă prin reducerea consumului de materii prime și a poluării.

O pondere importantă, respectiv 14,33% din resursele programului, este acordată obiectivului tematic 7, având în vedere potențialul investițiilor în infrastructura de transport regională, creșterea gradului de mobilitate a persoanelor și bunurilor, sporirea adaptabilității populației la nevoile pieței forței de muncă de la nivel regional/local.

În scopul promovării ocupării forței de muncă prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală, obiectivului tematic 8 îi revin 1,51% din alocările financiare, contribuind la crearea și ocuparea de noi locuri de muncă și la creșterea economică a unor zone aflate în declin economic, dar care dispun de un potențial turistic valoros. Investițiile realizate în cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu cele previzionate a se realiza în axa prioritară dedicată sprijinirii mediului de afaceri, în care vor fi sprijinite inclusiv IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniul turismului.

Obiectivul tematic 9 beneficiază de 7,78% din bugetul total și este reprezentat prin axele prioritare 8 *dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale* și 9 *sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban*, fiind dedicat, cu precădere, celor 7 regiuni mai puțin dezvoltate. Tipurile de investiții care vor fi realizate în cadrul acestor axe prioritare vor determina crearea unor condiții decente pentru prestarea serviciilor medicale/ sociale către categoriile țintă vizate, precum și dezvoltarea locală a comunităților defavorizate. Având în vedere că investițiile finanțate prin axa prioritară 9 *Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban* sunt complementare cu cele finanțate prin intermediul Programului Operațional Capital Uman se vor asigura condițiile necesare pentru obținerea rezultatelor preconizate în cadrul Acordului de Parteneriat în ceea ce privește măsurile destinate comunităților defavorizate.

Pentru îmbunătățirea infrastructurii educaționale, respectiv obiectivul tematic 10, au fost alocate 5,40% din fondurile POR, urmărindu-se creșterea gradului de participare în sistemul educațional. La stabilirea alocării financiare au fost luate în considerare nevoile identificate la nivel regional corelate cu necesitatea asigurării unor condiții decente de studiu în cadrul infrastructurii educaționale, în vederea asigurării precondițiilor necesare pentru participarea la procesul educațional.

Prin axa prioritară 11 *Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară* se accentuează consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă, repartizându-se 3,97% din bugetul programului. Un sistem eficient de cadastru este necesar pentru dezvoltarea și implementarea infrastructurii, dezvoltarea proprietății și consolidarea terenurilor agricole. Alocarea financiară a fost stabilită luând în considerare complexitatea acțiunilor de înregistrare a proprietăților și crearea hărților vectoriale într-un număr semnificativ de comune, precum și a acțiunilor complementare de sprijinire a acestui proces, în vederea dezvoltării unui sistem funcțional de cadastru care să acopere teritoriul țării, așa cum este precizat în documentul de poziție al Comisiei.

Un procent de 1,55% din fondurile programului va fi alocat axei prioritare 11 *asistență tehnică*, pentru sprijinirea implementării, managementului și evaluării POR, dar și pentru activități publicitare și de informare privind POR.

În ceea ce privește susținerea dezvoltării urbane, au fost alocate 17,88% din fondurile FEDR ale POR în vederea consolidării rolului și funcțiilor teritoriale ale municipiilor reședință de județ.

Tabelul 2: Imagine de ansamblu asupra strategiei de investiții a programului operațional

Axa prioritară	Fondul (FEDR, Fondul de coeziune, FSE sau YEI)	Srijinul din partea Uniunii (mil. EUR)	Proportia srijinului total al Uniunii pentru programul operațional	Obiectiv tematic	Priorități de investiții	Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții	Indicatori de rezultat comuni și specifici programului pentru care a fost stabilit un obiectiv
Promovarea transferului tehnologic	FEDR	175,53	2,62%	OT 1 - consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării	Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general	Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă	Număr firme inovative
Îmbunătățirea competitivității	FEDR	744,68	11,11%	OT 3 - îmbunătățirea competitivității	Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării	Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în	Rata de supraviețuire a

întreprinderilor mici și mijlocii				întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii	economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri	domeniile competitive identificate în SNC și PDR-uri	IMM-urilor la 3 ani de la înființare
					Sprrijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor	Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri competitive identificate în SNC	Productivitatea muncii în IMM-uri
Sprrijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	FEDR	2.121,28	31,66%	OT 4 - sprrijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele	Sprrijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor	Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari	Reducerea consumului de energie finală în clădirile publice Reducerea consumului de energie finală în sectorul rezidențial Reducerea consumului de energie finală în iluminatul public

					Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor	Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă	Pasageri transportati în transportul public urban în România Reducerea emisiilor GES provenite din transportul rutier
				OT 6 - protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului	Creșterea calității vieții în zonele urbane	Gradul de satisfacției al populației în legătură cu spațiile publice din orașe
Sprijinirea dezvoltării urbane durabile	FEDR	1170,21	17,47%	OT 4 - sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele	Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor	Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă	Pasageri transportati în transportul public urban în România Reducerea emisiilor GES provenite din transportul rutier
				OT 6 - protecția mediului și promovarea utilizării	Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și	Creșterea calității vieții în zonele urbane	Gradul de satisfacției al populației în

				eficiente a resurselor	decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului		legătură cu spațiile publice din orașe
				OT 10 - Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții	Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare	Creșterea gradului de participare în sistemul educațional	Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară
Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	FEDR	276,59	4,13%	OT 6 - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale pentru impulsivarea dezvoltării locale	Obiective de patrimoniu în stare de conservare foarte bună și bună
Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală	FEDR	957,45	14,29%	OT 7 - Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore	Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale	Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea drumurilor județene	Populația deservită de o infrastructură rutieră regională modernizată care asigură accesul la coridoarele TEN-T
Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	FEDR	101,06	1,51%	OT 8 - promovarea ocupării forței de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de	Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă	Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin turism și domenii conexe acestuia	Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în activități de natură turistică

				muncă	reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice		
Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale	FEDR	425,53	6,35%	OT 9 - promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale	Creșterea speranței de viață prin sporirea accesibilității serviciilor medicale și sociale acordate și prin îmbunătățirea calității acestora	Creșterea speranței de viață sănătoasă la naștere, femei și bărbați
Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban	FEDR	95,74	1,43%	OT 9 - Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin măsuri integrate	Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială
Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	FEDR	255,32	3,81%	OT 10 - Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții	Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare	Creșterea gradului de participare în sistemul educațional	Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară
Extinderea geografică a sistemului de	FEDR	265,96	3,97%	OT 11 - Consolidarea capacității instituționale și o	Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente	Înregistrarea tuturor proprietăților din zonele rurale selectate în Sistemul	Număr de UAT-uri înregistrate în SICCF

înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară				administrației publice eficiente		Integrat de Cadastru și Carte Funciară	
Asistență tehnică	FEDR	110,64	1,65%	- N/A -	- N/A -	Sprijinirea implementării transparente și eficiente a Programului Operațional Regional	Creșterea nivelului de conștientizare a publicului general privind POR
Total POR	FEDR	6.7000	100%				

SECȚIUNEA 2. AXELE PRIORITARE

2.A Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic

2.A.1 Axa prioritară 1

ID-ul axei prioritare	<i>AP 1</i>
Denumirea axei prioritare	Promovarea transferului tehnologic

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.A.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

NA

2.A.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.A.4 Prioritatea de investiții 1.1

<i>Prioritate de investiții 1.1</i>	<i>Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și</i>
-------------------------------------	---

	<p><i>dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general</i></p>
--	--

2.A.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 1.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Inovarea este necesară pentru țări și regiuni pentru a deveni / a rămâne competitive prin creșterea productivității companiilor, accesul la piețe noi, valoare adăugată mai mare, și în cele din urmă pentru crearea de locuri de muncă durabile într-un context de concurență puternică la nivel mondial. Inovarea este esențială pentru dezvoltare, având în vedere faptul că în țările dezvoltate aceasta generează 80% din creșterea economică și reprezintă, totodată, un mod eficient de a îmbunătăți furnizarea de servicii pentru a satisface nevoile societății.</p> <p>Investițiile care se vor realiza în CDI au ca scop creșterea competitivității economice, prin intermediul transferului tehnologic în vederea majorării numărului firmelor inovative din regiunile mai puțin dezvoltate (în prezent 6.102). Aceasta se poate realiza prin crearea și dezvoltarea entităților suport pentru inovare și transfer tehnologic, publice și private, în regiunile mai puțin dezvoltate ale României, în concordanță cu principiul specializării inteligente. Scopul acestor investiții va consta în realizarea unui transfer mai intens al rezultatelor cercetării în aplicații comerciale inovative, cu impact asupra preluării și diseminării rezultatelor cercetării în piață, contribuind, totodată, la creșterea ritmului de difuzare a progresului tehnologic pe piață și în societate, în general, răspunzând astfel Obiectivului Europa 2020 privind dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare.</p>

	Investițiile propuse vor urmări consolidarea specializării rezultate la nivel local și regional, pentru a se asigura o valorificare eficientă a avantajelor comparative, în funcție de resursele naturale și de alți factori favorabili, de accesibilitate relativă la piețe și la lanțurile de aprovizionare din Europa de Vest etc.
--	---

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
IS1	Număr firme inovative	Firma inovativa	Regiuni mai puțin dezvoltate	6.102	2010	7.600	INS	La doi ani

2.A.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.A.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 1.1</i>	<i>Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general</i>
<p>În România se realizează un număr ridicat de activități de cercetare, dar conexiunea dintre educație, cercetare și mediul de afaceri rămâne slabă, ceea ce se evidențiază prin transferul redus pe piață a ideilor noi. O astfel de colaborare există, în general, între instituțiile de CDI și companiile mari. Principalele aspecte care caracterizează procesul de inovare și transfer tehnologic din România sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cooperare redusă între firme și instituții de CD • Număr mic de IMM-uri inovative care participă în activități de transfer de cunoștințe • Firmele sunt mai interesate de distribuție și asamblare decât de activitățile de cercetare • Rată scăzută de transfer tehnologic și cultură antreprenorială slabă. <p>În acest sens, este necesară încurajarea punerii în aplicare a rezultatelor cercetării în cadrul IMM-urilor prin transfer tehnologic. În ceea ce privește cererea de CI, principala provocare o</p>	

reprezintă capacitatea de absorbție pe care o au firmele în ceea ce privește accesarea și utilizarea cunoștințelor externe în rezolvarea problemelor de dezvoltare prin procese inovative.

În ceea ce privește oferta de cercetare, infrastructura publică de cercetare nu este vizibilă, accesul la serviciile oferite este dificil, iar gradul de utilizare scăzut. Performanța scăzută a entităților de inovare și transfer tehnologic - ITT (oferta de cercetare) este influențată și de structurile gazdă de CDI, în mare parte populate de cadre didactice/ profesori, cercetători, care nu au capacitatea de a monitoriza efectele transunerii rezultatelor cercetării în practică și de a aborda implementarea acestor rezultate din perspectiva dezvoltării afacerilor în cadrul unui lanț valoric.

Entități de ITT au rolul de a intermedia cererea cu oferta de CI, și de a le ajusta în funcție de condițiile din piață. Nevoia de a dezvolta, dar și de a crea noi entități de ITT este subliniată ca fiind prioritară în toate documentele strategice relevante (SNCDI, SNC, PNR și documentele regionale elaborate până în prezent (NE, C și Vest). Astfel, nevoile de dezvoltare identificate la nivel național în ceea ce privește transferul tehnologic sunt avute în vedere, prin concentrarea pe domeniile de specializare inteligentă, propuse în SNCDI, iar nevoile de dezvoltare specific regionale, sunt avute în vedere prin concentrarea investițiilor pe domeniile propuse în documentele regionale de specializare inteligentă. De asemenea, concentrarea investițiilor în vederea eficientizării intervenției are în vedere, în afară de limitarea finanțării pe domeniile de specializare inteligentă, și formarea unei mase critice de entități de ITT pentru oferirea rezultatelor cercetării pe piață (se are în vedere sprijinirea unui număr limitat de astfel de entități), care să funcționeze exclusiv pe baza semnalelor primite din piață, într-o distribuție teritorială echilibrată (numai la nivelul regiunilor mai puțin dezvoltate, aflate în deficit numeric față de regiunea BI).

Finanțarea entităților de ITT va contribui la crearea și dezvoltarea unui mediu favorabil inovării la nivelul operatorilor economici. Se are în vedere atât creșterea numărului de entități de ITT (nevoie identificată atât la nivelul AP, cât și în SNCDI), cât și dezvoltarea capacității acestora de a asigura o masă critică de IMM-uri inovative, conform principiilor de specializare inteligentă. Astfel, prin valorificarea rezultatelor cercetării, firmele vor putea pune la dispoziție produse și servicii cu o valoare adăugată mai mare, ceea ce va conduce, în consecință la creșterea competitivității economice. În acest sens, POR creează un cadru coerent care permite exploatarea sinergiilor și corelărilor cu intervențiile prevăzute în OT 3, având în vedere rolul esențial al CDI pentru creșterea productivității.

Prin intermediul acestei priorități de investiție vor fi sprijinite activități specifice realizării de investiții pentru dezvoltarea entităților de ITT, implicit și a centrelor de competență, în concordanță cu SNCDI, respectiv:

- crearea, modernizarea și extinderea entităților de ITT, inclusiv dotarea cu echipamente a acestora
- achiziționarea de servicii tehnologice specifice
- crearea și actualizarea platformelor de tranzacționare pentru cererea și oferta de proprietate intelectuală

Aceste entități de ITT vor putea fi create, modernizate și/sau extinse în vederea promovării unui mediu favorabil inovării și absorbției noilor tehnologii în domeniile de specializare inteligentă identificate în SNCDI. De asemenea, conform AP, vor fi sprijinite și domeniile de specializare inteligentă identificate și în alte documente cadru de specializare inteligentă

elaborate sau în curs de elaborare la nivel regional.

Astfel, prin intervențiile propuse se urmărește determinarea unor modificări majore în ceea ce privește schimbarea structurii activității de CDI care se bazează pe sectoare industriale tradiționale, caracterizate prin muncă de intensitate mare, tehnologii depășite și cerere slabă pentru rezultatele cunoașterii, asigurându-se, totodată, că fluxurile tehnologice și de cunoștințe au impact în acele domenii ale economiei care au cel mai mare potențial de creștere și mobilizare a IMM inovatoare, care au motivația și capacitatea necesare pentru a intra în lanțurile regionale de valoare adăugată.

În acest sens, se urmărește stabilirea unui cadru favorabil pentru crearea de avantaje competitive, prin dezvoltarea și conectarea punctelor tari de cercetare și inovare cu nevoile sectorului de afaceri, cu scopul de a aborda oportunitățile emergente cu evoluțiile de pe piața într-un mod coerent.

Astfel, măsurile finanțate din POR în cadrul acestui obiectiv tematic vor fi orientate spre piață și afaceri, având în vedere că oferta cercetării va fi modelată pe baza cererii de inovare a IMM-urilor, care este dictată de condițiile și nevoile pieței. În acest sens, întreprinderile inovatoare sunt întreprinderile care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ îmbunătățite pe piață sau au introdus procese noi sau semnificativ îmbunătățite sau noi metode de organizare sau de marketing. Termenul acoperă toate tipurile de inovatori, inovatori de produs, de proces, de metode de organizare sau de metode de marketing, precum și întreprinderile cu inovații nefinalizate sau abandonate și se referă la întreprinderile active.

Prin crearea unei infrastructuri viabile de ITT, se urmărește exploatarea rezultatelor cercetării și transformarea lor în produse, servicii și procese vandabile, generatoare de creștere economică. Totodată, centrele de competență constituie un mijloc de a crește interacțiunea dintre cercetarea publică, companiile private și sectorul serviciilor publice prin susținerea unor agende de cercetare comune. Ca asocieri formale de tip public-privat, aceste centre servesc atât interesului public, cât și celui al actorilor economici, prin programele lor de activități comune.

Cercetarea în cadrul platformelor de tranzacționare, finanțate independent sau în cadrul entităților de ITT, furnizează soluții tehnologice competitive pentru probleme specifice, educă cercetătorii, încurajează schimburile de personal, transferul de cunoaștere și crearea de portofolii de proprietate intelectuală. Astfel, va fi dezvoltată capacitatea unei regiuni de a crea și menține un mediu care susține introducerea elementelor de noutate în întreprinderile sale prin dotarea entităților de ITT cu bunuri și servicii în vederea creșterii capacității de a realiza servicii tehnologice specifice de calitate.

De asemenea, se pot realiza investiții în activitățile specifice entităților de ITT, în vederea realizării de servicii tehnologice specifice pentru firmele beneficiare de transfer tehnologic. Printre aceste activități pot fi enumerate: studii de investiții tehnologice; asistență și consultanță tehnică de specialitate la aplicarea / achiziționarea de tehnologii; evaluare tehnologică și audit tehnologic; veghe tehnologică, informare tehnologică, asistență la restructurarea/retehnologizarea și dimensionarea agenților economici; dezvoltarea de activități economice inovative în vederea reconversiei forței de muncă în zonele cu probleme accentuate cu șomajul; urmărirea dezvoltării tehnologice în plan intern și internațional; transfer tehnologic și validare tehnologică; prognoza, evaluare tehnologică; audit tehnologic; analize statistice și indicatori ai eficienței inovării; crearea, dezvoltarea și întreținerea de bănci de date specializate etc.

Entitățile sprijinite de ITT trebuie să ofere servicii suport pentru firmele deservite în vederea identificării de oportunități de afaceri bazate pe compatibilități tehnologice, cerințe comerciale sau cerințe de fabricație precum și a partenerilor de afaceri potriviți (agenți, distribuitori, furnizori). Rolul acestor structuri este de a oferi clienților servicii de consultanță generală sau/și consultanță specializată pentru identificare de noi soluții de afaceri legate de activitățile de producție, distribuire, agenție, parteneriat, sub-contractare, transport și logistică. De asemenea, aceste entități mai au și rolul de a oferi servicii de organizare evenimente (mentoring, cooperări afaceri, networking, relaționarea clienților cu multinaționalele sau companiile autohtone mari pentru facilitare contracte cooperare, etc), precum și activități de promovare și marketing individuale sau comune ale clienților atât pentru produsele inovative cât și pentru tehnologia proprie a unor parteneri români sau din alte state, titulari de licențe și clienți care pot ajuta companiile în obținerea de noi produse sau tehnologii.

Prin transferul de tehnologie se realizează transmiterea de informații științifice sau tehnologice (generale, specializate sau brevetate), transmiterea unor tehnici și a experienței industriale, a unor echipamente noi etc. între diferite părți implicate. Acesta implică interacțiunea dintre ofertantul de tehnologie nouă și utilizatori – firme și are ca rezultat o inovație reală.

Transferul tehnologic poate fi realizat prin intermediul centrelor de transfer tehnologic-CTT, incubatoarelor tehnologice și de afaceri-ITA, centrelor de informare tehnologică-CIT, oficiilor de legătură cu industria-OLI, parcurilor științifice și tehnologice-PST, etc, publice sau private. Astfel, potențialii beneficiari vor fi toate acele entități juridice care furnizează activități de transfer tehnologic, conform legislației în vigoare (OG 57/ 2002 și HG 406/2003).

POR va contribui la creșterea calității și competitivității produselor, proceselor și serviciilor din firme, în regiunile mai puțin dezvoltate din România, prin realizarea de transfer tehnologic a diverselor rezultate ale cercetării care pot aduce valoare adăugată în economia de piață prin intermediul entităților de ITT. Astfel, ITA reprezintă o entitate din infrastructură a cărei activitate este orientată în principal către facilitarea inițierii și dezvoltării de noi întreprinderi inovative bazate pe tehnologie avansată. CTT este o entitate din infrastructură a cărei activitate constă în stimularea ITT în scopul introducerii în circuitul economic a rezultatelor cercetării, transformate în produse, procese și servicii noi sau îmbunătățite. CIT reprezintă o entitate din infrastructură care desfășoară activități de diseminare a informațiilor referitoare la rezultatele CD, documentare tehnologică și instruire a agenților economici, în scopul stimulării valorificării rezultatelor, creării și dezvoltării comportamentului inovativ al mediului socioeconomic. OLI, asimilate ca și centre de competență, inclusiv hub-uri și centre regionale, este o entitate din infrastructură al cărei obiect de activitate constă în stabilirea, menținerea și extinderea legăturilor dintre furnizorii rezultatelor CD și mediul socioeconomic/agenții economici, în scopul facilitării transferului tehnologic.

În consecință, programul își propune să sprijine aplicarea și comercializarea rezultatelor obținute în urma activităților de CDT, precum și susținerea dezvoltării de întreprinderi inovative, prin transfer tehnologic. În acest sens, în vederea asigurării complementarității și demarcării clare cu POC (program operațional care mai finanțează OT 1 din FEDR), urmărind sprijinirea instituțiilor care produc cercetare (oferta de CDI) în vederea diseminării rezultatelor în piață, POR răspunde nevoilor de inovare din piață (cererea de CDI), prin sprijinirea intermedierei cererii cu oferta de inovare în vederea modelării produsului cercetării în funcție de nevoile firmelor.

Sprijinul se adresează în special structurilor care au capacitatea de a susține firmele, în special IMM-urile din zonele/sectoarele cu potențial de creștere economică punând la dispoziția

acestora unele servicii personalizate de transfer tehnologic de înaltă calitate. În consecință, se are în vedere îmbunătățirea furnizării de servicii, de asistență și baze de date oferite prin infrastructura de ITT, prin concentrarea pe domeniile de specializare inteligentă și încurajarea dezvoltării IMM-urilor inovative. Aceste investiții pot fi realizate atât în mediul urban cât și rural de către entități juridic constituite care gestionează infrastructuri cu rol de ITT.

Activitățile din cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu POCU – AP3, care sprijină creșterea numărului de angajați ce beneficiază de noi instrumente, metode, practici etc de management al resurselor umane și de condiții de lucru îmbunătățite în vederea adaptării activității la dinamica sectoarelor economice cu potențial competitiv identificate conform SNC/ domeniilor de specializare inteligentă conform SNCDI, respectiv de a crește șansele de reintegrare pe piața muncii a lucrătorilor care urmează să fie disponibilizați/ concediați prin furnizarea de măsuri de outplacement. De asemenea, complementaritatea este asigurată și cu POC – AP 1, care sprijină IMM-urile care au ca domeniu de activitate cercetarea, precum și utilizarea TIC pentru dezvoltarea afacerilor.

2.A.6.2 Principiile directe pentru selectarea operațiunilor

<p><i>Prioritate de investiții 1.1</i></p>	<p><i>Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general</i></p>
<p>Principiile directe avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia Națională de Cercetare 2014-2020 și alte strategii regionale și locale pentru specializare inteligentă, cu Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020, Planul Național de Acțiune aferent acestei strategii, care reprezintă condiționalități ex-ante, precum și cu Planurile de Dezvoltare Regională 2014-2020, SUERD, strategii locale, alte strategii) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR. • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (în special POC și POCU) • Finanțarea entităților de transfer tehnologic va fi condiționată de prezentarea unui plan de afaceri care să demonstreze orientarea către piață și durabilitatea investiției <p>Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care răspund domeniilor identificate în Strategiile Regionale de Specializare Inteligentă.</p>	

Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană (SUD) finanțabilă în cadrul axei prioritare 4 POR – dezvoltare urbană.

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.A.6.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 1.1</i>	<i>Promovarea investițiilor de afaceri în inovare și cercetare, dezvoltarea legăturilor și a sinergiilor între întreprinderi, centre de cercetare-dezvoltare și de educație, în special dezvoltarea produselor și serviciilor, transfer tehnologic, inovare socială, networking, clustere</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.A.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore (după caz)

<i>Prioritate de investiții 1.1</i>	<i>Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.A.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S2	Entități de transfer tehnologic sprijinite	Număr de entități	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	60	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.A.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

Axa prioritară	Tipul Indicatorului (Etapa cheie de implementare, indicatorul financiar, indicatorul de realizare sau, dacă este cazul, indicatorul de rezultat)	ID	Indicator sau etapă cheie de implementare	Unitate de măsură, dacă este cazul	Fond	Categorie de regiune	Punctul de referință pentru 2018			Obiectivul final (2023)			Sursa datelor	Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul
							B	F	T	B	F	T		
AP 1	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	24,00			175,53			Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 1	Indicator de realizare	1S2	Entități de transfer tehnologic sprijinite	Numar	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	6			60			Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesității respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 – 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent axei prioritare a fost selectat indicatorul care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 1, respectiv entități de transfer tehnologic sprijinite.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru tipuri de intervenție asemănătoare finanțate în perioada 2007 – 2013 sub scheme de ajutor de stat, precum și pe baza ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.A.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 1	062	175,531,915.00
Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 1	01	175,531,915.00
Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 1	07	175,531,915.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 1	07	175,531,915.00

2.A.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 1
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de instruire pentru acest domeniu.	

2.B Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

2.B.1 Axa prioritară 2

ID-ul axei prioritare	AP 2
Denumirea axei prioritare	Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.B.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

Deși reprezintă structura de bază a economiei europene, având rolul de motor al creșterii economice, inovării, ocupării forței de muncă, în România, sectorul IMM poate fi caracterizat prin orientare relativ slabă către activități productive, acces redus la capital, tehnologie și infrastructură, aspecte care afectează negativ productivitatea economică. Instalarea crizei economice a marcat debutul declinului sectorului IMM, numărul unităților active scăzând cu aproximativ 4% în anul 2009. Tendința descrescătoare s-a accentuat în următorii doi ani, astfel încât, la sfârșitul lui 2011, creșterea numărului de IMM din perioada anterioară crizei economice era aproape în totalitate anulată.

Datele statistice mai evidențiază că, în perioada 2004-2010, rata de supraviețuire a firmelor după primul an de la înființare în România era de 60%, pentru ca în 2010 să fie de 68%. La nivelul regiunilor de dezvoltare, în 2010, cea mai mare valoare a indicatorului s-a înregistrat în regiunea Centru, respectiv 77,1%, iar valoarea cea mai mică s-a înregistrat în Regiunea NE (60,8% întreprinderi active). Regiunea BI a înregistrat, în anul 2008, cea mai redusă rată de supraviețuire a firmelor după un an de funcționare, respectiv 36,8%, valoare care, în următorii ani a fost îmbunătățită, ajungând până la 63,1%.

De asemenea, dacă în anul 2008, conform Eurostat, rata de supraviețuire a firmelor după trei ani de la înființare era de 65,86% - valoare care situa România printre primele poziții în acest clasament. În anul 2011, valoarea acestui indicator devine 44,49%, ceea ce plasa România printre ultimele pozitii UE.

Decalajele în dezvoltarea antreprenorială a diferitelor regiuni ale țării, măsurate prin numărul IMM-urilor la 1000 locuitori, s-au adâncit în ultimii ani. În România, conform datelor statistice disponibile (2011) existau 21 de IMM-uri la 1.000 de locuitori, valoare situată la mai puțin de 50% din media UE. Pentru ca în România să poată fi atinsă media europeană ar fi necesară crearea a peste 460.000 de IMM-uri peste numărul celor deja existente. La nivel regional, peste media UE-27 și, implicit peste media națională, se află regiunea București Ilfov cu 48 IMM la 1000 locuitori, în scădere față de 2010 cu 4 IMM la 1000 locuitori. Chiar dacă acest indicator evidențiază existența unei mase critice suficiente la nivelul regiunii, generată în special de concentrarea IMM-urilor în București, nivelul de dezvoltare a mediului de afaceri în județul Ilfov este comparabil cu regiunea Sud Muntenia. Trebuie luat în considerare că la nivelul Regiunii BI datele privind numărul de IMM-uri trebuie analizate prin prisma faptului că o parte din acestea, deși au sediul social în această regiune, își desfășoară activitatea în celelalte regiuni ale țării, ceea ce reprezintă o creștere artificială a densității IMM-urilor la nivelul BI.

În ceea ce privește densitatea microîntreprinderilor, există o diferență mare între regiunea București Ilfov - aproape 45 microîntreprinderi/1.000 de locuitori și Regiunea Nord Est - 11,88 microîntreprinderi/1.000 de locuitori, generată de atractivitatea mediului de afaceri al capitalei care depășește cu mult nivelul regiunilor de dezvoltare. Diferența apare și în interiorul regiunii București Ilfov, întrucât județul Ilfov este comparabil cu celelalte regiuni de dezvoltare din punct de vedere al indicatorilor analizați.

Având în vedere cele de mai sus, această axă prioritară se va aplica tuturor regiunilor de dezvoltare ale României, propunând soluții specifice problemelor IMM-urilor, ajustate în funcție de etapa din ciclul de viață în care IMM se găsește (intrare pe piață, dezvoltare intermediară, internaționalizare), dimensiune (micro, mică, mijlocie), piața adresată prin activitatea desfășurată (locală, regională, națională, internațională), cu respectarea criteriului concentrării, în vederea optimizării investițiilor.

2.B.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile

<i>publice eligibile)</i>	eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.B.4.1 Prioritatea de investiții 2.1

<i>Prioritate de investiții 2.1</i>	<i>Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri</i>
-------------------------------------	---

2.B.5.1 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>D</i>	OS 2.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC și PDR-uri</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Decalajele în dezvoltarea antreprenorială a diferitelor regiuni ale țării, măsurate prin numărul IMM-urilor, în special al microîntreprinderilor, la 1000 locuitori, s-au adâncit în ultimii ani. În România, conform datelor statistice disponibile (2011) existau 18,4 de microîntreprinderi la 1.000 de locuitori, valoare situată sub 50% din media UE.</p> <p>De asemenea, România se află printre ultimele state membre în ceea ce privește rata de supraviețuire a întreprinderilor după trei ani de la înființare, respectiv 44,49%, conform Eurostat, în 2011.</p> <p>În acest sens, principalul rezultat preconizat ca urmare a sprijinirii microîntreprinderilor îl constituie creșterea masei critice a IMM-urilor.</p>

Tabelul 3.1: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S3	Rata de supraviețuire a IMM-urilor la 3 ani de la înființare	%	Regiune mai dezvoltată/ Regiuni mai puțin dezvoltate	44,49%	2011	54,49%	Eurostat	Anuală

2.B.6.1 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.B.6.1.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 2.1</i>	<i>Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri</i>
<p>Această prioritate de investiții este dedicată microîntreprinderilor (definite pe baza Comunicării CE 361/2003, transpusă în Legea 62/2014 privind amendarea și completarea Legii 346/2004 privind stabilirea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii), având în vedere faptul că acestea reprezintă 88% din IMM-urile din România în anul 2012, și structurilor suport de incubare a afacerilor.</p> <p>Numărul mediu de microîntreprinderi la 1000 de locuitori înregistrează o valoare situată la mai puțin de jumătate din valoarea înregistrată la nivelul UE, ceea ce înseamnă că această prioritate de investiții vizează valorificarea potențialului antreprenorial al economiilor regionale, în special prin sprijinirea afacerilor aflate în primii ani de activitate, acțiuni care va contribui la creșterea competitivității economiilor regionale și crearea de locuri de muncă.</p> <p>Faptul că numărul microîntreprinderilor este sub-optimal pentru funcționarea eficientă a economiei, precum și faptul că gradul de reziliență pe piață a acestor afaceri trebuie îmbunătățit, pot fi definite ca eșec al pieței, având în vedere că operatorii economici respectivi nu găsesc în piață sprijinul necesar din cauza unui acces dificil la finanțare și resurse. Aceste aspecte determină efecte negative asupra competitivității naționale, pe care POR își propune să le abordeze în cadrul acestei priorități de investiții. Un sector competitiv al IMM-urilor, respectiv micro-întreprinderilor, este un sector care în primul rând există și produce efecte în piață, fiind definit atât ca număr minim de operatori economici, cât și ca efecte ale activității desfășurate vizibile în economia națională. Din aceste motive, POR propune ca sprijinul pe care îl are în vedere în cadrul acestei priorități de investiții, să fie oferit sub forma ajutorului nerambursabil.</p> <p>Consolidarea sectorului microîntreprinderilor în sensul sprijinirii lor prin asigurarea unor costuri mai mici pentru investițiile inițiale în vederea facilitării dezvoltării firmelor, este foarte importantă, având în vedere că microîntreprinderile contribuie într-o proporție covârșitoare la asigurarea masei de critice a IMM-urilor, necesară funcționării optime a economiei, și având impact, totodată, și în ceea ce privește creșterea gradului de cultură antreprenorială din România.</p> <p>Având în vedere că această prioritate urmărește încurajarea sprijinului antreprenorial prin creșterea densității IMM la 1000/loc. și a gradului de reziliență pe piață a microîntreprinderilor, POR are în vedere susținerea activităților desfășurate în sectoarele economice cu potențial competitiv identificate în SNC și PDR. Astfel, nevoile de dezvoltare identificate la nivel național în ceea ce privește finanțarea microîntreprinderilor sunt avute în vedere, prin concentrarea pe domeniile competitive, propuse în SNC, iar nevoile de dezvoltare specific regionale, sunt avute în vedere prin concentrarea investițiilor pe domeniile</p>	

competitive propuse în PDR.

Având în vedere faptul că 2/3 dintre întreprinderile noi dispar de pe piață în primul an de viață, și în vederea asigurării demarcării și complementarității cu Programul Operațional Capital Uman, această prioritate se va adresa microîntreprinderilor cu un istoric de funcționare de minim 1 an din mediul urban, precum și incubatoarelor și acceleratoarele de afaceri (în calitate de agenți economici). De asemenea, sprijinirea sectorului microîntreprinderilor în vederea creșterii gradului de reziliență pe piață reprezintă o premisă pentru dezvoltarea firmei dintr-o categorie de dimensiune în alta (ex. de la micro să devină mică sau mijlocie) sau din punct de vedere al avansării în ciclul de viață (de la creare, la creștere și avansare spre piețe naționale sau export/internaționalizare).

Astfel, principalele activități sprijinite prin intermediul acestei priorități de investiție vizează:

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii microîntreprinderilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale
- crearea/ modernizare/ extinderea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dezvoltarea serviciilor aferente.

Pentru microîntreprinderi, vor fi sprijinite investițiile în active corporale, cum ar fi achiziționarea de terenuri și spații, construcții noi necesare desfășurării activităților specifice, dotarea cu echipamente, etc., precum și cele în active necorporale de tipul brevete, licențe, etc. și alte drepturi și active similare. În ceea ce privește, dotarea cu echipamente pot fi menționate, ca exemple:

- achiziționarea de echipamente IT tehnică de calcul;
- achiziționarea de echipamente tehnologice mașini, utilaje și instalații de lucru-inclusiv software-ul aferent, aparate și instalații de măsurare, control și reglare necesare desfășurării activităților pentru care a solicitat finanțare,
- dotarea cu echipamente de birotică necesare desfășurării normale a activității.
- realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor promovate, inclusiv instrumente de vânzare on-line;
- achiziționarea de instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie, precum și sisteme care utilizează surse regenerabile/alternative de energie pentru eficientizarea activităților pentru care a solicitat finanțare, etc;

Pentru crearea și susținerea IMM-urilor cu rată mare de succes se va utiliza un instrument util în valorificarea potențialului antreprenorial, respectiv incubatoarele/ acceleratoarele de afaceri, ca motoare de creștere a firmelor. Incubatorul de afaceri este o structură partenerială locală sau regională, care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru întreprinderile mici și mijlocii nou înființate și cele inovative stimulându-le potențialul de dezvoltare și de viabilitate, ajutându-le să supraviețuiască și să crească în perioada de început, atunci când sunt cel mai vulnerabile. Acceleratorul de afaceri reprezintă incubatorul de afaceri care asigură accesul la fonduri, în etape, pentru rezidenți, în scopul lansării pe piață a unui produs sau serviciu într-o perioadă scurtă de timp. Aceste structuri sunt constituite pentru sprijinirea firmelor nou înființate și a celor cu un istoric scurt de funcționare, pentru a furniza servicii suport de afaceri și capital (de ex. consilierea managerială și cooperarea constantă a companiilor rezidente, accesul la servicii de formare profesională pentru nevoile actuale și viitoare ale pieței, servicii profesionale de contabilitate și juridice, cumpărare colectivă de servicii și produse, contacte cu Business Angels, fonduri cu capital de risc, transferul și comercializarea de tehnologie, precum și contacte cu universități și institute de cercetare și dezvoltare, furnizarea de ajutor în ceea ce privește contactele comerciale, naționale și

internaționale, servicii privind internaționalizarea IMM-urilor, etc) în complementaritate cu serviciile oferite de ghișeu unic pentru IMM-uri, reprezentate de îndrumarea IMM-urilor către diferitele programe de finanțare existente, suport în identificarea de parteneri, orientare în pregătirea proiectelor, etc.

Având în vedere că primii ani de activitate presupun dificultăți în integrarea pe piață a microintreprinderilor se va sprijini crearea, modernizare și extinderea incubatoarelor de afaceri și a acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dotarea acestora cu utilități și echipamente necesare prestării serviciilor oferite firmelor (administrare, contabilitate, marketing, mentorat, etc.). Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor, cu atât mai mult cu cât se va lua în considerare complexitatea serviciilor și capacitatea incubatoarelor de a furniza servicii specifice pentru IMM-uri.

De asemenea, deși activitățile de comerț nu sunt direct sprijinite prin POR, rolul comerțului ca factor care contribuie la o creștere a competitivității și a productivității este pe deplin exploatat, având în vedere faptul că toate celelalte activități eligibile vor contribui la creșterea volumului comerțului prin tranzacționarea bunurilor și serviciilor rezultate de pe urma investițiilor realizate cu fonduri POR. Mai mult, susținerea promovării produselor și a activității pe site-urile microintreprinderilor, cât și prin susținerea unor soluții de afaceri inovatoare (cataloge electronice, facturarea electronică, customer service, aprovizionare electronică, magazin electronic, plată electronică, etc.) vor contribui la creșterea comerțului on – line și prin aceasta la dezvoltarea activității microintreprinderilor și îmbunătățirea poziției lor pe piață.

Activitățile din cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu POCU – AP3 care va sprijini crearea de IMM-uri nonagricole din mediul urban prin creșterea numărului de angajați care beneficiază de noi instrumente, metode, practici etc de management al resurselor umane și de condiții de lucru îmbunătățite în vederea adaptării activității la dinamica sectoarelor economice cu potențial competitiv identificate conform SNC/ domeniilor de specializare inteligentă conform SNCDI, respectiv de a crește șansele de reintegrare pe piața muncii a lucrătorilor care urmează să fie disponibilizați/ concediați prin furnizarea de măsuri de outplacement. De asemenea, este asigurată complementaritatea cu POC – AP 1 și AP 2 (care va sprijini IMM-urile care au ca domeniu de activitate cercetarea, precum și utilizarea TIC pentru dezvoltarea afacerilor din mediul urban și rural), PNDR (va sprijini IMM-urile agricole din mediul urban și rural, precum și microintreprinderile și întreprinderile mijlocii non-agricole din mediul rural), POCA – AP 2 (va sprijini dezvoltarea și promovarea implementării sistemelor de ghișeu unic).

2.B.6.2 Principiile directe pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 2.1</i>	<i>Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri</i>
<p>Principiile directe avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020, Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea 	

mediului de afaceri – Orizont 2020, Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020, precum și cu cele 8 Planuri de Dezvoltare Regională 2014-2020, SUERD, strategii locale, alte strategii)

- Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR.
- Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii
- Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea,
- Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POC, POCU, PNDR, Cosme și Horizon 2020, programe gestionate de Ministerul Economiei, departamentul IMM-uri și diferite scheme de finanțare inițiate de Ministerul Finanțelor Publice)
- Finanțarea incubatoarelor/acceleratoarelor de afaceri va fi condiționată de prezentarea unui plan de afaceri care să demonstreze orientarea către nevoile IMM-urilor găzduite și durabilitatea investiției, precum și menținerea investiției după încetarea finanțării din POR.

Se va acorda punctaj suplimentar IMM-urilor care propun un proiect în baza unei Strategii de Dezvoltare Locală selectate în cadrul OT 8 (AP 7).

Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană (SUD) finanțabilă în cadrul axei prioritare 4 POR – dezvoltare urbană, urmărindu-se stimularea dezvoltării de parteneriate strategice cu actorii relevanți la nivel local/ regional.

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.B.6.3.1 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 2.1</i>	<i>Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.B.6.4.1 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 2.1</i>	<i>Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.B.6.5.1 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.1: Indicatorii de realizare comuni și specifici programului

ID	Indicator	Unitate de măsură	Fond	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
CO01	IMM-uri care beneficiază de sprijin	IMM	FEDR	Regiune mai dezvoltată	30	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anual
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	1115	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anual

2.B.4.2 Prioritatea de investiții 2.2

<i>Prioritate de investiții 2.2</i>	<i>Sprrijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor</i>
-------------------------------------	--

2.B.5.2 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 2.2
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri în sectoarele competitive identificate în SNC</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Regiunile de dezvoltare au utilizat mai eficient capitalul uman implicat în economie, în 2009, mai ales regiunile al căror valoare VAB s-a redus (Sud Muntenia, Sud Vest și Centru) în comparație cu anii anteriori. Pentru regiunea București Ilfov nu se poate vorbi de o îmbunătățire față de anii anteriori, întrucât era singura regiune a cărei valoare a productivității muncii s-a redus cu 1,5%. (productivitatea muncii în regiunea București Ilfov era de 1,7 ori mai mare decât media națională, în 2009).</p> <p>Productivitatea în industrie și servicii rămâne la 60% din media UE, deoarece economia este predominantă de IMM-uri concentrate în domenii cu valoare adăugată mică și specializate în activități cu utilizare intensivă de forță de muncă. În aceste condiții, pentru a face față concurenței pe piața europeană, România trebuie să-și majoreze această pondere a productivității muncii față de media UE.</p> <p>Rezultatul preconizat ca urmare a sprijinirii IMM-urilor constă în reducerea decalajului mare față de media</p>

	<p>europeană a competitivității economice, prin creșterea productivității muncii.</p> <p>Astfel, productivitatea muncii va fi calculată ca raport dintre cifra de afaceri și numărul de salariați. Salariatul este persoana care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială - indiferent de forma ei de proprietate - sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub forma de salariu, plătit în bani sau natură, sub forma de comision etc. Cifra de afaceri (exclusiv TVA), conform INS, reprezintă suma veniturilor realizate din vânzări de bunuri, vânzări de mărfuri, executarea de lucrări și prestări de servicii, mai puțin rabaturile, remizele și alte reduceri acordate clienților.</p>
--	---

Tabelul 3.2: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S4	Productivitatea muncii în IMM-uri	RON	Regiune mai dezvoltată	400.315	2012	500.373	INS	Anuală
			Regiuni mai puțin dezvoltate	216.304	2012	316.479	INS	Anuală

2.B.6.2 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.B.6.1.2 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 2.2</i>	<i>Sprijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor</i>
<p>Această prioritate de investiție va sprijini dezvoltarea IMM-urilor cu o vechime mai mare de 1 an pentru îmbunătățirea capacităților avansate de dezvoltare a produselor și a serviciilor, în vederea creșterii competitivității economiilor regionale și naționale. În acest sens, se au în vedere IMM-urile care au depășit deja problema rezilienței pe piață, fiind interesate de găsirea unui model optim de creștere, atât în sensul trecerii în altă categorie de dimensiune, cât și în sensul dezvoltării activității desfășurate, în scopul creșterii dimensiunii pieței adresate (piața locală să devină regională, națională sau internațională).</p> <p>Sprijinirea creșterii competitivității IMM-urilor în cadrul acestei priorități de investiții va implica măsuri care vor adresa dependența de sectoarele economice cu valoare adăugată mică,</p>	

capacitatea de a avansa în lanțul valoric, accesul la finanțare, asistență și piețe, acces la know-how și competențe de afaceri relevante.

Avantajul competitiv al unui IMM reprezintă capacitatea acestuia de a crea mai multă valoare economică decât competitorii săi, prin competențe superioare concurenței pe piață (ex. costul managementului și diferențiere). Competitivitatea unei companii este influențată și de resursele pe care le posedă (umane, fizice, financiare sau tehnologice), și care, la modul ideal, ar trebui să fie durabile și greu de imitat. În România, principalele avantaje competitive ale IMMurilor sunt reprezentate de raportul preț-calitate, calitatea serviciilor, produselor oferite, prețul scăzut al serviciilor, produselor oferite, calitatea angajaților, reputația firmelor, serviciile post-vânzare oferite clienților, canalele de distribuție utilizate, calitatea managementului practicat și capacitatea de inovare.

În vederea menținerii și dezvoltării avantajelor competitive, principalele provocări la care IMMurile trebuie să răspundă, se referă la: adaptare rapidă la semnalele pieței, îmbunătățire continuă a produselor și serviciilor livrate – prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, diferențiere prin: competențe specifice, marketing de nișă, costuri reduse, personal instruit pe termen lung, integrare pe verticală în lanțul valoric, etc.

Având în vedere faptul că avantajul competitiv reprezintă un cumul de factori care condiționează competitivitatea și performanța unei companii în afaceri, POR își propune să sprijine companiile care au potențial să-și dezvolte/mențină poziția pe piață prin consolidarea unor competențe superioare concurenței.

Astfel, se are în vedere sprijinirea companiilor care operează în domeniile economice în care se poate dezvolta și/sau menține un avantaj competitiv și, în general, dezvoltarea activității lor economice. În acest sens, se vor sprijini acele IMM-uri care își desfășoară activitatea în domeniile cu potențial competitiv, identificate conform SNC.

IMM-urile finanțate în cadrul acestei priorități de investiții sunt capabile să acceseze și instrumente sau produse financiare mai elaborate comparativ cu grantul, fiind sustenabile din punct de vedere economic. Sprijinul oferit prin POR are în vedere încurajarea IMM-urilor inovative, care își propun să exploateze potențialul inovativ propriu sau al pieței, în promovarea operațiunilor de afaceri.

Astfel, principalele activități sprijinite prin intermediul acestei priorități de investiții vizează:

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii IMM, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale
- activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice.
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor promovate, inclusiv instrumente de vânzare on-line;
- activități specifice procesului de internaționalizare (participarea la târguri și expoziții internaționale, investiții în adaptarea proceselor tehnologice de producție la sistemele de certificare și standardizare specifice piețelor de export, etc).

Prin această prioritate de investiții, se vor sprijini activitățile de construcție, modernizare sau extindere a spațiilor de producție sau servicii, specifice IMM-urilor beneficiare, care pot contribui la îmbunătățirea și creșterea capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor. De asemenea, se vor sprijini și activitățile pentru dotarea cu echipamente și instalații industriale, mașini și utilaje sau alte tipuri de dotări specifice, necesare îmbunătățirii capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor specifice IMM-urilor beneficiare. Sunt avute în vedere inclusiv activitățile de inovare. Activitățile de inovare de produs sau proces

pot fi în conformitate cu prevederile Manualului OSLO – ”Guidelines for collecting and interpreting innovation data”- OECD: achiziția de cunoștințe externe IMM-urilor, inclusiv sub forma de patente (brevete) sau invenții nepatentate, licențe, mărci, servicii IT sau alte servicii tehnice necesare activităților de inovare de produs sau proces; achiziția de mașini, echipamente sau alte active; activități de pregătire cum ar fi design industrial, inginerie sau producție de test, patentare sau licențiere. Totodată, activitățile de inovare pot include și identificarea de noi produse sau procese prin activități de marketing, identificarea de oportunități pentru comercializarea rezultatelor cercetărilor proprii sau a altor entități, achiziționarea de informații tehnice sau patente, echipamente, software, reorganizarea sistemelor manageriale și de afaceri, etc.

Totodată, se vor sprijini activități de implementare și certificare a sistemelor de management a calității ISO, respectiv finanțarea costurilor suportate de un IMM pentru certificarea sistemelor de management al calității, mediului sau sănătății, simplu sau integrat, în conformitate cu unul din standardele: SR-EN-ISO 9001:2008 (sistem de management al calității); SR-EN-ISO 14001:2005 (sistem de management de mediu); SR-EN-ISO 22000:2005 (sistem de management al siguranței alimentelor); OHSAS 18001: 2007 (sistem de management al sănătății și securității ocupaționale), etc. Alte activități care vor fi sprijinite prin această prioritate de investiții, se referă la cele privind parcurgerea procesului de certificare națională/internațională a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice.

De asemenea, se vor sprijini activitățile de realizarea a website-ului pentru prezentarea activității potențialului beneficiar și a produselor sau serviciilor desfășurate de acesta (inclusiv activitățile de înregistrare a domeniului), pentru IMM-urile care nu dețin, precum și activitățile de achiziționare de instalații și echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie sau sisteme care utilizează surse regenerabile alternative de energie, pentru eficientizarea activităților desfășurate.

Având în vedere faptul că, conform AP, doar 5% din IMM-uri cu 10 până la 250 de angajați vând on-line, POR își propune să contribuie și la adresarea provocărilor și nevoilor referitoare la e-commerce, atât prin susținerea promovării produselor și a activității pe site-urile IMM-urilor, cât și prin susținerea unor soluții de afaceri inovatoare (introducerea de servicii TIC într-un proces de afaceri existent, prin achiziționarea de aplicații electronice pentru cataloage electronice, achiziții publice, e-licitație, facturarea electronică, customer service, aprovizionare electronică, magazin electronic, piața unui terț, furnizor de servicii cu valoare adăugată pentru canalele de comerț electronic, plată electronică, etc.)

Aceste tipuri de măsuri vor facilita IMM-urilor angajarea în procesele de creștere pe piețele regionale, naționale și internaționale, precum și în procesele de inovare, în vederea stimulării competitivității economiilor regionale. De asemenea, deși activitățile de comerț nu sunt direct sprijinite prin POR, rolul comerțului ca factor care contribuie la o creștere a competitivității și a productivității este pe deplin exploatat, având în vedere faptul că toate celelalte activități eligibile vor contribui la creșterea volumului comerțului prin tranzacționarea bunurilor și serviciilor rezultate de pe urma investițiilor realizate cu fonduri POR. Astfel, prin finanțarea unor activități referitoare la standarde de produs, metode de procesare, controlul proceselor, ambalare, etichetare, depozitare, transport, urmărire și facilitare export și import și tranzit, POR își propune să asigure o legătură strategică mai amplă între investițiile concentrate pe îmbunătățirea competitivității întreprinderilor și cele care permit comercializarea și schimburile comerciale.

POR propune și intervenții pentru a sprijini accesul la piețele internaționale, prin măsuri de internaționalizare care nu se limitează doar la participarea la târguri sau misiuni comerciale, ci

pot fi combinate cu acțiuni legate de modelarea afacerii, precum cunoașterea piețelor unor țări, adaptarea produselor / serviciilor pentru anumite piețe, etc..

De asemenea, IMMurile și asociațiile mediului de afaceri eligibile în cadrul acestei priorități de investiții sunt cele capabile să adreseze provocarea referitoare la performanța scăzută la export și chiar la internaționalizare, cu asumarea faptului că internaționalizarea ca etapă de dezvoltare în ciclul de viață al unei firme, nu are niciun dezavantaj în sine, fiind evidența de necontestat a competitivității, doar că este limitată de lipsa unor condiții esențiale (capital, cunoștințe de marketing internațional, cunoașterea altor limbi străine, etc.).

Această prioritate se va adresa IMM-urilor din mediul urban, precum și întreprinderilor mijlocii non-agricole din mediul rural.

Activitățile din cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu POCU – AP3 care va sprijini crearea de IMM-uri nonagricole din mediul urban prin creșterea numărului de angajați care beneficiază de noi instrumente, metode, practici etc de management al resurselor umane și de condiții de lucru îmbunătățite în vederea adaptării activității la dinamica sectoarelor economice cu potențial competitiv identificate conform SNC/ domeniilor de specializare inteligentă conform SNCDI, respectiv de a crește șansele de reintegrare pe piața muncii a lucrătorilor care urmează să fie disponibilizați/ concediați prin furnizarea de măsuri de outplacement. De asemenea, este asigurată complementaritatea cu POC – AP 1 și AP 2 (va sprijini IMM-urile care au ca domeniu de activitate cercetarea, precum și utilizarea TIC pentru dezvoltarea afacerilor din mediul urban și rural) și PNDR (va sprijini IMM-urile agricole din mediul urban și rural, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mijlocii non-agricole din mediul rural).

2.B.6.2.2   *Principiile directe pentru selectarea operațiunilor*

<i>Prioritate de investiții 2.2</i>	<i>Sprijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor</i>
<p>Principiile directe avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020, Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea mediului de afaceri – Orizont 2020, Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020, precum și cu cele 8 Planuri de Dezvoltare Regională 2014-2020, SUERD, strategii locale, alte strategii) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Complementaritatea intervențiilor cu investiții realizate din alte axe prioritare ale POR (în special cu OT 1, OT 8) • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare - cu alte programe operaționale (POC, POCU, PNDR, Cosme și Horizon 2020 sau surse bugetare naționale: programe gestionate de Ministerul Economiei, departamentul IMM-uri și diferite scheme de finanțare inițiate de Ministerul Finanțelor)	

Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană (SUD) finanțabilă în cadrul axei prioritare 4 POR – dezvoltare urbană.

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.B.6.3.2 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 2.2</i>	<i>Sprijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	TBC (tipul instrumentului)

Accesul IMM-urilor la finanțare a devenit tot mai dificil, ca urmare a efectelor crizei economice mondiale manifestate în ultimii ani, instituțiile creditoare tradiționale impunând, în general, condiții tot mai dificil de îndeplinit de către tot mai multe IMM-uri, în special în ceea ce privește garantarea fondurilor împrumutate. Astfel că, de cele mai multe ori, insuficiența sau lipsa bunurilor corporale care ar putea fi acceptate ca și garanții colaterale, împiedică IMM-urile să obțină linii de creditare pentru realizarea investițiilor necesare îmbunătățirii capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor.

Implementarea unor instrumente financiare adecvate, pot reprezenta soluții care să faciliteze accesul IMM-urilor la sursele de finanțare necesare pentru realizarea investițiilor care să ducă la îmbunătățirii capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor oferite.

În perioada de programare 2014-2020, România va furniza asistență financiară beneficiarilor utilizând instrumentele de implementare recomandate de Regulamentul comun 1303/2013, (art.66), mai precis sub formă de granturi, premii, asistență rambursabilă, instrumente financiare sau o combinație a acestora.

Instrumentele financiare sunt implementate pentru a sprijini investiții cu privire la care se preconizează că sunt viabile din punct de vedere financiar și nu atrag finanțare suficientă din sursele pieței. Articolul 37 din Regulamentul 1303/2013 prevede că sprijinul instrumentelor financiare se face pe baza unei evaluări ex ante prin care s-au stabilit probe privind deficiențele pieței sau situațiile de investiții sub nivelul optim, precum și nivelul estimat și proporțiile necesităților de investiții publice, inclusiv tipurile de instrumente financiare care urmează a fi sprijinite.

În acest sens, se analizează posibilitatea utilizării instrumentelor financiare în cadrul acestei priorități de investiții.

2.B.6.4.2 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 2.2</i>	<i>Sprrijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.B.6.5.2 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.2: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
CO01	IMM-uri care beneficiază de sprijin	IMM	FEDR	Regiune mai dezvoltată	15	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuala
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	148	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	anuala

2.B.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

Axa prioritara	Tipul Indicatorului	ID	Indicator sau etapă cheie de implementare	Unitate de măsură, dacă este cazul	Fond	Categorie de regiune	Punctul de referință pentru 2018	Obiectivul final (2023)	Sursa datelor	Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul
							T	T		
AP 2	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiune mai dezvoltată	3	13,83	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 2						Regiuni mai puțin dezvoltate	120	730,85	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 2	Indicator de realizare	COO 1	IMM-uri care beneficiază de sprijin	Număr	FEDR	Regiune mai dezvoltată	15	45	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât este utilizat pentru ambele prioritati de interventie si vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.
AP 2						Regiuni mai puțin dezvoltate	240	1263	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesității respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizarea imediată pentru cadrul de performanță.

Pentru cele două priorități de intervenție se utilizează același indicator de realizare imediată. Astfel, indicatorul "IMM-uri care beneficiază de sprijin" corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 2.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizarea imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru intervenții similare finanțate în perioada 2007-2013, precum și pe baza experienței lansării apelurilor și ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.B.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6a: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	067	2,074,468.00
AP 2	001	11,755,318.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	067	109,627,660.00
AP 2	001	621,223,404.00

Tabelul 7a: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	01	9,957,446.00
AP 2	04	1,936,170.00
AP 2	05	1,936,170.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	01	526,212,766.00
AP 2	04	102,319,149.00
AP2	05	102,319,149.00

Tabelul 8a: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)

AP 2	07	13,829,786.00
------	----	---------------

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	07	730,851,064.00

Tabelul 9a: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	07	13,829,786.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 2	03	63,829,787.00
AP 2	07	667,021,277.00

2.B.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor (după caz)

<i>Axa prioritară</i>	AP 2
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifică pentru acest domeniu.	

2.C Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon

2.C.1 Axa prioritară 3

ID-ul axei prioritare	AP 3
Denumirea axei prioritare	Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.C.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

Orașele nu sunt doar motoare economice pentru dezvoltarea regională, ci în aceeași măsură ele furnizează servicii de bază pentru populație în scopul asigurării unei calități adecvate a vieții, inclusiv în ceea ce privește calitatea mediului. Orașele din România se confruntă și trebuie să gestioneze o serie de aspecte de mediu, cum ar fi calitatea aerului, eficiență energetică și resurse naturale.

În aceste condiții, în scopul promovării unei abordări integrate pentru sprijinirea promovării unei dezvoltări durabile, în cadrul acestei axe prioritare vor fi combinate investiții aferente OT 4 - sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon în toate sectoarele, respectiv OT 6 - conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

Această axă prioritară va finanța investiții în creșterea eficienței energetice a clădirilor publice deținute și ocupate atât de autoritățile locale, cât și de autoritățile centrale, a clădirilor rezidențiale, a sistemelor de iluminat public, precum și investiții destinate reducerii emisiilor de CO₂ în mediul urban, bazate pe planuri de mobilitate urbană durabilă. Totodată vor fi finanțate investiții pentru regenerarea și revitalizarea urbană în scopul încurajării refolosirii terenurilor aferente zonelor urbane abandonate, vacante sau neutilizate corespunzător.

În conformitate cu prevederile Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, România are obligația de a renova anual 3% din suprafețele deținute sau ocupate de autoritățile centrale. În cea mai mare parte, clădirile deținute de autoritățile publice centrale sunt localizate în Regiunea București-Ilfov, regiune inclusă în categoria regiunilor mai dezvoltate. În acest context, investițiile promovate prin această axă prioritară vor contribui la îndeplinirea țintei anuale de renovare a României ce derivă din îndeplinirea obligațiilor naționale ale Directivei Uniunii Europene privind eficiența energetică.

În același timp, orașele se caracterizează printr-o calitate precară a fondului de locuit: vechimea clădirilor, ceea ce implică necesitatea unor lucrări de consolidare, eficiență energetică scăzută, cu consumuri energetice nesustenabile. Totodată, iluminatul public este insuficient dezvoltat și nesustenabil în privința consumului energetic.

Orașele din România, de la cele mai mici și până la capitala țării, București, se confruntă cu probleme legate de degradarea spațiului construit, spații intravilane abandonate, probleme legate de calitatea mediului, ceea ce determină o calitate a vieții sub așteptările majorității cetățenilor. Regenerarea urbană, având ca scop îmbunătățirea calității mediului, dar și a condițiilor de viață ale cetățenilor reprezintă o modalitate eficientă prin care orașele sau anumite părți ale acestora sunt revitalizate și reintroduse în circuitul urban.

Aspectele menționate sunt relevante pentru orașele din România din toate zonele țării, fiind intervenții care se vor implementa la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare.

2.C.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.C.4.1 Prioritatea de investiții 3.1

<i>Prioritate de investiții 3.1</i>	<i>Sprrijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor</i>
-------------------------------------	--

2.C.5.1 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 3.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Performanța energetică a clădirilor este foarte scăzută astfel încât nivelurile de energie consumată în clădiri plasează sectorul printre cele mai mari sectoare consumatoare de energie. Conform <i>Strategiei pentru mobilizarea investițiilor în renovarea fondul de clădiri existente (varianta de lucru)</i> în România, consumul de energie în sectorul clădirilor (locuințe, sectorul terțiar, inclusiv clădiri publice) reprezintă 45% din consumul total de energie. În particular, se estimează că consumul mediu total de energie în clădirile nerezidențiale în perioada 2005-2010 se ridică la 1.508 mii tep, ceea ce reprezintă 16% din consumul de energie în clădiri.</p> <p>Totodată, pentru clădirile rezidențiale se estimează un consum mediu total de energie în aceeași perioadă de 8.110 mii tep, ceea ce reprezintă 84% din consumul de energie în clădiri.</p> <p>România are un patrimoniu important de clădiri construite preponderent în perioada 1960-1990, cu grad redus de izolare termică, consecință a faptului că, înainte de criza energetică din 1973, nu au existat reglementări privind protecția termică a clădirilor și a elementelor perimetrice de închidere și care nu mai sunt adecvate scopului pentru care au fost construite. În consecință, potențialul de economisire în clădiri este semnificativ, situându-se în intervalul de aproximativ 40-50%, în cazul clădirilor publice, prin promovarea reabilitării energetice profunde (deep renovation), respectiv cu mai mult de 40% cu diferențe de la o zonă climatică la alta în cadrul țării pentru clădirile rezidențiale.</p>

	<p>Conform datelor statistice puse la dispoziție de către INS, în anul 2012 consumul final de energie electrică pentru iluminat public a fost de 669 Gwh. Se estimează că potențialul de economisire a energiei în iluminatul public este între 10-40%.</p> <p>Principalul rezultat preconizat ca urmare a promovării investițiilor cu scopul de a îmbunătăți eficiența energetică în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public îl constituie reducerea consumului de energie în infrastructurile publice, respectiv sectorul locuințelor.</p>
--	--

Tabelul 3.1: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoarea -țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S5	Reducerea consumului de energie finală în clădirile publice	Mtep	Regiune mai dezvoltată/ Regiuni mai puțin dezvoltate	0,188	2012	0,180	INS	Anuală
1S6	Reducerea consumului de energie finală în sectorul rezidențial	Mtep	Regiune mai dezvoltată/ Regiuni mai puțin dezvoltate	8,09	2012	6,45	INS	Anuală
1S7	Reducerea consumului de energie finală în iluminatul public	GWh	Regiune mai dezvoltată/ Regiuni mai puțin dezvoltate	669	2012	614	INS	Anuală

2.C.6.1. Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.C.6.1.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 3.1</i>	<i>Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor</i>
<p>Clădirile deținute de autoritățile publice centrale sau locale ocupă un loc important în totalul fondului de clădiri existent în România în ceea ce privește consumul de energie. În același timp, clădirile publice sunt importante din mai multe puncte de vedere: sunt clădiri în care populația își petrece o mare parte din timp (ex. școli, spitale, etc.), având influența asupra calității vieții acesteia; sunt clădiri care servesc drept exemple de arhitectură pentru populație, pot avea un rol de exemplificare și conștientizare a populației cu privire la necesitatea și beneficiile consumului de energie în clădiri.</p> <p>Această prioritate de investiții va sprijini măsuri de eficiență energetică a clădirilor publice având ca scop reabilitarea energetică profundă (<i>deep renovation</i>), inclusiv izolarea termică, reabilitarea și modernizarea sistemelor de încălzire și a rețelelor și instalațiilor, iluminat și sistemul de management energetic al clădirii (măsuri de eficiență energetică tipice). Vor fi eligibile pentru finanțare toate tipurile de clădiri publice deținute și ocupate de autoritățile și instituțiile centrale și locale cum ar fi: spitalele, clădiri de învățământ, clădiri administrative, policlinici, penitenciare etc., inclusiv spații anexă de păstrare și stocare care au un regim de încălzire /recire pentru funcționare.</p> <p>Fără a enumera exhaustiv, acțiunile sprijinite în cadrul acestei priorități de investiție pentru măsurile de creștere a eficienței energetice a clădirilor publice se referă la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii, (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu superior, planșeu peste subsol), șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirii; • reabilitarea și modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, inclusiv sisteme de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz; • utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum; • implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie (ex. achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice); • înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață; • orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului	

(înlocuirea lifturilor și a circuitelor electrice - scări, subsol, lucrări de demontare a instalațiilor și echipamentelor montate, lucrări de reparații la fațade etc.).

Beneficiarii acestor tipuri de investiții vor fi autoritățile publice centrale, precum și autoritățile publice și instituțiile locale.

Din totalul clădirilor la nivel național, clădirile rezidențiale reprezintă o majoritate semnificativă. Totodată, România deține cel mai mare număr de locuințe în blocuri de prefabricate dintre toate țările Europei Centrale. Ultimele date statistice puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică indică un total de 4,6 mil. locuințe localizate în mediul urban, din care 1,4 milioane de apartamente sunt conectate la sistemul centralizat de furnizare a energiei termice. În ciuda unor investiții în ultimii ani în măsuri de eficiență energetică la nivelul blocurilor de locuințe, efortul de investiții în reabilitarea termică a locuințelor rămâne ridicat.

Fără a se limita la acestea, acțiunile sprijinite în cadrul acestei priorități de investiție pentru măsurile de creștere a eficienței energetice a clădirilor rezidențiale se referă la:

- îmbunătățirea izolației termice și hidroizolare anvelopei clădirii (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu superior, planșeu peste subsol), șarpantelor și învelitoarelor inclusiv măsuri de consolidare;
- reabilitarea și modernizarea instalației de distribuție a agentului termic – încălzire și apă caldă de consum, parte comună a clădirii tip bloc de locuințe, inclusiv montarea de robinete cu cap termostatic, etc.
- modernizarea sistemului de încălzire: repararea/înlocuirea centralei termice de bloc/scară; achiziționarea și instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile – panouri solare termice, panouri solare electrice, pompe de căldură și/sau centrale termice pe biomasa, etc.;
- înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent din spațiile comune cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață;
- implementarea sistemelor de management al funcționării consumurilor energetice: achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice;
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului (înlocuirea lifturilor și a circuitelor electrice în părțile comune - scări, subsol, lucrări de demontare a instalațiilor și echipamentelor montate, lucrări de reparații la fațade etc.) .

Beneficiarii acestor tipuri de investiții vor fi autoritățile publice locale din mediul urban în parteneriat cu asociațiile de proprietari.

Iluminatul public reprezintă un alt sector important cu potențial mare pentru îmbunătățirea eficienței energetice. În ciuda potențialului mare de economisire în acest sector, ritmul de modernizare a infrastructurii și a serviciului de iluminat public este extrem de lent. În mediul urban, doar în 255 de localități era organizat și furnizat serviciul de iluminat public. Extinderea / modernizarea infrastructurii de iluminat și de servicii rămâne o prioritate pentru multe comunități locale urbane. Fără a se limita la acestea, tipurile de activități finanțate în cadrul acestei priorități de investiție se referă la:

- înlocuirea sistemelor de iluminat public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea

unor lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător (ex. LED), inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice – stâlpi, rețele, etc.;

- achiziționarea/instalarea de sisteme de telegestiune a iluminatului public;
- extinderea/reîntregirea sistemului de iluminat public în localitățile urbane;
- utilizarea surselor regenerabile de energie (ex. panouri fotovoltaice, etc.);
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului.

Beneficiarii acestor tipuri de investiții vor fi autoritățile publice locale.

Principalul rezultat al creșterii eficienței energetice în infrastructurile publice și sectorul rezidențial îl constituie reducerea consumului de energie, contribuind astfel la reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră. Totodată, îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice nu numai că reduce consumul de energie și, ulterior, costurile cu energia pentru autorități, dar contribuie și la promovarea coeziunii sociale, la îmbunătățirea aspectului estetic al clădirilor oferind în același timp condiții mai sănătoase de viață pentru populație. Mai mult, reabilitarea termică a clădirilor ar putea fi un sector care să contribuie la creșterea economică, care ar ajuta nu numai industria locală de construcții, ci influențează, de asemenea, domeniile de planificare în construcții, inovare, cercetare și dezvoltare.

2.C.6.2.1. Principiile directe pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 3.1</i>	<i>Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor</i>
<p>Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare la selectarea operațiunilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • concordanța cu documentele strategice relevante (ex. strategii integrate de dezvoltare urbană, planuri de acțiune privind energia durabilă, strategii de reducere a emisiilor de CO₂, PDR, SUERD, etc.); • contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR (ex. standarde minime de reducere a consumurilor energetice după implementarea măsurilor de eficiență energetică, inclusiv cerințe minime pentru reducerea emisiilor de CO₂, trecerea clădirii într-o clasă energetică superioară, etc.); • calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii; • respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea; • complementaritatea cu investițiile realizate în cadrul acestei axe prioritare; • complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare; <p>Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană (SUD) finanțabilă în cadrul axei prioritare 4 POR – dezvoltare urbană.</p> <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.C.6.3.1. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 3.1</i>	<i>Sprrijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	TBC
<p>În principiu, se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare pentru implementarea acestei priorități de investiție. Instrumentele financiare sunt implementate pentru a sprijini investiții pentru care se preconizează că sunt viabile din punct de vedere financiar și nu atrag finanțare suficientă din sursele pieței. Articolul 37 din Regulamentul 1303/2013 prevede că utilizarea instrumentelor financiare se face pe baza unei evaluări ex ante care evidențiază aspecte privind deficiențele pieței sau situațiile de investiții sub nivelul optim pentru domeniile de acțiuni finanțate, precum și o estimare a resurselor publice și private care pot fi atrase prin utilizarea instrumentelor financiare, inclusiv tipurile de instrumente financiare care urmează a fi sprijinite.</p> <p>Decizia utilizării unor instrumente financiare va fi luată după finalizarea analizei ex-ante (<i>ex-ante assessment</i>) pentru identificarea tipurilor de instrumente financiare (ex. contracte de performanță energetică¹) dedicate dezvoltării urbane, studiu realizat cu sprijinul BEI. Prin realizarea unor astfel de contracte, companiile de servicii energetice (ESCO) își recuperează investiția din economiile de energie realizate. CPEn are drept scop utilizarea optimă a cunoștințelor, abilităților și experiența din sectorul privat, pentru implementarea în modul cel mai eficient și eficace a măsurilor de eficiență energetică, asigurând în același timp un nivel convenit de economii de energie.</p>	

2.C.6.4.1. Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 3.1</i>	<i>Sprrijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

¹ Contract de performanță energetică - acord contractual între beneficiar și furnizorul unei măsuri care are ca scop îmbunătățirea eficienței energetice, în care investiția necesară realizării măsurii trebuie să fie plătită proporțional cu nivelul de îmbunătățire a eficienței energetice prevăzut în contract; (conform OG nr. 22/2008)

2.C.6.5.1. Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.1.: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
CO31	Numărul gospodăriilor cu o clasificare mai bună a consumului de energie	Gospodării	FEDR	Regiune mai dezvoltată	17.597	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	95.017	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
CO32	Scăderea consumului de energie primară în clădirile publice	GWh/an	FEDR	Regiune mai dezvoltată	2,63	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	23,40	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
CO34	Scădere anuală estimată a gazelor cu efect de seră	Echivalent tone de CO ₂	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1.189	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	18.033	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
IS8	Scăderea consumului de energie primară în iluminat public	GWh/an	FEDR	Regiune mai dezvoltată	0,50	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	3,21	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.C.4.2. Prioritatea de investiții 3.2

<i>Prioritate de investiții 3.2</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
-------------------------------------	---

2.C.5.2. Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 3.2
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>In concordanță cu politicile UE de reducere a CO₂ în toate zonele urbane contribuția așteptată la obiectivul menționat, respectiv sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele, va fi asigurată, în primul rând, prin oferirea opțiunilor de transport alternativ, astfel că orașele vor deveni spații mai bune de trăit pentru cetățeni, scăderea emisiilor de noxe având un rol important în protejarea sănătății locuitorilor și în promovarea unui viitor mai durabil pentru toți.</p> <p>Rezultatul pozitiv va fi amplificat prin realizarea de perdele forestiere, alineamente de arbori (cu capacitate mare de retenție a CO₂) și de schimbarea comportamentului legat de transport la nivelul unui număr rezonabil de utilizatori de autoturisme personale orașul respectiv. Prin realizarea de variante ocolitoare (by-pass-uri) se va elimina în mare măsură traficul greu și tranzitul în zona centrală și aglomerată a orașelor respective (care nu sunt parte a rețelei majore structurale de transport).</p> <p>În absența unor măsuri relevante pentru limitarea emisiilor GES din transportul rutier estimările MMSC prognozează o creștere a acestora cu peste 28% în anul 2023 față de anul de referință 2012.</p> <p>Pentru a răspunde provocărilor legate de Strategia Europa 2020, precum și pentru a subsuma investițiile în transportul public urban OT 4, investiții preconizate vor duce la realizarea unor sisteme de transport urban durabil prin atingerea următoarelor rezultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asigurarea accesibilității la sistemul de transport public și privat pentru toți cetățenii; • reducerea poluării aerului și a poluării fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie; • dezvoltarea infrastructurii destinate mijloacelor de transport non-motorizate; • îmbunătățirea siguranței și securității în mijloacele de transport precum și reducerea numărului de

	accidente; <ul style="list-style-type: none"> creșterea atractivității și îmbunătățirea calității mediului și a amenajării spațiilor urbane;
--	--

Tabelul 3.2: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S9	Pasageri transportati in transportul public urban în România	Număr pasageri transportati/ an	Regiune mai dezvoltată	0,93 miliarde	2012	1,03 miliarde	INS	Anuală
			Regiuni mai puțin dezvoltate	0,97 miliarde	2012	1,11 miliarde	INS	Anuală
1S10	Emisii GES provenite din transportul rutier	Mii tone echiv. CO ₂ /an	Regiune mai dezvoltată/ Regiune slab dezvoltată	14.211,38	2012	17.750,44	MMSC	Anuală

2.C.6.2 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.C.6.1.2 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

Prioritate de investiții 3.2	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
<p>Dezvoltarea parcului de mijloace de transport cu vehicule noi, nepoluante (EEV), cu facilități pentru persoanele cu mobilitate redusă și sisteme de supraveghere video (pentru creșterea gradului de siguranță al pasagerilor) va oferi oportunități îmbunătățite potențialilor pasageri noi, oferind o alternativă viabilă și confortabilă utilizării autoturismelor personale.</p> <p>Transportul urban electric reprezintă o variantă nepoluantă și eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor pentru a asigura tranzitul zilnic al populației, iar îmbunătățirea infrastructurii va crește gradul de confort, viteza de deplasare, siguranța traficului și alte beneficii adiacente în special asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități. Astfel, se va asigura dezvoltarea unei structuri de transport public durabile din punct de vedere tehnic</p>	

și eficiente din punct de vedere financiar.

Realizarea de trasee separate exclusive pentru vehiculele de transport public, cu scopul creșterii frecvenței serviciilor atât în orele de vârf, cât și în afara lor va reduce timpul de călătorie al vehiculelor de transport public, precum și reducerea nivelului și a duratei aglomerărilor/congestiilor de trafic în rețeaua principală de transport.

Dezvoltarea unei infrastructuri rutiere prietenoase cu utilizatorii de biciclete reprezintă un obiectiv ambițios, ținând cont de condiționalitățile impuse de situația existentă în municipii și orașe, dar în concordanță cu orientările la nivel european, schimbarea mentalităților fiind principala provocare pentru promovarea utilizării bicicletei ca un mijloc de transport zilnic, nu doar ca mijloc de recreere. Accesibilitatea urbană va pune accent pe mijloacele de transport favorabile mediului, cu evidențierea priorității transportului public și oferirea de facilități de opțiune pentru mijloacele alternative de transport (mersul pe jos, cu bicicleta, etc.).

O rețea integrată de alei pietonale ar trebui să acopere întregul oraș, acordându-se o atenție deosebită traseelor de la /cătore: universități, școli, parcuri, locuri de interes turistic și cultural, centre de birouri, centre comerciale, instituții publice, etc.. De asemenea, realizarea de artere rutiere alternative subterane sau supraterane va contribui la creșterea spațiilor destinate exclusiv pietonilor și bicicliștilor.

Realizarea sistemelor de e - ticketing va permite facilitarea utilizării transportului public și de către persoanele cu mobilitate redusă sau pentru grupuri țintă specifice (pensionari, elevi, studenți, turiști) precum și o creștere a veniturilor operatorilor de transport public.

Reducerea traficului de tranzit prin zona centrală a orașelor de dimensiuni medii și mici, care nu se află pe rețeaua structurală de transport, prin investiții în realizarea de by-pass-uri va asigura o calitate superioară a aerului în zonele mai dens populate.

De asemenea, va fi sprijinită realizarea de planuri de mobilitate urbană durabilă, altele decât cele pentru polii de creștere și aglomerarea București – Ilfov, care să asigure planificarea infrastructurii rutiere pe termen mediu (până în anul 2020), instituind o strategie coerentă pentru gestionarea și punerea la dispoziție de drumuri și infrastructuri conforme cu politica de mobilitate durabilă și cererea de deplasare, în corelare cu strategiile de dezvoltare urbană, siguranță rutieră și planurile de amenajarea teritoriului și urbanism.

Se propune și realizarea de perdele forestiere, alineamente de arbori (cu capacitate mare de retenție a CO₂) pe terenurile publice din imediata vecinătate a rețelelor de străzi sau pe coridoarele majore de transport precum șoselele ocolitoare.

În cadrul acestei priorități de investiție vor fi avute în vedere următoarele tipuri de acțiuni orientative pentru finanțare:

- achiziționarea de material rulant electric/vehicule ecologice (EEV) inclusiv pentru proiecte pilot de introducere a transportului public în localități urbane
- modernizarea/ reabilitarea/ extinderea traseelor de transport electric public
- construire infrastructură necesară transportului electric (inclusiv stații de alimentare a automobilelor electrice)
- modernizarea/ reabilitarea depourilor aferente transportului public și infrastructura tehnică aferentă, inclusiv construire depouri noi pentru transportul electric.
- realizarea de trasee separate exclusive pentru vehiculele de transport public.
- îmbunătățirea stațiilor de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații și terminale intermodale pentru mijloacele de transport în comun.
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea pistelor/ traseelor pentru bicicliști și a

infrastructurii tehnice aferente (puncte de închiriere, sisteme de parcaj pentru biciclete etc)

- crearea de zone și trasee pietonale, inclusiv măsuri de reducere a traficului auto în anumite zone
- realizarea de sisteme de monitorizare video bazat pe instrumente inovative și eficiente de management al traficului.
- realizarea de sisteme de e - ticketing pentru călători și parcări.
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea infrastructurii rutiere (pe coridoarele deservite de transport public) pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație și exploatare al rețelei de transport (cu asigurarea creării/modernizării traseelor pentru pietoni și bicicliști, acolo unde este posibil)
- realizarea sistemelor de tip park and ride
- realizarea de planuri de mobilitate urbană durabilă care au proiecte implementate prin POR 2014 – 2020;
- realizarea de perdele forestiere, alineamente de arbori (cu capacitate mare de retenție a CO₂)
- realizarea de variante ocolitoare (by-pass) în orașele mici și mijlocii (care nu sunt parte a rețelei majore structurale de transport), cu statut de stradă urbană, pentru devierea tranzitului auto și traficului greu.

Grupul țintă îl reprezintă populația urbană care va beneficia de investițiile și măsurile ce vor fi implementate.

Beneficiarii în cadrul acestei priorități de investiție vor fi autoritățile publice locale din localitățile urbane (posibil în parteneriat cu operatorul de transport public).

2.C.6.2.2 *Principiile directe pentru selectarea operațiunilor*

<i>Prioritate de investiții 3.2</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
<p>Principiile directe avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (cu PDR – urile, strategii de dezvoltare locală, PAED, SUERD, etc) • Operațiunile propuse sunt rezultatul măsurilor fundamentate prin PMUD • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR:<ul style="list-style-type: none"> ○ Numarul populatiei deservita de rețeaua de transport public. Este foarte important ca impactul măsurilor de modernizare și extindere a rețelei de transport public să fie unul major, adresându-se unui grup țintă cât mai mare. ○ Gradul de poluare cu CO₂/GES al orasului respectiv. Toate măsurile și acțiunile prevăzute în cadrul acestei priorități de investiție au drept scop final reducerea creșterii emisiilor de CO₂/GES generate în special de transportul rutier. ○ Capacitatea UAT de implementare a planurilor de mobilitate urbană durabilă. Separat de co-finanțare, UAT trebuie să dovedească capacitatea de a menține și	

întreține investițiile preconizate, din punct de vedere al capacității administrative și financiare.

- Gradul de degradare al infrastructurii care deservește transportul public și al parcului de material rulant/parc vehicule aferent. În cazurile în care infrastructura existentă și materialul rulant/parcul de vehicule aferent sunt învechite și degradate, siguranța pasagerilor nu este asigurată, iar atractivitatea transportului urban este extrem de redusă, o inversare a acestei situații fiind dezirabilă în perspectiva atingerii obiectivelor propuse. Acest principiu pentru selecție va corela în foarte mare măsură nevoile identificate cu posibilele acțiuni și investiții.
- Volumul traficului ce urmează a fi deviat pe varianta ocolitoare (by-pass)
- Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii
- Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea,
- Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.C.6.3.2. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 3.2</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.C.6.4.2 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 3.2</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.C.6.5.2 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.2: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S11	Planuri de mobilitate cu proiecte implementate prin POR	PMUD	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	50	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.C.4.3 Prioritatea de investiții 3.3

<i>Prioritate de investiții 3.3</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
-------------------------------------	---

2.C.5.3 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 3.3
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea calității vieții în zonele urbane</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	După 1990, odată cu procesul de descentralizare, concomitent cu schimbările economice majore - reducerea sau încetarea activităților industriale, dezvoltarea urbană a cunoscut noi forme, influențate și de tendința de migrare a populației spre zonele rurale sau periurbane. În acest context, unele zone ale orașelor, chiar centrale, au devenit neatractive, fondul construit și spațiile publice suferind multiple degradări pe fondul lipsei resurselor necesare investițiilor în modernizarea diferitelor infrastructuri și spații urbane. Majoritatea orașele din România, inclusiv capitala țării

	<p>București, au în limitele intravilanului spații publice degradate și/sau abandonate utilități nemodernizate etc. care se reflectă asupra calității vieții cetățenilor și imaginii asupra orașului.</p> <p>Regenerarea și revitalizarea urbană, prin reconversia și/sau reutilizarea terenurilor abandonate și neutilizate, modernizarea spațiilor publice degradate, etc., având ca scop îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor, reprezintă în același timp, un instrument pentru utilizarea rațională a resurselor de teren, în contextul intensificării procesului de expansiune urbană necontrolată. Principalul rezultat preconizat îl constituie creșterea calității vieții populației la nivelul zonelor urbane din România.</p>
--	---

Tabelul 3.3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoare a-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S12	Gradul de satisfacție al populației în legătură cu spațiile publice din orașe	%	Regiune mai dezvoltată	43	2012	53	Eurostat – Anchetă privind calitatea vieții în orașe	La trei ani
			Regiuni mai puțin dezvoltate	56		66		

2.C.6.3 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.C.6.3.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 3.3</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
-------------------------------------	---

Cu precădere din cauza procesului de dezindustrializare, precum și a reducerii capacității investiționale a autorităților locale la nivelul orașelor din România a rezultat apariția unor zone degradate, abandonate și/sau neutilizate care se repercutează asupra calității mediului urban.

Regenerarea și revitalizarea acestor spații are, în primul rând, un impact semnificativ asupra mediului, dar și importante efecte economice sau sociale.

Regenerarea și revitalizarea urbană constituie un instrument în contextul managementului utilizării durabile a terenurilor și pentru folosirea rațională a resurselor de teren. Revitalizarea și regenerarea urbană contribuie la îmbunătățirea și protejarea mediului prin faptul că limitează consumul de teren, promovează utilizarea mai eficientă a terenurilor, reduce consumul de energie și mobilitate și consolidează orașele, permițându-le acestora să absoarbă populație și să se dezvolte în interiorul acestora. Aceasta înseamnă mai multă eficiență, mai puțin consum și poluare decât atunci când dezvoltarea orașelor implică dispărarea activităților economice și a populației dincolo de granițele sale. Sprijinirea intervențiilor care au ca scop reutilizarea zonelor urbane degradate, vacante sau neutilizate corespunzător contribuie la reducerea cererii pentru folosirea terenurilor de tip “greenfield”.

În cadrul acestei priorități de investiție, după caz prin intermediul unei abordări integrate, sunt vizate reconversia funcțională sau modernizarea diferitelor zone din interiorul orașelor (ex. zone istorice, cartiere de locuințe, zone industriale, diverse spații publice, etc.) care, odată reabilite și reamenajate, pot dobândi noi funcționalități, generând indirect o serie de efecte socio-economice pozitive și contribuind la îmbunătățirea percepției față de zonă, dar și la crearea unui climat atractiv socio-economic.

În vederea promovării regenerării și revitalizării zonelor urbane vor fi finanțate activități privind:

- crearea/reabilitarea/modernizarea spațiilor publice urbane cum ar fi: zone verzi neamenajate, terenuri abandonate și/sau neutilizate, piațete, scuaruri, zone pietonale, străzi nemodernizate, inclusiv reabilitarea/modernizarea utilităților publice, etc.;

Implementarea unor astfel de măsuri va contribui în principal la îmbunătățirea calității vieții populației pe fondul îmbunătățirii condițiilor de mediu, dar și la creșterea atractivității centrelor urbane, la atragerea de investiții și capital, la diversificarea ofertei turistice, de agrement și recreere în perimetrul acestor spații.

În același timp, regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate poate facilita creșterea activității economice, reincluderea în circuitul social sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

Beneficiarii în cadrul acestei priorități de investiție vor fi autoritățile și instituțiile publice locale din mediul urban, cu excepția celor finanțate în cadrul axei prioritare dedicate dezvoltării urbane.

2.C.6.2.3 *Principiile directe pentru selectarea operațiunilor*

<i>Prioritate de investiții 3.3</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
<p>Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare la selectarea operațiunilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • concordanța cu documentele strategice relevante (ex. strategii de dezvoltare locală, PDR, SUERD, etc.); • contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR; • calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii; • respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea; • complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare; <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.C.6.3.3 *Utilizarea planificată a instrumentelor financiare*

<i>Prioritate de investiții 3.3</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.C.6.4.3 *Utilizarea planificată a proiectelor majore*

<i>Prioritate de investiții 3.3</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.C.6.5.3 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.3: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
CO 38	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	Metri pătrați	FEDR	Regiune mai dezvoltată	11.340	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	106.553	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.C.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

Axa prioritară	Tipul Indicatorului	ID	Indicator sau etapă cheie de implementare	Unitate de măsură, dacă este cazul	Fond	Categorie de regiune	Punctul de referință pentru 2018	Obiectivul final (2023)	Sursa datelor	Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul
							T	T		
AP 3	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiune mai dezvoltată	11,5	251,33	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 3						Regiuni mai puțin dezvoltate	130	1.869,95	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 3	Etapă cheie de implementare	1K2	Planuri de mobilitate urbană cu proiecte contractate prin POR	PMUD	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1	-	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
		1K2	Planuri de mobilitate urbană cu proiecte contractate prin POR	PMUD	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	14	-	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 3	Indicator de realizare	1S11	Planuri de mobilitate urbană cu proiecte implementate prin POR	PMUD	FEDR	Regiune mai dezvoltată	-	1	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei

			Planuri de mobilitate urbană cu proiecte implementate prin POR	PMUD	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	-	50	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.
--	--	--	--	------	------	------------------------------	---	----	-------------------------------------	--

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare perioada de timp necesară definitivării mecanismul de implementare al acestei axe prioritare, având în vedere noutatea abordării propuse, precum și a necesității respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocațiile FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor pentru cadrul de performanță.

Având în vedere că măsurarea indicatorului de realizare imediată se măsoară după finalizarea implementării contractelor s-a decis stabilirea unei etape cheie de implementare.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent axei prioritare a fost selectat indicatorul care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 3.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizarea imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat luând în considerare noutatea acestui domeniu pentru POR, precum și condițiile excepționale solicitate pentru finanțarea acestor intervenții (intocmirea unei documentații specifice -PMUD).

2.C.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6a: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	13	36,264,043.00
AP 3	14	75,757,234.00
AP 3	34	12,796,766.00
AP 3	43	76,780,597.00
AP 3	44	12,796,766.00
AP 3	83	12,796,766.00
AP 3	89	11,340,426.00
AP 3	90	12,796,766.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	13	312,754,894.00
AP 3	14	405,011,064.00
AP 3	34	156,844,212.00
AP 3	43	365,969,829.00
AP 3	44	52,281,404.00
AP 3	83	209,125,617.00
AP 3	89	106,553,190.00
AP 3	90	261,407,021.00

Tabelul 7a: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	01	242,101,896.00
AP 3	05	9,227,468.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	01	1,802,783,444.00
AP 3	05	67,163,787.00

Tabelul 8a: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului	
Fond	FEDR

Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	01	175,331,662.00
AP 3	02	72,371,298.00
AP 3	03	3,626,404.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	01	365,640,341.00
AP 3	02	1,473,031,401.00
AP 3	03	31,275,489.00

Tabelul 9a: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	07	251,329,364.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 3	03	133,925,532.00
AP 3	07	1,736,021,699.00

2.C.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 3
<p>Pe lângă asistența tehnică la nivel de proiect pentru beneficiari, care este considerată cheltuială eligibilă, se preconizează acordarea unei asistențe tehnice la nivelul schemei de finanțare cu rolul de a îndruma și coordona beneficiarii, după caz, în gestionarea contractelor de performanță energetică, facilitarea legăturilor cu instituțiile financiare, oferirea de informații cu privire la cele mai bune tehnologii disponibile, etc.</p> <p>În plus se preconizează folosirea asistenței tehnice pentru promovarea investițiilor în eficiență energetică prin asigurarea publicității și vizibilității schemei de finanțare.</p> <p>Utilizarea asistenței tehnice pentru sprijinirea autorităților publice locale va consta și în furnizarea de modele și ghiduri pentru realizarea planurilor de mobilitate urbană durabilă și a contractelor de servicii publice în transportul public urban de călători.</p>	

2.D Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

2.D.1 Axa prioritară 4

ID-ul axei prioritare	AP 4
Denumirea axei prioritare	Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.D.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

Calitatea aerului reprezintă o problemă în toate marile municipii din România, existând proceduri de infringement inițiate în acest domeniu pentru situația din 3 mari municipii din România. Transportul public urban este în continuă scădere la nivelul orașelor, concomitent cu creșterea intensivă a numărului de autovehicule personale cu efecte asupra poluării, creșterii congestiei traficului și consumuri energetice mari. În plus, dinamica spațială continuă a localităților urbane, de cele mai multe ori manifestată sub forma expansiunii necontrolate a accentuat problema traficului în orașe și folosirea intensivă a autovehiculelor proprii în lipsa transportului public urban.

Lipsa unor intervenții coordonate și focalizate și reducerea capacității investiționale a autorităților locale a condus la apariția unor cartiere/zone defavorizate sau terenuri abandonate la nivelul orașelor românești (cartierele periferice, dar și zonele centrale), cu un fond construit în stare precară, cu infrastructură deficitară și spații publice degradate etc. care se repercutează asupra calității mediului în orașe, cu repercusiuni asupra calității vieții populației și atragerea investițiilor private. În ciuda faptului că infrastructurile edilitare au cunoscut în ultima perioadă o tendință ascendentă de dezvoltare și modernizare, există totuși o serie de localități urbane care nu îndeplinesc în totalitate indicatorii minimali de definire a orașelor, în privința dotărilor infrastructurale.

Infrastructura de educație este adesea slab dezvoltată în orașe, îndeosebi în zonele sărace ale acestora, fiind necesare investiții pentru facilitarea creșterii accesului la educație și promovarea coeziunii sociale. Este recunoscut faptul că amplasamentul, calitatea și condițiile

oferite de infrastructura școlară au un impact deosebit asupra accesului la educație, determinând o mai mare participare la procesul educațional, dar și rate de absolvire îmbunătățite. Totodată, calitatea forței de muncă constituie un element vital care afectează creșterea sau descreșterea economică a orașelor, influențând aproape decisiv dezvoltarea acestora.

De cele mai multe ori aceste probleme cu care se confruntă orașele sunt abordate și atacate sectorial fără a lua în considerare interdependențele dintre acestea. Totuși, provocările urbane – economice, sociale, demografice și de mediu – sunt strâns legate între ele, succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. O dezvoltare urbană sustenabilă poate fi atinsă numai în măsura în care vor fi combinate măsuri privind renovarea fizică a zonelor urbane cu măsuri care promovează educația, dezvoltarea economică, incluziunea socială și protecția mediului.

Deși investițiile propuse pentru finanțare în cadrul acestei axe prioritare sunt limitate, fiind subsumate obiectivelor tematice de mediu (OT 4 și 6), cu scopul promovării unor orașe cu emisii scăzute de carbon și revitalizării urbane și, respectiv, obiectivului tematic dedicat investițiilor în educație (OT 10), se încurajează elaborarea unor strategii de dezvoltare urbană care să integreze inclusiv aspecte economice, sociale etc., în funcție de nevoile de dezvoltare identificate la nivel local. Pentru sprijinirea unei abordări cu adevărat integrate, proiectele care sunt parte a strategiilor integrate de dezvoltare urbană vor fi finanțate cu prioritate în celelate axe prioritare ale POR, precum și programe operaționale relevante.

2.D.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.D.4.1. Prioritatea de investiții 4.1.

<i>Prioritate de investiții 4.1.</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
--------------------------------------	---

2.D.5.1 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 4.1.
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Contribuția așteptată la obiectivul de reducere a emisiilor de carbon, va fi asigurată, în primul rând, prin oferirea opțiunilor de transport alternativ, astfel că orașele vor deveni spații mai bune de trăit pentru cetățeni, scăderea emisiilor de noxe având un rol important în protejarea sănătății locuitorilor și în promovarea unui viitor mai durabil pentru toți. Rezultatul pozitiv va fi amplificat de implementarea unor strategii durabile în domeniul transportului public urban și de schimbarea comportamentului de transport pentru un număr relevant de cetățeni din arealul urban.</p> <p>Pentru a răspunde provocărilor legate de Strategia Europa 2020, precum și pentru a subsuma investițiile în transportul public urban Obiectivului Tematic 4, la nivelul celor 7 poli de creștere din România sunt în curs de realizare planuri de mobilitate urbană durabilă pentru a limita emisiile gazelor cu efect de seră cauzate de transportul motorizat, planuri ce vor fi susținute financiar prin mai multe tipuri de acțiuni. Investițiile preconizate vor viza și celelalte municipii reședință de județ, cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare în cadrul ITI Delta Dunării), care vor dispune atât de un plan de mobilitate urbană durabilă, cât și de un contract de servicii publice, conform prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 privind serviciile publice de transport (în cazul în care doresc achiziții sau modernizări ale materialului rulant/flotei de vehicule/EEV).</p> <p>În absența unor măsuri relevante pentru limitarea emisiilor GES din transportul rutier estimările MMSC prognozează o creștere a acestora cu peste 28% în anul 2023 față de anul de referință 2012.</p> <p>Investițiile preconizate vor duce la realizarea unor sisteme de transport urban durabil prin atingerea următoarelor rezultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asigurarea accesibilității la sistemul de transport public și privat pentru toți cetățenii; • îmbunătățirea siguranței și securității în mijloacele de transport public, precum și reducerea numărului de accidente;

	<ul style="list-style-type: none"> • reducerea poluării aerului și a poluării fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie; • creșterea atractivității și îmbunătățirea calității mediului și a amenajării spațiilor urbane; • dezvoltarea infrastructurii destinate mijloacelor de transport non-motorizate.
--	---

Tabelul 3.2: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S9	Pasageri transportati in transportul public urban în România	Număr calatori transportati intr-un an	Regiuni mai puțin dezvoltate	0,97 miliarde	2012	1,11 miliarde	INS	Anuală
1S10	Emisii GES provenite din transportul rutier	Mii tone echiv. CO ₂ /an	Regiune mai dezvoltată/ Regiune slab dezvoltată	14.211,38	2012	17.750,44	MMSC	Anuală

2.D.6.1 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.D.6.1.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 4.1</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
<p>Dezvoltarea parcului de mijloace de transport cu vehicule noi, nepoluante, cu facilități pentru persoanele cu mobilitate redusă și sisteme de supraveghere video (pentru creșterea gradului de siguranță al pasagerilor) va oferi oportunități îmbunătățite potențialilor pasageri noi, oferind o alternativă viabilă și confortabilă utilizării autoturismelor personale.</p> <p>Transportul urban electric reprezintă o variantă nepoluantă și eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor pentru a asigura tranzitul zilnic al populației, iar îmbunătățirea infrastructurii va crește gradul de confort, viteza de deplasare, siguranța traficului și alte beneficii adiacente în special asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități. Astfel, se va asigura dezvoltarea unei structuri de transport public durabile din punct de vedere tehnic</p>	

și eficiente din punct de vedere financiar.

Modernizarea parcului de material rulant existent, prin îmbunătățirea sistemelor existente la bordul acestora, realizarea echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități etc va asigura un transport civilizat și eficient din punct de vedere energetic, încurajând utilizarea transportului public de către locuitorii marilor aglomerări urbane. Cele două măsuri, achiziția și, în special, modernizarea materialului rulant vor stimula și alte municipalități în (re)introducerea transportului public electric pe șină. O atenție deosebită se va acorda înlocuirii/modernizării tramvaielor învechite, zgomotoase și care oferă o accesibilitate slabă cu material rulant modern, fără trepte (cu podea joasă) echipate cu aer condiționat și sisteme de siguranță moderne.

Modernizarea/înlocuirea stațiilor și substațiilor de redresare și a rețelelor electrice va contribui la creșterea eficienței energetice.

Realizarea de trasee separate exclusive pentru vehiculele de transport public, cu scopul creșterii frecvenței serviciilor atât în orele de vârf, cât și în afara lor va reduce timpul de călătorie al vehiculelor de transport public (autobuze, troleibuze, tramvaie etc.), precum și reducerea nivelului și a duratei aglomerărilor/congestiilor de trafic în rețeaua principală de transport.

Dezvoltarea unei infrastructuri rutiere prietenoase cu utilizatorii de biciclete reprezintă un obiectiv ambițios, ținând cont de condiționalitățile impuse de situația existentă în marile orașe, dar în concordanță cu orientările la nivel european, pentru promovarea utilizării bicicletei ca un mijloc de transport zilnic, nu doar ca mijloc de recreere. Accesibilitatea urbană va pune accent pe mijloacele de transport favorabile mediului, cu evidențierea priorității transportului public și oferirea de facilități de opțiune pentru mijloacele alternative de transport (mersul pe jos, cu bicicleta, etc.).

O rețea integrată de alei pietonale ar trebui să acopere întregul oraș, acordându-se o atenție deosebită traseelor de la /cătore: universități, școli, parcuri, locuri de interes turistic și cultural, centre de birouri, centre comerciale, instituții publice, etc. De asemenea, realizarea de artere rutiere alternative subterane sau supraterane va contribui la creșterea spațiilor destinate exclusiv pietonilor și bicicliștilor.

Centrele de trafic vor preveni accidentele și vor asigura fluența traficului pentru zonele dense ale poliilor de creștere, sau a altor aglomerări urbane, cu zone clar definite în care vehiculele personale să nu poată intra sau să fie restricționate puternic prin măsuri adecvate. Un rol important îl va avea evitarea transportului de marfă în centrul orașelor, cu excepția livrărilor locale în afara orelor de vârf.

Realizarea sistemelor de e - ticketing va permite facilitarea utilizării transportului public și de către persoanele cu mobilitate redusă sau pentru grupuri țintă specifice (pensionari, elevi, studenți, turiști) precum și o creștere a veniturilor operatorilor de transport public. O atenție deosebită se va acorda realizării și implementării sistemelor de plată pentru parcările publice în vederea folosirii optime a spațiului public și limitării staționărilor nejustificate și îndelungate în zonele centrale.

Realizarea sistemelor de tip Park and Ride (parcări la intrarea în orașe/municipii care permit parcare autoturismului și continuarea călătoriei cu mijloacele de transport public) va avea rolul de a facilita transferurile de la autoturismul personal la transportul public și intermodalitatea.

De asemenea, va fi sprijinită realizarea de planuri de mobilitate urbană durabilă, altele decât cele pentru poliile de creștere care să asigure planificarea infrastructurii rutiere pe termen mediu (până în anul 2020), instituind o strategie economică coerentă pentru gestionarea și punerea la dispoziție de drumuri și infrastructuri conforme cu politica de mobilitate durabilă și cererea de

deplasare, în corelare cu strategiile de dezvoltare urbană, siguranță rutieră și planurile de amenajarea teritoriului și urbanism.

Se propune și realizarea de perdele forestiere, alineamente de arbori (cu capacitate mare de retenție a CO₂) pe terenurile publice din imediata vecinătate a rețelelor de străzi sau pe coridoarele majore de transport precum șoselele ocolitoare.

În cadrul acestei priorități de investiție vor fi avute în vedere următoarele tipuri de acțiuni orientative pentru finanțare:

- achiziționarea de material rulant electric/vehicule ecologice (EEV)
- modernizarea/ reabilitarea/ extinderea traseelor de transport electric public
- construire infrastructură necesară transportului electric (inclusiv stații de alimentare a automobilelor electrice)
- modernizarea materialului rulant electric existent (tramvaie).
- modernizarea/ reabilitarea depourilor aferente transportului public și infrastructura tehnică aferentă, inclusiv construire depouri noi pentru transportul electric.
- realizarea de trasee separate exclusive pentru vehiculele de transport public.
- îmbunătățirea stațiilor de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații și terminale intermodale pentru mijloacele de transport în comun.
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea pistelor/ traseelor pentru bicicliști și a infrastructurii tehnice aferente (puncte de închiriere, sisteme de parcaj pentru biciclete, etc.)
- crearea de zone și trasee pietonale, inclusiv măsuri de reducere a traficului auto în anumite zone
- realizarea de sisteme de monitorizare video bazate pe instrumente inovative și eficiente de management al traficului.
- realizarea de sisteme de e - ticketing pentru călători și parcări.
- construirea/ modernizarea (inclusiv prin introducerea pistelor pentru bicicliști)/ reabilitarea infrastructurii rutiere (pe coridoarele deservite de transport public) pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație și exploatare al rețelei de transport
- realizarea sistemelor de tip park and ride
- realizarea de planuri de mobilitate urbană durabilă care au proiecte implementate prin POR 2014 – 2020;
- realizarea de perdele forestiere, alineamente de arbori (cu capacitate mare de retenție a CO₂)

Grupul țintă îl reprezintă populația urbană care va beneficia de investițiile și măsurile ce vor fi implementate.

Beneficiarii în cadrul acestei priorități de investiție vor fi autoritățile publice locale (posibil în parteneriat cu operatorul de transport public) din municipiile reședință de județ (inclusiv localitățile din zona funcțională urbană, după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat în cadrul ITI Delta Dunării).

2.D.6.3.1 Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 4.1.</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
<p>În conformitate cu Art. 7, Regulamentul FEDR, autoritățile urbane vor fi responsabile cu selecția operațiunilor.</p> <p>În cadrul acestei priorități de investiții nu vor fi finanțate proiecte de sine-stătătoare, ci numai în măsura în care sunt parte componentă a unei strategii integrate de dezvoltare urbană.</p> <p>Principiile directoare avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operațiunile propuse sunt rezultatul măsurilor fundamentate prin PMUD; • Concordanța cu documentele strategice relevante (strategii integrate de dezvoltare urbană, cu PDR – urile, strategii municipale/ metropolitane) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.D.6.3.1 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 4.1.</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.D.6.4.1 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 4.1.</i>	<i>Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor</i>
--------------------------------------	---

Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.

2.D.6.5.1 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.2: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

ID	Indicator	Unitate de măsură	Fond	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
CO15	Lungime totală a liniilor noi sau îmbunătățite de tramvai/și metrou	km	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	50	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
IS11	Planuri de mobilitate cu proiecte implementate prin POR	PMUD	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	35	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.D.4.2. Prioritatea de investiții 4. 2.

<i>Prioritate de investiții 4.2.</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
--------------------------------------	---

2.D.5.2. Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 4.2.
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea calității vieții în zonele urbane</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	După 1990, odată cu procesul de descentralizare, concomitent cu schimbările economice majore - reducerea sau încetarea activităților industriale, dezvoltarea urbană a cunoscut noi forme, influențate și de tendința de migrare a populației spre zonele rurale sau periurbane. În acest context, unele zone ale orașelor, chiar centrale, au devenit neatractive, fondul construit și spațiile publice suferind multiple degradări pe fondul lipsei resurselor necesare investițiilor în modernizarea diferitelor infrastructuri și spații urbane.

	<p>Majoritatea orașelor din România, au în limitele intravilanului spații publice degradate și/sau abandonate, inclusiv utilități nemodernizate etc. care se reflectă asupra calității vieții cetățenilor și imaginii/atractivității orașului.</p> <p>Regenerarea și revitalizarea urbană, prin reconversia și/sau reutilizarea terenurilor neutilizate și abandonate, modernizarea spațiilor publice degradate, etc, având ca scop îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor reprezintă în același timp, un instrument pentru utilizarea rațională a resurselor de teren, în conetxul intensificării procesului de expansiune urbană necontrolată.</p> <p>Principalul rezultat preconizat îl constituie creșterea calității vieții populației la nivelul zonelor urbane din România.</p>
--	--

Tabelul 3.2: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoare a-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S12	Gradul de satisfacției al populației în legătură cu spațiile publice din orașe	%	Regiuni mai puțin dezvoltate	56	2012	66	Eurostat – Anchetă privind calitatea vieții în orașe	La trei ani

2.D.6.2. Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.D.6.1.2. Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 4.2.</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
<p>Cu precădere din cauza procesului de dezindustrializare, precum și a reducerii capacității investiționale a autorităților locale la nivelul orașelor din România a rezultat apariția unor zone degradate, abandonate și/sau neutilizate care se repercutează asupra calității mediului urban.</p> <p>Regenerarea și revitalizarea acestor spații are, în primul rând, un impact semnificativ asupra</p>	

mediului, dar și importante efecte economice sau sociale.

Regenerarea și revitalizarea urbană constituie un instrument în contextul managementului utilizării durabile a terenurilor și pentru folosirea rațională a resurselor de teren. Revitalizarea urbană contribuie la îmbunătățirea și protejarea mediului prin faptul că limitează consumul de teren, promovează utilizarea mai eficientă a terenurilor, reduce consumul de energie și mobilitate și consolidează orașele, permițându-le acestora să absoarbă populație și să se dezvolte în interiorul acestora. Aceasta înseamnă mai multă eficiență, mai puțin consum și poluare decât atunci când dezvoltarea orașelor implică disiparea activităților economice și a populației dincolo de granițele sale. Sprijinirea intervențiilor care au ca scop reutilizarea zonelor urbane degradate, vacante sau neutilizate corespunzător contribuie la reducerea cererii pentru folosirea terenurilor de tip “greenfield”.

În cadrul acestei priorități de investiție, după caz prin intermediul unei abordări integrate, sunt vizate reconversia funcțională sau modernizarea diferitelor zone din interiorul orașelor (ex. zone istorice, cartiere de locuințe, zone industriale, diverse spații publice, etc.) care, odată reabilite și reamenajate, pot dobândi noi funcționalități, generând indirect o serie de efecte socio-economice pozitive și contribuind la îmbunătățirea percepției față de zonă, dar și la crearea unui climat atractiv socio-economic.

În vederea promovării regenerării și revitalizării zonelor urbane vor fi finanțate activități privind:

- crearea/reabilitarea/modernizarea spațiilor publice urbane cum ar fi: zone verzi neamenajate, terenuri abandonate și/sau neutilizate, piețete, scuaruri, zone pietonale, străzi nemodernizate, inclusiv reabilitarea/modernizarea utilităților publice, etc.;

Implementarea unor astfel de măsuri va contribui în principal la îmbunătățirea calității vieții populației, pe fondul îmbunătățirii condițiilor de mediu, dar și la creșterea atractivității centrelor urbane, la atragerea de investiții și capital, la diversificarea ofertei turistice, de agrement și recreere în perimetrul acestor spații.

În același timp, regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate poate facilita creșterea activității economice, reincluderea în circuitul social sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

Beneficiarii în cadrul acestei priorități de investiție vor fi autoritățile și instituțiile publice locale din municipiile reședință de județ (inclusiv localitățile din zona funcțională urbană – după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat ITI Delta Dunării).

2.D.6.2.2. Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 4.2</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
În conformitate cu Art. 7, Regulamentul FEDR, autoritățile urbane vor fi responsabile cu selecția operațiunilor.	
În cadrul acestei priorități de investiții nu vor fi finanțate proiecte de sine-stătătoare, ci numai	

În măsura în care sunt parte componentă a unei strategii integrate de dezvoltare urbană.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare la selectarea operațiunilor:

- concordanța cu documentele strategice relevante (ex. strategii integrate de dezvoltare urbană, PDR, etc.);
- contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR;
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii;
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare;

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.D.6.3.2. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 4.2</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.D.6.4.2. Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 4.2</i>	<i>Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.D.6.5.2. Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.2.: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
-----------	------------------	--------------------------	-------------	---	------------------------------	----------------------	-----------------------------

CO28	Suprafata spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	m ²	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	106.306	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
------	---	----------------	------	------------------------------	---------	-------------------------------------	--------

2.D.4.3 Prioritatea de investiții 4.3

<i>Prioritate de investiții 4.3</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
-------------------------------------	---

2.D.5.3 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 4.3.
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea gradului de participare în sistemul educațional</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Nivelul de educație este factor-cheie al dezvoltării naționale, deoarece determină în mare măsură activitatea economică și productivitatea, precum și mobilitatea forței de muncă, creând premisele, pe termen lung pentru existența unui nivel mai ridicat de trai și de calitate a vieții. Având în vedere tendințele demografice negative, profilul educațional al populației este o condiție esențială pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.</p> <p>Acest deziderat nu se poate realiza însă fără o infrastructură adecvată/corespunzătoare ciclurilor educaționale. Infrastructura educațională este esențială pentru educație, dezvoltarea timpurie a copiilor, pentru construirea de abilități sociale și a capacității de integrare socială. Analizele socio-economice evidențiază relația cauzală între nivelul de dezvoltare al capacităților forței de muncă și starea infrastructurii (existența spațiilor și dotărilor adecvate) în care se desfășoară procesul educațional.</p> <p>Principalul rezultat așteptat vizează creșterea gradului de participare a populației în cadrul tuturor ciclurilor sistemului educațional.</p>

Tabelul 3.3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S13	Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară	%	Regiuni mai puțin dezvoltate	78,8	2012	85,9	INS	Anuală

2.D.6.3 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.D.6.1.3 *Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari*

<i>Prioritate de investiții 4.3</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
<p>Infrastructura educațională este esențială pentru educație, dezvoltarea timpurie a copiilor, pentru construirea de abilități sociale și a capacității de integrare socială. În acest sens, pentru asigurarea unei dezvoltări timpurii și îngrijiri adecvate a copiilor este necesară sprijinirea activităților unităților în care se oferă servicii de educație timpurie antepreșcolară. Astfel, creșele asigură premisele pentru reîntoarcerea pe piața muncii a persoanelor active și oferă servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație timpurie copiilor de vârstă antepreșcolară. În funcție de nevoile locale, se va acorda prioritate investițiilor în comunitățile cu o rată de înscriere la grădiniță a copiilor cu vârste cuprinse între 4 și 6 ani sub 85% și către comunitățile care nu dispun de facilități pentru educație și îngrijire a copiilor preșcolari pentru copiii cu vârste de 2-3 ani.</p> <p>De asemenea, asigurarea bazei materiale minime (clădiri reabilite/modernizate, condiții sanitare necesare pentru funcționare, dotarea cu echipamente, material didactic, etc) pentru desfășurarea actului educațional sunt condiții esențiale pentru co-interesarea elevului și reducerea fenomenului de abandon/părăsire timpurie a școlii. În acest sens, în funcție de nevoile locale, se va acorda prioritate zonelor/cartiere în care rata de înscriere este mai scăzută decât media națională/județeană și/sau în care procentul de abandon sau părăsire timpurie a școlii este mai mare decât media națională/județeană. În conformitate cu legislația națională, investițiile realizate nu vor viza intervenții care conduc la segregarea în școli.</p> <p>Totodată, investițiile realizate în sistemul educațional trebuie să urmărească îmbunătățirea infrastructurii educaționale adiacente la nivel de învățământ secundar, pentru a facilita accesul la educație, continuitatea studiilor și îmbunătățirea calității actului educațional. Aceste investiții vor contribui la un nivel ridicat de finalizare a învățământului obligatoriu și la</p>	

tranziții mai bune către nivelurile superioare de educație, în special în ceea ce privește copiii care provin din zone rurale defavorizate și alți elevi dezavantajați, îndeosebi de etnie romă și elevi cu nevoi educaționale speciale (SEN). Se vor acorda prioritate, în funcție de nevoile locale, investițiilor în infrastructura educațională care vizează îmbunătățirea rezultatelor educative în școlile cu rezultate slabe și/sau asigurarea facilităților necesare pentru programele de sprijin/remediere/învățare după orele de școală, precum și programelor de tipul „a doua șansă”.

Concomitent, trebuie avută în vedere orientarea educației, mai ales a celei de tip vocațional către specializarea locală, cooperarea cu antreprenori locali, facilitarea de stagii de practică pentru absolvenți, burse, specializări solicitate de angajatori combinate cu ucenicii. Investițiile în învățământul liceal (licee tehnologice și infrastructura IVET și oportunități de învățare pe tot parcursul vieții) vor viza asigurarea unor facilități educaționale de înaltă calitate, în concordanță cu cerințele angajatorilor, cu tendințele evoluției economice și cu nevoile pieței muncii. Operatorii economici sunt încurajați să încheie contracte de pregătire profesională practică cu unitățile de învățământ specifice filierei tehnologice, putând beneficia inclusiv de facilități fiscale, conform prevederilor legale. În vederea asigurării unei creșteri economice sustenabile este necesar ca activitatea de pregătire profesională practică să se realizeze, în special, în domeniile de competitivitate identificate la nivel național.

De asemenea, dat fiind contextul global marcat de nevoia de specializare în domenii solicitate ale pieței forței de muncă în corelare cu tendințele de dezvoltare economică este necesară îmbunătățirea educației continue pentru adulți. În acest sens, vor fi sprijinite centrele comunitare pentru învățarea pe tot parcursul vieții (localizate în licee tehnologice și infrastructura IVET), de la nivel județean și regional, prin investiții în construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea, dotarea unităților de învățământ în cadrul cărora își desfășoară activitatea. Prin intermediul acestor centre se va acorda sprijin în vederea însușirii unor cunoștințe avansate, metode și procedee moderne care să faciliteze integrarea socială a persoanelor în concordanță cu aspirațiile lor profesionale și cu necesitățile pieței muncii, în special în sectoarele economice competitive.

Pentru atingerea obiectivului specific al acestei priorități de investiție sunt avute în vedere realizarea următoarelor tipuri de investiții:

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare (creșe)
- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale preșcolare (gradinițe)
- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul general obligatoriu (școli I - VIII)
- reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii școlilor profesionale și tehnice / liceelor tehnologice

Principalele tipurile de beneficiari eligibili avuți în vedere sunt unități administrativ-teritoriale (autorități și instituții ale administrației publice locale) din municipiile reședință de județ (inclusiv localitățile din zona funcțională urbană, după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat în cadrul ITI Delta Dunării).

Intervențiile finanțate în cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu măsurile destinate îmbunătățirii competențelor și creșterii participării la învățare pe tot parcursul vieții din cadrul POCU, dar și cu intervențiile finanțate în mediul rural prin intermediul PNDR.

2.D.6.2.3 Principiile directe pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 4.3</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
<p>În conformitate cu Art. 7, Regulamentul FEDR, autoritățile urbane vor fi responsabile cu selecția operațiunilor.</p> <p>În cadrul acestei priorități de investiții nu vor fi finanțate proiecte de sine-stătătoare, ci numai în măsura în care sunt parte componentă a unei strategii integrate de dezvoltare urbană.</p> <p>Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare la selectarea operațiunilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (strategii integrate de dezvoltare urbană, Strategia Națională pentru Infrastructura de Educației, Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii, Strategia Națională de Competitivitate, Strategia națională privind învățarea pe tot parcursul vieții, Strategia Națională de Competitivitate, Strategia Națională pentru Promovarea Incluziunii Sociale și Combaterea Sărăciei, Strategia privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității romilor, Planurile de Dezvoltare Regională 2014-2020, etc.) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR:<ul style="list-style-type: none"> ○ corelarea operațiunilor cu tendințele demografice ale populației școlare, precum și cu tendințele de dezvoltare economică conform strategiilor naționale în domeniul educației • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POCU, POC, PNDR etc.) <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.D.6.3.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 4.3</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.D.6.4.3 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 4.3</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.D.6.5.3 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4.3: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
CO 35	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin	Număr persoane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	35.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.D.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 4	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	90	1.170,21	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 4	Etapă cheie de implementare	1K4	Planuri de mobilitate urbană cu proiecte contractate prin POR	PMUD	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	12	-	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 4	Indicator de realizare	1S11	Planuri de mobilitate urbană cu proiecte implementate prin POR	PMUD	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	-	35	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesității respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor pentru cadrul de performanță.

S-a stabilit etapă cheie de implementare având în vedere că nu vor fi implementate toate proiectele din cadrul planurilor de mobilitate urbană.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent axei prioritare au fost selectați indicatorii care corespund unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 4.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizarea imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat luând în considerare noutatea acestui domeniu pentru POR, precum și condițiile excepționale solicitate pentru finanțarea acestor intervenții (întocmirea unei documentații specifice -PMUD).

2.D.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 4	034	95,744,681.00
AP 4	043	526,595,745.00
AP 4	044	143,617,021.00
AP 4	050	15,957,446.00
AP 4	051	47,872,341.00
AP 4	052	42,553,192.00
AP 4	083	95,744,681.00
AP 4	089	106,382,979.00
AP 4	090	95,744,681.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 4	01	1,170,212,767.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 4	01	1,090,425,533.00
AP 4	02	79,787,234.00

Tabelul 9: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 4	02	1,170,212,767.00

2.D.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 4
<p>Se va oferi asistență tehnică specifică pentru elaborarea, monitorizarea și implementarea strategiilor integrate de dezvoltare urbană, inclusiv pentru îndeplinirea obligațiilor ce derivă din delegarea către autoritățile publice locale a atribuției privind selecția proiectelor, în conformitate cu Art. 7, Regulamentul FEDR. Totodată se va oferi sprijin autorităților publice urbane pentru participarea orașelor selectate la rețeaua de dezvoltare urbană, în conformitate cu prevederile art. 9 (1), Regulamentul FEDR.</p> <p>Utilizarea asistenței tehnice pentru sprijinirea autorităților publice locale va consta și în furnizarea de modele și ghiduri pentru realizarea planurilor de mobilitate urbană durabilă și a contractelor de servicii publice în transportul public urban de călători.</p> <p>Totodată, se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifice acestei axe prioritare.</p>	

2.E Axa prioritară 5: Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

2.E.1 Axa prioritară 5

ID-ul axei prioritare	AP 5
Denumirea axei prioritare	Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.E.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

Pentru această axă vor putea aplica toate regiunile de dezvoltare din România, inclusiv regiunea București Ilfov.

Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în zonele rurale și cele sărace, a căror economie se baza exclusiv pe activități agricole sau exploatarea resurselor naturale, furnizând avantaje ambivalente, reprezentate de creșterea locurilor de muncă și a veniturilor, concomitent cu promovarea tradițiilor și patrimoniului cultural și natural. Acțiunile întreprinse până în 1990, prin care se urmărea crearea unui spațiu urban nou, depersonalizat, au influențat negativ atât viața economică și socială, cât și atitudinea față de patrimoniul cultural.

Creșterea economică accentuată, înregistrată în ultima decadă, la care se adaugă măsurile de ”urbanism derogatoriu” permis prin legislația actuală pun o presiune imobiliară imensă asupra obiectivelor de patrimoniu cultural, amenințându-le identitatea și chiar existența. România deține un avantaj competitiv, prin densitatea crescută a obiectivelor de patrimoniu cu potențial turistic. Pentru România, este deosebit de important ca patrimoniul cultural să fie restaurat, protejat și conservat, dar și gestionat mai strict, în ceea ce privește condițiile de vizitare, gradul de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități, care, în prezent, călătoresc în scopuri turistice într-un număr tot mai mare.

Implementarea acestei axe prioritare în toate regiunile de dezvoltare este justificată de o distribuție teritorială echilibrată la nivel național a resurselor de patrimoniu cultural. În toate cele opt regiuni, aceste resurse de patrimoniu cultural sunt slab valorificate, indiferent de nivelul de dezvoltare ale regiunilor. Distribuția teritorială echilibrată a obiectivelor de patrimoniu constituie o mare oportunitate, patrimoniul cultural putând deveni un pilon de bază al strategiei de dezvoltare, dar și un instrument eficient pentru educație, reducerea sărăciei, ocuparea forței de muncă.

2.E.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.E.4.1. Prioritatea de investiții 5.1

<i>Prioritate de investiții 5.1</i>	<i>Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural</i>
-------------------------------------	---

2.E.5.1. Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 5.1.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale pentru impulsivarea dezvoltării locale</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Obiectivele de patrimoniu cultural cunosc o stare avansată de degradare, care nu permit o funcționalitate optimă și includerea în circuitul economic, contribuind la crearea unui mediu construit degradat, cu impact negativ asupra calității vieții populației rezidente și a dezvoltării economiilor locale.</p> <p>Disponibilitatea limitată a fondurilor alocate pentru asemenea intervenții este agravată de o planificare defectuoasă a lucrărilor (șantiere sau situri abandonate pe parcurs din cauza întreruperii finanțării, absența unor măsuri elementare de conservare și pază etc.)</p> <p>În acest context, principalele rezultate așteptate sunt reprezentate de creșterea gradului de conservare pentru 50 de obiective de patrimoniu. Implementarea acestei axe prioritare va contribui la protejarea și conservarea patrimoniului cultural, concomitent cu creșterea calității vieții populației, conservarea identității culturale și dezvoltarea economică locală.</p> <p>De asemenea, introducerea în circuitul economic a obiectivelor resturate va impulsiiona dezvoltarea economică locală, valorificarea patrimoniului cultural contribuind la crearea de locuri de muncă, în mod direct (persoanele care lucrează în instituții cu atribuții în domeniul patrimoniului), indirect (persoanele care lucrează în domeniul conservării și restaurării patrimoniului), în mod indus (ca sursă de inspirație în industria culturală) și nu în ultimul rând în turism. Pentru a realiza aceste aspecte, patrimoniul trebuie să fie bine conservat, pentru a genera interes din partea categoriilor menționate. Implementarea acestei axe prioritare contribuie la îndeplinirea obiectivelor politicilor europene din domeniu și este în deplină concordanță cu prevederile Tratatului de la Lisabona, prin care sunt încurajate măsuri</p>

	de conservare și protecție a patrimoniului cultural.
--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
IS14	Obiective de patrimoniu în stare de conservare foarte bună și bună	Obiectiv de patrimoniu	Regiune mai dezvoltată/ Regiuni mai puțin dezvoltate	4387	2012	4437	Ministerul Culturii	La trei ani

2.E.6.1. Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.E.6.1. Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 5.1</i>	<i>Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural</i>
<p>Patrimoniul cultural trebuie privit și abordat ca un ecosistem, cu multiple fluxuri, activitățile de conservare și valorificare presupunând conjugarea unor demersuri foarte diverse, din domeniul juridic, social, economic, administrativ, financiar, educație.</p> <p>Patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce privește valoarea materială directă, cât și în raport cu posibilitățile de inserție a unor componente extra-culturale.</p> <p>Complementar cu celelalte intervenții ale programului, rolul patrimoniului în dezvoltarea economică regională și locală este subliniat de următoarele aspecte cu caracter economic: patrimoniul este producător de venituri, de valoare adăugată, creează locuri de muncă atât pentru exploatarea directă a bunului cât și în spațiul socio-economic adiacent, creează piețe pentru artizanii locali, determină utilizarea resurselor naturale locale, impulsionează crearea de IMM-uri și de micro-întreprinderi, ca entități productive de materiale și componente specifice, determină dezvoltarea de IMM-uri - industrii și servicii precum: industria ospitalieră, industria turistică, industria de construcții civile, transporturi de persoane și mărfuri, contribuie la dezvoltarea capacității de export atât la nivel național, cât și regional și local.</p> <p>Pentru România, este deosebit de important ca patrimoniul cultural să fie restaurat, protejat și conservat, dar și gestionat mai strict, în ceea ce privește condițiile de vizitare, gradul de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități, care, în prezent, călătoresc în scopuri turistice într-un număr tot mai mare.</p>	

Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în special în zonele rurale și cele sărace, a căror economie se baza exclusiv pe activități agricole sau exploatarea resurselor naturale, furnizând avantaje ambivalente, reprezentate de creșterea locurilor de muncă și a veniturilor, concomitent cu promovarea tradițiilor și patrimoniului cultural și natural. Acțiunile întreprinse până în 1990, prin care se urmărea crearea unui spațiu urban nou, depersonalizat, au influențat negativ atât viața economică și socială, cât și atitudinea față de patrimoniul cultural.

În contextul în care obiectivele de patrimoniu cultural sunt într-un stadiu precar de conservare sau nu sunt introduse în circuitul turistico-economic, principalele acțiuni care vor fi finanțate trebuie să se concentreze asupra unor activități precum restaurarea, protecția și conservarea obiectivelor de patrimoniu care să conducă spre salvarea acestora de la o dispariție iminentă și la reducerea nivelului de degradare.

Regimul de proprietate a monumentelor este foarte important din perspectiva intervenției pentru conservare și restaurare. Dacă în cazul monumentelor cu regim de proprietate privată situația este complicată, intervenția din partea statului fiind limitată din perspectiva implementării unei strategii de conservare, restaurare și punere în valoare, o parte din monumentele cu regim de proprietate de stat (4000 monumente) ar putea deveni principalele beneficiarele principale ale acestei axe prioritare. Totodată, având în vedere dimensiunile bugetului, concentrarea teritorială a resurselor financiare și a acțiunilor se va realiza pentru un număr limitat de obiective de patrimoniu cu potențial turistic, de importanță mondială și națională, indiferent de localizarea în mediul urban sau rural, pentru care impactul economic rezultat în urma implementării este clar demonstrat.

Astfel, POR va finanța restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabilă a obiectivelor de patrimoniu Unesco, patrimoniu cultural național (indiferent de localizare, urban sau rural) și patrimoniu cultural local din mediul urban. Complementar, PNDR va finanța obiectivele de patrimoniu cultural local din mediul rural.

Fără a enumera exhaustiv, activitățile specifice obiectivelor de patrimoniu cultural includ:

- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice;
- Restaurarea, protecția, conservarea și realizarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare;
- Restaurarea și remodelarea plasticii fațadelor;
- Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție);
- Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;
- Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitizarea acestuia, în cadrul proiectului

Vor avea prioritate la finanțare acele obiective de patrimoniu localizate în teritorii conectate la creșterea economică, a căror restaurare va contribui în mod direct la creșterea competitivității arealului în care sunt localizate.

Complementar cu intervențiile POC activitățile finanțate prin POR pentru conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural vor putea include și digitizarea itemilor imobili.

Beneficiari pot fi autorități ale administrației publice locale și centrale, unitățile de cult, ONG-

uri și parteneriate între aceste entități.

Vor fi finanțate proiectele care vor implementa soluții prietenoase cu mediul înconjurător, cum sunt: utilizarea de materiale ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a echipamentelor cu un consum energetic / de apă eficient, creșterea suprafețelor ocupate de spațiile verzi, promovarea și diseminarea unui stil de viață prietenos cu mediul înconjurător.

Implementarea acestor tipuri de acțiuni va contribui la **conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural** bazate pe o abordare durabilă, echilibrat distribuite între latura comercială și cea de protecție a mediului, cu beneficii majore pentru mediul și comunitățile locale. Prin prisma experiențelor trăite atât de către populația rezidentă, dar și de către turiști, se presupune faptul că aceștia vor aprecia mai mult și vor alege acele destinații care acordă o atenție deosebită mediului, angajaților din domeniu și comunităților locale, care astfel vor beneficia de o creștere semnificativă a calității vieții.

2.E.6.2 Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 5.1</i>	<i>Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural</i>
<p>Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare la selectarea operațiunilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia sectorială în domeniul Culturii și Patrimoniului Național 2014 – 2020, cu PDR – urile, strategii locale, Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, SUERD) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR • Contribuția la dezvoltarea locală, impactul economic preconizat • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare <p>Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană (SUD) finanțabilă în cadrul axei prioritare 4 POR – dezvoltare urbană.</p> <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.E.6.3.1 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare (după caz)

<i>Prioritate de investiții 5.1</i>	<i>Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.E.6.4.1 Utilizarea planificată a proiectelor majore (după caz)

<i>Prioritate de investiții 5.1</i>	<i>Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.E.6.5.1. Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S15	Obiective de patrimoniu cultural restaurate	m ²	FEDR	Regiune mai dezvoltată	4000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	46000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.E.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 5	Indicator financiar	IF	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1	21,27	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
						Regiuni mai puțin dezvoltate	40	255,32	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 5	Etapă cheie de implementare	IK5	Obiective de patrimoniu cultural restaurate conform contractelor de finanțare	m ²	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1000	-	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 5	Indicator de rezultat	IS15	Obiective de patrimoniu cultural restaurate	m ²	FEDR	Regiune mai dezvoltată	0	4000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.
						Regiuni mai puțin dezvoltate	4000	46000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 – 2013, precum și a necesitatea respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent programului a fost selectat un indicator care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 5.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru intervenții similare finanțate în perioada 2007-2013, precum și pe baza experienței lansării apelurilor și ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.E.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6a: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	094	21,276,596.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	094	255,319,149.00

Tabelul 7a: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	01	21,276,596.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	01	255,319,149.00

Tabelul 8a: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	07	21,276,596.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	07	255,319,149.00

Tabelul 9a: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	07	21,276,596.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 5	03	27,223,404.00
AP 5	07	228,095,745.00

2.E.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 5
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifice pentru acest domeniu.	

2.F Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

2.F.1 Axa prioritară 6

ID-ul axei prioritare	AP 6
Denumirea axei prioritare	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.F.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

Pentru această axă vor putea aplica toate regiunile de dezvoltare din România, inclusiv regiunea București Ilfov. Deși București Ilfov - regiunea cea mai dezvoltată din România – are o rețea de drumuri județene modernizată în mare măsură, există în continuare coridoare importante care necesită modernizare și noduri de conectare la autostrăzile TEN T care traversează regiunea. Regiunea București Ilfov produce peste 25% din PIB-ul României, și modernizarea unor sectoare critice din infrastructura regională și conectarea suplimentară cu rețeaua de autostrăzi și magistrale de transport va crea efecte indirecte semnificative pentru susținerea creșterii economice.

În celelalte șapte regiuni, bugetul cheltuit pentru investiții în modernizarea rețelei de drumuri județene este insuficient comparativ cu nevoile existente, dar efectele pozitive indirecte (creșterea traficului pe drumurile modernizate, accesibilitate crescută a populației din zonele respective) generate de investițiile realizate în cadrul POR 2007-2013 reprezintă un fundament serios pentru obiectivele propuse. Asigurarea conectivității la rețeaua majoră de transport a României definită de MasterPlanul General de Transport pentru un număr relevant de utilizatori justifică investițiile preconizate.

2.F.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al</i>	totalul cheltuielilor publice

<i>cheltuielilor publice eligibile)</i>	eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.F.4 Prioritatea de investiții 6.1

<i>Prioritate de investiții 6.1</i>	<i>Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale</i>
-------------------------------------	---

2.F.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 6.1.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Cresterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale si urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin modernizarea drumurilor judetene</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Luând în considerare că infrastructura de transport este insuficient modernizată și slab competitivă (cu excepția Regiunii București Ilfov), necorespunzătoare cerințelor pieței, (în special în ce privește capacitatea portantă și restricțiile de greutate pe poduri), se poate concluziona că rentabilitatea investițiilor în acest tip de rețele de transport rutier va fi crescută. Doctrinile economice evidențiază faptul că o infrastructură bună susține creșterea economică, iar calitatea redusă a infrastructurii de transport rutier a fost menționată ca impediment pentru investiții în cadrul reuniunilor sectorului public cu reprezentanții mediului privat și investițional străin.</p> <p>Investițiile în infrastructura de transport vor determina creșterea gradului de mobilitate a persoanelor și bunurilor, se va asigura accesul mai facil și mai rapid către furnizorii de servicii de sănătate, sociale și educative din marile municipii a populației aflate în zonele rurale și în orașele de dimensiuni mici, ceea ce va determina o creștere a adaptabilității populației la nevoile pieței forței de muncă de la nivel regional/local.</p> <p>Contribuția la promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore va contribui la creșterea capacității de transport pe conexiunile la rețeaua TEN T și reducerea timpului de deplasare, stimulând utilizarea unor</p>

	<p>rute alternative pentru vehiculele de mărfă și pasageri.</p> <p>Efecte pozitive sunt estimate a fi induse în mod indirect în dezvoltarea comerțului, inclusiv exterior și la creșterea competitivității teritoriilor deservite. De asemenea, se va avea în vedere creșterea siguranței rutiere prin investiții specifice, inclusiv prin asigurarea implementării măsurilor aferente începând de la nivelul proiectării și continuând cu construcția și mentenanța infrastructurilor ce vor fi modernizate.</p> <p>Prin POR, în perioada 2014-2020, investițiile în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport regională prioritizată prin PDR-urile corelate cu Master Planul General de Transport vor asigura la un nivel superior mobilitatea (populației și a bunurilor), vor reduce costurile de transport de mărfuri și călători, vor promova accesul pe piețele regionale și vor crește siguranța traficului. În același timp, aceste investiții vor duce la diversificarea și creșterea eficienței activităților economice, la economisirea de energie, creând condiții pentru extinderea schimburilor comerciale și implicit a investițiilor productive. Dezvoltarea și îmbunătățirea rețelelor secundare de transport vor facilita, de asemenea, cooperarea inter și intra-regională și vor putea contribui la creșterea competitivității întreprinderilor și a mobilității forței de muncă, și prin urmare la o dezvoltare mai rapidă a României în ansamblu, dar și a fiecărei regiuni în parte.</p> <p>Obiectivul vizează modernizarea infrastructurii de transport rutier pentru conectarea la rețeaua TEN-T, în coordonare cu planurile de dezvoltare regională, pe baza prioritizării fundamentate pe beneficiile economico-sociale preconizate.</p> <p>În acest sens, opțiunile strategice în domeniul infrastructurilor de transport la nivel regional vor viza dezvoltarea unor rețele de infrastructuri fizice specializate și eficiente, compatibile cu infrastructurile europene și internaționale care să susțină dezvoltarea durabilă a teritoriului național și care să asigure:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eliminarea zonelor deficitare din punct de vedere al volumului și al calității transportului și satisfacerea mai bună a nevoilor de deplasare a cetățenilor și a mărfurilor; • dezvoltarea transportului intermodal prin asigurarea conectivității prin intermediul drumurilor județene a zonelor cu potențial economic de gările de marfă și porturile dunărene și maritime determinând îmbunătățirea comerțului și creșterea competitivității
--	--

	<p>la nivel regional;</p> <ul style="list-style-type: none"> • asigurarea unei cât mai mari securități în transport, a siguranței rutiere pentru toți participanții la trafic (în special pentru pietoni și bicicliști) și a protecției mediului înconjurător.
--	---

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S16	Populația deservită de o infrastructură secundară modernizată care asigură accesul la coridoarele TEN-T	populație	Regiune mai dezvoltată	131.000	2013	175.000	INS/date ADR	La trei ani
			Regiuni mai puțin dezvoltate	4.025.000	2013	6.384.000	INS/date ADR	La trei ani

2.F.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.F.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 6.1</i>	<i>Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale</i>
<p>Principala acțiune propusă se referă la investiția de bază în structura căii de rulare, având drept scop mărirea vitezei de deplasare, creșterea portanței, îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră etc. Totodată, pentru localitățile aflate pe traseul drumului județean, cu un trafic intens, și unde situația din teren o permite, se pot construi variante ocolitoare sau moderniza drumuri locale (care devin parte a traseului de drum județean prin reclasificare) care să asigure devierea traficului în afara localităților respective, având drept beneficii creșterea vitezei de deplasare și mărirea gradului de siguranță al tuturor participanților la trafic.</p> <p>O altă acțiune propusă o reprezintă construirea/amenajarea de piste pentru biciclete în intravilanul localitatilor traversate de drumul județean, construirea/amenajarea/reabilitarea traseelor pietonale (trotuare) în intravilanul localitatilor traversate. Pentru creșterea siguranței deplasărilor velo și pietonale se vor realiza (acolo unde situația din teren o permite) piste separate pentru bicicliști, precum și trotuare care să faciliteze deplasările pietonale în afara părții carosabile.</p>	

Operațiunile legate de lucrările de artă aflate pe traseul drumului județean au o importanță specială, datorită riscurilor create de degradarea acestui tip de construcții, iar reabilitarea/modernizarea lor, coroborată cu investițiile în lucrări de apărări de maluri va asigura o reziliență sporită în cazul inundațiilor. Astfel, se va avea în vedere construirea/modernizarea/ reabilitarea de poduri și podețe, realizarea de apărări de maluri în zona podurilor, modernizarea/ construirea de rigole moderne pentru scurgerea apelor meteorice

Sunt preconizate și amenajări pentru protecția mediului (inclusiv perdele forestiere cu rol de protecție împotriva alunecărilor de teren, a înzapezirii sau a poluării cu gaze sau fonice) pe lungimea drumului județean modernizat/reabilitat, operațiuni pentru stabilizarea structurii drumului în zone supuse pericolului de alunecare. Pentru stimularea transportului public se vor construi/moderniza stațiile de transport public aflate pe traseul drumului județean, iar în localitățile deservite de drumul județean se va asigura accesul facil către garile feroviare, fluviale, aeroporturi și stațiile pentru transport public.

Tipuri de acțiuni orientative care vor fi finanțate, pentru drumurile județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă:

- modernizarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea, directă (drumuri județene legate direct) sau indirectă (legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat) cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres.
- construcția / modernizarea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean ce vor face parte din drumul județean respectiv, construirea/realizarea de sensuri giratorii și alte elemente pentru creșterea siguranței circulației.
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea de pasaje/noduri rutiere (construirea doar pentru asigurarea conectivității directe la autostrăzi TEN T a drumurilor județene) și construirea pasarelelor pietonale;
- construirea/modernizarea de stații pentru transport public pe traseul drumului județean.
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști (trasee pietonale și piste pentru bicicliști unde situația din teren o permite), inclusiv semnalistica verticală pentru treceri de pietoni cu alimentare fotovoltaică
- realizarea de perdele forestiere și parapeti pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme (provocate de schimbări climatice sau alte cauze excepționale) – inundații, viscol etc

Grupul țintă vizat, în principal, este reprezentat de populația de la nivel național ce va fi deservită de coridoarele de legătură cu rețeaua TEN T, precum și agenții economici din zonele în care se vor realiza intervențiile.

Principalii beneficiarii în cadrul acestei priorități de investiție vor fi unitățile administrative teritoriale, în calitate de administrator al infrastructurii de transport rutier de interes județean.

În funcție de competențele asupra obiectivului de investiție se pot crea parteneriate între autorități ale administrației publice locale (UAT județe și UAT oraș/municipiu/comună).

2.F.6.2. Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 6.1</i>	<i>Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale</i>
<p>Principiile directe avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (cu lista de proiecte strategice din PDR – urile corelate cu MPGT, SUERD, etc) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR: <ul style="list-style-type: none"> • Numarul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T. • Impactul strategic evaluat la nivelul regiunii (prioritizarea în cadrul PDR) pe care îl are /modernizarea respectivei căi de comunicații terestre, potențialul de creștere economică previzionat în urma investiției. Proiectele realizate în parteneriat pe teritoriul a două sau mai multe județe, cu impact regional semnificativ, vor fi finanțate cu prioritate. • Caracterul de unică legătură (sau cea mai economică) al comunităților aflate de-a lungul DJ cu rețeaua TEN-T • Capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e). • Calitatea drumului județean, respectiv viteza medie de deplasare și portanța asigurată (invers proporțional: cu cât viteza de deplasare actuală este mai mică, și greutatea suportată mai redusă, cu atât va fi mai mult considerat prioritar drumul respectiv) • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POIM, PNDR, PNDL) <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.F.6.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 6.1</i>	<i>Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.F.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 6.1</i>	<i>Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.F.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
CO14	Lungime drumuri reconstruite / modernizate conectate la TEN-T	km	FEDR	Regiune mai dezvoltată	20	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	2200	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
CO13	Lungime drumuri nou construite conectată la TEN-T	km	FEDR	Regiune mai dezvoltată	2	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	50	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.F.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 6	Indicatorul financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1	10,64	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
						Regiuni mai puțin dezvoltate	246	946,81	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 6	Indicator de realizare	CO14	Lungime drumuri reconstruite / modernizate conectate la TEN-T	Km	FEDR	Regiune mai dezvoltată	3	20	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.
						Regiuni mai puțin dezvoltate	110	2200	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesitatea respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent programului a fost selectat un indicator care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 6.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru intervenții similare finanțate în perioada 2007-2013, precum și pe baza experienței lansării apelurilor și ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.F.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6a: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	030	2,127,660.00
AP 6	034	8,510,638.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	030	47,340,426.00
AP 6	034	899,468,085.00

Tabelul 7a: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	01	10,638,298.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	01	946,808,511.00

Tabelul 8a: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	07	10,638,298.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	

Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	07	946,808,511.00

Tabelul 9a: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	07	10,638,298.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 6	03	74,744,681.00
AP 6	07	872,063,830.00

2.F.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 6
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifice pentru acest domeniu.	

2.G Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

2.G.1 Axa prioritară 7

ID-ul axei prioritare	AP 7
Denumirea axei prioritare	Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.G.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

N/A

2.G.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.G.4 Prioritatea de investiții 7.1

<i>Prioritate de investiții 7.1</i>	<i>Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</i>
-------------------------------------	---

2.G.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 7.1.1
<i>Obiectiv Specific</i>	Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin

<p><i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i></p>	<p>turism și domenii conexe acestuia</p> <p>Dezvoltarea locală prin turism va contribui la creșterea economică a unor zone aflate în declin economic, dar care dispun de un potențial turistic valoros, ducând la crearea și ocuparea de noi locuri de muncă într-o economie diversificată, reducându-se gradul de dependență față de agricultură, de ramuri economice tradiționale sau aflate în dificultate.</p> <p>De asemenea, investițiile în sectorul turismului vor avea un rol multiplicator, susținând creșterea economică în alte sectoare precum transporturile, construcțiile, agricultura, artizanatul și comerțul cu amănuntul, determinând apariția unor oportunități multiple și diverse pentru dezvoltarea de noi afaceri mici.</p> <p>O industrie a turismului eficientă poate aduce multiple beneficii, precum crearea unei baze economice solide, sprijinirea serviciilor publice și a infrastructurii de transport, beneficii financiare pentru zonele rurale, sectorul agricol, cel artizanal, protejarea patrimoniului cultural, facilitarea schimburilor culturale, creșterea durabilității centrelor urbane.</p> <p>Pentru a crește atractivitatea României în domeniul balnear, dar și pentru a atrage o nouă clientelă, este necesar să se treacă de la o poziționare de tip stațiune balneară, adesea axată pe tratarea afecțiunilor reumatice și tratamentul pentru afecțiunile respiratorii (saline terapeutice), la cea de stațiune complexă, axată pe terapia împotriva îmbătrânirii, printr-o deschidere susținută către o clientelă mai tânără, de 50 până la 65 ani, care astăzi este puțin atrasă de stațiunile balneare, fără a neglija, însă, componenta fundamentală – apa termală.</p> <p>Un astfel de demers ar trebui să urmărească adoptarea unei abordări inovatoare în termeni de nevoi / servicii, luând în considerare noile așteptări ale populației europene și nu numai, în domeniul sănătății și al prevenției, dar, mai ales, în domeniul specializat al terapiei împotriva îmbătrânirii, sub toate formele sale, prin valorificarea avantajului unic al României, reprezentat de multitudinea de izvoare minerale terapeutice și de existența unui personal medical și paramedical, dar și prin valorificarea unui know-how în primirea seniorilor (majoritatea turiștilor din stațiunile balneo-climaterice au peste 67 ani), în vederea extinderii bazinului de recepție al clientelei (care, în prezent, este o clientelă de proximitate sau o clientelă de week-end).</p>
--	---

	<p>De aceea, este necesară o ameliorare a condițiilor actuale ale sejurului și tratamentelor, pentru a păstra clientela tradițională, concomitent cu o diversificare a ofertei, prin crearea de cure specializate pentru anumite segmente de turiști.</p> <p>Este de așteptat ca implementarea acestor măsuri, prin îmbunătățirea infrastructurii zonelor turistice și a serviciilor conexe, să determine creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, dar și creșterea calitativă, la standarde europene, a ansamblului condițiilor de practicare a turismului, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru România, ca destinație turistică europeană, dar și asupra creșterii calității vieții și a competitivității regiunilor.</p>
--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S17	Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în activități de natură turistică	%	Regiuni mai puțin dezvoltate	1,8	2012	2,3	INS	Anual

2.G.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.G.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 7.1</i>	<i>Sprrijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</i>
Turismul a dobândit un rol tot mai evident în asigurarea unei creșteri economice sustenabile, pe fondul creșterii veniturilor obținute de populație, a duratei de timp dedicate activităților	

recreative, o accesibilitate crescută la sistemele de transport și comunicații.

Dimensiunile fenomenului turistic precum și caracterul multifuncțional al acestei activități, evidențiază interdependența dintre dezvoltarea turismului și creșterea economică, proces care intensifică și antrenează cererea pentru o serie de bunuri și servicii care, în lipsa turismului, nu ar fi fost produse sau prestate.

Implicațiile socio-economice ale turismului cuprind și elemente care vizează o valorificare durabilă a resurselor implicate în derularea activității turistice, în special a celor naturale (peisaj, climă, ape, floră, faună), dar și antropice, turismul fiind pentru multe dintre acestea singura modalitate de valorificare.

În condițiile în care serviciile turistice sunt vandabile în prezența prestatorului și turistului, simultan, iar automatizarea și mecanizarea nu reprezintă atribute specifice acestui domeniu, sectorul turistic poate fi considerat un mare consumator de forță de muncă.

O industrie a turismului eficientă poate aduce multiple beneficii, precum crearea unei baze economice solide, sprijinirea serviciilor publice și a infrastructurii de transport, beneficii financiare pentru zonele rurale, sectorul agricol, cel artizanal, protejarea patrimoniului cultural, facilitarea schimburilor culturale, creșterea durabilității centrelor urbane.

Activitățile turistice generează diferite tipuri de venituri pentru comunitate, respectiv venituri din afaceri, salarii, venituri din impozite, taxe și contribuții specifice. Cheltuielile directe efectuate de către turiști au un impact direct asupra profitabilității afacerilor, contribuind la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.

Turismul reprezintă o industrie intensivă, care operează 24 ore pe zi, 7 zile pe săptămână, oferind oportunități de angajare pentru tineri sau pentru persoanele interesate, inclusiv în regim part-time.

Expectanțele și nevoile turiștilor pot determina apariția de oportunități pentru afaceri și activități comerciale noi, contribuind, astfel, la crearea unei baze economice diversificate, prin care se reduce gradul de dependență față de industriile tradiționale, mai ridicat în cazul comunităților din mediul rural sau din zona montană.

O industrie prosperă a turismului susține creșterea economică în alte sectoare precum transporturile, construcțiile, agricultura, artizanatul și comerțul cu amănuntul. Treptat, o cerere crescută de turism va determina apariția unor oportunități multiple și diverse pentru dezvoltarea de noi afaceri mici.

Valorificarea atracțiilor turistice din diferitele zone ale țării poate contribui la creșterea economică a unor centre urbane în declin sau zone rurale periferice, prin favorizarea apariției și dezvoltării firmelor locale, transformând areale cu competitivitate economică scăzută în zone atractive pentru investitori. În contextul în care fluxurile de turiști se concentrează preponderent către centrele urbane, turismul constituie un instrument eficient, prin care avantajele obținute de către acestea pot fi redistribuite dinspre mediul urban, către mediul rural.

O miză importantă în dezvoltarea infrastructurii din stațiunile balneare este legată de evoluțiile demografice, precum și de comportamentele sau așteptările turiștilor, pe care aceste evoluții le implică. Astfel, se preconizează că, în 2020, ponderea persoanelor cu vârsta de peste 65 ani va fi de aproximativ 20% din totalul populației Uniunii Europene, reprezentând un potențial enorm, în termeni de piață, necesitând, totodată o adaptare a sectorului, în contextul în care serviciile îngrijire a sănătății, solicitate de aceștia, devin tot mai căutate. Investițiile în **turismul balnear** vor determina o mai bună valorificare a potențialului de care dispune

România în acest domeniu. Avantajul competitiv al sectorului balnear se referă la calitatea factorilor de cură, a izvoarelor minerale, precum și la gradul lor de răspândire pe teritoriul țării, fiind cunoscut faptul că peste 1/3 din apele minerale din Europa sunt concentrate în România, respectiv aproximativ 8000 de izvoare, fiind folosite doar 2000.

Este de remarcat faptul că, pe fondul crizei economice caracteristice perioadei 2009-2013, sosirile turiștilor înregistrate în 2013 în stațiunile turistice au crescut cu peste 17% față de 2009, creșterile cele mai importante înregistrându-se în stațiunile montane (peste 49%) și cele balneare (peste 6%). În acest context, nu este de neglijat faptul că și capacitatea de cazare turistică a urmat aceeași tendință, în aceeași perioadă, cu aproape 19% în stațiunile turistice (11% în stațiunile balneare, 47% în stațiunile montane).

Infrastructura deficitară pentru agrement turistic și petrecerea timpului liber determină un număr redus de turiști, vizitatori, care să petreacă un sejur cât mai îndelungat și care să efectueze cheltuieli în scop turistic. O destinație turistică viabilă trebuie să dispună de o infrastructură turistică de agrement cât mai variată care să acopere cererea de-a lungul întregului sezon turistic, an calendaristic și toată gama de consumatori (tineri, adulți, vârstnici, populație rurală și urbană, populație cu venituri modeste, medii și mari etc.).

Având în vedere faptul că o treime din teritoriul țării este reprezentat de zona montană, precum și faptul că majoritatea stațiunilor turistice este localizată la munte, sunt necesare inclusiv măsuri de dezvoltare a turismului montan, ca alternativă pentru activitățile economice relativ limitate din zona montană.

Delta Dunării reprezintă o destinație specială, prin caracteristicile sale (zona fiind declarată patrimoniu natural universal), fiind una dintre cele mai importante regiuni turistice din România, prin originalitatea peisajului (relief, apă, vegetație, faună, populație multietnică, ocupații). Valorile naturale și culturale ale Deltei Dunării constituie resursele turistice naturale și antropice ale Deltei Dunării, resurse valorificabile prin practicarea turismului.

Vor fi finanțate acele investiții localizate în acele areale din stațiunile turistice pentru care potențialul și impactul economic sunt clar demonstrate.

Principalele acțiuni care vor fi finanțate vizează (enumerarea nu are caracter exhaustiv):

- Reabilitarea/modernizarea infrastructurii rutiere, inclusiv utilitățile din corpul drumului, în stațiuni balneare, climatice și balneo – climatice;
- Crearea / reabilitarea parcurilor balneare, parcuri – grădină în stațiuni balneare, climatice și balneo-climatice.
- Dezvoltarea rețelelor de captare și / sau transport a izvoarelor minerale și saline cu potențial terapeutic (ape minerale, lacuri și nămoluri terapeutice, gaze terapeutice, factorii sanogeni de la nivelul grotelor și salinelor) din stațiunile balneare, climatice și balneo – climatice;
- Crearea / modernizarea și dotarea (inclusiv cu utilități) a bazelor de tratament din stațiunile balneare, climatice și balneo – climatice, inclusiv a salinelor terapeutice;
- Crearea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;
- Construirea / modernizarea punctelor (foișoarelor) de observare / filmare / fotografiere;

- Construirea /modernizarea refugiilor montane;
- Amenajarea posturilor Salvamont/ Salvamar, inclusiv construirea de noi posturi Salvamont/ Salvamar;
- Marcarea traseelor montane
- Modernizarea căilor ferate cu ecartament îngust pentru transport feroviar de interes turistic din zonele de deal și de munte,
- Construirea de piste pentru cicloturism.
- Activități de marketing și promovare turistică ale obiectivului finanțat.

Beneficiari pot fi autorități și instituții ale administrației publice locale și parteneriate între acestea. În vederea asigurării concentrării teritoriale, implementarea se va realiza numai în stațiunile turistice definite conform legii HG 852 din 2008, pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, precum și pe teritoriul Deltei Dunării.

Investițiile propuse trebuie să facă parte dintr-o strategie de dezvoltare locală, elaborată de autoritatea publică locală în parteneriat cu actorii privați, care să contribuie la valorificarea durabilă a resurselor turistice, precum și la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.

Implementarea acestor tipuri de acțiuni va contribui la stimularea circulației turistice, creșterea încasărilor obținute din turism, creșterea eficienței economice și a competitivității destinațiilor turistice. Prin realizarea acestor activități, se dorește ca fiecare regiune de dezvoltare să-și valorifice, prin practicarea unor forme de turism specifice, avantajele competitive existente la nivel local. De asemenea, investițiile mediului privat în domeniul turismului realizate prin axa prioritară dedicată sprijinirii mediului de afaceri vor contribui la implementarea strategiilor de dezvoltare locală.

Totodată, se vor avea în vedere criteriile de prioritizare a intervențiilor care contribuie la ocuparea durabilă a forței de muncă și la dezvoltarea locală.

2.G.6.2Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 7.1</i>	<i>Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</i>
-------------------------------------	---

Principiile directoare avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:

- Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, Strategia Națională de Dezvoltare Regională, Masterplanul pentru dezvoltarea turismului național 2007-2026, Masterplanul pentru dezvoltarea turismului balnear 2009, Strategia națională pentru dezvoltarea ecoturismului în România 2009, SUERD, Orientari strategice pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate, cu PDR – urile, strategii locale, alte strategii)

- Investițiile propuse trebuie să facă parte dintr-o strategie de dezvoltare locală, elaborată de autoritatea publică locală în parteneriat cu actorii privați, care să contribuie la valorificarea durabilă a resurselor turistice, precum și la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.
- Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR
- Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii
- Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea,
- Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.G.6.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare (după caz)

<i>Prioritate de investiții 7.1</i>	<i>Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.G.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore (după caz)

<i>Prioritate de investiții 7.1</i>	<i>Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.G.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S18	Suprafață spații deschise/ clădiri create/ reabilitate în stațiuni turistice/ Delta Dunării	m ²	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	10.100	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.G.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 7	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro		Regiuni mai puțin dezvoltate	7	101,06	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 7	Indicatorul de realizare	1S18	Suprafață spații deschise/ clădiri create/ reabilitate în stațiuni turistice/ Delta Dunării	m ²	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	2000	10100	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesitatea respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent programului a fost selectat un indicator care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 7.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru intervenții similare finanțate în perioada 2007-2013, precum și pe baza experienței lansării apelurilor și ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.G.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 7	090	10,106,383.00
AP 7	091	80,851,064.00
AP 7	092	10,106,383.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 7	01	101,063,830.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 7	07	101,063,830.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 7	03	5,191,489.00
AP 7	07	95,872,341.00

2.H Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale

2.H.1 Axa prioritară 8

ID-ul axei prioritare	AP 8
Denumirea axei prioritare	Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.H.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

N/A

2.H.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.H.4 Prioritatea de investiții 8.1

<i>Prioritate de investiții 8.1</i>	<i>Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile</i>
-------------------------------------	--

	<i>sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale</i>
--	---

2.H.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 8.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea speranței de viață sănătoasă prin sporirea accesibilității serviciilor medicale și sociale acordate și îmbunătățirea calității acestora</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>SNS 2014-2020 arată nevoia accesibilizării serviciilor tuturor nivelurilor sistemului medical, în vederea reducerii inegalităților în starea de sănătate a categoriilor de populație. Aceasta se va realiza prin direcții de acțiune ale POR care vizează întreaga piramidă de servicii medicale, respectiv îngrijirea primară (baza piramidei) (CCI), asistența ambulatorie (nivel intermediar) și asistența de urgență (UPU, SJU și SRU) (vârful piramidei). Astfel baza piramidei trebuie consolidată pentru a putea prelua o proporție din cazuistica medicală (afecțiuni de gravitate mică etc.) pentru ameliorarea stării de sănătate și sporirii incluziunii sociale a persoanelor. Prin aceste segmente ale sistemului de sănătate (asistența primară și ambulatorie) sunt vizate persoanele sărace și cele din zonele cu acces redus. Acest obiectiv va fi realizat prin finanțarea intervențiilor de infrastructură și dotare a rețelei de ambulatorii și de CCI ce vor furniza atât servicii medicale cât și sociale, fiind o soluție flexibilă de accesibilizare a asistenței socio-medicale primare, mai ales pentru acele categorii de persoane sărace din mediul rural, cu puține unități sanitare. Acțiunile asupra acestor două niveluri vor fi întregite de cele privind vârful piramidei, respectiv a investițiilor în infrastructura și echipamentele SJU ele deținând o pondere mare în structura ofertei de servicii de sănătate și de cele în UPU acestea făcând parte din structura spitalelor și având un rol critic în investigarea și tratarea bolnavilor ce necesită internare. Această intervenție va fi completată de construcția de SRU, realizându-se acoperirea cu servicii medicale complexe, integrate, prin preluarea pacienților ce necesită intervenții prompte și critice. Aceste măsuri, care reclamă infrastructură și dotări adecvate, vor contribui la sporirea accesului la servicii medicale și la atingerea obiectivului de creștere a speranței sănătoase de viață. Dată fiind participarea</p>

	<p>redușă a unor categorii de populație (persoane cu dizabilități/persoane române etc.) pe piața muncii, serviciile medicale trebuie completate și de investiții în infrastructura serviciilor sociale în paralel cu stimularea tranziției de la servicii instituționalizate la cele furnizate în cadrul comunității pentru promovarea incluziunii sociale a persoanelor. Aceasta întrucât România ultimelor decenii a fost afectată de fenomene profunde, având ca efect îmbătrânirea populației și reducerea populației active. Astfel, se impun măsuri de creștere a angajabilității dublate de măsuri de asistență socială. Modernizarea serviciilor sociale presupune existența unor premise de ordin infrastructural. Din punct de vedere al infrastructurii există o reală subdimensionare a acesteia în raport cu nevoile crescânde ale beneficiarilor, din cauza deteriorării calității vieții locuitorilor ca urmare a declinului economic. În plus, mediul rural este deficitar în privința existenței centrelor sociale și a personalului necesar, relevând necesitatea finanțării intervențiilor în infrastructura serviciilor sociale de zi și dez-instituționalizate, oferite în comunitate, capabile să asigure servicii sociale, de îngrijire personală, de consiliere personală etc., cât mai aproape de beneficiar. Măsurile acestei priorități vor contribui la crearea premiselor pentru creșterea speranței de viață sănătoasă a populației.</p>
--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S19F	Creșterea speranței de viață sănătoasă la naștere, femei	ani	Regiuni mai puțin dezvoltate	57,8 ani	2012	58,8 ani	Eurostat	Anuală
1S19B	Creșterea speranței de viață sănătoasă la naștere, bărbați	ani	Regiuni mai puțin dezvoltate	57,7 ani	2012	58,7 ani	Eurostat	Anuală

2.H.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.H.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<p><i>Prioritate de investiții 8.1</i></p>	<p><i>Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale</i></p>
<p>Una dintre lecțiile învățate din perioada 2007-2013 relevă faptul că intervențiile punctuale doar în anumite tipuri de infrastructuri de sănătate (ambulatorii, spitale) nu conduc la asigurarea unui continuum de servicii medicale, lăsând necoperită o mare parte a nevoii de servicii medicale, mai ales în zonele unde aceasta este pregnantă (zone sărace, rurale). Aceasta demonstrează utilitatea continuării investițiilor în acest tip de infrastructură la toate nivelurile sistemului medical și pentru perioada 2014-2020 în vederea asigurării unui efect sustenabil al acestor intervenții.</p> <p>Luând în considerare experiența anterioară a acestui domeniu, finanțarea intervențiilor privind infrastructura de servicii medicale primare, respectiv reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/dotarea centrelor comunitare integrate socio-medicale („community care services”), reprezintă o soluție flexibilă pentru furnizarea serviciilor de bază atât sociale cât și medicale. Astfel, în aceste centre se vor putea acorda servicii medicale comunitare de îngrijire primară, în zonele izolate și în cele defavorizate economic, cu indicatori de morbiditate și mortalitate defavorabili. De asemenea, concomitent cu serviciile medicale, în cadrul acestor centre se vor putea furniza și servicii sociale de bază (identificarea cazurilor sociale, consiliere și asistare socială etc.), asigurându-se astfel integrarea funcțională a serviciilor de sănătate și sociale pentru sporirea eficacității intervențiilor. Prin această abordare multidisciplinară se vor soluționa aspectele privind accesibilitatea beneficiarilor de la sate (în special a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile – femei, copii, tineri, persoane Roma etc.), la serviciile sociale și medicale primare, dar și cele privind asigurarea unui standard minim de calitate a acestor servicii (indiferent de mediul de rezidență, urban-rural).</p> <p>Finanțarea intervențiilor care vizează consolidarea infrastructurii ambulatoriilor, prin acțiuni de reabilitare/modernizare/extindere/dotare a ambulatoriilor de specialitate, inclusiv a celor ce vor rezulta din procesul de reorganizare/raționalizare a spitalelor mici, ineficiente, va contribui, prin plusul de calitate a infrastructurii, la dezvoltarea rețelei de centre medicale moderne, capabile să furnizeze îngrijire primară continuă, mai ales în mediul rural. Aceasta va conduce atât la eficientizarea sistemului de sănătate, prin reducerea internărilor evitabile, cât și la accesibilizarea ofertei de servicii de asistență în cadrul ambulatoriului; astfel, se vor reduce inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate a populației, mai ales a celei din mediul rural, din zone izolate sau defavorizate economic, prin diagnosticarea incipientă și tratarea cu succes a unor afecțiuni mai puțin grave, ducând la creșterea speranței de viață sănătoasă.</p> <p>Investițiile în rețeaua de ambulatorii și de centre comunitare integrate socio-medicale vor fi prioritizate în funcție de: nivelul de sărăcie, accesul pre-existent la servicii medicale, alți indicatori de vulnerabilitate (rate ridicate de sărăcie, rate ridicate ale minorităților etnice, indicatori slabi de mortalitate și morbiditate, sex - femei etc.).</p> <p>Sporirea efectului intervențiilor în infrastructurile de sănătate de la baza piramidei (centre</p>	

comunitare integrate socio-medice, ambulatorii) necesită completarea acestor intervenții cu cele care vizează palierul asistenței medicale de tip superior, respectiv a celei spitalicești, prin acțiuni de reabilitare/modernizare și dotare cu echipamente a **spitalelor județene de urgență și a unităților de primiri urgente** (din cadrul spitalelor de urgență județene). Această măsură este necesară dat fiind rolul important al acestui pilon al sistemului de sănătate în distribuția teritorială echilibrată a serviciilor medicale de tip spitalicesc prin preluarea pacienților de la nivel local (județean), care nu pot fi tratați în sistem ambulatoriu. Se va acorda prioritate spitalelor care nu au beneficiat de investiții anterioare și care nu au echipamente esențiale.

În vederea unei accesibilizări sporite a serviciilor medicale de tip spitalicesc și a rezolvării patologiilor și intervențiilor complexe, printr-o abordare multidisciplinară, eficientă și sigură din punct de vedere clinic, care să poată scădea numărul deceselor evitabile în cazuri terțiare complexe, este necesară construirea și dotarea corespunzătoare a unor **spitale regionale de urgență**, ceea ce va contribui la dezvoltarea unei rețele naționale strategice de spitale regionale, care vor prelua cazurile majore de intervenții complexe și pe cele de intervenții medicale specializate. Aceasta va permite acoperirea uniformă cu servicii medicale de înaltă calitate pe tot teritoriul țării, permițând un acces egal al locuitorilor tuturor regiunilor la aceste tipuri de servicii. Investițiile în spitale regionale de urgență se vor realiza în regiunile sărace (NE, SV) și în cele cu un număr comparativ ridicat de persoane expuse riscului de sărăcie și excluziune socială (NV) și unde, în același timp, nu există clădiri corespunzătoare care să găzduiască spitale regionale de urgență, dată fiind fragmentarea excesivă a infrastructurii existente de clădiri și/sau a riscului seismic important.

În ceea ce privește infrastructura serviciilor sociale, perioada 2007 – 2013 a evidențiat faptul că există o cerere mare de servicii sociale pentru a căror furnizare este necesară o infrastructură corespunzătoare, mai ales în zonele rurale și a celor defavorizate. Discrepanțele mari între oferta de servicii sociale în mediul urban (preponderent) comparativ cu mediul rural, atât din cauza lipsei infrastructurii, cât și a personalului calificat necesar (asistenți sociali), demonstrează utilitatea și impactul preconizat al continuării intervențiilor pentru acest domeniu, precum și necesitatea corelării intervențiilor de tip infrastructural cu cele privind îmbunătățirea calității serviciilor.

În acest sens, dezvoltarea rețelei centrelor sociale fără componentă rezidențială, de tipul centrelor de zi, a centrelor de tip „respiro”, a centrelor de consiliere psiho-socială, a centrelor de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu, prin furnizarea unei game largi de servicii adecvate diferitelor tipuri de nevoi ale beneficiarilor (nevoi medicale, de hrană, de consiliere psihologică, de integrare socială, de recuperare în regim ambulatoriu a diferitelor tipuri de afecțiuni etc.), contribuie, și ele, la creșterea incluziunii sociale a persoanelor aflate în situație de dificultate. Pentru a fi funcțională infrastructura reabilitată/modernizată are nevoie de anumite echipamente. În mod particular anumite tipuri de centre nerezidențiale (de ex. centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu, etc) necesită dotarea cu echipamente specifice.

O altă acțiune vizată de această prioritate de investiții este cea de sprijinire, prin componenta infrastructurală, a tranziției de la serviciile sociale furnizate în sistem instituționalizat (centre sociale rezidențiale) la serviciile furnizate în cadrul comunității. Aceasta va presupune investiții în case și apartamente de tip familial, în locuințe protejate etc. precum și în dotările aferente. Astfel, se va stimula oferirea de asistență și servicii sociale într-un sistem mai prietenos și mai apropiat de nevoile beneficiarilor (mai ales ale celor aparținând grupurilor vulnerabile - femei, copii, tineri, persoane Roma etc.), cu șanse mai mari de integrare în

societate.

Implementarea tipurilor de proiecte descrise anterior va avea rezultate pozitive, atât din punctul de vedere al creșterii speranței de viață, prin oferirea de servicii specializate, cât și a calității vieții persoanelor asistate, a familiilor acestora. De asemenea, trebuie avut în vedere efectul pozitiv al reinsertiei pe piața muncii a persoanelor aflate în dificultate, în aceste condiții impactul fiind, atât unul social (dezvoltarea competențelor profesionale și sociale, creșterea adaptabilității pentru piața forței de muncă, dezvoltarea relațiilor interpersonale, creșterea incluziunii sociale prin participarea la viața profesională, etc.), cât și, potențial, economic (creșterea autonomiei persoanelor din punct de vedere financiar, creșterea nivelului de trai).

Pentru a răspunde provocărilor legate de Strategia Europa 2020, precum și pentru a subsuma investițiile în infrastructura serviciilor sociale, vor fi realizate investiții care țin atât de calitatea infrastructurii, dar și a dotărilor aferente. Investițiile realizate prin axa 8 a POR vor fi complementare cu cele realizate prin intervențiile din POCA, investițiile POR fiind completate de investițiile în consolidarea structurilor și competențelor la nivelul instituțiilor și autorităților administrației publice centrale, inclusiv MS, coordonatorul național al politicii din domeniul sănătății. Investițiile PNDR în infrastructura de bază la scară mică aferente măsurii 07, vor contribui la sporirea accesibilității serviciilor medicale pentru populația din zonele rurale, completând investițiile în infrastructura medicală și socială propuse prin POR. Prin AP 8 POR se va asigura și corelarea cu investițiile în sporirea accesibilității serviciilor sociale și de asistență medicală, sprijinirea dez-instituționalizării din cadrul AP 4 POCU.

Fără a enumera exhaustiv, acțiunile sprijinite în cadrul acestei priorități de investiție se referă la:

- reabilitarea/modernizarea/extinderea dotarea centrelor comunitare integrate socio-medicale
- reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii ambulatoriilor, inclusiv a celor provenite din reorganizarea/raționalizarea spitalelor mici, ineficiente
- reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii de unități de primiri urgențe
- reabilitarea/ modernizarea/ dotare cu echipamente a spitalelor de urgență județene
- construcția/ dotarea spitalelor de urgență regionale
- reabilitare/ modernizarea/ extinderea/ dotarea infrastructurii de servicii sociale fără componentă rezidențială (centre de zi, centre „respiro”, centre de consiliere psihosocială, centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu etc.)
- construcție/reabilitare/ modernizare de locuințe de tip familial, apartamente de tip familial, locuințe protejate etc.

Aceste tipuri de investiții se vor adresa în special autorităților și instituțiilor administrației publice locale (UAT), precum și furnizorilor de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii.

Activitățile privind spitalele de urgență regionale vor avea ca beneficiar Ministerul Sănătății, precum și parteneriate între acesta și autoritățile și instituțiile publice locale.

2.H.6.2 *Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor*

<p><i>Prioritate de investiții 8.1</i></p>	<p><i>Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale</i></p>
<p>Principiile directoare avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia Națională de Sănătate 2014 - 2020, planurile regionale de servicii de sănătate, strategiile naționale în domeniile drepturilor copiilor, persoanelor vârstnice, incluziunii cetățenilor români aparținând minorității romilor, în special cele care sunt condiționalități ex-ante pentru perioada 2012-2020, planurile de dezvoltare regională 2014-2020 etc.) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunile vor fi identificate în concordanță cu prioritățile stabilite prin strategiile sectoriale în domeniu, precum și cu nevoile identificate prin strategiile, de la nivel local, precum și cu Planurile de Dezvoltare ale Regiunilor, planurile regionale și județene de servicii de sănătate etc.) • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (în special cu cele aferente AP 4 din POCU, precum și cu PNDR, etc.) <p>Se va acorda punctaj suplimentar în procesul de selecție pentru proiectele care fac parte dintr-o strategie integrată de dezvoltare urbană (SUD) finanțabilă în cadrul axei prioritare 4 POR – dezvoltare urbană.</p> <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.H.6.3 *Utilizarea planificată a instrumentelor financiare*

<p><i>Prioritate de investiții 8.1</i></p>	<p><i>Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale</i></p>
<p><i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i></p>	<p>N/A</p>
<p>Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.</p>	

2.H.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 8.1</i>	<i>Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.H.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S20	Beneficiari de infrastructură medicală/socială construită/reabilitată/modernizată/extinsă/ dotate	Număr persoane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	800.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.H.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 8	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	20	425,53	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 8	Indicatorul de realizare	1S20	Beneficiari de infrastructură medicală/socială construită/reabilitată/modernizată/extinsă/dotate	Număr persoane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	20.000	800.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesitatea respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 – 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent programului a fost selectat un indicator care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 8.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru intervenții similare finanțate în perioada 2007-2013, precum și pe baza experienței lansării apelurilor și ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.H.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 8	053	212,765,958.00
AP 8	055	212,765,957.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 8	01	425,531,915.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 8	07	425,531,915.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 8	03	21,276,596.00
AP 8	07	404,255,319.00

2.H.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 8
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifice pentru acest domeniu.	

2.I Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

2.I.1 Axa prioritară 9

ID-ul axei prioritare	AP 9
Denumirea axei prioritare	Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☒ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	Această axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.I.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond (dacă este cazul)

Sărăcia, la nivelul României, este un fenomen care se înregistrează, în proporții diferite, în aproape toate regiunile țării, inclusiv în regiunea București-Ilfov, catalogată drept regiune mai dezvoltată. În aceste condiții, această axă prioritară este adecvată atât nevoilor celor 7 regiuni mai puțin dezvoltate ale României, în rândul cărora ponderea populației din zonele marginalizate este de 4,3% în Nord-Est și Centru, 4,2% în Sud-Est și 3,7% în Vest, în timp ce celelalte regiuni prezintă rate egale sau mai mici decât media națională de 3,2%, cât și regiunii București-Ilfov, care, deși este încadrată ca regiune mai dezvoltată, înregistrează un număr important de comunități defavorizate. Acestea sunt localizate în special în Sectorul 5 din București (1,6%), dar și în Sectoarele 4 (0,5%) și 3 (0,9%), dar și în orașe precum Măgurele (11,55%), Buftea (12,9%) sau Chitila (13,5%).

Conform datelor statistice puse la dispoziție de către INS, în anul 2011 3,2% din populația urbană totală se află în zone marginalizate. De asemenea, rezultatele cercetărilor din cadrul

unui proiect derulat de MDRAP, cu sprijinul Băncii Mondiale, arată că zone marginalizate sunt prezente în toate cele 41 de județe, cel mai mare procent se aflându-se în județele Tulcea, Hunedoara, Mureș, Botoșani, Vaslui, Vrancea, Călărași și Covasna (între 8,58 și 5,79%). În regiunea București-Ilfov, acest procent ajunge la 47% în zona cuprinsă între Buftea și Chitila și 12% în zona Măgurele. Tot conform aceluiași studiu, 40% din populația urbană marginalizată o reprezintă persoane de etnie romă.

În acest sens, implementarea unei axe prioritare care sprijină scoaterea din sărăcie comunităților urbane marginalizate atât în cele 7 regiuni mai puțin dezvoltate, cât și în regiunea București-Ilfov va avea ca rezultat aducerea la un standard de viață comun, minim acceptabil din punct de vedere social, în vederea uniformizării calității nivelului de trai al persoanelor aflate în sărăcie de la nivelul tuturor orașelor din România.

2.I.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.I.4 Prioritatea de investiții 9.1

<i>Prioritate de investiții 9.1</i>	<i>Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</i>
-------------------------------------	--

2.I.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 9.1
<i>Obiectiv Specific</i>	Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin măsuri integrate

Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii

Deși divers ca tipologie (sărăcia urbană comparativ sărăcia rurală), fenomenul sărăciei înregistrează, totuși, anumite trăsături comune, cum ar fi accesul slab la infrastructură, dezavantajare economică, marginalizare socială și (uneori) teritorială etc. Printre principalii factori responsabili de favorizarea/agravarea riscului de sărăcie și excluziune socială se numără: lipsa ocupării (în special a celei pe termen lung), nivel educațional scăzut, afectarea capacității de muncă prin existența unui handicap, sarcina întreținerii copiilor, lipsa posibilității de susținere a cheltuielilor de întreținere etc. .

Mai expuse riscului de sărăcie, sunt anumite categorii, din care amintim în primul rând femeile, tinerii, copiii, persoanele aparținând etniei Roma, dar și bătrânii, persoanele cu dizabilități, etc.

Conform draftului de Strategiei Naționale pentru Promovarea Incluziunii Sociale și Combaterea Sărăciei condițiile unei abordări sistemice care să asigure succesul reformelor instituționale presupun identificarea adecvată a segmentului de populație aflat „în nevoie”, ceea ce implică o evidență corectă a tipurilor de risc social, o evidență a grupurilor care pot cădea sub incidența acestora, identificarea corectă a grupurilor aflate sub incidența mai multor factori de risc social s.a.m.d..

Estimările evidențiază faptul că potențialul reprezentat de integrarea pe piața muncii a acestor persoane, ar avea efecte economice deloc neglijabile, ceea ce face din angajarea persoanelor de etnie romă, în special, dar și a celor defavorizate, în general, un imperativ nu doar de natură morală, ci și economică.

Cu toate acestea, soluționarea unilaterală a problemei ocupării este la fel de puțin productivă ca și concentrarea doar pe aspectul locuirii, studiile arătând că modelele de intervenție integrată (ce au fost pilotate de organizațiile neguvernamentale) sunt cele cu eficiență și impact notabile. În consecință, acestea ar trebui replicate și transferate ca politici publice, respectiv combinarea acțiunii de construcție de locuințe sociale cu dimensiunea de ocupare, calificare a forței de muncă din comunitate, conexarea cu accesibilizarea serviciilor comunitare (sanitare, educative, culturale etc.).

Astfel, abordarea inovativă a instrumentului CLLD, ce promovează măsuri adecvate nevoilor beneficiarilor, cu accent pe activitățile destinate reducerii sărăciei și

	excluziunii sociale, prin implementarea unor planuri (strategii) integrate ce vor cuprinde atât intervenții infrastructurale (care să asigure locuirea, ocuparea prin activități de economie socială, furnizarea integrată a serviciilor minimale medicale și sociale) cât și intervenții ce vizează diversele tipuri de servicii acordate comunităților defavorizate va avea ca rezultat scăderea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, ceea ce va avea, pe termen lung, atât un impact social, de îmbunătățire a calității vieții locuitorilor, cât și un impact economic, de sporire a forței de muncă disponibile să desfășoare activități economice.
--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S2 1	Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială	Număr persoane	Regiuni mai dezvoltate/ Regiuni slab dezvoltate	4.988.000	2008	580.000	Eurostat	Anuală

2.I.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.I.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

Prioritate de investiții 9.1	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității
<p>În concordanță cu Recomandările Specifice de Țară privind reducerea sărăciei din 2014, precum și implementarea strategiilor relevante din domeniile vizate (incluziune socială, sănătate, educație etc.), precum și a prevederilor AP 2014-2020, intervențiile din cadrul acestei priorități de investiții sunt menite să contribuie la <i>reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate</i>. Măsurile planificate vor contribui, în principal, la îndeplinirea obiectivului-țintă asumat în cadrul PNR, acela de reducere cu 580.000 a numărului persoanelor expuse riscului de sărăcie și excluziune socială până în 2020, precum și la obiectivele asumate în domeniile ocupării forței de muncă, educației și al sănătății.</p>	

Până la momentul actual, intervențiile în tipurile de zone defavorizate au fost realizate fie de către autoritățile publice locale (APL), fie de către reprezentanți ai societății civile (ONG-uri), fiind intervenții punctuale și nesustenabile pe termen lung. Modalitatea de abordare eficientă a problemei comunităților defavorizate este abordarea integrată.

De aceea, intervențiile din cadrul acestei priorități de investiții vor fi aplicate în mod integrat (dezvoltarea infrastructurii susținută de măsuri de creștere a capacității umane prin dezvoltarea de măsuri de tip FSE). Intervențiile susținute în cadrul acestei priorități vor beneficia de sprijin din POR (Axa 9 - Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban) și din PO CU (AP 5 – Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității), fiind puse în aplicare conform metodologiei stabilite la nivelul celor două programe operaționale pentru această axă prioritară.

Sprijinul pentru infrastructură pentru comunitățile care utilizează instrumentul CLLD va fi acordat din POR în cazul zonelor urbane având o populație de peste 20.000 locuitori. Grupurile – țintă vizate în contextul acestui obiectiv specific vor fi, în mod similar abordării PO CU, cu prioritate: persoane expuse riscului de sărăcie (femeile, tinerii, persoanele din familii cu venituri reduse, persoanele fără adăpost, persoanele vârstnice și persoanele cu dizabilități aflate în situații de dependență sau în risc de excludere socială, copiii aflați în situații de risc etc.), precum și persoanele care suferă de forme de dependență (alcool, substanțe interzise etc), victimele violenței domestice, ale traficului de ființe umane și persoanele private de libertate și aflate în perioada de probațiune, precum și persoanele defavorizate aparținând etniei rome.

În cadrul abordării CLLD, care va fi finanțată, atât din POR cât și din PO CU, se vor dezvolta intervenții ce vizează un „pachet de proiecte”, variate ca obiective de investiții și ca scop, respectiv investiții de tip „hard” (de infrastructură) cât și investiții, complementare, de tip „soft” (de tipul serviciilor).

Investițiile în infrastructură și echipamente (finanțate din FEDR), respectiv investițiile „hard”, se vor adresa zonelor urbane și vor viza următoarele tipuri:

- infrastructura de locuințe sociale,
- infrastructura de servicii integrate medicale și sociale (centre comunitare integrate socio-medice),
- infrastructura de educație,
- infrastructura întreprinderilor de economie socială de inserție,
- infrastructura de sport, agrement și activități cultural-comunitare,
- infrastructurile aferente spațiilor publice urbane modernizate etc.

Aceste investiții de tip infrastructural, finanțabile din POR, în cadrul acestei axe prioritare, vor fi corelate cu investițiile „soft”, finanțabile din FSE, prin PO CU (Axa prioritară 5) de tipul:

- activități de susținerea antreprenoriatului social în cadrul comunității și a creării de noi locuri de muncă, prin acordarea de micro-granturi, etc..;
- sprijinul pentru creșterea accesului și participării la educație și formare de calitate și reducerea părăsirii timpurii a școlii prin acordarea unor pachete integrate (ex. costuri de transport și masă, materiale educaționale, etc.)
- acordarea de stimulente financiare/ subvenții persoanelor din cadrul comunităților marginalizate în vederea încurajării intrării sau menținerii pe piața muncii, precum și pentru încurajarea participării la formarea profesională continuă sau la programe de ucenicie și stagii;
- sprijinirea dezvoltării de servicii sociale, precum și de servicii comunitare integrate

medico-sociale furnizate la nivelul comunității etc.

- proiecte (inclusiv pilot) care vizează furnizarea de servicii într-un mod integrat la nivelul comunității, care pot include măsuri de ocupare și formare a forței de muncă, măsuri sociale, sănătate, educație, inclusiv alfabetizare IT în scopul e-incluziunii.

Beneficiarii eligibili sunt grupurile de acțiune locală, constituite din reprezentanți ai autorității publice locale, ai instituțiilor, ai mediului de afaceri local, ai societății civile, ai zonei urbane marginalizate selectate pentru intervenție.

Atât în procesul de selecție, cât și de monitorizare a implementării strategiilor, vor fi implicate Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Punctul Național de Contact pentru Romi, Organismul Unic pentru FSE.

Pentru asigurarea coerenței intervențiilor POR – PO CU zonele de intervenție pentru operațiunile finanțate din POR vor fi aceleași ca cele pentru intervențiile finanțate din PO CU.

Complementar strategiilor CLLD implementate prin POR și POCU, vor fi avute în vedere pentru comunitățile marginalizate investițiile naționale de tip LEADER, din PNDR, precum și cele din POC care urmăresc alfabetizarea digitală în comunitățile vulnerabile și dezvoltarea competențelor digitale ca instrument de combatere a excluziunii prin extinderea rețelei de Punct de Acces Public la Internet.

Fără a fi exhaustive, tipurile de acțiuni care vor fi avute în vedere pentru finanțare prin POR vizează:

- investițiile în infrastructura de locuire - construirea/reabilitare/modernizare locuințelor sociale
- investiții în infrastructura de sănătate, servicii sociale – reabilitarea/modernizarea centrelor comunitare integrate medico-socială;
- investiții în infrastructura de educație – construire /reabilitare/modernizare de unități de învățământ preuniversitar (creșe, grădinițe, școli primare, școli gimnaziale etc.);
- investiții în amenajări ale spațiului urban degradat al comunității defavorizate respectiv:
  - construcția/reabilitarea/modernizarea clădirilor pentru a găzdui diferite activități sociale, comunitare, culturale, agrement și sport etc.;
- crearea/reabilitarea/modernizarea spațiilor publice urbane (străzi nemodernizate, inclusiv reabilitarea/modernizarea utilităților publice, zone verzi neamenajate, terenuri abandonate, zone pietonale și comerciale, etc.);
- construirea/ dotarea cu echipamente a infrastructurii întreprinderilor de economie socială de inserție.

Abordarea integrată a problemelor cu care se confruntă comunitățile defavorizate va contribui la reducerea fenomenului sărăciei și creșterea incluziunii sociale, prin reducerea inegalităților în ceea ce privește accesul la locuire decentă, accesul la servicii medicale și sociale corespunzătoare, accesul la ocupare, nediscriminarea și tratamentul egal.

2.1.6.2 Principiile directe pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 9.1</i>	<i>Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</i>
<p>Principiile directe avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (strategiile naționale în domeniu, precum Strategia Națională pentru Promovarea Incluziunii Sociale și Combaterea Sărăciei, Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor 2012-202 – condiționalități ex-ante pentru România, alte strategii relevante în domeniu, planurile de dezvoltare regională 2014-2020,) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Principiul dezvoltării bazate pe contribuția comunității („community driven development”), ca modalitate optimă de identificare a nevoilor și de gestionare a resurselor, în vederea satisfacerii a acestor nevoi. • Principiul intervenției plasată în zona nevoii identificate („area based approach”), pentru un impact cât mai mare asupra beneficiarilor finali. • Principiul pachetului integrat de proiecte (în sensul în care nu se vor putea selecta strategii având proiecte monofuncționale (de ex. doar proiecte de housing) sau proiecte adresate unei singure categorii sociale, în vederea prevenirii apariției unor efecte adverse de genul segregării și pentru obținerea unui impact real la nivelul beneficiarilor finali). • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea, • Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (în special cu POCU pentru abordarea integrată, cu PNDR) <p>Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.</p>	

2.1.6.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 9.1</i>	<i>Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.1.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore (după caz)

<i>Prioritate de investiții 9.1</i>	<i>Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.I.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S2 2	Persoane care trăiesc în zone urbane unde s-au implementat strategii integrate de dezvoltare locală	Număr de persoane	FEDR	Regiuni mai dezvoltate	20.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	140.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.I.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 9	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiune mai dezvoltată	0,5	10,64	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
						Regiuni mai puțin dezvoltate	2	85,11	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 9	Etapa cheie de implementare	1K6	Numar de strategii selectate	strategii	FEDR	Regiune mai dezvoltata	1	-	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	S-a ales etapă cheie de implementare, având în vedere noutatea instrumentului și perioada de selecție a strategiilor.
						Regiune slab dezvoltata	14	-	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 9	Indicator de realizare	1S2 2	Nr. de persoane care trăiesc în zone urbane unde s-au implementat strategii integrate de dezvoltare locală	persoane	FEDR	Regiune mai dezvoltata	-	20.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.
						Regiune slab dezvoltata	-	140.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesitatea respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

S-a ales etapă cheia de implementare având în vedere noutatea instrumentului și faptul că perioada de selecție a strategiilor. De asemenea, pentru anul 2023 din setul de indicatori de realizare imediată aferent programului a fost selectat un indicator care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 8. Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza numărului minim de locuitori care trebuie să facă parte din comunitatea vizată de strategiile integrate.

2.I.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6a: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	97	10,638,298.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	97	85,106,383.00

Tabelul 7a: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	01	10,638,298.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	01	85,106,383.00

Tabelul 8a: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	01	6,382,979.00
AP 9	02	4,255,319.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	

Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	01	51,063,830.00
AP 9	02	34,042,553.00

Tabelul 9a: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare

Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	06	10,638,298.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare

Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 9	06	85,106,383.00

2.I.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 9
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifice pentru acest domeniu.	

2.J Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

2.J.1 Axa prioritară 10

ID-ul axei prioritare	<i>AP 10</i>
Denumirea axei prioritare	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.J.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond (dacă este cazul)

Implementarea acestei axe prioritare în toate regiunile de dezvoltare este justificată de o distribuție teritorială la nivel național a infrastructurii de educație. Astfel, în anul școlar 2010/2011 funcționau un număr de 7.588 unități de învățământ. Cele mai multe unități de învățământ preuniversitar și de învățământ superior au fost înregistrate în regiunile Nord-Est și Sud Muntenia (1.243, respectiv 1.151 unități), la polul opus fiind regiunile Vest și București-Ilfov (682, respectiv 644 unități). De asemenea, în ceea ce privește repartizarea unităților de învățământ pe medii de rezidență în perioada 2000-2010, se remarcă o scădere accentuată a unităților de învățământ situate în mediul rural, cu 81% în anul 2010 față de anul școlar 2000. Acest aspect se datorează în special procesului de reorganizare a sistemului educațional și de comasare a școlilor sub tutela unei unități de învățământ mai importante.

În toate regiunile României, indiferent de nivelul de dezvoltare ale acestora, infrastructura de educație este deficitară și necesită îmbunătățiri în vederea asigurării unităților de învățământ necesare pentru toate ciclurile educaționale. Conform inventarului MEN, peste 88% din infrastructura de educație necesită lucrări de reabilitare/ modernizare (un procent mai ridicat înregistrându-se în mediul rural 90%) în vederea asigurării unor condiții adecvate de studiu

Această nevoie se remarcă și în Regiunea București-Ilfov, pentru toate nivelurile educaționale, dar în special pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar datorită unui trend ascendent al sporului natalității în perioada 2003 – 2013, corelat cu lipsa unor investiții semnificative în infrastructura specifică. Urmare a acestui fenomen demografic se resimte presiunea și asupra celorlate tipuri de infrastructuri educaționale (școli, licee), corelat cu nevoia permanentă de a răspunde solicitărilor pieței forței de muncă. Totodată, regiunea BI deține cel mai mare centru educațional/ universitar din România, având în vedere că o treime din instituții de învățământ superior sunt localizate în această regiune.

Având în vedere nevoile comune existente la nivel regional, în cadrul acestei axe prioritare vor putea solicita finanțare toate regiunile de dezvoltare din România.

2.J.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată

<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.J.4 Prioritatea de investiții 10.1

<i>Prioritate de investiții 10.1</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
--------------------------------------	---

2.J.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 10.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Creșterea gradului de participare în sistemul educațional</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Nivelul de educație este factor-cheie al dezvoltării naționale, deoarece determină în mare măsură activitatea economică și productivitatea, precum și mobilitatea forței de muncă, creând premisele, pe termen lung pentru existența unui nivel mai ridicat de trai și de calitate a vieții. Având în vedere tendințele demografice negative, profilul educațional al populației este o condiție esențială pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.</p> <p>Acest deziderat nu se poate realiza însă fără o infrastructură adecvată/corespunzătoare ciclurilor educaționale. Infrastructura educațională este esențială pentru educație, dezvoltarea timpurie a copiilor, pentru</p>

	<p>construirea de abilități sociale și a capacității de integrare socială. Analizele socio-economice evidențiază relația cauzală între nivelul de dezvoltare al capacităților forței de muncă și starea infrastructurii (existența spațiilor și dotărilor adecvate) în care se desfășoară procesul educațional.</p> <p>Principalul rezultat așteptat vizează creșterea gradului de participare a populației în cadrul tuturor ciclurilor sistemului educațional.</p>
--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

ID	Indicator	Unitate de măsură	Categoria regiunii (dacă este relevantă)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor	Frecvența raportării
1S13	Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară	%	Regiune mai dezvoltată/ Regiuni mai puțin dezvoltate	78,8	2012	85,9	INS	anual

2.J.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.J.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 10.1</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
<p>Infrastructura educațională este esențială pentru educație, dezvoltarea timpurie a copiilor, pentru construirea de abilități sociale și a capacității de integrare socială. În acest sens, pentru asigurarea unei dezvoltări timpurii și îngrijiri adecvate a copiilor este necesară sprijinirea activităților unităților în care se oferă servicii de educație timpurie antepreșcolară. Astfel, creșele asigură premisele pentru reîntoarcerea pe piața muncii a persoanelor active și oferă servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație timpurie copiilor de vârstă</p>	

antepreșcolară. Se va acorda prioritate investițiilor în comunitățile cu o rată de înscriere la grădiniță a copiilor cu vârste cuprinse între 4 și 6 ani sub 85% și către comunitățile care nu dispun de facilități pentru educație și îngrijire a copiilor preșcolari pentru copiii cu vârste de 2-3 ani.

Schimbările permanente care au avut loc în procesul de restructurare a sistemului de educație din România, însoțite de noile reglementări impuse din 2011 de Legea Educației, au condus la reorganizarea rețelei unităților școlare. Cea mai importantă modificare s-a produs la nivelul învățământului preșcolar (grădinițe), unde grupa pregătitoare s-a transformat în clasa 0 și a fost inclusă în ciclul învățământului primar, determinând o organizare pe verticală a sistemului de educație și un număr mai mare de preșcolari și elevi.

De asemenea, starea, locația și tipul infrastructurii educaționale au impact asupra accesului și calității educației în sensul în care pot favoriza creșterea ratelor de absolvire, și descuraja absenteismului. În acest sens asigurarea bazei materiale minime (clădiri reabilitate/modernizate, condiții sanitare necesare pentru funcționare, dotarea cu echipamente, material didactic, etc) pentru desfășurarea actului educațional sunt condiții esențiale pentru co-interesarea elevului și reducerea fenomenului de abandon/părăsire timpurie a școlii. În conformitate cu legislația națională, investițiile realizate nu vor viza intervenții care conduc la segregarea în școli.

Demersul pentru asigurarea infrastructurii educaționale de calitate este necesar cu atât mai mult cu cât a avut loc un proces de raționalizare a școlilor prin închiderea acelor unități care nu aveau un număr suficient de elevi și preluarea activităților de către unități apropiate, cu asigurarea transportului elevilor. Se va acorda prioritate județelor/zonelor în care rata de înscriere este mai scăzută decât media națională/județeană și/sau în care procentul de abandon sau părăsire timpurie a școlii este mai mare decât media națională/județeană.

Totodată, investițiile realizate în sistemul educațional trebuie să urmărească îmbunătățirea infrastructurii educaționale la nivel de învățământ secundar, pentru a facilita accesul la educație, continuarea studiilor și îmbunătățirea calității actului educațional. Aceste investiții vor contribui la un nivel ridicat de finalizare a învățământului obligatoriu și la tranziții mai bune către nivelurile superioare de educație, în special în ceea ce privește copiii care provin din zone rurale defavorizate și alți elevi dezavantajați, îndeosebi de etnie romă și elevi cu nevoi educaționale speciale (SEN). Se vor acorda prioritate investițiilor în infrastructura educațională care vizează îmbunătățirea rezultatelor educative în școlile cu rezultate slabe și/sau asigurarea facilităților necesare pentru programele de sprijin/remediere/învățare după orele de școală, precum și programelor de tipul „a doua șansă”.

Modificările impuse prin legea învățământului au determinat reducerea numărului școlilor profesionale și preluarea activităților de formare tehnică și profesională prin intermediul liceelor tehnologice. Aceasta transformare a sistemului educațional impune însă investiții permanente în învățământul filierei tehnologice în condițiile în care partea cea mai importantă a activității școlare este reprezentată de practica profesională.

Investițiile în învățământul liceal (licee tehnologice și infrastructura IVET) vor viza asigurarea unor facilități educaționale de înaltă calitate, în concordanță cu cerințele angajatorilor, cu tendințele evoluției economice și cu nevoile pieței muncii. Operatorii economici sunt încurajați să încheie contracte de pregătire profesională practică cu unitățile de învățământ specifice filierei tehnologice, putând beneficia inclusiv de facilități fiscale, conform prevederilor legale. În vederea asigurării unei creșteri economice sustenabile este necesar ca activitatea de pregătire profesională practică să se realizeze, în special, în domeniile de competitivitate identificate la nivel național.

De asemenea, dat fiind contextul global marcat de nevoia de specializare în domenii solicitate ale pieței forței de muncă în corelare cu tendințele de dezvoltare economică este necesară îmbunătățirea educației continue pentru adulți. În acest sens, vor fi sprijinite centrele comunitare pentru învățarea pe tot parcursul vieții (localizate în licee tehnologice și infrastructura IVET), de la nivel județean și regional, prin investiții în construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea, dotarea unităților de învățământ în cadrul cărora își desfășoară activitatea. Prin intermediul acestor centre se va acorda sprijin în vederea însușirii unor cunoștințe avansate, metode și procedee moderne care să faciliteze integrarea socială a persoanelor în concordanță cu aspirațiile lor profesionale și cu necesitățile pieței muncii, în special în sectoarele economice competitive.

Având în vedere contribuția importantă pe care universitățile o au în specializarea forței de muncă, în dezvoltare economică și încurajarea activităților de cercetare – inovare, este importantă dezvoltarea și modernizarea infrastructurii instituțiilor de învățământ superior (terțiar) și a resurselor relevante, ținând cont de tendințele de dezvoltare economică în raport cu cerințele pieței și politicile naționale în domeniu (în special SNC și SNCDI). În acest sens, dezvoltarea capacităților de cercetare – inovare prin punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, respectiv dotarea laboratoarelor didactice și de cercetare, poate contribui la creșterea competitivității economice și facilitarea introducerii în economie a produselor activităților de cercetare – inovare. Aceste investiții vor urmări infrastructura destinată modernizării și internaționalizării centrelor universitare, investind în infrastructura de cercetare și inovare și în materiale didactice, noi tehnologii și suport TIC. De asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită condițiilor de studiu și rezidență ale studenților prin asigurarea unui nivel adecvat de calitate a acestora, menite să îmbunătățească accesul și participarea persoanelor dezavantajate la sistemul de învățământ superior și rezultatele acestora la acest nivel de învățământ, îndeosebi ale studenților netradiționali, ale celor care provin din mediul rural, dar și ale persoanelor de etnie romă și ale altor grupuri dezavantajate, precum și a măsurilor de aliniere a învățământului superior la nevoile pieței muncii. Starea generală precară a clădirilor, a echipamentelor și a facilităților justifică investiții în consolidarea și modernizarea spațiilor de studiu și rezidență, precum și în dotarea acestora.

Pentru atingerea obiectivului specific al acestei priorități de investiție sunt avute în vedere realizarea următoarelor tipuri de investiții:

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii

educaționale antepreșcolare (creșe)

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale preșcolare (gradinițe)
- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul general obligatoriu (școli I - VIII)
- reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii școlilor profesionale și tehnice / liceelor tehnologice
- reabilitarea/modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale universitare

Principalele tipurile de beneficiari eligibili auți în vedere sunt unități administrativ-teritoriale (autorități și instituții ale administrației publice locale), instituții de învățământ superior de stat.

Intervențiile finanțate în cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu măsurile destinate îmbunătățirii competențelor și creșterii participării la învățare pe tot parcursul vieții din cadrul POCU, dar și cu intervențiile finanțate în mediul rural prin intermediul PNDR.

2.J.6.2 Principiile directoare pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 10.1</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
<p>Principiile directoare avute în vedere pentru selectarea operațiunilor vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concordanța cu documentele strategice relevante (Strategia Națională pentru Infrastructura de Educației, Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii, Strategia Națională pentru Educația Terțiară, Strategia națională privind învățarea pe tot parcursul vieții, Strategia Națională de Competitivitate, Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare, Inovare, Strategia Națională pentru Promovarea Incluziunii Sociale și Combaterea Sărăciei, Strategia privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității romilor, Planurile de Dezvoltare Regională 2014-2020, etc) • Contribuția operațiunii la realizarea obiectivelor specifice POR<ul style="list-style-type: none"> ○ corelarea operațiunilor cu tendințele demografice ale populației școlare, precum și cu tendințele de dezvoltare economică conform strategiilor naționale în domeniul educației • Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea operațiunii • Operațiunea respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea,	

- Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POCU, POC, PNDR, etc)

Criteriile de selecție a operațiunilor vor fi detaliate în Ghidul Solicitantului.

2.J.6.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 10.1</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.J.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 10.1</i>	<i>Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare</i>
Nu se vor finanța proiecte majore în cadrul acestei priorități de investiții.	

2.J.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
CO35	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin	Număr persoane	FEDR	Regiune mai dezvoltată	25.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală
			FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	85.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Anuală

2.J.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 10	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiune mai dezvoltată	2	42,55	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
						Regiuni mai puțin dezvoltate	50	212,77	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 10	Indicator de realizare	CO35	Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin	Număr persoane	FEDR	Regiune mai dezvoltată	1.500	25.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.
						Regiuni mai puțin dezvoltate	6.000	85.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare experiența similară din perioada 2007 - 2013, precum și a necesitatea respectării regulii N+3 la nivel de program. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 - 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2015 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent programului a fost selectat un indicator care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 10.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza costului de referință pentru intervenții similare finanțate în perioada 2007-2013, precum și pe baza experienței lansării apelurilor și ritmului de implementare în perioada 2007-2013.

2.J.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6a: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	49	10,638,298.00
AP 10	50	4,255,320.00
AP 10	51	19,148,935.00
AP 10	52	8,510,638.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	49	42,553,192.00
AP 10	50	10,638,297.00
AP 10	51	117,021,277.00
AP 10	52	42,553,192.00

Tabelul 7a: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	01	42,553,191.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	01	212,765,958.00

Tabelul 8a: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	07	42,553,191.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	07	212,765,958.00

Tabelul 9a: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	07	42,553,191.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 10	03	31,914,894.00
AP 10	07	180,851,064.00

2.J.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 10
Se va utiliza asistența tehnică a POR pentru organizarea de sesiuni de informare și instruire specifice pentru acest domeniu.	

2.K Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară

2.K.1 Axa prioritară 11

ID-ul axei prioritare	<i>AP 11</i>
Denumirea axei prioritare	Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară

☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa exclusiv prin instrumente financiare stabilite la nivelul Uniunii	N/A
☐ Întreaga axă prioritară se va implementa prin dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	N/A
☐ În ceea ce privește FSE: Întreaga axă prioritară este dedicată inovării sociale sau cooperării transnaționale sau ambelor	N/A

2.K.2 Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

N/A

2.K.3 Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.K.4 Prioritatea de investiții 11.1

<i>Prioritate de investiții 11.1</i>	<i>Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente</i>
--------------------------------------	--

2.K.5 Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 11.1
<i>Obiectiv Specific</i>	Înregistrarea tuturor proprietăților din zonele rurale selectate în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>În vederea creșterii gradului de înregistrare a proprietăților și a drepturilor reale corelative în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară, până în 2020 (2023) este prevăzută implementarea lucrărilor de înregistrare sistematică pentru aproximativ 5,756 milioane ha aferente celor 793 UAT-uri situate în zone rurale ale României.</p> <p>Ca urmare a intervenției, toate proprietățile, atât publice cât și private din aceste zone vor fi înregistrate în cadastru și în cartea funciară.</p> <p>Ca rezultat al îndeplinirii acestui obiectiv, se vor reduce piedicile întâmpinate în dezvoltarea acestor zone, generate de lipsa înregistrării proprietăților, principalele piedici fiind: (i) menținerea situației incerte a posesiei preferată de mulți deținători de imobile, ca urmare a costului ridicat al înregistrării proprietăților; (ii) întârzierile proiectelor de investiții în infrastructură și de mediu ca urmare a dificultăților întâmpinate în clarificarea drepturilor de proprietate și accesul dificil la terenuri; (iii) investițiile limitate în zonele rurale din cauza incertitudinii privind dreptul de proprietate; (iv) stagnarea pieței imobiliare și dificultățile în consolidarea gospodăriilor/ terenurilor; (v) domeniul de aplicare limitat al pieței creditului ipotecar datorat în mare parte incapacității de utilizare a resurselor funciare ca garanție în accesarea creditelor instituționale care să faciliteze activitatea economică și de afaceri; (vi) dificultățile în stabilirea impozitelor și taxelor locale din cauza lipsei de informații reale pentru impozitarea proprietăților imobiliare.</p>

	<p>Având proprietatea înregistrată, populația din zonele intervenției va putea beneficia de îmbunătățirea condițiilor economice și sociale, atât datorită securizării statutului proprietății, cât și implicațiilor clarificării situației terenurilor asupra bugetelor locale, iar municipalitățile vor avea o situație clară a proprietăților pe care le dețin. În plus, vor fi create condițiile optime pentru pregătirea strategiilor, planurilor și programelor în domeniul infrastructurii, comunele din mediul rural îndeplinind astfel pre-condițiile pentru accesarea programelor Uniunii Europene în domeniul dezvoltării infrastructurii locale (dezvoltarea rețelelor de utilități publice și a rețelelor stradale, reabilitarea clădirilor de interes public etc.), dar și în domeniul mediului și cel social. Mai mult, se vor crea premisele pentru securizarea și eficientizarea pieței funciare, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării mediului de afaceri.</p> <p>Rezultatele intervenției conduc de asemenea, la crearea condițiilor pentru realizarea strategiilor și programelor de dezvoltare regională și națională, precum și la facilitarea implementării proiectelor naționale de investiții în infrastructură și a celor din alte domenii: agricultură, mediu, turism și agroturism etc.</p>
--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S23	Număr de UAT-uri înregistrate în SICCF	UAT	Regiuni mai puțin dezvoltate	7	2013	793	ANCPI	La doi ani

2.K.6 Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.K.6.1 Descrierea tipului și exemple de acțiuni care urmează să fie sprijinite și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice, inclusiv, după caz, identificarea principalelor grupuri țintă, a teritoriilor specifice vizate și a tipurilor de beneficiari

<i>Prioritate de investiții 11.1</i>	<i>Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente</i>
--------------------------------------	--

Această prioritate de investiții va fi implementată prin intermediul unui proiect major ce își propune să contribuie la creșterea economico-socială din zona rurală, să faciliteze dezvoltarea infrastructurii și să promoveze incluziunea prin extinderea procesului de înregistrare sistematică a proprietăților din zonele rurale ale României.

Beneficiarul acestei axe prioritare este Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI), instituție publică aflată în subordinea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară va beneficia de dezvoltarea Sistemului Integrat de Cadastru și Carte Funciară și de crearea unei baze de date unitare și complete a imobilelor din zonele selectate. Beneficiarii subsidiari ai intervenției sunt autoritățile publice locale și cetățenii din mediul rural.

Acțiunile ce urmează a fi implementate în vederea atingerii obiectivelor proiectului major și, implicit, a obiectivului specific al axei prioritare 11.1 sunt:

- înregistrarea sistematică a proprietăților imobiliare în zonele rurale selectate, prin: (i) efectuarea de servicii de înregistrare sistematică; și (ii) conversia în format digital a documentelor analogice existente;
- îmbunătățirea serviciilor de înregistrare a proprietăților prin: (i) campanii de conștientizare publică referitoare la înregistrarea terenurilor; (ii) consolidarea capacităților ANCPI și a instituțiilor subordonate: Oficiile de Cadastru și Publicitate Imobiliară (OCPI), Centrul Național de Cartografie.
- pregătirea Strategiei de management a programului și a studiilor aferente pentru: (i) gestionarea lucrărilor de înregistrare sistematică; (ii) monitorizare și evaluare; (iii) finalizarea studiilor;
- organizarea de sesiuni de instruire pentru personalul implicat în proiect: contractori, municipalități, OCPI.

Aceste acțiuni urmează a fi implementate în cadrul a trei componente:

Componenta 1. Integrarea datelor existente și extinderea înregistrării sistematice în zonele rurale ale României

Incepând cu anul 2011 ANCPI a dezvoltat un proces de înregistrare sistematică eficient și participativ în cadrul Proiectului CESAR (Completarea sprijinului financiar acordat de UE pentru restructurarea agriculturii), care a avut ca obiect înregistrarea sistematică a proprietăților în 50 de comune. Pentru a extinde procesul de înregistrare sistematică în zonele rurale, complementar acțiunilor programate de ANCPI prin Programul național de cadastru și carte funciară în 2381 de UAT-uri, au fost luate în considerare extinderea înregistrării sistematice pentru acoperirea suprafeței de aproximativ 5,756 milioane ha, reprezentând 793 UAT-uri. Această acțiune va include în principal organizarea campaniilor de conștientizare a cetățenilor, pregătirea personalului implicat în activități, realizarea lucrărilor de cadastru sistematic și afișarea publică a rezultatelor, soluționarea contestațiilor formulate de către deținătorii imobilelor și se va finaliza cu deschiderea cărților funciare. În cadrul campaniilor de conștientizare publică și în activitățile de cadastru sistematic ce se vor desfășura, vor fi implicați reprezentanți ai comunităților de romi, atât la nivel național, prin Agenția Națională pentru Romi, cât și local, prin birourile județene pentru romi organizate la nivelul consiliilor județene și experții locali pentru romi din cadrul primăriilor.

De asemenea, în cadrul acestei componente se va realiza conversia în digital a documentelor analogice care conțin informații privitoare la proprietăți: cărți funciare, documentații tehnice.

Componenta 2 – Îmbunătățirea serviciilor de înregistrare a proprietăților

Pentru a se realiza accesul la datele legale și spațiale privind proprietățile și actualizarea acestor seturi de date a fost planificată modificarea aplicației informatice eTerra, prin care se asigură administrare informațiilor de cadastru și de carte funciară.

Sistemele informatice dezvoltate pentru evidența înregistrărilor în cadastru și cartea funciară sunt aliniate la cadrul de interoperabilitate național. Datele obținute ca urmare a lucrărilor de cadastru sistematic sunt integrate în sistemul informatic de cadastru și carte funciară (eTerra), într-un format standard, deschis, de tip XML. Informațiile pot fi exportate prin servicii WEB, în formatul standard stabilit de Directiva INSPIRE, pe Geoportalul României www.geoportal.ancpi.ro.

În vederea îmbunătățirii serviciilor livrate, ANCPI își propune derularea unor campanii de informare publică și reforme noi care să îmbunătățească procesele zilnice de înregistrare, într-o manieră sustenabilă economic, eficientă, orientată către client și inclusivă social. De asemenea, prin componenta 2 se vizează sprijinirea și dezvoltarea capacității instituționale a ANCPI și OCPI, organizarea de sesiuni de formare a personalului acestor structuri în domeniile specifice de activitate (economic, juridic, achiziții publice, comunicare și relații publice etc.).

Componenta 3 – Management, strategie și tactici

Această componentă va asigura sprijinul necesar pentru coordonarea proiectului, administrare, achiziții, management financiar, raportare, monitorizare și evaluare. Proiectul va asigura fonduri pentru achiziționarea echipamentelor suplimentare necesare și pentru contractarea serviciilor de consultanță necesare.

Având în vedere complexitatea proiectului de înregistrare sistematică și resursele limitate ale ANCPI pentru implementarea acestuia, pe lângă compartimentele de cadastru sistematic ce se vor înființa în cadrul ANCPI și oficiile teritoriale, se va apela la o unitate de management extern, care va furniza asistență tehnică în toate etapele și domeniile de implementare ale proiectului, de la asistență acordată în legătură cu activitățile de implementare, la nivel central, și local, până la monitorizare și evaluare.

În cadrul acestei componente se va realiza monitorizarea participării grupurilor vulnerabile la procesul de înregistrare sistematică, cu accent pe soluționarea problemelor determinate de lipsa actelor de proprietate în cadrul așezărilor informale de romi. În cadrul acestui obiectiv vor fi invitați să participe la activități reprezentanți ai organismelor care acționează în domeniul grupurilor dezavantajate, precum și reprezentanți ai organismelor pentru romi (asociații, fundații, organizații neguvernamentale etc.).

Implementarea acestor trei componente va contribui la creșterea economică și socială la nivel național, în conformitate cu politicile naționale și cele ale Uniunii Europene, prin:

- Stimularea investițiilor în infrastructura de bază din zonele rurale: transport, energie, mediu, sănătate și infrastructura socială;

- Creșterea nivelului de accesare a fondurilor europene pentru comunitățile din zonele rurale;
- Promovarea angajărilor și suportul pentru mobilitatea forței de muncă din zonele urbane în zonele rurale;
- Micșorarea diferențelor între diferite zone dezvoltate din punct de vedere agricol și alte regiuni mai puțin favorizate;
- Creșterea coeziunii teritoriale, sociale și economice, promovarea dezvoltării generale armonioase prin reducerea diferențelor între nivelurile de dezvoltare din zonele rurale și urbane și promovarea dezvoltării zonelor dezavantajate;
- Reducerea dificultăților întâmpinate în zonele montane, slab populate, zone a căror localizare geografică încetinește procesul de dezvoltare, pentru încurajarea unei dezvoltări sustenabile a acestora;
- Promovarea incluziunii sociale și a combaterii sărăciei;
- Încurajarea unei dezvoltări sustenabile a protecției mediului și a utilizării eficiente a resurselor naturale.

2.K.6.2 Principiile directe pentru selectarea operațiunilor

<i>Prioritate de investiții 11.1</i>	<i>Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente</i>
<p><i>Principii orientative pentru selectarea operațiunilor</i></p> <p>În selectarea comunelor pentru înregistrarea sistematică vor fi luate în considerare atât aspectele geografice și socio-economice cât și prezența minorităților etnice, în special prezența minorității rome.</p> <p>Selectarea UAT-urilor ce vor fi implicate în procesul de înregistrare sistematică va fi realizată pe baza unor criterii aprobate de o Comisie Interministerială ce va fi alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerului Transporturilor, Ministerului Fondurilor Europene (Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Infrastructură Mare) și ai Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară. În cadrul acestei comisii vor fi invitați, având rol de observatori, reprezentanți ai Comisiei Europene – Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG Regio).</p> <p>Principalele criterii de selecție a UAT-urilor incluse în sub-componenta privind înregistrarea sistematică a proprietăților sunt:</p> <p>(a) UAT-uri care fac obiectul dezvoltării proiectelor de infrastructură prevăzute în Master Planul General de Transport al României;</p> <p>(b) UAT-uri care implementează ori sunt incluse în proiecte de dezvoltare a infrastructurii în cadrul altor programe;</p> <p>(c) Zone cu vulnerabilități sociale particulare privind accesul informal la proprietate. Proiectul va acorda atenție specială nevoilor comunității rome precum și zonelor declarate defavorizate. S-a constatat faptul că există populație romă aproape în fiecare UAT din zona rurală. Această</p>	

minoritate a trecut de-a lungul timpului printr-un proces de stabilire a așezărilor/locuințelor, mai ales în marginea satelor, unde populația locală a acceptat și tolerat prezența romilor. Terenul pe care l-au ocupat este, în general, în proprietatea statului (public sau privat); romii au construit case pe terenurile pe care le au în posesie, iar autoritățile locale au acceptat, în general, această situație. În unele cazuri, municipalitățile au soluționat lipsa actelor de proprietate prin aprobarea emiterii titlurilor de proprietate, pe baza legilor funciare. Totuși, există un număr mare de așezări neoficiale în satele rurale. Înregistrarea sistematică este soluția pentru oficializarea acestor cazuri.

2.K.6.3 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

<i>Prioritate de investiții 11.1</i>	<i>Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente</i>
<i>Utilizarea planificată a instrumentelor financiare</i>	N/A
Nu se are în vedere utilizarea instrumentelor financiare.	

2.K.6.4 Utilizarea planificată a proiectelor majore

<i>Prioritate de investiții 11.1</i>	<i>Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente</i>
<p>Această prioritate de investiții va fi implementată prin intermediul unui proiect major.</p> <p>Proiectul este elaborat să răspundă Programului Național de Cadastru și Carte Funciară reglementat prin Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare și este inclus în Strategia Națională de Dezvoltare Sustenabilă a României 2013–2020-2030. Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară este, de asemenea, inclus în Programul Governmental pentru perioada 2013-2016 în cadrul capitolului Proiecte Mari de Infrastructură.</p>	

2.K.6.5 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorii de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare comuni și specifici programului

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Fond</i>	<i>Categoria regiunii (dacă este relevantă)</i>	<i>Valoarea-țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S24	Suprafață de teren înregistrată în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară	Ha	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	5.756.387	ANCPI	Anuală

2.K.7 Cadrul de performanță

Tabelul 5: Cadrul de performanță al axei prioritare

<i>Axa prioritară</i>	<i>Tipul Indicatorului</i>	<i>ID</i>	<i>Indicator sau etapă cheie de implementare</i>	<i>Unitate de măsură, dacă este cazul</i>	<i>Fond</i>	<i>Categorie de regiune</i>	<i>Punctul de referință pentru 2018</i>	<i>Obiectivul final (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Explicarea relevanței indicatorului, dacă este cazul</i>
AP 11	Indicator financiar	1F	Suma totală a cheltuielilor eligibile din sistemul contabil al Autorității de certificare, certificată de această autoritate	Milioane euro	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	1	265,96	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
AP 11	Etapa cheie de implementare	1K7	Suprafață de teren pentru înregistrare în SICCF conform contractelor de achiziție încheiate	Ha	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	2.395.470		Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Fiind un proiect major, a fost necesară stabilirea unei etape cheie de implementare.
AP 11	Indicator de realizare	1S24	Suprafață de teren înregistrată în SICCF	Ha	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	0	5.756.387	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	Acest indicator este important întrucât vizează mai mult de 50% din alocarea axei prioritare. Valoarea acestuia este importantă din punct de vedere al contribuției la atingerea rezultatelor așteptate.

Informații calitative suplimentare referitoare la stabilirea cadrului de performanță (opțional)

Stabilirea țintelor pentru indicatorul financiar

Ținta intermediară pentru 2018 a fost stabilită luându-se în considerare faptul că este un proiect major. Stabilirea țintei la nivelul POR pentru anul 2018 s-a realizat pe principiul atingerii nivelului minim de cheltuieli impus de regula N+3, necesar pentru evitarea dezangajării automate a fondurilor (soluție conservatoare). Au fost luate în considerare alocările FEDR fără rezerva de performanță din anii 2014 – 2018 din care s-au scăzut sumele reprezentând prefinanțarea inițială din anii 2014, 2014 și 2016 și prefinanțările anuale din anii 2016, 2017 și 2018, precum și valorile corespunzătoare pentru asistență tehnică având în vedere că nu face parte din cadrul de performanță. A rezultat astfel o țintă la nivel de program, pentru anul 2018 de 749 milioane Euro (din care 19 milioane euro pentru categoria de regiune mai dezvoltată și 730 milioane Euro pentru categoria regiunilor mai puțin dezvoltate)..

Selectarea indicatorilor de realizare imediată pentru cadrul de performanță.

Din setul de indicatori de realizare imediată aferent axei prioritare a fost selectat indicatorul care corespunde unei alocări de peste 50% din alocarea pentru AP 11.

Stabilirea țintelor pentru 2023 și 2018 pentru indicatorul de realizare imediată

Stabilirea acestor ținte s-a realizat pe baza metodologiei utilizată în cadrul Proiectului CESAR (Completarea sprijinului financiar acordat de UE pentru restructurarea agriculturii), proiect dezvoltat de ANCPI, în scopul înregistrării sistematice a proprietăților în 50 de comune.

2.K.8 Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 11	96	265,957,447.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 11	01	265,957,447.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 11	03	265,957,447.00

Tabelul 9b: Dimensiunea 4 – Mecanismele teritoriale de furnizare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 11	07	265,957,447.00

2.K.9 Rezumat al utilizării planificate pentru asistența tehnică, inclusiv, dacă este necesar, acțiunile de consolidare a capacității administrative a autorităților implicate în managementul și controlul programelor și beneficiarilor

<i>Axa prioritară</i>	AP 12
Finanțarea sprijinului necesar pentru coordonarea proiectului, administrare, management financiar, raportare, monitorizare și evaluare va fi asigurată din bugetul proiectului. De asemenea, în cadrul acestui proiect major vor fi realizate activitățile de informare și instruire specifice.	

2.L Axa prioritară 12: Asistență tehnică

2.L.1. Axa prioritară 12

ID-ul axei prioritare	AP 12
Denumirea axei prioritare	Asistență tehnică

2.L.2. Justificarea stabilirii unei axe prioritare care acoperă mai mult de o categorie de regiune, obiectiv tematic sau Fond

Pentru a asigura condițiile necesare pentru implementarea Programului Operațional Regional în vederea utilizării eficiente a fondurilor alocate acestui program, este necesar ca Autoritatea de Management și Organismele Intermediare să fie sprijinite prin intermediul asistenței tehnice.

Asistența tehnică se acordă conform prevederilor art. 52 al Regulamentului General privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune, referitor la asistența tehnică acordată Statelor Membre: “Fondurile ESI pot să sprijine acțiuni de pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, colaborare în rețea, soluționare a reclamațiilor, control și audit, acțiuni pentru reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari.”

Sistemul de implementare al Programului Operațional Regional este format din autoritatea de management constituită la nivel național în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și organismele intermediare constituite la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României în cadrul celor opt Agenții pentru Dezvoltare Regională. Delegarea atribuțiilor pentru organismele intermediare va fi realizată prin intermediul acordurilor de delegare a atribuțiilor ce vor fi încheiate pe toată durata programului de către Autoritatea de Management a POR cu fiecare Agenție de Dezvoltare Regională. Acordurile de delegare vor include condiții referitoare la structura organizațională a organismelor intermediare și separarea funcțiilor, păstrarea unui nivel corespunzător al personalului calificat, mentenanța rețelelor informatice, etc.

Având în vedere ca POR se adresează atât regiunilor mai dezvoltate, cât și regiunilor mai puțin dezvoltate, această axă prioritară va fi aplicabilă și Regiunii București Ilfov.

Această abordare este cu atât mai importantă cu cât este necesară creșterea gradului de îmbunătățire a organizațiilor implicate în implementarea POR.

2.L.3. Fondul, categoria de regiune și baza de calcul pentru sprijinul Uniunii

<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiune mai dezvoltată
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile

<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A
<i>Fond</i>	FEDR
<i>Categorie de regiune</i>	Regiuni mai puțin dezvoltate
<i>Baza de calcul (totalul cheltuielilor eligibile sau al cheltuielilor publice eligibile)</i>	totalul cheltuielilor publice eligibile
<i>Categorie de regiune pentru regiunile ultraperiferice și regiunile nordice slab populate (dacă este cazul)</i>	N/A

2.L.4. Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

<i>ID</i>	OS 12.1
<i>Obiectiv Specific</i>	<i>Implementarea transparentă și eficientă a Programului Operațional Regional</i>
<i>Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii</i>	<p>Având în vedere multitudinea tipurilor de activități care vor fi implementate prin POR 2014 – 2020, precum și valoarea fondurilor alocate programului, utilizarea asistenței tehnice va contribui la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea sistemului de implementare a programului astfel încât instituțiile implicate (autoritatea de management, organisme intermediare) să poată realiza cu eficiență și eficacitate funcțiile îndeplinite (programare, contractare, monitorizare, plăți, etc) - Acordarea de sprijin specific pentru informarea și comunicare, precum și pentru instruirea și îndrumarea, atât a potențialilor beneficiari, cât și a beneficiarilor de finanțare POR, în condiții de transparență și tratament egal.

Tabelul 3: Indicatori de rezultat specifici programului, pe obiectiv specific (pentru FEDR și Fondul de coeziune)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Valoarea de referință</i>	<i>Anul de referință</i>	<i>Valoarea țintă (2023)</i>	<i>Sursa datelor</i>	<i>Frecvența raportării</i>
1S25	Creșterea nivelului de conștientizare a publicului general privind POR	%	46	2013	60	AMPOR	la doi ani

2.L.5. Acțiunea care urmează să fie sprijinită în cadrul priorității de investiții

2.L.6.1. *Descrierea activităților și contribuțiile preconizate la obiectivele specifice*

<i>Prioritate de investiții 12.1</i>	<i>Asistență tehnică</i>
<p>Sprijinul furnizat prin asistență tehnică are în vedere, ca principiu, susținerea unor “costuri ale calității”, plecând de la premisa, confirmată de experiențele anterioare, că lipsa calității în implementare are costuri mult mai mari. Astfel, se urmărește atingerea unui standard recunoscut de management al calității, în întregul sistem de implementare a POR. În acest sens, monitorizarea performanței în realizarea activităților specifice implementării POR va adresa necesitatea de diminuare a erorilor în procesele specifice, în vederea creșterii eficienței și eficacității în implementare.</p> <p>Așa cum reiese atât din experiența anterioară, cât și din studiile și evaluările realizate, disponibilitatea resurselor necesare sprijinirii funcționării sistemului de implementare POR în perioada de programare 2007-2013 s-a dovedit a fi de o deosebită importanță. În acest sens, este necesară sprijinirea activităților specifice implementării POR (pregătirea, selecția, evaluarea, verificării cheltuielilor, auditul și monitorizarea proiectelor finanțate, etc).</p> <p>În ceea ce privește acoperirea costurilor administrative și de funcționare a instituțiilor implicate în sistemul de implementare al POR 2014-2020, finanțarea Organismelor Intermediare se va realiza prin intermediul unor contracte de finanțare multianuale, care vor include detalieri ale atribuțiilor, precum și indicatori realiști pentru măsurarea performanței organismelor intermediare în realizarea activităților ce derivă din atribuțiile delegate.</p> <p>Acordul de delegare a atribuțiilor va avea în vedere dezvoltarea și îmbunătățirea relațiilor funcționale între AM POR și OI POR, pe baza concluziilor ce provin atât din experiența anterioară cât și din evaluările ce au vizat subiectul și, de asemenea, va substanția instrumentele de coordonare interinstituțională, cu o mai clară delimitare a atribuțiilor și obligațiilor specifice.</p> <p>De asemenea, finanțarea activităților aferente atribuțiilor AM POR, se va realiza în cadrul unor decizii de finanțare globale, multianuale.</p> <p>În vederea întăririi capacității administrative, prin intermediul acestei axe se vor finanța activități de instruire, pentru îmbunătățirea calificării personalului din cadrul AMPOR și Organismelor Intermediare, precum și cursuri de instruire pentru beneficiari/potențiali beneficiari.</p> <p>S-a remarcat că sprijinul direct acordat atât potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor, reprezintă o precondiție pentru implementarea în bune condiții a programului operațional. Pentru aceste motive, se va avea în vedere extinderea cadrului de acordare a sprijinului direct. În acest cadru extins, Organismele Intermediare în special își vor asuma un rol proactiv, prin diverse forme de asistență, de la asigurarea unor platforme de distribuție a bunelor practici și a</p>	

lecțiilor învățate, până la sprijin pentru întocmirea documentațiilor standard. De asemenea, coordonatorii de poli vor avea atribuții extinse în vederea furnizării de sprijin autorităților urbane care vor implementa activități corespunzătoare axei de dezvoltare urbană integrată.

De asemenea, în același scop, se va acorda o atenție extinsă instruirii, având în vedere că s-a remarcat o îmbunătățire a capacității de implementare atât la nivelul organismelor implicate în implementarea POR, cât și la nivelul beneficiarilor, după furnizarea de instruiți specializate către aceștia.

Totodată se vor realiza acțiuni de informare și comunicare destinate potențialilor beneficiari, partenerilor socio-economici, organizațiilor non-guvernamentale, grupurilor-țintă din alte state membre și publicului larg privind oportunitățile de finanțare oferite de POR. În ceea ce privește informarea și comunicarea, evaluările anterioare, realizate pentru POR 2007-2013, indică o percepție și o notorietate pozitivă a Programului, precum și premisele pentru îmbunătățirea acestor atribute, printr-o rafinare suplimentară a mesajelor și a instrumentelor de transmitere a acestora către categoriile de public-țintă. Activitățile specifice comunicării instituționale, menită să confere vizibilitatea necesară intervențiilor realizate prin POR, vor fi mai precis orientate, în vederea obținerii unui impact corespunzător și a unei cât mai mari valori adăugate, cu costuri cât mai reduse. În acest sens, vor fi organizate, atât la nivelul AM, cât și la nivelul OI, diferite tipuri de evenimente, precum: conferințe anuale cu participarea actorilor implicați în implementarea programului, sesiuni de instruire a potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor privind implementarea proiectelor, sesiuni de comunicare și informare, vizite la proiecte, etc.

În cadrul acestei axei prioritare se vor finanța următoarele tipuri de activități orientative:

- sprijinirea Autorității de Management și a Organismelor Intermediare (inclusiv costuri administrative, respectiv de personal) pentru implementarea diferitelor etape ale POR, inclusiv identificarea și dezvoltarea proiectelor, întocmirea de documentații tehnico-economice pentru proiecte, pregătirea, selecția, monitorizarea, evaluarea, controlul și audit;
- achiziția și instalarea echipamentelor IT și birotice, achiziția și dezvoltarea programelor informatice necesare pentru managementul și implementarea programului;
- achiziția de bunuri și servicii necesare desfășurării activităților specifice implementării POR în cadrul AM POR/ OI POR
- sprijinirea organizatorică și logistică a Comitetului de Monitorizare a POR și a altor comitete/ grupuri de lucru implicate în implementarea programului
- sprijinirea activităților coordonatorilor de poli urbani în vederea furnizării de sprijin autoritatilor urbane;
- activități specifice de evaluare a POR, inclusiv, a documentelor de programare (strategia de asistență tehnică, strategia de comunicare, etc.)
- elaborarea de studii specifice POR;
- sprijinirea activităților Autorității de Management și a Organismelor Intermediare (inclusiv costuri de personal) necesare pentru închiderea Programului Operațional Regional 2007 – 2013;
- sprijinirea pregătirii POR pentru următoarea perioadă de programare (studii, analize, pregătirea de proiecte, etc);
- sprijinirea activităților de informare și comunicare specifice POR (realizarea și distribuirea materialelor informative și publicitare, organizarea de evenimente de informare și promovare, campanii mass-media, etc);

- sprijinirea activităților de lansare a POR aferent următoarei perioade de programare.

De asemenea, vor fi avute în vedere susținerea implementării măsurilor anti – fraudă, în concordanță cu cerințele specifice fondurilor ESI.

Activitățile sprijinite prin intermediul acestei axe prioritare vor contribui la implementarea eficientă a POR, pe de o parte prin formarea unui personal specializat și asigurarea stabilității acestuia și pe de altă parte prin sprijinirea beneficiarilor în a înțelege și respecta cerințele programului.

De asemenea, activitățile preconizate a se realiza prin intermediul acestei axe prioritare vor fi corelate cu măsurile specifice din cadrul Programului Operațional Asistență Tehnică, în special în ceea ce privește instruirea, sprijinul acordat beneficiarilor, precum și activitățile de comunicare și informare.

2.L.6.2 Indicatorii de realizare pe prioritate de investiție și, după caz, pe categorie de regiune

Tabelul 4: Indicatori de realizare

ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea-țintă (2023)	Sursa datelor
1S26	Număr studii, analize, rapoarte, strategii	numar	24	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS
1S27	Număr evenimente de informare și comunicare	numar	1.200	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS
1S28	Participanți la cursurile de pregătire (personal OI/AM, beneficiari și potențiali beneficiari)	numar	6.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS
1S29	Zile de training participanți	numar	15.000	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS

2.L.8. Categoriile de intervenție

Tabelele 6-9: Categoriile de intervenție

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiune mai dezvoltată	
Axa prioritara	Codul	Sumă (EUR)
AP 12	121	4,460,936.00
AP 12	122	318,638.00
AP 12	123	1,593,192.00

Tabelul 6b: Dimensiunea 1 – Domeniul de intervenție		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 12	121	72,985,872.00
AP 12	122	5,213,277.00
AP 12	123	26,066,382.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 12	01	6,372,766.00

Tabelul 7b: Dimensiunea 2 – Forma de finanțare		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 12	01	104,265,531.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 12	07	6,372,766.00

Tabelul 8b: Dimensiunea 3 – Tipul teritoriului		
Fond	FEDR	
Categorie de regiune	Regiuni mai puțin dezvoltate	
Axa prioritară	Codul	Sumă (EUR)
AP 12	07	104,265,531.00

SECȚIUNEA 3. PLAN DE FINANȚARE

[Referință: articolul 96 alineatul (2) primul paragraf litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

3.1 Alocare financiară din fiecare fond și sumele aferente rezervei de performanță

Tabelul 17

Fond	Categorie de regiune	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Total	
		Alocare principală ²	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță	Alocare principală	Rezerva de performanță
FEDR	În regiunile mai puțin dezvoltate	724,661,514	46,254,990	783,450,114	50,007,454	838,707,915	53,534,548	884,541,137	56,460,073	888,730,908	56,727,505	905,973,548	57,828,099	929,171,379	67,312,517	5,995,236,515	388,125,186
	În regiunile mai dezvoltate	32,510,953	2,075,167	30,251,881	1,930,971	46,200,914	2,948,994	50,287,853	3,209,863	56,581,973	3,611,615	61,702,289	3,938,444	57,123,268	4,264,114	334,659,131	21,979,168
Total		757,172,467	48,330,157	813,701,995	51,938,425	884,908,829	56,483,542	934,828,990	59,669,936	945,312,881	60,339,120	967,675,837	61,766,543	986,294,647	71,576,631	6,289,895,646	410,104,354

² Alocarea totală (sprijinul din partea Uniunii) mai puțin alocarea pentru rezerva de performanță.

3.2 Alocare financiară totală pentru fiecare fond și cofinanțare națională (EUR)

1. Tabelul prezintă planul financiar pe axă prioritară.
2. În cazul în care axa prioritară se referă la mai mult de un fond, datele privind sprijinul de la Uniune și cofinanțarea națională sunt defalcate pe fiecare fond cu o rată separată de cofinanțare în cadrul axei prioritare aferente fiecărui fond.
3. În cazul în care axa prioritară acoperă mai mult de o categorie de regiune, sprijinul Uniunii și cofinanțarea națională sunt defalcate pe categorie de regiune cu o rată separată de cofinanțare în cadrul axei prioritare aferente fiecărei categorii de regiune.
4. Contribuția BEI este prezentată la nivel de axă prioritară.

Tabelul 17 a: Plan de finanțare

Axa prioritară	Fond	Categorie de regiune	Baza de calcul pentru sprijinul din partea Uniunii (Costul total eligibil sau costul public eligibil)	Sprijinul din partea Uniunii	Contra-partidă națională	Defalcarea indicativă a contrapartidei naționale		Finanțare totală	Rata de cofinanțare	Pentru informare Contribuțiile BEI	Alocarea principală (finanțarea totală cu excepția rezervei de performanță)		Rezerva de performanță		Suma rezervei de performanță ca proporție din sprijinul total din partea Uniunii
						Finanțarea publică națională	Finanțarea privată națională (1)				Sprijinul din partea Uniunii	Contra-partidă națională	Sprijinul din partea Uniunii	Contra-partidă națională ³	
				(a)	(b) = (c) + (d))	(c)	(d)	(e) = (a) + (b)	(f) = (a)/(e) (2)	(g)	(h)=(a)-(j)	(i) = (b) - (k)	(j)	(k)= (b) * ((j)/(a))	(l) = (j)/(a) * 100

³ Contra-partida națională este împărțită pro rata între alocarea principală și rezerva de performanță.

<i>Axa prioritară 1</i>	FEDR														
<i>Axa prioritară 2</i>	FSE														
<i>Axa prioritară 3</i>	YEI ⁴	nu se aplică											nu se aplică	nu se aplică	nu se aplică
<i>Axa prioritară 4</i>	FSE														
	YEI ⁵	nu se aplică											nu se aplică	nu se aplică	nu se aplică
<i>Axa prioritară 5</i>	Fondul de Coeziune	nu se aplică													
Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate		Egal cu totalul (1) din tabelul 17											
Total	FEDR	În tranziție		Egal cu totalul (2) din tabelul 17											
Total	FEDR	Mai dezvoltate		Egal cu totalul (3) din tabelul 17											
Total	FEDR	Alocarea specială pentru regiunile cele mai		Egal cu totalul (11) din tabelul 17											

⁴ Această axă prioritară include alocarea specifică pentru YEI și sprijinul FSE aferent.

⁵ Această parte a axei prioritare include alocarea specifică pentru YEI și sprijinul FSE aferent.

		îndepărtate sau cele nordice slab populate													
Total general				Egal cu totalul (12) din tabelul 17											

(1) A se completa doar când axele prioritare sunt exprimate în costuri totale.

(2) Această rată poate fi rotunjită la cea mai apropiată valoare întreagă din tabel. Rata exactă utilizată pentru rambursări este raportul (f).

Tabelul 18c: Defalcarea planului de finanțare în funcție de axă prioritară, fond, categorie de regiuni și obiective tematice

[Referință: articolul 96 alineatul (2) primul paragraf litera (d) punctul (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

Axa prioritară	Fond ⁶	Categorie de regiune	Obiectiv tematic	Srijinul din partea Uniunii	Contrapartidă națională	Finanțare totală
Srijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	FEDR	Regiuni mai dezvoltate	OT 4 - srijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon în toate sectoarele	239.988.938,00	59.997.236,00	299.986.174,00
		Regiuni mai puțin dezvoltate		1.763.394.041,00	311.187.185,00	2.074.581.226,00
		Regiuni mai dezvoltate	OT 6 - conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.	11.340.426,00	2.835.107,00	14.175.533,00
		Regiuni mai puțin dezvoltate		106.553.190,00	18.803.504,00	125.356.694,00
Srijinirea dezvoltării urbane durabile	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OT 4 - srijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon în toate sectoarele	957.446.809,00	168.961.202,00	1.126.408.011,00
		Regiuni mai puțin dezvoltate	OT 6 - conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	106.382.979,00	18.773.467,00	125.156.446,00
		Regiuni mai puțin dezvoltate	OT 10 - Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții	106.382.979,00	18.773.467,00	125.156.446,00
Total				3.291.489.362,00	599.331.168,00	3.890.820.530,00

⁶ În scopul prezentului tabel, YEI (alocarea specifică și srijinul FSE aferent) este considerată fond.

SECȚIUNEA 4. ABORDARE INTEGRATĂ A DEZVOLTĂRII TERITORIALE

În scopul îmbunătățirii creșterii economice și prosperității pe termen lung a României este important ca fiecare regiune să își folosească la maxim potențialul său economic și social. Strategia POR se concentrează pe necesitatea îmbunătățirii performanței economice și sociale a fiecărei regiuni, prin contracararea factorilor și elementelor care împiedică performanța economică și promovarea oportunităților de dezvoltare în fiecare regiune. Dezvoltarea regională este abordată în contextul mai larg al asigurării unei creșteri economice durabile la nivel național, precum și cel al stabilității macroeconomice. POR se adresează nu numai regiunilor slab dezvoltate, ci tuturor regiunilor țării. Principiul fundamental al strategiei POR este cel al adaptării și corelării tipurilor de investiții cu nivelul și nevoile de dezvoltare ale regiunilor în scopul maximizării potențialului de dezvoltare economic și social și asigurării unei creșteri economice la nivel național.

Orașele, mai ales cele mari, sunt, în esență, motoare ale economiei regiunilor în care sunt situate. Dezvoltarea regională și urbanizarea sunt strâns interconectate, regiunile mai dezvoltate înregistrează de obicei un grad de urbanizare mai ridicat sau adăpostesc în interiorul lor un oraș mare care impulsionează dezvoltarea. Similar altor țări europene, un număr limitat de zone – de obicei orașele cele mai mari sau apropiate de piețele mari – produc o cantitate disproporționată importantă de bogăție. Acest lucru se întâmplă deoarece dezvoltarea necesită economii de scală și piețe de mari dimensiuni, pe care le permit, de regulă orașele mari.

Municipiul București îndeplinește rolul principal în structura urbană națională, caracterizându-se printr-o accesibilitate net superioară față de celelalte orașe, la nivel național și internațional, precum și prin dominarea activităților economice și administrative. Rețeaua de orașe secundare este distribuită echilibrat la nivelul regiunilor de dezvoltare, cele 7 centre regionale (polii de creștere) având dimensiuni relativ apropiate, dar cu diferențe în funcțiile economice îndeplinite.

Celelalte orașe medii și mari, în special municipiile reședință de județ - adevărați poli de dezvoltare urbană, constituie un potențial important pentru dezvoltarea așezărilor și zonelor aflate în proximitate. Acestea dețin o poziție strategică în raport cu axele de dezvoltare regionale și locale și o infrastructură economică și socială relativ dezvoltată care le permit să polarizeze funcții teritoriale, activități, populație, instituții, etc. Ținând cont de sistemul administrativ-teritorial din România municipiile reședință de județ - joacă un rol important promovarea dezvoltării la nivel teritorial.

Orașele mijlocii și mici joacă au funcțiuni esențiale în dezvoltarea zonei adiacente rurale prin efecte de difuzare a dezvoltării către zonele înconjurătoare, punând la dispoziție servicii urbane spațiului rural adiacent.

Pentru a contribui la o dezvoltare policentrică la nivel național se va promova susținerea dezvoltării centrelor urbane majore și a zonelor funcționale urbane și consolidarea zonelor puternic urbanizate, concomitent cu asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mijlocii și mici, concomitent cu asigurarea conectivității acestora și creșterea accesibilității la rețelele majore de transport.

În acest context, orașele, în funcție de dimensiune, atractivitatea economică și de dotările cu

infrastructuri urbane au caracteristici, provocări și necesități diferite. Este nevoie astfel de o tratare diferențiată a acestora și stabilirea priorităților de investiții în acord cu necesitățile și potențialul local de dezvoltare. Cu toate acestea, indiferent de mărimea acestora, orașele din România întâmpină o serie de provocări majore ale calității mediului care necesită promovarea unei abordări integrate și cuprinzătoare care să sprijine dezvoltarea unui transport mai durabil, utilizarea eficientă a energiei, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și utilizarea eficientă a resurselor de teren. Pe de altă parte, orașele românești se confruntă cu o serie de probleme de ordin social, generate de sărăcie, șomaj, lipsa utilităților, accesibilitate, aspecte care încurajează și amplifică fenomenul de segregare socio-spațială. Multe comunități sărace locuiesc în proximitatea marilor orașe și, uneori, chiar în zonele centrale, dar rămân incapabile să acceseze oportunitățile educaționale și profesionale.

O importanță regională aparte o constituie regiunea Dunării, inclusiv Delta Dunării. Prin dezvoltarea regiunii Dunării se creează premisele consolidării poziției României ca poartă către Marea Neagră și facilitează dezvoltarea relațiilor economice și creează noi oportunități de investiții în regiune.

Zona Deltei Dunării este un teritoriu unic, cu caracteristici foarte specifice, care necesită o abordare integrată: resurse de mediu de importanță globală, populația izolată și marginalizată, specializare economică și vulnerabilitate, și un acces limitat la servicii. O dublă provocare pentru dezvoltarea durabilă a Deltei Dunării o constituie conservarea peisajelor sale ecologice și îmbunătățirea calității vieții pentru locuitorii săi.

4.1 Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

Instrumentele de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității joacă un rol important în reducerea disparităților teritoriale în zonele urbane și rurale, prin încurajarea implicării active a comunităților locale, atât pentru elaborarea strategiilor, cât și pe parcursul procesului de implementare a acestora, conform nevoilor identificate.

Instrumentul CLLD va fi utilizat pentru implementarea intervențiilor care vizează promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei în comunitățile dezavantajate, cu accent asupra celor cu populație majoritară de etnie romă. Dată fiind complexitatea nevoilor cu care se confruntă comunitățile afectate, în contextul unui acces limitat la servicii sociale, de sănătate și de educație de calitate și participării reduse pe piața muncii, este necesară o abordare integrată pentru asigurarea eficacității și sustenabilității intervențiilor implementate.

În acest sens, POCU (prin Axa Prioritară 5 – Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității) și POR (prin Axa Prioritară 9 - Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban) vor pune la dispoziție alocările financiare necesare implementării strategiilor integrate de dezvoltare locală pentru orașe cu o populație de peste 20 000 de locuitori.

Zonele vizate de un parteneriat local (grup de acțiune locală) trebuie să fie coerente din punct de vedere economic, social și fizic. Teritoriul poate varia, ca formă și delimitare, de la o singură zonă marginalizată într-un oraș (de exemplu - zonă de tip ghetou cu blocuri) la mai multe zone de acest tip. Decizia referitoare la delimitarea exactă a zonelor locale aparține grupurilor de acțiune locală, asigurându-se astfel respectarea condițiilor locale și a scopurilor strategiei locale.

POCU prin acțiunile de investiție specifice Axei Prioritare CLLD (îmbunătățirea accesului și

participării în sistemul de învățământ, creșterea calității în sistemul de educație, alături de creșterea participării pe piața muncii și îmbunătățirea competențelor profesioniștilor în domeniul serviciilor sociale și de sănătate etc.), se va constitui ca principal fond pentru susținerea activităților premergătoare realizării strategiei de dezvoltare a comunității și pentru asigurarea implementării și sustenabilității măsurilor propuse. POR va susține prin Axa Prioritară CLLD finanțările necesare infrastructurii relevante (infrastructura socială, de sănătate și educațională, investiții care vizează îmbunătățirea condițiilor de locuit pentru comunitățile defavorizate, locuințe sociale etc.) pentru implementarea în bune condiții a măsurilor POCU. De asemenea, vor fi avute în vedere pentru comunitățile marginalizate, complementar strategiilor CLLD dezvoltate, investițiile naționale din POC care urmăresc alfabetizarea digitală în comunitățile vulnerabile și dezvoltarea competențelor digitale ca instrument de combatere a excluziunii prin extinderea rețelei de Punct de Acces Public la Internet.

4.2 Acțiuni integrate pentru dezvoltare urbană durabilă

Existența unor strategii integrate de dezvoltare urbană care să aibă în vedere rezolvarea problemelor economice, de mediu, climatice și sociale din orașe, constituie condiția pentru obținerea finanțării din axa prioritară pentru dezvoltare urbană.

Abordarea dezvoltării urbane durabile prevăzută la articolul 7 din Regulamentul FEDR va fi pusă în aplicare prin intermediul axei prioritare 4 care combină prioritățile de investiții aferente obiectivelor tematice 4 - economii cu emisii scăzute de carbon, 6 - protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor și 10 - investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții.

Deși OT-urile selectate pentru axa de dezvoltare urbană nu acoperă domenii esențiale pentru promovarea unei dezvoltări urbane durabile comprehensive (ex. economic, social, etc.), proiectele care sunt parte a strategiilor integrate de dezvoltare urbană vor fi finanțate cu prioritate în celelalte axe prioritare ale POR sau programe operaționale relevante, în scopul sprijinirii unei abordări cu adevărat integrate.

Principiile de selectare a zonelor urbane pentru promovarea și implementarea acțiunilor integrate de dezvoltare urbană durabilă iau în considerare:

- contribuția orașelor la dezvoltarea socio-economică a regiunilor;
- promovarea unei abordări integrate a dezvoltării locale (strategii integrate și interconectate, mobilizarea parteneriatelor locale, combinarea resurselor din toate sursele de finanțare, impactul socio-economic local, în special având în vedere zonele învecinate și urbanizarea etc.);
- capacitatea administrativă a autorităților locale de a implementa strategii integrate de dezvoltare urbană.

Investițiile privind dezvoltarea urbană durabilă se vor concentra în municipiile reședință de județ (inclusiv localitățile din zona funcțională urbană, după caz), definite, în funcție de rolul și impactul asupra dezvoltării regionale și locale în poli de creștere (7) și poli de dezvoltare urbană (32).

Municipiile București, inclusiv sectoarele componente, și Tulcea (inclusiv în teritoriul acoperit

de ITI Delta Dunării) nu vor beneficia de finanțare în cadrul axei prioritare privind dezvoltarea urbană integrată. Acestea pot beneficia de aceleași tipuri de finanțări în cadrul axelor prioritare tematice.

Fiecare municipiu reședință de județ (inclusiv localitățile din zona funcțională urbană, după caz) va beneficia de alocări orientative pre-determinate cu termen limită pentru implementarea proiectelor. O parte a alocării financiare a axei prioritare privind dezvoltarea urbană, inclusiv economiile și sumele necheltuite va fi alocată în funcție de anumite criterii (ex. contractarea conform calendarului de implementare a sumelor alocate, etc.) autorităților locale eligibile în cadrul axei de dezvoltare urbană, care au implementat/contractat cu succes proiectele de dezvoltare locală.

În conformitate cu prevederile articolul 7 din Regulamentul FEDR autoritățile urbane vor fi responsabile cu selecția proiectelor.

Tabelul 20: Acțiuni integrate pentru dezvoltarea urbană durabilă – volume indicative ale sprijinului FEDR și FSE

Fond	Sprijinul FEDR și FSE (cu titlu indicativ) (EUR)	Proporția totală a cotelor alocărilor totale ale Fondului pentru program
Total FEDR	1.170.212.767,00	17,46%
Total FSE	-	-
TOTAL FEDR+FSE	1.170.212.767,00	17,46%

4.3 Investiția teritorială integrată (ITI) (după caz)

Instrumentul ITI va fi utilizat, prin contribuția tuturor Programelor FESI 2014-2020, într-un areal format din 38 de unități administrativ teritoriale din cadrul Rezervației Biosfera Delta Dunării, Județul Tulcea și nordul Județului Constanța. Caracteristicile specifice ale acestui teritoriu unic țin de: populație rară și izolată, specializare și vulnerabilitate economică, acces nesatisfăcător la servicii etc. Autoritățile centrale și locale elaborează cu sprijinul Băncii Mondiale Strategia durabilă integrată pentru Delta Dunării 2030, ce urmează să fie finalizată în prima jumătate a anului 2015.

Delta Dunării este o zonă care prezintă unele dintre cele mai scăzute densități din România, cu servicii de bază insuficiente, accesibilitate slabă, conectivitate deficitară către piețele importante și o poziție periferică care împiedică accesul populației oamenilor la oportunități. Există o dublă provocare pentru dezvoltarea durabilă a Deltei Dunării: pe de-o parte este necesară este conservarea activelor sale ecologice, iar pe de altă parte și îmbunătățirea calității vieții pentru locuitorii acesteia.

Delta Dunării este, prin natura ei, o zonă izolată, inaccesibilă și, prin alegerea localnicilor, o regiune cu un declin în rândul populației. În general, sistemul de transport este într-o stare precară, cu limitări atât în privința accesibilității interne cât și pentru conectivitatea cu restul regiunii și al țării. Slaba accesibilitate a ridicat probleme semnificative îmbunătățirii standardelor de trai ale rezidenților din centrul Deltei. Având în vedere importanța sa

recunoscută la nivel global și faptul că este un sit de patrimoniu mondial natural conform UNESCO, regiunea Delta Dunării este una din cele mai importante zone naturale din Europa, care atrage atât vizitatori români cât și străini, care vin pentru petrecerea timpului liber și pentru activități recreative, se bucură de natură, observarea păsărilor și pescuit. Caracterul izolat și densitatea redusă, o constrângere pentru dezvoltarea altor sectoare, este un atu pentru turismul bazat pe natură.

Serviciile de sănătate și educație sunt, de asemenea, limitate de inaccesibilitate și scăderea populației. Există inegalități în ceea ce privește sănătatea, precum și lipsa accesului la asistență medicală de calitate pentru grupurile sărace și vulnerabile. La fel de important este faptul că unele din școlile din Delta Dunării continuă să se lupte cu lipsa salubrității adecvate și a încălzirii corespunzătoare, precum și a apei potabile.

În sectoarele de transport și clădiri există o varietate de măsuri de atenuare, precum îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile rezidențiale și publice și dezvoltarea de sisteme de transport public. Îmbunătățirea eficienței energetice a sectorului clădiri și în domeniul transportului va prezenta o oportunitate bună pentru reducerea de GES și îmbunătățirea eficienței economice.

Activitatea economică și antreprenoriatul sunt slab dezvoltate având un gard de competitivitate scăzut. În principal sunt importante pentru economia locală turismul și ecoturismul, industria de construcții, alimentară (pește, carne, produse de panificație și lactate), pescuitul.

Intervențiile finanțate din POR vor fi completate de celelalte programe operaționale participante, precum POC, POCU, POIM, PNDR, POPAM care vor trata intersectorial nevoile de dezvoltare locală ale teritoriul ITI Delta Dunării.

Tabelul 21: Alocare financiară indicativă pentru ITI, altele decât cele menționate la punctul 4.2 (valoarea totală)

Axa prioritară	Fond	Alocarea financiară indicativă (sprijinul din partea Uniunii) (EUR)
2. Sprijinirea competitivității mediului de afaceri	FEDR	63.829.787
3. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	FEDR	133.925.532
5. Conservarea patrimoniului cultural	FEDR	27.223.404
6. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală	FEDR	74.744.681
7. Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	FEDR	5.191.489
8. Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale	FEDR	21.276.596
10. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	FEDR	31.914.894
Total		358.106.383

4.4 Acordurile privind acțiunile interregionale și transnaționale, din cadrul programului operațional, încheiate cu beneficiarii din cel puțin un stat membru (după caz)

[Referință: articolul 96 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

N/A

4.5 Contribuția intervențiilor planificate în cadrul programului la strategii macroregionale și la strategiile aferente bazinelor maritime, în funcție de nevoile zonei vizate de program definite de statul membru

Contribuția POR la implementarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării

Strategia UE pentru Regiunea Dunării a devenit un instrument deosebit de important pentru consolidarea caracterului complementar și a sinergiilor dintre programele și politicile Regiunii. Din această perspectivă, Strategia Dunării reprezintă un punct de plecare pentru viitoare cooperări, într-un context mai amplu, care vor fi benefice pentru întreaga regiune. Abordarea Strategiei Dunării cu o privire de ansamblu a dezvoltării regionale va contribui la întărirea legăturilor existente (printre altele, cu regiunea Mării Baltice și a regiunii Adriatică-Ionică) cu legăturile strategice ale regiunii extinse a Mării Negre.

Oportunitățile de dezvoltare sunt date, în primul rând, de posibilitatea de a fi susținute investiții care să aducă creștere economică, prin valorificarea potențialului turistic, creșterea coeziunii sociale și crearea de noi locuri de muncă. Proiectele care sunt și vor fi elaborate și implementate prin intermediul Strategiei vor contribui la asigurarea dezvoltării durabile și vor fi realizate cu scopul menținerii echilibrului între creșterea economică și protecția mediului, inclusiv a biodiversității.

Principala provocare pentru România este reprezentată de transformarea regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă precum și ridicarea standardului de viață al comunităților locale. Mai multe dintre județele riverane Dunării, din zona de sud a României, sunt unele dintre cele mai slab dezvoltate din punct de vedere economic din cadrul Uniunii Europene și, de aceea, implicarea autorităților locale ar putea contribui la creșterea competitivității și la revitalizarea socio-economică a localităților cu potențial de creștere.

Principalele tipuri de investiții preconizate a fi implementate prin POR 2014 -2020 și relevante pentru SUERD vizează dezvoltarea următoarelor domenii: eficiență energetică, regenerare urbană, mobilitate urbană, patrimoniu cultural, infrastructura rutieră de drumuri județene, turism.

Ariile prioritare SUERD la care vor contribui investițiile POR sunt următoarele:

- 1b – îmbunătățirea mobilității și a multimodalității - legături rutiere, feroviare și aeriene (sprijinită prin axa prioritară 6 POR - drumuri județene)
- 2 – încurajarea energiilor durabile (sprijinită prin axa prioritară 3 POR - economie cu emisii reduse de carbon)
- 3 – promovarea culturii și a turismului, a contactelor directe între oameni (sprijinită prin

axele prioritare 5 și 7 POR - patrimoniul cultural, respectiv diversificarea economiilor locale)

În vederea asigurării obținerii impactului preconizat, pentru implementarea SUERD se vor aloca fonduri dedicate în cadrul axelor prioritare (AP 3, 5, 6 și 7) care contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

Astfel, în vederea obținerii unui impact semnificativ în zona imediat riverană Dunării investițiile infrastructurale POR pentru sprijinirea obiectivelor SURED se vor concentra în cele 12 județe riverane Dunării (Caraș Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Tulcea, Constanța).

Proiectele trebuie să respecte criteriile stabilite în cadrul axelor corespunzătoare POR, precum și criteriile suplimentare privind modul în care proiectele contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

SECȚIUNEA 5. NEVOILE SPECIFICE ALE ZONELOR GEOGRAFICE CEL MAI GRAV AFECTATE DE SĂRĂCIE SAU ALE GRUPURILOR ȚINTĂ SUPUSE CELUI MAI RIDICAT RISC DE DISCRIMINARE SAU DE EXCLUDERE SOCIALĂ (DUPĂ CAZ)

[Referință: articolul 96 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

5.1 Zonele geografice cele mai afectate de sărăcie/grupurile-țintă cu cel mai mare risc de discriminare sau excluziune socială

Identificarea zonelor geografice cu grupuri afectate de sărăcie a fost realizată pe baza unui proiect de asistență furnizată de către Banca Mondială, în perioada 2012-2014⁷. Astfel, conform studiului amintit, zone geografice afectate de sărăcie se întâlnesc, în proporții diferite, la nivelul tuturor regiunilor României inclusiv în regiunea București-Ilfov, catalogată drept regiune mai dezvoltată. Conform datelor existente, rezultate în urma unui sondaj privind zonele urbane marginalizate la nivelul orașelor și municipiilor din România, există un număr de 843 de zone urbane marginalizate. Tipologia acestor zone urbane marginalizate cuprinde zonele de tip mahala, zonele aflate în centrul istoric al orașului s.a.

Mai precis, zonele marginalizate cuprind 4 subtipuri, respectiv zone de „ghetou”, zone de mahala cu case și/sau adăposturi improvizate, locuințe sociale modernizate și clădiri de locuințe sociale în centrul istoric al orașului.

Zonele de „ghetou” sunt, de regulă, zone de locuințe de proastă calitate construite înainte de 1990, astfel de zone putându-se afla într-un cartier mai mare de blocuri sau la periferia orașelor, în zone industriale dezafectate. Numărul total al zonelor de tip ghetou cu blocuri, de la nivel urban, este de aproximativ 260, conform estimărilor autorităților publice locale (primării). De regulă, ghetourile sunt zone mici spre medii (150-500 locuitori) concentrate într-unul sau două blocuri aflate într-o stare avansată de degradare. În București, aceste ghetouri pot fi mai mari și mai populate (sectorul 5 –zona denumită RFG: Rahova - Ferentari - Giurguiului). De regulă, apartamentele din blocurile acestor ghetouri includ o singură cameră, de 9-15 m², suprapopulată cu persoane (de regulă, acolo locuiesc familii numeroase, cu mulți copii). Utilitățile, precum cele sanitare, sunt fie suprautilizate (băie comună pentru un etaj), uzate moral și fizic (canalizarea, apa curentă etc.) sau lipsesc, locuitorii fiind deconectați de la acestea din cauza datoriilor. În aceste zone se înregistrează și o pondere însemnată a populației Roma, în medie, 1 din 2 locuitori ai acestor zone fiind de etnie romă.

Zone de mahala cu case și/sau adăposturi improvizate cumulează multe dintre trăsăturile zonelor de ghetou. Zonele de mahala cuprind case plasate haotic, una lângă alta, fără spațiu între ele, de regulă, fiind amplasate fie lângă linii de tren dezafectate, fie lângă cursuri de apă. Aceasta determină apariția pericolului inundațiilor sau al incendiilor, din cauza proastei calități a materialelor de construcție și a vecinătății lor. Problemele locuitorilor vizează lipsa actelor de identitate, lipsa actelor de proprietate (asupra terenurilor, a caselor), sărăcia extremă ca și condițiile mizerabile de locuire. Numărul mediu de locuitori al acestui tip de zone este de aproximativ 400 de locuitori, putându-se

⁷ Studiul BM, ”Elaborarea strategiilor de integrare pentru zone sărace și comunități defavorizate”, 2014.

ajunge la un maximum de 9000 de locuitori, în anumite cazuri. Ponderea populației Roma în astfel de zone este, în medie, de 82%, iar numărul mediu de locuințe în astfel de zone este de 83.

În locuințele sociale modernizate plata utilităților reprezintă o provocare continuă pentru locuitorii săraci, dublata de teama constantă de a fi evacuați (în cazul locuințelor amplasate în orașe) sau de dificultatea legată de prosta accesibilitate (în cazul locuințelor localizate în afara orașului, mai aproape de un sat decât de orașul în care locuitorii s-au născut și au crescut). Din raportările primăriilor, au fost identificate, la nivelul tuturor orașelor țării, un număr de 114 astfel de zone, cu un număr mediu de locuitori /zonă de 194 (putându-se ajunge însă și la un număr de 800 de locuitori/zonă) din care ponderea populației roma este de aproximativ 50%.

Există de asemenea și clădirile de locuințe sociale situate în centrul istoric al orașului - prin „centru istoric” înțelegându-se o zonă centrală de locuințe individuale, aflate într-o stare avansată de degradare, și utilizate, actualmente, ca locuințe sociale. Astfel de zone există, de exemplu, în Brăila și în București (sector 5 – zona Uranus). Cu excepția poziționării centrale, în cadrul orașului, condițiile de viață ale comunităților ce locuiesc în aceste zone se aseamănă, într-o mare măsură, cu cele din zonele de mahala. Se remarcă ponderea ridicată, de aproximativ 81%, a populației Roma în astfel de zone.

Grupurile-țintă cu cel mai mare risc de sărăcie și excluziune socială sunt, după cum s-a arătat, **persoanele aparținând etniei Roma**, ponderea acestora, în zonele defavorizate, variind de la 46% (în zone de tip ghetou cu blocuri) la 85% (în zone de mahala cu adăposturi improvizate). În afara populației de etnie romă, alte grupuri țintă vulnerabile respectiv, **femeile** (rata riscului de sărăcie, în 2011, era de 16,8%), **copiii** (în cazul lor, rata riscului de sărăcie, se situa în 2010 la 26,0%), **tinerii** (în România, în anul 2010, unul din cinci tineri⁸ era expus riscului de sărăcie, fenomen aflat în continuă expansiune din 2001), **persoanele cu dizabilități**, **persoanele vârstnice** se numără, și ele, printre grupurile –țintă risc ridicat de sărăcie.

5.2 Strategie care să răspundă nevoilor specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie/ ale grupurilor-țintă cu cel mai mare risc de discriminare sau excluziune socială și, dacă este relevant, contribuția la abordarea integrată stabilită în Acordul de parteneriat

Până la momentul actual, intervențiile în tipurile de zone defavorizate au fost realizate fie de către autoritățile publice locale (APL), fie de către reprezentanți ai societății civile (ONG-uri). Și într-o situație, și în cealaltă, ele au fost, cu rare excepții, intervenții punctuale. Astfel, în timp ce intervenția APL-urilor, de mai mare amploare, a vizat aspecte de infrastructură, de genul construcției de locuințe sociale, renovărilor de locuințe sociale, reparării utilităților, crearea de spații de joacă pentru copii etc., intervențiile ONG-urilor, de mai mică amploare, au vizat aspecte legate de ocuparea forței de muncă (inclusiv formare), inițiativele de economie socială și proiectele socioculturale.

Și într-un caz, și în celălalt, a lipsit abordarea integrată și multisectorială care să rezolve

⁸ persoane în vârstă de până la 16-24 ani

mai mult de o problemă. De aceea, strategia care va răspunde nevoilor specifice ale zonelor geografice celor mai afectate de sărăcie se va baza pe principiul intervenției integrate și pe cel al responsabilității plasate la nivelul comunității, implementate prin intermediul instrumentului CLLD.

Obiectivele ce se doresc a fi atinse prin implementarea acestei abordări vizează: asigurarea locuirii decente pentru comunitățile defavorizate, atingerea unui anume nivel de salubritate în zonele defavorizate, analfabetismul și nivelul scăzut de educație al adulților, lipsa locurilor de muncă în sectorul formal, neparticiparea școlară și riscul mare de abandon școlar în rândul copiilor și tinerilor, accesul redus la servicii medicale, accesul redus al copiilor din comunitate la protecție socială și servicii sociale, lipsa actelor de identitate, nivel ridicat de infraționalitate în zonă, lipsa de coeziune la nivelul comunității etc.

Atingerea acestor obiective se va realiza prin proiecte integrate, cuprinse în strategii de dezvoltare locală, care vor cuprinde atât investițiile în infrastructură, cât și investițiile în furnizarea diferitelor tipuri de servicii.

Investițiile „hard”, respectiv cele în infrastructură vor fi finanțate din POR (FEDR) și vor viza: locuințe sociale, întreprinderi de economie socială, centre comunitare integrate medico-sociale, unități de învățământ preuniversitar. Aceste intervenții vor contribui la asigurarea locuirii decente, la ameliorarea stării de sănătate, reducerea gradului de părăsire timpurie a școlii, concomitent cu creșterea gradului de participare la educație, precum și la creșterea gradului de ocupare a populației defavorizate (prin crearea premiselor ce țin de infrastructura specifică).

Investițiile de tip „soft”, privind diferitele tipuri de servicii vor fi finanțate din PO CU (FSE) și vor viza: susținerea antreprenoriatului social, sprijinirea creșterii accesului și participării la educație și formare, încurajarea intrării/ menținerii pe piața muncii, sprijinirea dezvoltării de servicii sociale/ comunitare integrate medico-sociale, etc. Aceste intervenții, complementare celor de tip „hard”, vor contribui la ameliorarea stării de sănătate a populației, la dezvoltarea comunitară, la integrarea socio-profesională și culturală a comunităților marginalizate.

Atât în procesul de selecție, cât și de monitorizare a implementării strategiilor, vor fi implicate Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Punctul Național de Contact pentru Romi, Organismul Unic pentru FSE.

Realizarea abordării integrate se va urmări atât în ceea ce privește implementarea axei prioritare 9 (între investițiile FEDR și FSE), cât și în ceea ce privește celelalte axe prioritare (mai ales cele dedicate obiectivului tematic al incluziunii sociale, dar nu numai) și axa 9 (la nivelul programului).

Rezultatul general obținut în urma dezvoltării și implementării proiectelor integrate finanțate FEDR și FSE va fi reducerea numărului de zone și comunități marginalizate, contribuind astfel, într-o anumită măsură, la îndeplinirea angajamentului României în ceea ce privește unul dintre obiectivele Strategiei Europa 2020, referitor la incluziunea socială a persoanelor defavorizate și scoaterea lor din sărăcie.

Tabelul 22: Acțiuni pentru abordarea nevoilor specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie/ale grupurilor-țintă cu cel mai mare risc de discriminare sau excludere socială

Grup țintă/zonă geografică	Tipurile principale de acțiuni planificate care fac parte din abordarea integrată	Axa prioritară	Fond	Categorie de regiune	Prioritate de investiții
Cele 7 regiuni	<ul style="list-style-type: none"> • investițiile în infrastructura de locuire - construirea/reabilitare/modernizare locuințelor sociale • investiții în infrastructura de sănătate, educație și servicii sociale - construirea/reabilitarea/modernizare centrelor integrate de intervenție medico-socială, precum și reabilitare/modernizare de unități de învățământ preuniversitar • investițiile în infrastructura de întreprinderilor de economie socială de inserție - construirea/reabilitare/modernizare de clădiri în care se vor desfășura activități de economie socială de inserție; • infrastructura de sport, agrement și activități cultural-comunitare, • infrastructurile aferente spațiilor publice urbane modernizate 	AP 8	FEDR.	Regiuni mai puțin dezvoltate	PI 9.1.
Regiunea București-Ilfov	<ul style="list-style-type: none"> • investițiile în infrastructura de locuire - construirea/reabilitare/modernizare locuințelor sociale • investiții în infrastructura de sănătate, educație și servicii sociale - construirea/reabilitarea/modernizare centrelor integrate de intervenție medico-socială, precum și reabilitare/modernizare de unități de învățământ preuniversitar • investițiile în infrastructura de întreprinderilor de economie socială de inserție - construirea/reabilitare/modernizare de clădiri în care se vor desfășura 	AP 8	FEDR	Regiune mai dezvoltată	PI 9.1.

	<p>activități de economie socială de inserție;</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastructura de sport, agrement și activități cultural-comunitare, • infrastructurile aferente spațiilor publice urbane modernizate 				
--	---	--	--	--	--

SECȚIUNEA 6. NEVOILE SPECIFICE ALE ZONELOR GEOGRAFICE CARE SUFERĂ DE PE URMA UNOR HANDICAPURI NATURALE SAU DEMOGRAFICE SEVERE ȘI PERMANENTE (DUPĂ CAZ)

N/A

SECȚIUNEA 7. AUTORITĂȚILE ȘI ORGANISMELE RESPONSABILE CU MANAGEMENTUL, CONTROLUL ȘI AUDITUL, PRECUM ȘI ROLUL PARTENERILOR RELEVANȚI

7.1 Autorități și organisme relevante

Tabelul 23: Autorități și organisme relevante

Autoritate/organism	Denumirea autorității/organismului și a direcției sau unității	Directorul autorității/organismului (funcția sau postul)
Autoritate de Management	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	
Autoritate de Certificare, unde se aplică	Autoritatea de Certificare și Plată	
Autoritatea de Audit	Curtea de Conturi – Autoritatea de Audit	
Organismul unde se vor face plățile de către Comisie	Autoritatea de Certificare și Plată	

7.2 Implicarea partenerilor relevanți

7.2.1 Acțiunile întreprinse cu scopul de a implica partenerii relevanți în pregătirea programului operațional și rolul acestora în implementarea, monitorizarea și evaluarea programului

Elaborarea Programului Operațional Regional a fost coordonată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, cu respectarea și aplicarea principiului parteneriatului, principiu-cheie al gestionării fondurilor Uniunii Europene, care a presupus o cooperare strânsă cu o serie de autoritățile publice precum și cu alte părți interesate.

În procesul de elaborare a Programului Operațional Regional, s-au avut în vedere principiile Codului de Conduita European, respectiv:

- asigurarea transparenței procesului de selectare a partenerilor (autorități regionale, autorități locale și alte autorități publice, a partenerilor sociali și economici și a organismelor care reprezintă societatea civilă)
- furnizarea de informații adecvate și acordarea de timp suficient în procesul de consultare a partenerilor;
- garantarea implicării efective a partenerilor în procesul de pregătire.

Procesul partenerial pentru elaborarea POR s-a desfășurat atât la nivel național, cu participarea actorilor regionali, cât și la nivel regional, cu participarea reprezentanților

nivelului național. Procesul consultativ a început în anul 2004¹² și va continua până la aprobarea Programului Operațional Regional de către Comisia Europeană.

Direcția Generală Programe Europene, respectiv Direcția AMPOR, Serviciul Planificare, responsabilă cu elaborarea Programului Operațional Regional (POR) 2014-2020 a inițiat un proces de consultare a partenerilor regionali, în principal ai Agențiilor pentru Dezvoltare Regională (ADR-uri), ai ministerelor de linie, ai partenerilor din mediul economic, academic și social (vezi capitolul 12.3) pentru elaborarea analizei socio-economice, analizei SWOT și dezbaterile axelor prioritare ale Programului Operațional Regional.

În acest sens, în conformitate cu Memorandumul „*Aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020*”, aprobat de Guvern în data de 13 iunie 2012, pentru domeniul dezvoltării regionale s-a constituit **Comitetul Consultativ pentru Dezvoltare Regională** (CCDR) coordonat în parteneriat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Ministerul Fondurilor Europene (MFE).

Prin acest memorandum, MFE a elaborat un set de orientări metodologice privind stabilirea liniilor directoare pentru procesul de programare a fondurilor europene nerambursabile astfel încât să se asigure o coordonare coerentă și unitară a procesului de elaborare a documentelor de programare pentru perioada 2014-2020. De asemenea, memorandumul stabilește principalele elemente privind organizarea și funcționarea cadrului partenerial, astfel încât să se realizeze formalizarea cadrului instituțional care să corespundă abordărilor comunitare.

Comitetul Consultativ pentru Dezvoltarea Regională este alcătuit din reprezentanți ai autorităților și instituțiilor administrației publice centrale, ai organismelor regionale, ai autorităților administrației publice locale, organizații din mediul economic, social, academic și societatea civilă.

Pentru asigurarea unui cadru transparent de colaborare instituțională, MDRAP-AMPOR a organizat procesul de selecție a organizațiilor din mediul economic, social, academic și societatea civilă pentru CCDR 2014 - 2020. Anunțul privind modul de selecție a organizațiilor din mediul economic, social, academic și societatea civilă pentru CCDR 2014 – 2020 a fost postat pe site-ul www.inforegio.ro și pe site-ul www.mdrap.ro.

În ședințele CCDR s-au prezentat și dezbătut contextul general de implementare a intervențiilor finanțate prin politica de coeziune pentru perioada de programare 2014-2020, analizele socio-economice pentru identificarea nevoilor de dezvoltare la nivel regional, dar și prioritățile de dezvoltare stabilite pentru a răspunde nevoilor identificate.

Subsecvent Comitetului Consultativ pentru Dezvoltare Regională (CCDR) au fost create 5 grupuri de lucru (infrastructură de transport, socială, de sănătate și educațională, eficiență energetică, comunități defavorizate, dezvoltare urbană, mediul de afaceri).

În cadrul reuniunilor grupurilor de lucru s-au dezbătut analizele socio-economice, s-au identificat și supus spre analiză prioritățile de dezvoltare, tipurile de activități și beneficiari eligibili. Membrii grupurilor de lucru au formulat puncte de vedere, observații și comentarii care au contribuit la elaborarea Programului Operațional Regional. Astfel, în urma dezbaterilor din grupurile de lucru s-a obținut acordul partenerilor în definirea

principalelor priorități de finanțare, precum și în selectarea indicatorilor de monitorizare.

La nivel regional, parteneriatul este asigurat de **Comitetele Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională (CRP-uri)**, structuri partenariale care reunesc reprezentanți ai instituțiilor și organismelor relevante la nivel local și regional: ADR-uri, Prefecturi, Consilii Județene, servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, instituții de învățământ superior și institute de cercetări, precum și parteneri economici și sociali. Parteneriatul regional se află în coordonarea Agențiilor de Dezvoltare Regională.

Comitetele Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională (CRP) sunt organisme consultative, care funcționează prin organizarea unor grupuri de lucru tematice și județene, corespunzătoare problemelor analizate, precum și prin întâlniri în plen, cu asigurarea reprezentării echilibrate a instituțiilor centrale și regionale, precum și a partenerilor economici și sociali. CRP-urile reprezintă cadrul larg partenerial al CDR-urilor, având rolul de a aviza și de a formula recomandări și propuneri privind conținutul PDR-urilor, precum și de a le aproba.

Structurile partenariale create la nivel regional au asigurat elaborarea în parteneriat a Planurilor de Dezvoltare Regională (PDR), conținând analizele socio-economice și strategiile de dezvoltare ale regiunilor, care fundamentează analizele socio-economice și Strategia Națională de Dezvoltare Regională, precum și Programul Operațional Regional.

Variantele Programului Operațional Regional 2014-2020 au fost publicate pe site-ul www.inforegio.ro pentru consultare și dezbateră publică. În urma consultării publice toate părțile interesate au prezentat propunerile și observațiile la adresa de contact unic programareregionala@mdrap.ro. De asemenea, programul a fost diseminat în cadrul reuniunilor pentru prezentarea și dezbateră programelor operaționale de către Ministerul Fondurilor Europene. Comentariile, observațiile și propunerile s-au înregistrat și în urma analizei interne, au fost integrate în versiunii revizuite ale documentului.

Cele mai importante opinii exprimate de participanți în cadrul întâlnirilor partenariale:

- continuarea implementării tipurilor de intervenții finanțate în perioada 2007 – 2013;
- nevoia de a reabilita și de a echipa nu numai unitățile sanitare de importanță națională, dar și pe cele de la nivel local, care au o situație precară;
- extinderea spitalelor existente, dotarea cu echipamente medicale specifice conform noilor tehnologii, în special pentru situații de urgență;
- reabilitarea/ modernizarea infrastructurii sociale, inclusiv a acelei cu componentă rezidențială, precum și susținerea măsurilor de dezinstituționalizare;
- corelarea proiectelor propuse cu strategiile naționale;
- necesitatea de a avea o axă prioritară pentru dezvoltarea turismului, întrucât toate regiunile României au potențial turistic, care poate fi valorificat, nu numai prin conservarea patrimoniului cultural, natural și istoric, dar și prin măsuri care să susțină dezvoltarea locală;
- necesitatea de a sprijini orașele mici pentru îmbunătățirea infrastructurii urbane și a serviciilor, și ca urmare, întărirea funcțiilor urbane;

- dezvoltarea urbană ar trebui să se bazeze pe o abordare integrată și realizarea planurilor de dezvoltare, în concordanță cu reglementările legislației în vigoare;
- prioritizarea nevoilor pentru rezolvarea celor stringente;
- proiectele trebuie să fie dezvoltate în largi parteneriate;
- necesitatea continuării activităților de diseminare și informare privind procesul de implementare.

Partenerii vor juca un rol important în pregătirea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programului operațional, inclusiv prin participarea la comitetul de monitorizare. La selectarea membrilor comitetului de monitorizare vor fi luați în considerare partenerii relevanți care au fost implicați în elaborarea Programului Operațional Regional, în special cei reprezentând parteneri socio-economici. Membrii comitetului de monitorizare vor fi reprezentanții autorităților de management pentru programele operaționale, ai autorităților de la nivel regional/ local, precum și parteneri socio-economici relevanți de la nivel regional. Totodată, la reuniunile Comitetului de Monitorizare vor participa reprezentanți ai Organismelor Intermediare pentru Programul Operațional Regional, ai ministerelor care coordonează politici în domeniul finanțabile prin Programul Operațional Regional 2014-2020, precum și ai organizațiilor, instituțiilor care pot sprijini implementarea Programului Operațional Regional 2014-2020 (ex. Agenția Națională pentru Rromi, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România, Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România, Asociația Comunelor din România, etc).

De asemenea, în scopul implicării partenerilor relevanți, pe parcursul procesului de implementare a programelor 2014-2020, va fi elaborat un „cod de conduită” care va prelua la nivel național principiile stabilite prin „Codul European de conduită privind organizarea parteneriatului” (Reg. UE nr.240/2014) . Se va urmări stabilirea unor proceduri transparente pentru identificarea partenerilor relevanți, proceduri interne de consultare bazate pe bune practici, categoriile de informații ce trebuie oferite în diferite etape ale implementării, etc. Pentru a putea deveni un instrument eficient, ghidul va fi elaborat în paralel cu operaționalizarea mecanismului de coordonare instituțional structurat pe trei nivele: (i) Comitetul de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP), (ii) cinci sub-comitete tematice și (iii) patru grupuri de lucru funcționale sub responsabilitatea și coordonarea MFE (conform Acordului de Parteneriat - cap. 2.1) și va fi finalizat la până la sfârșitul lunii mai 2015.

În noiembrie 2014 au fost demarate demersurile în vederea constituirii cadrului de coordonare a implementării Fondurilor Europene Structurale și de Investiții. Astfel, în vederea selectării membrilor Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat 2014-2020 (primul nivel de coordonare), Ministerul Fondurilor Europene a adresat invitația către reprezentanții societății civile la nivel național, regional sau local de a-și exprima interesul privind participarea la acest Comitet. Au fost primite peste 120 de expresii de interes în selecția cărora s-a avut în vedere reprezentarea echilibrată a domeniilor relevante pentru implementarea FESI, precum și expertiza și experiența,

organizațiile selectate urmând să fie implicate activ și constructiv în coordonarea strategică. Totodată, ministerele de linie responsabile de politici publice în diferite domenii vizate spre finanțare prin FESI și-au desemnat reprezentanți în CCMAP, care cuprinde în total 60 de membrii dintre care 40% sunt reprezentanți ai societății civile.

SECȚIUNEA 8. COORDONAREA DINTRE FONDURI, FEADR, FEPAM ȘI ALTE INSTRUMENTE DE FINANȚARE NAȚIONALE ȘI ALE UNIUNII, PRECUM ȘI COORDONAREA CU BEI

[Referință: articolul 96 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

Mecanismelor de asigurare a coordonării între Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF) și alte instrumente de finanțare ale Uniunii și naționale și cu Banca Europeană de Investiții (BEI), ținând seama de dispozițiile relevante stabilite în cadrul strategic comun.

Mecanismul de coordonare structurat pe trei niveluri (strategic, interinstituțional tematic, operațional), stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat (cap. 2.1) va asigura coerența intervențiilor, urmărind complementaritățile și sinergiile reliefate în fazele de programare.

La nivel operațional, în cadrul *GLF pentru abordări noi* se vor constitui colective formate din reprezentanți ai AM, OI și, după caz, ai PNCR, organismului unic pentru FSE, ministerelor responsabile de politicile publice relevante, ADR-urilor. Pentru ariile care necesită o abordare integrată a intervențiilor vor fi stabilite *principii de implementare adecvate (coordonarea lansării apelurilor de proiecte, punctaje suplimentare, criterii de selecție care să garanteze abordarea integrată, selecție comună)*. Aceste principii vor fi formalizate în cadrul unor protocoale de coordonare asumate de AM implicate. Identificarea acțiunilor care necesită o abordare integrată și semnarea protocoalelor de colaborare vor fi coordonate de MFE.

Acesta va fi cazul abordărilor integrate de tip CLLD și non-CLLD. Un exemplu de abordare integrată non-CLLD, este finanțarea (prin POR) infrastructurii medicale, prin care se vizează o calitate sporită a infrastructurii în paralel cu finanțarea și măsurilor de tip „soft” (prin POCU) în domeniul serviciilor medicale, prin care se urmărește creșterea calității acestor servicii, aceste măsuri fiind întregite de cele finanțate din POC vizând tele-medicina și e-health. În mod similar, se vor derula și proiectele vizând infrastructura de servicii sociale și de educație (POR), complementate de cele privind îmbunătățirea serviciilor sociale acordate și de măsurile de creștere a participării la educație (POCU), precum și de investițiile naționale din POC în PAPI. Acestea din urmă vor contribui la alfabetizarea digitală a comunităților vulnerabile și la îmbunătățirea conținutului digital pentru e-sănătate, e-incluziune și e-educație în vederea creșterii incluziunii sociale a persoanelor. Semnarea protocoalelor de colaborare vor fi coordonate de MFE. Aceste intervenții, finanțate din POR și POCU, vor fi complementate de sub-măsurile 6.2. și 6.4. PNDR.

În ceea ce privește intervențiile de tip CLLD, coordonarea intervențiilor pentru zona urbană peste 20.000 locuitori, între intervențiile FSE și FEDR se va asigura prin pachetul de proiecte integrate propus de GAL, ulterior selectării strategiilor de dezvoltare a comunității, ce va fi evaluat în cadrul unor comitete comune de selecție formate din reprezentanți ai AM POCU, POR și POC, ai organismului unic FSE și ai PNCR. Acest mecanism va asigura, de asemenea, conformitatea proiectelor propuse cu măsurile și acțiunile specificate în strategie.

În ceea ce privește intervențiile privind incluziunea socială, în special a celor aparținând

etniei Roma, atât organismul unic pentru FSE, cât și PNCR vor fi implicate pe tot parcursul procesului de implementare, inclusiv din faza proiectării apelurilor de proiecte, pentru intervențiile finanțate prin POR și PNDR. Organismul unic pentru FSE este organism intermediar pentru POCU constituit la nivelul MMFPSPV, iar PNCR va funcționa în cadrul MFE, atribuțiile sale fiind detaliate în conținutul revizuit al Strategiei Naționale pentru Romi.

Pentru proiectele integrate care nu au anvergură națională și care nu fac parte dintr-o strategie teritorială integrată CLLD/LEADER, se are în vedere posibilitatea ca AM ale PO vizate să poată face o analiză preliminară a modului în care intervențiile propuse susțin obiectivele specifice ale programelor și, prin abordarea integrată, consolidează impactul social/economic al investiției FESI.

Arhitectura sistemului MySMIS va permite autorităților de management potențial implicate în finanțarea unui proiect integrat, pe perioada selecției, o analiză preliminară a acestor proiecte nu numai din punct de vedere al eligibilității ci și a justificării solide a opțiunii de finanțare din mai multe surse. Această analiză va fi utilă și din punctul de vedere a aplicării/monitorizării regulilor de ajutor de stat, în cazul potențialilor beneficiari privați.

OT 1 – Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării. Prin *API - Promovarea transferului tehnologic*, POR va finanța activități dedicate entităților de inovare și transfer tehnologic. Sprijinul se adresează în special structurilor care au capacitatea de a sprijini firmele, în special IMM-urile din zonele/sectoarele cu potențial de creștere economică, prin concentrarea pe specializare inteligentă și atingerea masei critice a IMM-urilor inovative. Aceste activități sunt complementare activităților finanțate din POR în principal cu intervențiile adresate antreprenoriatului și modelelor de afaceri conform AP 2 POR prin care sunt susținute IMM-urile, în special cele inovative.

Complementaritatea și demarcarea între POR și POC constă în faptul că POC urmărește sprijinirea instituțiilor care produc cercetare (oferta de CDI) în vederea diseminării rezultatelor în piață, în timp ce POR se adresează nevoilor de inovare din piață (cererea de CDI), prin faptul că sprijină intermedierea cererii cu oferta de inovare în vederea modelării produsului cercetării în funcție de nevoile firmelor.

De asemenea, investițiile finanțate din *POR* sunt complementare celor finanțate din *POCU – AP 6*, întrucât acestea vizează dezvoltarea parteneriatelor între universități, mediul academic și de cercetare și companii, în scopul facilitării inserției pe piața muncii a viitorilor absolvenți de învățământ terțiar universitar și non universitar.

Totodată, prin intermediul intervențiilor POR se asigură complementarea intervențiilor cu cele susținute prin *Horizon 2020* care vizează dezvoltarea cererii, îndeosebi în ceea ce privește achiziționarea publică a inovațiilor înainte de comercializare și prima achiziționare comercială a inovațiilor, precum și cu programul *COSME* care susține consolidarea competitivității și sustenabilității întreprinderilor europene prin atragerea de soluții inovative prin transfer tehnologic.

OT 3 – Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii. POR prevede în cadrul AP 2, măsuri suport pentru sprijinirea competitivității IMM-urilor, complementare cu acțiunile **PNDR** care va sprijini dezvoltarea întreprinderilor agricole din mediul urban și rural și a microîntreprinderilor și întreprinderilor mici non-agricole din mediul rural, *POCU -*

AP 3, care va sprijini crearea de întreprinderi și susținerea acestora în primul an de viață, **POC – AP 1 și 2**, care va sprijini IMM-urile care au ca domeniu de activitate cercetarea, precum și utilizarea TIC pentru dezvoltarea afacerilor, **POP** care finanțează investiții productive în acvacultură și activități productive în unitățile de acvacultură, precum și investiții în prelucrarea produselor obținute din pescuit și acvacultură, **Horizon 2020** care sustine activ IMM-urile, oferind sprijin financiar direct pentru a sprijini indirect capacitatea lor de inovare și **COSME** care susține încurajarea culturii antreprenoriale și promovarea înființării și dezvoltării IMM-urilor.

OT 4 – Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele. POR finanțează în cadrul AP 3 investiții în creșterea eficienței energetice a clădirilor publice, rezidențiale și iluminat public, care, corelate cu investițiile în sistemele centralizate de alimentare cu energie termică promovate prin POIM, vor contribui la eficientizarea consumului de energie la nivel local. Va fi acordată prioritate la finanțare investițiilor POR localizate în orașele pentru care se vor realiza investiții în modernizarea rețelei de transport și distribuție a agentului termic. Investițiile AP 3 vor fi complementare cu cele privind dezvoltarea competențelor sectoriale (POCU), inovații în eficiență energetică sau difuzia de noi tehnologii în IMM-uri.

OT 6 – Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor. În cadrul AP 5 POR se va asigura complementaritatea cu PNDR. Astfel, în timp ce POR va finanța măsuri care vizează patrimonial UNESCO, patrimonial cultural național (urban, rural) și patrimoniul local din mediul urban, PNDR va finanța investiții privind păstrarea, conservarea și renovarea patrimoniului cultural local din mediul rural, inclusiv așezăminte monahale, indiferent dacă acestea se află înscrise pe Lista Monumentelor Istorice. Complementar cu POC, intervențiile prin POR vor finanța pentru acest domeniu inclusiv digitizarea itemilor imobili.

Intervențiile din POR privind regenerarea și revitalizarea urbană sunt complementare cu acțiunile din POIM privind investițiile pentru reducerea suprafețelor poluate istoric, precum și cu cele finanțate prin POC, privind inovarea legată de arhitectura și designul spațiilor urbane revitalizate.

OT 7 – Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore. POR finanțează prin intermediul AP 6 investiții în infrastructura secundară de transport, complementar investițiilor finanțate POIM (FEDR și FC), care sprijină investiții în coridoarele majore de transport TEN T. precum și investițiilor finanțate prin PNDR (FEADR), care sprijină investiții în rețeaua de drumuri de interes local.

OT 8 – Promovarea ocupării forței de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă. AP 7 POR va finanța investiții - parte dintr-o strategie de dezvoltare locală, care să contribuie la valorificarea durabilă a resurselor turistice, precum și la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă. PNDR va finanța proiecte de investiții private ale microîntreprinderilor și întreprinderilor mici care vizează infrastructura agro-turistică de cazare, servicii de agrement și alimentație publică în spațiul rural. Prin POP vor fi sprijinite investiții pentru diversificarea activităților de pescuit în ape interioare prin alte activități din afara pescuitului (inclusiv turism). În ambele cazuri, complementaritatea va fi realizată pe tip de beneficiar: autoritate publică locală în cazul POR, alte entități pentru PNDR. Turismul reprezintă unul dintre sectoarele economice abordate prin investițiile realizate prin PO CU în vederea creșterii

adaptabilitatii forței de muncă.

OT 9 – Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei. AP 8 POR va fi complementară cu AP 9 POR prin sinergia intervențiilor în infrastructura de sănătate și cea de servicii sociale cu cele sprijinite prin CLLD; cu intervențiile POCA privind consolidarea structurilor și competențelor la nivelul instituțiilor și autorităților administrației publice centrale, inclusiv MS, coordonatorul național al politicii din domeniul sănătății. Investițiile PNDR în infrastructura de bază la scară mică aferente măsurii 07, vor contribui la sporirea accesibilității serviciilor medicale pentru populația din zonele rurale, completând investițiile în infrastructura medicală și socială propuse prin POR. Prin AP 8 POR se va asigura și corelarea cu investițiile în sporirea accesibilității serviciilor sociale și de asistență medicală, sprijinirea dez-instituționalizării din cadrul AP 4 POCU.

AP 9 POR se va corela cu AP 8 a POR, prin complementaritatea intervențiilor în infrastructura de sănătate și cea de servicii sociale cu cele sprijinite prin intermediul CLLD, cu AP 5 POCU care sprijină dezvoltarea serviciilor sociale și serviciilor comunitare integrate medicale și sociale, cu cele ale PNDR (Măsura 19), precum și cu asistența non-financiară furnizată prin FEAD. Intervențiile integrate finanțate din AP 9 POR vor fi complementare cu acțiunile programelor naționale de investiții din domeniile sănătății și al asistenței sociale, precum și cu cele dedicate incluziunii romilor. Astfel, MS derulează PNACAS, care, prin activitățile propuse (formarea de asistenți medicali comunitari și mediatori sanitari comunitari romi) completează, prin partea de servicii asigurate, investițiile în infrastructură derulate prin POR. AP 8 și 9 POR se va corela și cu POC în ceea ce privește domeniile e-health și e-inclusion.

OT 10 – Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții. Investițiile din AP 10 POR vor fi complementare cu investițiile finanțate prin PNDR care vizează investiții pentru creșe și grădinițe care nu fac parte dintr-o școală, din mediul rural și, de asemenea, pentru instituțiile de învățământ secundar superior (licee tehnologice și școli profesionale) cu profil agricol. Prin mecanismul de coordonare se va asigura corelarea intervențiilor AP 10 POR cu cele finanțate prin POCU și POC.

OT 11 – Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente. Prin finanțarea sistemului de cadastru în mediul rural, se va asigura o utilizare sinergică a fondurilor FEDR cu FEADR, în măsura în care prin investițiile din POR se vor clarifica probleme legate de identificarea și parcelarea terenurilor din mediul rural și se va facilita accesul la finanțare a potențialilor beneficiari din mediul rural prin PNDR.

POR finanțează, de asemenea, investiții care contribuie la implementarea complementară a unor strategii și instrumente de dezvoltare teritoriale, respectiv ITI, dezvoltare urbană, SUERD și CLLD.

Coordonarea finanțării investițiilor din Delta Dunării prin intermediul ITI se va face la nivelul AP, fiind stabilit un comitet de coordonare ITI la nivelul MFE care cuprinde reprezentanți ai tuturor AM care vor finanța prin PO relevante proiectele din cadrul Strategiei Deltei Dunării.

Având în vedere domeniile de finanțare relevante pentru autoritățile locale din mediul urban în cadrul POR, proiectele care sunt parte a strategiilor integrate de dezvoltare urbană vor fi finanțate cu prioritate în celelalte axe prioritare ale POR, precum și în celelalte PO relevante, prin acordarea unui punctaj suplimentar.

Coordonarea orizontală între programele operaționale și SUERD se va realiza la nivelul

grupului de lucru funcțional – coeziune teritorială și de cooperare teritorială europeană.
Investițiile în cadrul POR se concentrează în special asupra unor măsuri concrete de investiții, în sinergie cu proiectele de conștientizarea și educație în domeniul managementului eficient al resurselor naturale și al schimbărilor climatice propuse spre finanțare prin LIFE.

SECȚIUNEA 9. CONDIȚIONALITĂȚI EX-ANTE

[Referință: articolul 96 alineatul (6) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

9.1 Condiționalități ex-ante

Informații referitoare la evaluarea aplicabilității și îndeplinirii condiționalităților ex-ante (opțional).

Condiționalitățile ex-ante reprezintă o parte importantă a pregătirilor pentru perioada de programare 2014-2020. România a demarat procesul de identificare a condiționalităților ex-ante aplicabile începând cu luna noiembrie 2012 și a realizat o primă analiză a gradului de îndeplinire al acestora, conform criteriilor definite.

Pentru condiționalitățile ex-ante neîndeplinite, în perioada februarie-martie 2012 Guvernul României a adoptat în o serie de planuri de acțiune pentru stabilirea măsurilor necesare, autorităților responsabile și calendarului pentru realizarea măsurilor necesare până cel târziu la data de 31 decembrie 2016. Aceste planuri au fost actualizat în luna februarie 2014, pe baza Ghidului Comisiei Europene privind condiționalitățile ex-ante.

Acțiunile/activitățile finanțate în cadrul axei prioritare 8 – Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale vor fi demarate doar după elaborarea planului de acțiune și obținerea acordului serviciilor Comisiei privind îndeplinirea condiționalității ex-ante aplicabile. În momentul stabilirii unui acord între cele două părți privind îndeplinirea condiționalităților ex-ante, nu va fi necesară modificarea programului operațional.

Tabelul 24: Condiționalitățile ex-ante aplicabile și evaluarea îndeplinirii acestora

Tabelul 24

Condiționalitate ex-ante	Axele prioritare la care se aplică condiționalitatea	Condiționalitate ex-ante îndeplinită (da/nu/parțial)	Criteriile	Criteriile îndeplinite (da/nu)	Referință	Explicații
1.1. Cercetare și inovare: Existența unei strategii naționale sau regionale de specializare inteligentă, în conformitate cu programul național de reformă, care să echilibreze cheltuielile private cu cercetarea și inovarea și care să fie conformă cu caracteristicile sistemelor naționale sau regionale eficiente în domeniul cercetării și al inovării.	Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic	parțial	1. Implementarea unei strategii naționale sau regionale de specializare inteligentă care:	Da	http://www.research.edu.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020	SNCDI este cadrul de politică publică națională care include și orientările de specializare inteligentă. SNCDI a fost aprobat prin HG nr.929/2014.
			2. se bazează pe o analiză de identificare a punctelor forte și a punctelor slabe (analiză de tip SWOT) sau pe o analiză similară, cu scopul de a-și concentra resursele asupra unui număr limitat de priorități în materie de cercetare și inovare	Da	http://www.research.edu.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020	Cap.1 (previzualizare metodologică) a SNCDI conține o descriere a metodologiei folosite pentru prioritizarea și concentrarea resurselor. Strategia definește un mixt de politici concentrate pe un număr limitat de priorități selectate prin metode de previziune moderne pornind de la o analiza a potențialului de dezvoltare bazat pe cercetare-inovare (http://www.poscce.edu.ro/uploads/programare-2014-2020/final-report-12-aprilie.pdf) și având în vedere alte strategii relevante, în particular cu Orizont 2020, SNC și SNS.
			3. prezintă măsurile necesare pentru a stimula investițiile private în activitățile de CDT	Da	http://www.research.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020	Capitolul 4 al SNCDI descrie măsurile pentru stimularea investițiilor private CDI: 4.1 "Crearea unui mediu stimulativ pentru sectorul privat" și 4.2 "Sprijin pentru procesul de specializare inteligentă". Unele măsuri vor putea fi implementate și prin: POC, POR, POCU, PNCDI III. Pentru a sprijini activitatea de CDI sunt propuse măsuri fiscale și instrumente financiare (seed capital, venture capital and growth, microcredite etc.) Cu toate acestea, sunt necesare măsuri pentru sporirea eficienței și creșterea procesului de descoperire antreprenorială și integrarea sistemului CD I din economia națională.

			4. conține un mecanism de monitorizare	Nu	http://www.research.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020	SNCDI conține un mecanism de monitorizare și evaluare stabilit pe baza de indicatori și obiective. Capitolul 5 "ținte" prezintă indicatori cu obiective și capitolul 6 "guvernare" prezintă structura de guvernare și un mecanism de monitorizare, precum și o descriere a modului de reacție la constatările monitorizării. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri pentru sporirea eficienței și creșterea procesului de descoperire antreprenorială și integrarea sistemului CD I din economia națională.
			5. A fost adoptat un cadru care evidențiază resursele bugetare disponibile pentru cercetare și inovare.	Da	http://www.research.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020	Cadrul multianual pentru resursele bugetare disponibile pentru cercetare și inovare este parte din SNCDI.
3.1. Au fost efectuate acțiuni specifice pentru a sprijini promovarea spiritului antreprenorial luând în considerare Actul privind micile întreprinderi (Small Business Act - SBA).	Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii	parțial	1. Acțiunile specifice sunt: — s-au adoptat măsuri pentru a reduce timpul și costurile necesare pentru a crea o întreprindere, având în vedere obiectivele SBA;	Da	https://portal.onrc.ro http://www.imm.gov.ro/59/Activitati-si-acte-legislative	Un portal dedicat pentru servicii on-line pentru mediul de afaceri a fost implementat de către Oficiul Național al Registrului Comerțului și Ministerul Finanțelor Publice. Măsura ajută antreprenorii să reducă timpul de inițiere a unei afaceri la 3 zile și să reducă implicit costurile. Oficiul Național al Registrului Comerțului obține electronic de la Ministerul Finanțelor Publice certificatul de atestare a documentelor pentru întreprindere în cadrul perioadei de înregistrare de 3 zile. Reducerea timpului de înființare a unei noi întreprinderi la 3 zile și stabilirea unui cost mediu de 100 Euro s-a realizat din 2012 (HG nr. 902/2012 privind aprobarea taxelor și tarifelor pentru operațiunile efectuate de Oficiul Național al Registrului Comerțului și oficiile registrului comerțului de pe lângă tribunale a fost publicată în MO nr. 667, din 24 septembrie 2012).

			2. s-au adoptat măsuri pentru a reduce timpul necesar pentru a obține licențele și autorizațiile pentru a iniția și desfășura activitatea specifică a unei întreprinderi, având în vedere obiectivele SBA;	Nu		<p>O primă măsură care a fost pusă în aplicare a fost implementarea procedurii electronice de cerere și transmitere a certificatului privind înregistrarea documentelor care stipulează dreptul asupra părților sociale (Ordinul ANAF nr.2015/2012 – http://www.aippimm.ro/categorie/propuneri_lg/)</p> <p>Prin HG nr.685/2013 s-a constituit Grupului de lucru pentru elaborarea și monitorizarea Planului de acțiuni referitor la îmbunătățirea mediului de afaceri, care în urma analizelor efectuate va propune completări/modificări legislative inclusiv în ceea ce privește obținerea licențelor și permiselor. Grupul de lucru a elaborat Planul de Acțiune 2013-2014 care se află în implementare.</p> <p>Planul care conține măsuri de simplificare legislativă a mediului de afaceri. Una dintre măsuri este revizuirea cadrului legislativ privind obținerea licențelor și permiselor, având în vedere obiectivele SBA.</p> <p>http://www.imm.gov.ro/60/Grupuri-delucru-interministeriale</p>
--	--	--	--	----	--	--

			3. s-a adoptat un mecanism de monitorizare a implementării măsurilor din SBA care au fost aplicate și de evaluare a impactului pe care legislația îl are asupra IMM-urilor.	Da	http://www.imm.gov.ro/46/Legislatie-IMM http://imm.gov.ro/93/Testul-IMM	<p>Legea 346/2004 (cu modificările și completările ulterioare) – art.25(4) – stabilește un un Comitet Consultativ pentru Dezvoltarea sectorului IMM, în care sunt incluși reprezentanți ai Camerelor de comerț și industrie, IMM-urilor, organizațiilor non-guvernamentale, autorități specializate din administrația publică centrală, precum și autorități locale. Art.9 stabilește de asemenea un Grup pentru evaluarea impactului economic al actelor normative asupra întreprinderilor mici și mijlocii.</p> <p>Legea 346/2004 (modificată și completată prin Legea 62/2014) art9. stabilește un Grup de Lucru prin care este introdusă evaluarea impactul inițiativelor legislative asupra întreprinderilor mici și mijlocii. De asemenea, art91 stabilește obligația de a introduce și utiliza”Testul IMM” pentru a evalua impactul inițiativelor legislative asupra mediului de afaceri, conform principiilor “o singură dată” (Only once), „Gândeți mai întâi la scară mică” (think small first) ”numărul constant” (one in/one out).</p>
4.1. Pentru construcția sau renovarea clădirilor, s-au derulat acțiuni de promovare a eficienței în utilizarea energiei de către utilizatorul final și investiții eficiente din punctul de vedere al costurilor în eficiența energetică.	<p>Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon</p> <p>Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile</p>	da	<p>Acțiunile constau în:</p> <p>1. măsurile de asigurare a existenței unor cerințe minime privind performanța energetică a clădirilor consecvente cu articolul 3, articolul 4 și articolul 5 din Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului (1);</p>	Da	<p>Legea nr.159/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 372/2005 care transpune Directiva UE/31/2010 a fost publicată în Monitorul Oficial nr.283 din 20 mai 2013</p> <p>http://www.mdrt.ro/userfiles/lege_modificare_372_2005.pdf</p>	<p>Legislația națională care transpune condițiile referitoare la performanța energetică a clădirilor este următoarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ordinul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr.157/2007 pentru aprobarea reglementărilor tehnice “Metodologie de calcul a performanței energetice a clădirilor”; - Ordin al Ministerului Dezvoltării Regionale și Locuințelor nr.1071/2009 privind modificarea și completarea ordinului Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr.157/2007 pentru aprobarea reglementărilor tehnice “Metodologie de calcul a performanței energetice a clădirilor”; - Ordin al Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului nr.1217/2010 în completarea anexei nr.4 “Partea IV – Breviar de calcul al performanței energetice a clădirilor și apartamentelor, indicativ Mc 001/4-2009” la Ordinul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr.157/2007 pentru aprobarea reglementărilor tehnice “Metodologia de

					calcul al performanței energetice a clădirilor".
			2. măsurile necesare pentru instituirea unui sistem de certificare a performanței energetice a clădirilor în conformitate cu articolul 11 din Directiva 2010/31/UE;	Da	Ordin al Ministerului transporturilor, construcțiilor și turismului nr.157/2007 pentru aprobarea reglementărilor tehnice "Metodologia de calcul al performanței energetice a clădirilor" cu modificările și completările ulterioare: - Partea III – Certificatul de audit și de performanță a clădirii – Capitolul III 2.3, anexa 7 și 8 – Informații privind certificarea clădirilor
			3. măsuri de asigurare a unei planificări strategice privind eficiența energetică în conformitate cu articolul 3 din Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului (2);	Da	Pentru clădiri rezidențiale: - OUG 18/2009, aprobată cu modificări prin Legea nr. 158/2011, cu modificările și completările ulterioare - OUG 69/2010, aprobată cu modificări prin Legea nr.76/2011
			4. măsuri în conformitate cu articolul 13 din Directiva 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului (3) privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice pentru a asigura instalarea de contoare individuale la clienții finali, în măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, rezonabil din punct de vedere financiar și proporțional în raport cu potențialele economii de energie.		HG 22/2008 privind eficiența energetică și promovarea utilizatorilor finali de energie regenerabilă (art.9) HG nr.1007/2004 pentru aprobarea furnizării energiei electrice consumatorilor (art.85 și 128)
					După cum se menționează deja prin Legea energiei nr.13/2007 pentru fiecare punct de consum de energie electrică trebuie să fie montat ulterior contoare de energie individuale. Aceiași situație se aplică și pieței gazelor naturale unde aprox. 6% din astfel de metri se află în clădiri cu grupuri de apartamente. (pe o scară sau pentru întregul bloc). Pentru energia termică acestea contoare sunt instalate în perimetrul clădirii. Sunt preconizate proiecte de contorizare inteligente.
9.1- Existența și implementarea unui cadru strategic de	Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii	Partial	1. Existența unui cadru strategic de politică națională pentru reducerea sărăciei, care	Nu	Elaborarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014-2020 este o măsură asumată de Guvernul român pentru promovarea

<p>politică națională pentru reducerea sărăciei care vizează incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii în lumina Orientărilor privind ocuparea forței de muncă.</p>	<p>sanitare și sociale</p> <p>Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban</p>	<p>vizează incluziunea activă și care:</p>			<p>incluziunii sociale, combaterea sărăciei și îmbunătățirea politicilor existente, urmărind reducerea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială cu 580.000 persoane până în 2020.</p> <p>Prima versiune de strategie și planul de acțiune pentru perioada 2014-2020 elaborate și transmise MMFPSPV în mai 2014. Documentele au fost supuse consultării cu toți factorii interesați în cadrul unui Workshop în data de 18.11.2014.</p> <p>Varianta finală a strategiei și a planului de acțiune, precum și primul draft al planului de implementare pentru 10 inițiative cheie în reducerea sărăciei vor fi finalizate până la sfârșitul lunii decembrie 2014.</p> <p>Varianta finală a planului de implementare va fi livrată până la sfârșitul lunii martie 2015.</p>
		<p>2. constituie o bază justificativă suficientă pentru elaborarea unor politici de reducere a sărăciei și de monitorizare a evoluțiilor;</p>	<p>Nu</p>	<p>Lg 416/2001 venitul minim garantat</p> <p>Lg 116/2002 prevenirea și combaterea marginalizării sociale</p> <p>Lg 76/2002 sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă</p> <p>OUG 70/2011 măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece</p> <p>Lg 277/2010 alocația pentru susținerea familiei</p> <p>Lg 61/2003 alocația de stat pentru copii</p> <p>OUG 111/2010 concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor</p> <p>Lg 272/2004 protecția și promovarea drepturilor copilului</p>	<p>Draftul de strategie cuprinde analize cantitative și calitative care vizează</p> <p>1 Documentare</p> <p>2 Cercetări calitative-Studii de caz-interviuri, focus-grupuri</p> <p>3 Cercetări cantitative-Baze de date (medici, farmaciști, AMC/ MS, servicii pentru vârstnici și persoane cu dizabilități, protecția copilului), recensăminte (locuirea, asistenți sociali din SPAS), chestionare (nevoi/servicii de educație), comunitățile sursă pentru sistemul de protecție a copilului</p> <p>4 Analize date: sărăcie/deprivare materială/grupuri vulnerabile, evoluția sărăciei, segmentare NEETD/grup țintă, profilare grupuri vulnerabile (mame minore, copii cu părinți plecați în străinătate, persoane cu dizabilități, bătrâni singuri), recensăminte (copii ce nu merg la școală, persoane fără adăpost), identificare sate</p>

						sărace, comunități rurale marginalizate și suprapunere cu comunități romi Alte analize: rolului ANOFM, facilități pentru persoane cu dizabilități, programe privind nutriția în școli și testarea mijloacelor, fonduri europene/urban mic
			3. conține măsuri de sprijinire a atingerii țintei privind sărăcia și excluziunea socială la nivel național (definită în Programul Național de Reformă), care include promovarea locurilor de muncă durabile și de calitate pentru persoanele cele mai expuse riscului de excluziune socială, inclusiv pentru persoanele din comunitățile marginalizate;	Nu		<p>Strategia Națională privind promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei 2014-2020 va include măsuri de sprijinire a realizării țintei naționale pentru sărăcie și excluziune (astfel cum sunt definite în PNR) și va acoperi următoarele secțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Politicile de ocupare a forței de muncă și privind piața muncii (inclusiv măsurile care favorizează sectorul economiei sociale) - Protecția socială (prestații de asistență socială, servicii sociale, pensii) - Protecția gospodăriilor sărace față de creșterea tarifelor la energie - Educație, sănătate și condițiile de locuire - Sărăcia din mediul rural, și - Dimensiuni regionale ale sărăciei și incluziunea socială <p>Strategia Națională privind promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei este o strategie orizontală, ce intersectează diverse strategii sectoriale, și reprezintă una dintre strategiile cheie pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020.</p>
			4. implică părțile interesate relevante în combaterea sărăciei;	da	Elaborarea analizelor socio-economice respectiv Incluziunea socială și Antreprenoriatul social și economia socială, documente care au stat la baza acestei strategii, au fost realizate prin implicarea	<p>În procesul de elaborare a Strategiei Naționale privind promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei 2014-2020 au fost implicați și consultați actorii relevanți.</p> <p>Actele legislative în domeniul incluziunii sociale și combaterii sărăciei ce sunt elaborate de către</p>

					<p>reprezentanților societății civile, ONG-uri (aproximativ 140 de entități relevante în domeniul incluziunii sociale).</p> <p>Experții BM au organizat reuniuni tematice pe domenii de interes cu acele entități/ persoane identificate ca având competențe în domeniul incluziunii sociale și al combaterii sărăciei.</p>	MMFPSPV sunt prezentate pentru consultare publică (această prevedere este stipulată de lege). Analiza socio-economică în ceea ce privește incluziunea socială și economia socială a fost elaborată cu contribuția a peste 100 de actori relevanți, respectiv 40 actori relevanți.
			5. în funcție de nevoile identificate, include măsuri pentru trecerea de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe comunitate.	da	<p>http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/proiecte-indezbateri/3172-2014-02-03-proiecthgstrategiecopii</p> <p>http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/proiecte-indezbateri/3191-2014-02-12-strategie-dppd</p>	<p>-Măsurile sunt incluse în proiectul Strategiei Naționale pentru protecția și promovarea dreptului copiilor 2014-2020</p> <p>-Măsurile sunt incluse în proiectul Strategiei naționale privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2014 – 2020.</p>
			6. La cerere și dacă este justificat, părțile interesate relevante vor primi asistență pentru prezentarea de proiecte și pentru implementarea și gestionarea proiectelor selectate.	da	http://www.fonduri-ue.ro/posdru/images/downloadocs/posdru11.pdf	<p>Prin POSDRU 2007-2013 axa 7 a fost furnizat sprijin pentru beneficiari.</p> <p>În cadrul Axei prioritare de AT – PO Capital Uman 2014-2020 sunt incluse măsuri prin care se va acorda sprijin solicitanților mici pentru pregătirea de propuneri de proiecte, dar, de asemenea, în cursul implementării. În plus, aceste intervenții care urmează a fi implementate în cadrul schemei global grants, administratorul global grant-ului va oferi sprijin beneficiarilor mici.</p>
9.2-Existența unui cadru strategic de politică națională privind incluziunea	Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale	Da	1.Existența unei strategii de incluziune a romilor care:	Da	http://www.anr.gov.ro/docs/Site2014/Strategie/Strategie_final_18-11-2014.pdf	Strategia aprobată prin H.G. nr 1.221/2011. În prezent strategia este în curs de revizuire în conformitate cu comentariile CE din 2013. și se află în prezent în dezbateri publice

persoanelor de etnie Roma	Axa prioritara 9: Sprijinirea regenerarii economice si sociale a comunitatilor defavorizate din mediul urban	2. stabileste obiective nationale realizabile pentru integrarea romilor si reducerea decalajului fata de restul populatiei. Aceste tinte ar trebui sa vizeze cele 4 obiective ale UE de integrare a populatiei de etnie Roma, referitoare la educatie, ocuparea unui loc de munca, servicii medicale si locuinte.	Da	http://www.anr.gov.ro/docs/Site2014/Strategie/Strategie_final_18-11-2014.pdf pag 18-26	Atat Strategia cat si forma revizuita a acesteia contine directiile de actiune care vizeaza indeplinirea celor 4 obiective ale UE de integrare a populatiei de etnie Roma, referitoare la educatie, ocuparea unui loc de munca, servicii medicale si locuinte. Strategia, in forma revizuita, se afla in prezent in consultare publica, urmand a fi aprobata.
		3. identifica, acolo unde este cazul, microregiunile defavorizate sau cartierele segregate in care comunitatile traiesc in conditiile cele mai precare, folosind indicatori socioeconomici si teritorialii deja existenti (si anume nivelul educational foarte scazut, somajul pe termen lung etc.);	Da	http://www.anr.gov.ro/docs/Site2014/Strategie/Strategie_final_18-11-2014.pdf Anexa 2 - Pag 47-58	forma aflata in consultare include rezultate preluate din doua studii: 1."Studiu privind consultarea si diagnosticul politicilor de sustinere privind integrarea romilor in Romania" 2. "Elaborarea strategiilor de integrare pentru zonele sarace si comunitatile dezavantajate" (cercetare a Bancii Mondiale/MDRAP)
		4. include metode puternice de monitorizare pentru a evalua impactul actiunilor de integrare a romilor, precum si un mecanism de revizuire pentru a permite adaptarea strategiei;	Da	http://www.anr.gov.ro/docs/Site2014/Strategie/Strategie_final_18-11-2014.pdf Pag 45-46	Forma revizuita a Strategiei, in prezent in consultare publica include un mecanism solid de monitorizare si metoda de revizuire care permite revizuirea acesteia pe baza rezultatelor monitorizarii.
		5. este conceputa, implementata si monitorizata in stransa cooperare si in cadrul unui dialog permanent cu organizatiile societatii civile romane, cu autoritatile regionale si locale;	Da	http://www.anr.gov.ro/docs/Site2014/Strategie/Strategie_final_18-11-2014.pdf pag 42	Strategia asigura implicarea societatii civile si a autoritatilor locale si regionale (grupuri de lucru comune, grupuri de initiativa locale, grupuri de lucru locale, departamente județene pentru populatia de etnie Roma) in implementarea si monitorizarea strategiei Strategia, in forma revizuita, se afla in prezent in consultare publica, urmand a fi aprobata.

			6. La cerere și dacă este justificat, părțile interesate relevante vor primi asistență pentru prezentarea de proiecte și implementarea și gestionarea proiectelor selectate.	Da	http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/po/VO.POAT.2014-2020.pdf http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/po/VO.POCU.2014-2020.pdf	Agenția Națională pentru Romi/Secretariatul General al Guvernului vor beneficia de asistență tehnică prin POAT 2014-2020 și POCU 2014-2020 în vederea susținerii beneficiarilor/autorităților publice locale ce inițiază proiecte în domeniile acoperite de Strategie.
9.3- Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru sănătate în limitele articolului 168 din TFUE, care asigură sustenabilitate din punct de vedere economic	Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale	Parțial	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru sănătate care conține:	Da	http://ms.gov.ro/?pag=13	Strategia a fost aprobată prin HG 1028/2014 în ședința de Guvern din data de 18 noiembrie 2014, publicata în MO nr. 861 și 861 bis din 8 decembrie 2014.
	Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban		2. Măsuri coordonate pentru îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate;	Da	http://ms.gov.ro/?pag=13	Strategia conține măsuri privind accesul, care se referă la: <ul style="list-style-type: none"> - Organizarea îngrijirii (ore de deschidere (inclusiv accesul 24 ore din 24), schimburile de personal medical, gestionarea listelor de așteptare, îngrijirea primară, cote GP de pacienți, asigurarea funcției de gatekeeping , alegerea furnizorilor , îngrijirea pacienților acasă sau în sistem); - Accesul teritorial (disponibilitatea și locația serviciilor și a personalului); - Accesul fizic (accesul pentru persoanele cu dizabilități); - Asigurarea, accesibilitatea și măsurile de combatere a factorilor socio-economici care afectează accesul; - Inițiative extinse pentru grupurile greu accesibile, marginale sau vulnerabile;

						<ul style="list-style-type: none"> - Măsuri pentru îmbunătățirea accesului la eSănătate și telemedicină; - Accesul la produsele farmaceutice și la alte produse medicale; <p>sau alte măsuri menite să îmbunătățească accesul la serviciile de sănătate.</p>
		3. Măsuri de stimulare a eficienței în sectorul sănătății, prin aplicarea de modele de prestare a serviciilor și infrastructură;	Nu	http://ms.gov.ro/?pag=13	<p>Strategia conține măsuri privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modele de furnizare de servicii - Infrastructură, inclusiv cartografierea nevoilor de infrastructură (ex. Concentrarea serviciilor specializate, disponibilitatea și accesibilitatea tuturor serviciilor).; - alte măsuri pentru stimularea eficienței în sectorul de sănătate. <p>Detalierea cartării serviciilor de sănătate și elaborarea de recomandări în vederea optimizării fluxurilor de pacienți, a investițiilor în infrastructura fizică și în echipamente pentru asigurarea acoperirii eficiente a serviciilor de sănătate la nivel național se va realiza în cadrul unui proiect finanțat prin POAT - "Pregătirea implementării și definirea cadrului de monitorizare și evaluare a Strategiei Naționale de Sănătate", implementat în perioada 6 octombrie 2014 - 6 decembrie 2015.</p>	
		4. Un sistem de monitorizare și revizuire	Nu	http://ms.gov.ro/?pag=13	<p>Referitor la monitorizarea și revizuirea sistemului, strategia conține un plan pentru revizuire și monitorizare (anexa nr. 2). Acesta va fi dezvoltat/ operaționalizat printr-un proiect finanțat în cadrul PO AT.</p>	
		5. Un stat membru sau o regiune a adoptat un cadru care specifică resursele bugetare disponibile estimative și o concentrare eficientă din punctul de vedere al costurilor resurselor asupra nevoilor stabilite ca priorități pentru sănătate	Da	http://ms.gov.ro/?pag=13	<p>În ceea ce privește cadrul care specifică resursele bugetare disponibile estimative și o concentrare eficientă din punctul de vedere al costurilor resurselor asupra nevoilor stabilite ca priorități pentru sănătate, principalele priorități de investiții din FESI sunt prezentate în implementarea planului din Strategie.</p> <p>Criteriile de selecție pentru investiții care vor fi finanțate din FESI 2014-2020, precum și lista cu investițiile prioritare de la nivel național, sunt</p>	

						prezentate în capitolul Sănătate din cadrul Acordului de Parteneriat.
10.1 Abandonul școlar timpuriu: Existența unui cadru strategic de politică pentru a reduce abandonul școlar timpuriu (AST) în limitele articolului 165 din TFUE.	Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Partial	1. Existența unui sistem pentru colectarea și analizarea datelor și informațiilor privind AST la nivelurile relevante care:	Da	Proiectul de “Cadru Strategic de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii”, pag.11, pct. 1.1, 1.2; pag.80-83; anexa 4; anexa 5; Sistemul de colectare a datelor (SIIR) este dezvoltat în proiectul finanțat în cadrul PO DCA și integrează Baza de date națională pentru Educație. Date informative publice, extrase în timp real din SIIR, pot fi vizualizate accesând adresa: https://www.siiir.edu.ro/carto/ (există în dreapta posibilitatea de a alege limba de afișare română/engleză).	Sistemul SIIR este în plin proces de populare a bazei de date cu informații, cu termen finele anului, prin urmare informațiile afișate pot fi incomplete.
			2. constituie o bază justificativă suficientă pentru elaborarea unor politici specifice și monitorizarea evoluțiilor.	da	Idem, mai sus.	
			3. Se instituie un cadru strategic de politică privind AST care:	Nu	“Cadru Strategic de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii” este în etapa de consultare publică la nivelul Ministerului Educației Naționale. (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/). După etapa de consultare publică vor fi parcurse etapele adoptării cadrului strategic conform reglementărilor în vigoare;	Proiectul de cadru strategic s-a realizat în conformitate cu prevederile Legii educației naționale (Legea nr. 1/2011, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 177/2013). În cadrul perioadei de elaborare a Cadrului strategic de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii s-a derulat o etapă de consultare cu actori relevanți din sectorul educațional finalizată cu un Raport de consultare publică eliberat MEN de experții Bancii Mondiale în data de 14.03.2014.

		4. se bazează pe dovezi;	Nu	Proiectul documentului (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/artic/es/c402/).	La pag.113-116 din draftul final de cadru strategic identificam elemente consistente de cadru legislativ national in vigoare in Romania pentru domeniul invatamantului preuniversitar (inclusiv in legatura cu reducerea parasirii timpurii a scolii) din care reiese faptul ca se furnizeaza dovezi suficiente pentru fundamentarea politicilor si cadrului strategic sectorial pe o legislatie relevanta si aplicabila.
		5. acoperă sectoarele educaționale relevante, inclusiv dezvoltarea copiilor cu vârste fragede și vizează în special grupurile vulnerabile care sunt cel mai expuse riscului de AST, inclusiv persoanele din comunitățile marginalizate, și conține măsuri de prevenire, intervenție și compensare;	da	Lg 263/2007 creșe Lg 448/2006 drepturile persoanelor cu dizabilități www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/legislatie/protectie-sociala/123-legislatie-persoane-cu-handicap HG1252/2012 metodologia organizării și funcționării creșelor Ordin 5160 si 5333/ 2005 implementarea ADS Anexa1/ Anexa2 Ordin 5248/2011 aplicarea ADS Ordin 5574 serviciile de sprijin educational pt copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale www.cjrae-ilfov.ro/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=53&Itemid=224	Listarea unei parti din legislatia aplicabila pentru pct.5 sustine argumentul explicitat mai sus.
		6. implică toate sectoarele de politică și părțile interesate relevante pentru combaterea AST.	Nu	Proiectul documentului “Cadru Strategic de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii”, pag.7, pct 8, pag.33-36; pag.84-86, anexe, pag.113-116 etc.	

					(a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/).	
10.2- Învățământul superior: Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea nivelului de instruire până la forme de învățământ superior, sporirea calității și eficienței în limitele articolului 165 din TFUE.	Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Parțial	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru învățământul superior care include următoarele elemente:	Nu	“Cadru Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România” este în etapa de consultare publică la nivelul Ministerului Educației Naționale. (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/).	Proiectul de cadru strategic s-a realizat în conformitate cu prevederile Legii educației naționale (Legea nr. 1/2011, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 177/2013). În cadrul perioadei de elaborare a Cadrelor strategice s-a derulat o etapă de consultare cu actori relevanți din sectorul învățământului terțiar finalizată cu un Raport de consultare eliberat MEN de experții Bancii Mondiale în data de 24.06.2014.
			2. atunci când este necesar, măsuri de creștere a participării și a nivelului de instruire care:	Nu	Versiunea finală a Cadrelor Strategice pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România, 15 iunie 2014, Pag. 9 Obiective ale Strategiei Europa 2020 – situația actuală. - Ordin de ministru MECS nr. 3781/2010 care aprobă regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de credite și burse pentru studenți	
			3. creșterea participării la învățământul superior în rândul persoanelor cu venituri mici și al altor grupuri slab	Nu	Versiunea finală a Cadrelor Strategice pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din	

		reprezentate, acordând o atenție deosebită grupurilor defavorizate, inclusiv persoanelor din comunități marginalizate;		România (pag.. 69 (secțiunea 5), pag. 97 (anexa 3), pag. 110 (anexa 7) etc. Ordin de ministru MECTS nr. 3781/2010 care aproba regulam. privind organizarea si functionarea Agentiei de credite si burse pentru studenti.	
		4. reduc ratele de abandon/sporesc ratele de absolvire;	Nu	Versiunea finală a Cadrului Strategic pentru creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România, 15 iunie 2014, Pag. 9 , 27, 31, 39. La pag. 69-70 sunt prezentate date statistice. Ordin de ministru MECTS nr. 3781/2010 care aproba regulam. privind organizarea si functionarea Agentiei de credite si burse pentru studenti.	
		5. măsuri care încurajează conținutul inovator și crearea de programe;	da	Versiunea finală a Cadrului Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România, (Inovatie: Pag. 19, 41, 43, 48, pag. 97 (Anexa 3). - HG nr.580/2014 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și specializarilor/programelor de studii universitare și a structurilor institutiilor de invatamant superior pentru anul universiati 2014-2015	In completarea draftului final de cadru strategic identificam elemente consistente de cadru legislativ national in vigoare in Romania pentru domeniul invatamantului terțiar universitar din care reiese faptul ca se furnizeaza dovezi suficiente pentru fundamentarea politicilor si cadrului strategic sectorial pe o legislatie relevanta si aplicabila anual institutiilor de invatamant superior.

			6. măsuri de creștere a capacității de inserție profesională și a spiritului antreprenorial care:	Nu	Versiunea finală a Cadrului Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România, pag. 43, 48. - Legea privind practica elevilor și studenților nr. 258/2007, cu modificările ulterioare.	
			7. încurajează dezvoltarea „competențelor transversale”, inclusiv spiritul antreprenorial, în programele relevante de învățământ superior;	Nu	Cadrul Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România (pag. 39, 45, 48, Anexa 7 etc.) Metodologia-cadru privind organizarea și funcționarea învățământului terțiar nonuniversitar, organizat la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate, în anul școlar 2014-2015, aprobată prin Ordinul nr. 4542/2014 și publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 663 din 09.09.2014	In completarea draftului final de cadru strategic identificam elemente de cadru legislativ national in vigoare in Romania pentru domeniul invatamantului terțiar nonuniversitar din care reiese faptul ca se sustine dezvoltarea „competențelor transversale”, inclusiv spiritul antreprenorial, prin programele relevante de învățământ terțiar nonuniversitar.
			8. reduc diferențele dintre bărbați și femei în ceea ce privește opțiunile de învățământ și profesionale.	Nu	Versiunea finală a Cadrului Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România (pag. 36, 39, Anexa 3, Anexa 7 etc.) Legea nr. 48/2002 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, http://www.anr.gov.ro/html/Legislatie.html	

10.3- Învățarea pe tot parcursul vieții: Existența unui cadru strategic de politică națională și/sau regională pentru învățarea pe tot parcursul vieții în limitele articolului 165 din TFUE.	Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Parțial	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru învățarea pe tot parcursul vieții care conține măsuri:	Nu	<p>“Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții” este în etapa de consultare publică la nivelul Ministerului Educației Nationale. (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/article/s/c402/).</p> <p>Dupa etapa de consultare publică vor fi parcurse etapele adoptării cadrului strategic conform reglementărilor în vigoare.</p>	<p>Proiectul de cadru strategic s-a realizat în conformitate cu prevederile Legii educației naționale (Legea nr. 1/2011, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 177/2013)</p> <p>În cadrul perioadei de elaborare a Cadrului strategic s-a derulat o etapă de consultare cu actori relevanți din sectorul educațional finalizată cu un Raport de consultare publică eliberat MEN de experții Bancii Mondiale în data de 31.05.2014.</p>
			2. de sprijinire a serviciilor de dezvoltare și conectare pentru ÎPV, inclusiv de implementare a acestor servicii și de îmbunătățire a competențelor (validare, consiliere, educație și formare), precum și obținerea implicării părților interesate relevante și încheierea de parteneriate cu acestea;	Nu	<p>Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții, pag.6, pct. 8; pag.23-24; pag. 40, pct. 127-131; pag. 42, pct. 133,134,135,136-138; pag.37.</p> <p>Lg 335/2013 efectuarea stagiului pentru absolvenții de învățământ superior</p> <p>Lg voluntariatului 195/2001</p> <p>Metodologia de organizare și funcționare a Centrelor Comunitare de Învățare Permanentă (2011)</p> <p>Metodologia privind serviciile de consiliere și orientare a carierei pe tot parcursul vieții (2012).</p>	<p>În completarea draftului final de cadru strategic identificăm elemente consistente de cadru legislativ național în vigoare în România pentru domeniul învățării pe tot parcursul vieții din care reiese faptul că se furnizează dovezi suficiente pentru fundamentarea politicilor și cadrului strategic sectorial pe o legislație relevantă și aplicabilă instituțiilor care oferă servicii de formare inițială și continuă.</p> <p>O listare consistentă a cadrului legislativ, în vigoare, pentru domeniul învățării pe tot parcursul vieții din România este disponibilă la pag.83-85 din draftul final de cadru strategic disponibil la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/</p>
			3. pentru îmbunătățirea competențelor diverselor grupuri țintă în care acestea sunt identificate ca priorități în cadrele strategice de	Nu	Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții, pag 15-17; pag.45-47; pag.67 (anexa 4); pag.45.	

			politică națională sau regională (de exemplu, ale tinerilor care urmează cursuri de formare profesională, ale adulților, ale părinților care reintră pe piața muncii, ale lucrătorilor subcalificați și în vârstă, ale migranților și ale altor grupuri dezavantajate, în special ale persoanelor cu handicap);			
			4. măsuri pentru a spori accesul la ÎPV inclusiv prin eforturi de implementare eficiente a instrumentelor care favorizează transparența (de exemplu, Cadrul european al calificărilor, Cadrul național al calificărilor, Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională, Cadrul european de referință pentru asigurarea calității în educația și formarea profesională);	da	Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții, pag. 30 (pct.94) pag.38-41. - Hotărârea Guvernului privind aprobarea Cadrului național al calificărilor (918/2013); - Metodologia de utilizare a instrumentelor Europass și Youthpass (2012)	Exista, in prezent Cadrul national al calificarilor elaborat in conformitate cu EQF, Cadrul national de referinta pentru asigurarea calitatii in educatia si formarea profesionala, elaborat in conformitate cu EQAVET, precum si conditiile pentru implementarea ECVET si un cadru metodologic de recunoastere a rezultatelor invatarii in contexte non-formale si informale, etc.)
			5. măsuri de sporire a relevanței educației și formării pentru piața muncii și de adaptare a acestora la necesitățile grupurilor țintă identificate (de exemplu, tineri care urmează cursuri de formare profesională, adulți, părinți care reintră pe piața muncii, lucrători subcalificați și în vârstă, migranți și alte grupuri dezavantajate, în	Nu	Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții, pag. 11-16; - Legea privind formarea profesională a adulților (Ordonanța de Guvern nr. 129/2000, modificată prin Legea nr. 167/2013) - Legea privind ucenicia la locul de muncă (Legea nr. 279/2005, modificată prin Legea nr. 179/2013);	

			special persoane cu handicap).			
10.4- Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională (EFP), în limitele articolului 165 din TFUE.	Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale	Parțial	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație profesională, în limitele articolului 165 din TFUE, care include măsuri pentru următoarele elemente:	Nu	Proiectul <i>Strategiei Educației și Formării profesionale din România pentru perioada 2014 – 2020</i> Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții, 29 mai 2014, pag. 5	
			2. Îmbunătățirea relevanței pe piața muncii a sistemelor de EFP, în strânsă colaborare cu părțile interesate relevante, inclusiv prin mecanisme de anticipare a competențelor, adaptarea programelor de învățământ și consolidarea dispozițiilor privind formarea la locul de muncă, în diversele sale forme;	da	Proiectul <i>Strategiei Educației și Formării profesionale din România pentru perioada 2014–2020</i> , pg28–30/34–35 Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții, 29 mai 2014, Pg 15-16, pg 41 (art 130) Raportul național asupra implementării Cadrelor strategice de cooperare europeană în domeniul educației și formării Strategia națională de stimulare a participării la formarea continuă a angajaților axată pe categorii dezavantajate Analiza de nevoi privind educația și formarea profesională	Exista, in prezent, instrumente de planificare strategica a ofertei de educatie si formare profesionala, respectiv Planuri Regionale si Planuri Locale de Actiune pentru VET: PRAI/PLAI; de asemenea - un studiu previzional privind nevoile de formare profesionala
			3. creșterea calității și a atractivității EFP, inclusiv	da	Proiectul <i>Strategiei Educației și Formării profesionale din</i>	Este în curs de aprobare Metodologia de revizuire

			prin elaborarea unei abordări naționale pentru asigurarea calității EFP (de exemplu în conformitate cu Cadrul european de referință pentru asigurarea calității în educația și formarea profesională) și de utilizare a instrumentelor de asigurare a transparenței și de recunoaștere, cum ar fi Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET).		<p><i>România pentru perioada 2014 – 2020</i>, pp.30 – 34</p> <p>Proiectul Strategiei pentru Învățarea pe tot parcursul vieții pg 18, 40</p> <p>Metodologia de utilizare a instrumentelor Europass și Youthpass</p> <p>Cadrul Național de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și Tehnic</p> <p>Grupul Național pentru Asigurarea Calității – Punct Național de Referință al Rețelei EQAVET</p> <p>Strategie de implementare EQARF</p> <p>Manualul de scriere a unităților de competență, OMEN 3974/2005</p>	<p>a standardelor de pregătire profesională, care include, între elementele de actualitate introducerea creditelor ECVET.</p> <p>De asemenea condițiile necesare implementării ECVET sunt create:</p> <p>☐ Calificări dezvoltate în termeni de rezultate ale învățării;</p> <p>☐ Instrumente de recunoaștere reciprocă a rezultatelor învățării dobândite pe parcursul mobilităților;</p> <p>☐ Informarea și formarea stakeholderilor de către echipa națională ECVET</p>
11.1 - Existența unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a statelor membre, inclusiv reforma administrației publice.	Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară	Parțial	1 - Existența sau procesul de implementare a unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a autorităților publice ale statului membru și a competențelor acestora în următoarele aspecte:	Da	http://www.mdr.ro/userfiles/strategie_adm_publica.pdf	Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 a fost aprobată prin HG nr. 909/2014, publicată în MO nr. 834bis)
			2 - o analiză și o planificare strategică a acțiunilor de reformă juridică, organizațională	Da	http://www.mdr.ro/userfiles/strategie_adm_publica.pdf	Analiza acțiunilor de reformă – realizată (analiza socio-economică, analiza cauzelor structurale, alte documente). Planificarea strategică a acțiunilor de reformă -

			și/sau procedurală;			realizată prin aprobarea Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 (HG 909/2014, publicată în MO nr. 834 bis).
			3 - dezvoltarea unor sisteme de management al calității;	Nu		Se va realiza prin implementarea unor măsuri din cadrul Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020, respectiv primele două măsuri ale direcției de acțiune II.6.2 Creșterea gradului de utilizare a sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică. Termen final: aprilie 2015
			4 - acțiuni integrate de simplificare și raționalizare a procedurilor administrative;	Nu		Pentru mediul de afaceri se va realiza prin continuarea implementării planurilor de simplificare elaborate, includerea metodologiei standard de măsurare a costurilor administrative în instrumentele de motivare și fundamentare a politicilor publice și reglementărilor și elaborarea și implementarea Strategiei privind mai buna reglementare. Termen final: septembrie 2015 Pentru cetățeni - se va realiza prin implementarea direcțiilor de acțiune III.1.1. și III.1.2 din cadrul obiectivului specific III.1. Reducerea birocrăției pentru cetățeni al Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014-2020. Termen final: iulie 2015
			5 - elaborarea și implementarea unor strategii și politici privind resursele umane care să acopere principalele decalaje identificate în acest domeniu;	Nu		Se realizează prin elaborarea: - Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 – realizat: octombrie 2014; - Strategiei de dezvoltare a funcției publice pentru perioada 2014-2020 și implementarea unor instrumente informatice pilot pentru gestionarea RU- termen final: semestrul I 2015
			6 - dezvoltarea de competențe la toate nivelurile ierarhiei	Nu		Se realizează prin elaborarea: - Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 – realizat: octombrie 2014 -

			profesionale din cadrul autorităților publice;			Strategiei privind formarea profesională 2014-2020 – termen final: decembrie 2015
			7 - dezvoltarea de proceduri și instrumente de monitorizare și evaluare.	Nu		Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020, aprobată prin HG 909/2014, publicată în MO nr. nr. 834bis, prevede cadrul instituțional pentru monitorizare și evaluare. Metodologia de monitorizare și evaluare a Strategiei urmează să fie elaborată și aprobată de către CNCISCAP , http://www.mdrt.ro/userfiles/strategie_adm_publica.pdf

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
Tabelul 24						
CONDIȚIONALITĂȚI EX-ANTE GENERALE APLICABILE ȘI EVALUAREA ÎNDEPLINIRII ACESTORA						
G 1. Antidiscriminare - Existența capacității administrative pentru implementarea și aplicarea legislației și politiciilor antidiscriminare a Uniunii în domeniul fondurilor ESI		Da	1. Măsuri, în conformitate cu cadrul instituțional și legislativ al statelor membre, de implicare a organismelor responsabile pentru promovarea unui tratament egal al tuturor persoanelor pe tot parcursul pregătirii și implementării programelor, inclusiv asigurarea îndrumării privind egalitatea în activitățile legate de fondurile ESI;	Da	www.cncd.org.ro/legislatie/	În comitetele de monitorizare pentru PO 2014-2020 este implicat și CNCD. De asemenea, s-a elaborat un proiect al documentului-cadru pentru consultarea și, respectiv, implicarea organismelor responsabile de antidiscriminare și un proiect de protocol între CNCD și AM-uri, documentul aflându-se în proces de consultare. În conformitate cu art 2 alin f din HG

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
						1194/2001, Consiliul National pentru Combaterea Discriminării are atribuții privind urmărirea aplicării și respectării, de către autoritățile publice, persoanele juridice și persoanele fizice, a dispozițiilor normative ce privesc prevenirea, sancționarea și eliminarea tuturor formelor de discriminare.
			2. Măsurile de formare în domeniul legislației și politicii Uniunii privind antidiscriminarea a personalului din cadrul autorităților implicate în gestionarea și controlul fondurilor ESI.	Da	http://www.cncd.org.ro/noutati/Comunicate-de-presa/Lansarea-proiectului-Formare-in-domeniul-antidiscriminarii-egalitatii-de-gen-si-al-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati-212/ http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Informative/anunturi/06.08.2014/Anunt.MFE.06.08.2014.pdf	Se implementează Contractul de finanțare nr. 1.3.174 din 14.05.2014 pentru proiectul „Formare în domeniul antidiscriminării, egalității de gen și al drepturilor persoanelor cu dizabilități”, adresat angajaților din Autoritățile de Management, Organismele Intermediare, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plăți și Ministerul Fondurilor Europene” Rezultate așteptate. Cursurile vor fi continue până la finalul anului 2015. Până în prezent s-au făcut cursuri pentru modulul 1 antidiscriminare, fiind instruite 346 persoane din totalul de 602. În luna februarie 2015 vor demara modulul 2 și 3 al proiectului care vizează instruirea privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și drepturile persoanelor cu dizabilități.
G 2. Egalitate de șanse între femei și bărbați – Existența capacității administrative pentru implementarea și aplicarea legislației și politicii Uniunii în		Da	1. Măsurile, în conformitate cu cadrul instituțional și legislativ al statelor membre, de implicare a organismelor responsabile pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați pe tot parcursul pregătirii și implementării	Da	www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/egalitate-de-sanse-intre-femei-si-barbati/1849-legislatia-in-domeniul-egalitatii-de-sanse-intre-femei-si-barbati www.fonduri-	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice este membru în Comitetele de monitorizare ale programelor operaționale 2007-2013. Conform art 4, lit c, punctul 3 din HG 344/2014 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Familiei,

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
materie de egalitate de șanse între femei și bărbați în domeniul fondurilor ESI			programelor, inclusiv asigurarea îndrumării privind egalitatea de șanse între femei și bărbați în activitățile legate de fondurile ESI;		ue.ro/poscce/fonduri_structurale/cm_onitorizare/HG_CM_POS_CCE_Nr_12_27_2007_230109.PDF www.fonduri-ue.ro/posdru/images/doc/rof_cm_modificat_dupa_consultare_final.pdf www.mdrl.ro/_documente/POR/hotarari/Componenta%20CM%20POR%20-%20anexa%201%20regulament.pdf www.poaat.ro/upload/poaat_docs/regulament%20cm%20poaat.pdf	<p>Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, acesta are atribuții privind elaborarea și aplicarea politicilor și planurilor naționale de acțiune ale Guvernului în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați.</p> <p>În comitetele de monitorizare pentru PO 2014-2020 este implicat și CNCND.</p> <p>De asemenea, s-a elaborat un proiect al documentului-cadru pentru consultarea și, respectiv, implicarea organismelor responsabile de antidiscriminare și un proiect de protocol între CNCND și AM-uri, documentul aflându-se în proces de consultare.</p>
			2. Măsuri de formare în domeniul legislației și politicii Uniunii privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, precum și cu privire la abordarea integratoare a egalității de șanse între femei și bărbați, pentru personalul din cadrul autorităților implicate în gestionarea și controlul fondurilor ESI.	da	http://www.cncd.org.ro/noutati/Comunicate-de-presa/Lansarea-proiectului-Formare-in-domeniul-antidiscriminarii-egalitatii-de-gen-si-al-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati-212/ http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Informative/anunturi/06.08.2014/Anunt.MFE.06.08.2014.pdf	<p>Se implementează Contractul de finanțare nr. 1.3.174 din 14.05.2014 pentru proiectul „Formare în domeniul antidiscriminării, egalității de gen și al drepturilor persoanelor cu dizabilități”, adresat angajaților din Autoritățile de Management, Organismele Intermediare, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plăți și Ministerul Fondurilor Europene” Rezultate așteptate. Cursurile vor fi continue până la finalul anului 2015. Până în prezent s-au făcut cursuri pentru modului 1 antidiscriminare, fiind instruite 346 persoane. În luna februarie 2015 vor demara modulul 2 și 3 al proiectului care vizează instruirea privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și drepturile persoanelor cu dizabilități.</p>

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
G 3. Dizabilități - Existența capacității administrative pentru implementarea și aplicarea Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCRPD) în domeniul fondurilor ESI, conform Deciziei 2010/48/CE a Consiliului		Da	1. Măsuri, în conformitate cu cadrul instituțional și legislativ al statelor membre, pentru consultarea și implicarea organismelor ce răspund de protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități sau a organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu dizabilități, ca și a altor actori relevanți, pe tot parcursul pregătirii și implementării programelor;	Da	http://www.cncd.org.ro/legislatie/ http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/legislatie/protectie-sociala/112:legislatie-combaterea-discriminarii/ www.fonduri-ue.ro/poscce/fonduri_structurale/cm_monitorizare/HG_CM_POS_CCE_Nr_12_27_2007_230109.PDF www.fonduri-ue.ro/posdru/images/doc/rof_cm_modificat_dupa_consultare_final.pdf www.mdrl.ro/_documente/POR/hotarari/Componenta%20CM%20POR%20-%20anexa%201%20regulament.pdf www.poaat.ro/upload/poaat_docs/regulament%20cm%20poaat.pdf	MMFPSPV este membru în Comitetele de monitorizare ale programelor operaționale 2007-2013. Conform art.4 litera i) pct 1 din HG 344/2014, MMFPSPV elaborează, coordonează și monitorizează implementarea strategiei naționale în domeniul handicapului și a planului național de acțiune. În comitete de monitorizare pentru PO 2014-2020, alături de aceste organisme sunt implicate și CNCD și Direcția Protecția Persoanelor cu Dizabilități din MMFPSPV. De asemenea, s-a elaborat un proiect al documentului-cadru pentru consultarea și, respectiv, implicarea organismelor responsabile de antidiscriminare și un proiect de protocol între MMFPSPV, CNCD și AM-uri, documentul aflându-se în proces de consultare. În conformitate cu art 2 alin f din HG 1194/2001, CNCD are atribuții privind urmărirea aplicării și respectării, de către autoritățile publice, persoanele juridice și persoanele fizice, a dispozițiilor normative ce privesc prevenirea, sancționarea și eliminarea tuturor formelor de discriminare.
			2. Măsuri de formare a personalului autorităților implicate în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației aplicabile și al	Da	http://www.cncd.org.ro/noutati/Comunicate-de-presa/Lansarea-proiectului-Formare-in-domeniul-antidiscriminarii-egalitatii-de-gen-si-	Se implementează Contractul de finanțare nr. 1.3.174 din 14.05.2014 pentru proiectul „Formare în domeniul antidiscriminării, egalității de gen și al drepturilor persoanelor cu

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
			politicii la nivelul Uniunii și la nivel național referitoare la dizabilitate, inclusiv prin accesibilitatea și aplicarea practică a UNCRPD așa cum se reflectă în legislația Uniunii și în cea națională, după caz;		al-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati-212/ http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Informative/anunturi/06.08.2014/Anunt.MFE.06.08.2014.pdf	dizabilități”, adresat angajaților din Autoritățile de Management, Organismele Intermediare, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plăți și Ministerul Fondurilor Europene” Rezultate așteptate. Cursurile vor fi continue până la finalul anului 2015. Până în prezent s-au făcut cursuri pe antidiscriminare, fiind instruite 346 persoane. În luna februarie 2015 vor demara modulul 2 și 3 al proiectului care vizează instruirea privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și drepturile persoanelor cu dizabilități.
			3. Măsuri pentru a asigura monitorizarea aplicării articolului 9 din UNCRPD în legătură cu fondurile ESI pe tot parcursul pregătirii și implementării programelor.	Da	http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/protectie-sociala/ppd/renph http://www.prestatiisociale.ro/index.php/welcome/page/inspectie-sociala/49/ http://www.fonduri-ue.ro/documente-programare/documente-cadru-de-implementare	Conform art2 Legea 221/2010 de ratificare a CDPD, MMFPSPV prin DPPD, este autoritate de coordonare pentru implementarea Convenției. Aplicarea art9 UNCRPD este realizată prin Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială are reprezentare teritorială și atribuții de inspecție privind sistemul național de asistență socială și participă la monitorizarea implementării art9 din UNCRPD pe parcursul pregătirii și implementării programelor. Legislația românească garantează drepturi egale pentru cetățeni în scopul participării fără discriminare la viața economică și socială, inclusiv în procesul de evaluare/selecție/implementare a proiectelor

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
						finanțate în cadrul PO. DCI 2007-2013 conțin măsuri pentru asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități. Acestea se vor regăsi și în ghidurile aferente perioadei 2014-2020.
G 4. Achiziții publice Existența unor măsuri pentru aplicarea efectivă a legislației Uniunii privind achizițiile publice în domeniul fondurilor ESI.		Nu	1.Măsuri pentru aplicarea efectivă, prin mecanisme corespunzătoare, a normelor Uniunii privind achizițiile publice;	Nu		<p>Cadrul legislativ național privind achizițiile publice este armonizat cu acquis-ul comunitar (OUG nr. 34/2006, HG nr. 925/2006, legislație de nivel terțiar).</p> <p>Prevederile legislative au fost detaliate în protocoale între AM-uri, ANRMAP și UCVP, pentru a defini mecanismul de cooperare și feedback, momentul și amploarea verificărilor făcute de fiecare instituție și termenele limită procedurale.</p> <p>Prin memorandum guvernamental a fost instituit mecanismul pentru identificarea ex-ante a conflictului de interese care prevede acordarea către ANI a tuturor competențelor necesare verificării conflictului de interese la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice.</p> <p>Prin memorandum au fost stabilite liste de verificare care asigură identificarea neregulilor la nivel orizontal. OUG 66/2011 stabilește corecțiile ce trebuie aplicate în caz de nereguli. Autoritățile de Management au personal cu responsabilități specifice care se ocupă de verificarea achizițiilor publice.</p>

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
			2. Măsurile care asigură proceduri transparente de atribuire a contractelor;	Nu		<p>OUG 34/2006 care reglementează domeniul achizițiilor publice stabilește principiile care stau la baza atribuirii contractelor de achiziții publice: nediscriminarea, tratamentul egal; recunoașterea reciprocă; transparența, proporționalitatea; eficiența utilizării fondurilor publice și asumarea răspunderii.</p> <p>Verificările ex-ante realizate de ANRM/UCVAP asigură îndrumare pentru autoritățile contractante.</p> <p>Redactarea documentelor de licitație și evaluarea de oferte se face de către autoritatea contractantă cu respectarea legislației terțiare, evitându-se apariția situațiilor identificate de către Comisia Europeană/AA.</p> <p>SEAP este actualizat constant conform modificărilor legislative și este gestionat de MSI, acesta conținând toate invitațiile pentru depunerea de oferte cu o valoare estimată mai mică decât pragul specificat în directivele UE</p> <p>Pentru achizițiile directe cu o valoare mai mare de 5000 € sunt trimise notificări în sistem de către autoritățile contractante www.e-licitatie.ro</p>
			3. Măsurile de formare a personalului și diseminare de informații destinate personalului implicat în implementarea fondurilor ESI;	Nu		S-au organizat sesiuni de formare pentru personalul implicat în aplicarea legislației UE privind achizițiile publice la toate nivelurile relevante (AM-uri, OI-uri, AC, AA și beneficiari). Proiectul „Sprijin pentru personalul implicat în

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
						<p>gestionarea instrumentelor structurale pentru a optimiza sistemul de achiziții publice” asigură diseminarea și schimbul de informații privind domeniul achizițiilor publice și organizarea de grupuri de lucru comune (ANRMAP, UCVAP, MFE, ACP, AA și AM-uri).</p> <p>Proiectul „Instruire aplicată pentru continuarea întăririi capacității instituționale a administrației publice din România pentru o gestionare eficientă a fondurilor structurale, va furniza programe de formare în gestionarea instrumentelor structurale și a achizițiilor publice pentru toate organismele implicate în aplicarea normelor privind achizițiile publice în domeniul fondurilor ESF.</p> <p>SEAP oferă informații pentru tot personalul care aplică normele UE privind achizițiile publice.</p>
			4. Măsuri de asigurare a capacității administrative pentru implementarea și aplicarea normelor Uniunii privind achizițiile publice.	Nu		<p>Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP) are un rol fundamental în elaborarea, promovarea și aplicarea politicii de achiziții publice.</p> <p>Ministerul Fondurilor Europene a elaborat un Ghid privind principalele riscuri în domeniul achizițiilor publice. Ghidul se bazează pe recomandările Comisiei Europene emise în urma misiunilor de audit. Acest ghid ajută beneficiarii să evite greșelile în acest domeniu. În prezent este în vigoare o documentație</p>

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
						standardizată pentru proiectele de infrastructură (sectorul mediului și al transportului), folosită de către Autoritățile Contractante. http://www.anrmap.ro/documente
G 5. Ajutoare de stat - existența unor măsuri de aplicare eficace a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat în domeniul fondurilor ESI.		Parțial	1. Măsuri pentru aplicarea eficace a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat;	Nu		
			2. Măsuri de formare și diseminare a informațiilor pentru personalul implicat în punerea în aplicare a fondurilor ESI;	Da	www.renascce.eu www.ajutordestat.ro www.ajutordestat.eu	Incepand cu 1 ianuarie 2007 legislatia ajutorului de stat este direct aplicabila in Romania. La nivel national Consiliul Concurenței (CC), institutie independenta, indeplineste rolul de punct de contact in domeniul ajutorului de stat intre autoritatile romane si Comisia Europeana (OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996). De asemenea, experți în domeniul ajutorului de stat din cadrul CC sunt implicați în grupul de lucru pentru elaborarea PO, oferind expertilor din cadrul AM asistenta de specialitate în identificarea elementelor de ajutor de stat specifice programului, încadrarea acestora pe regulamentele de ajutor de stat aplicabile, precum și în elaborarea propriu-zisa a schemelor de ajutor de stat. Personalul din cadrul sistemului de gestionare FESI a

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
						beneficiat de cursuri de formare profesională pe ajutor de stat.
			3. Măsurile de asigurare a capacității administrative pentru punerea în aplicare și implementarea normelor Uniunii privind ajutoarele de stat.	Da	www.renascce.eu www.ajutordestat.ro www.ajutordestat.eu	CC este organismul central care asigură la nivel național respectarea regulilor ajutorului de stat potrivit OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996. Totodată, CC oferă asistența din punct de vedere legal și practic privind aplicabilitatea legislației ajutorului de stat în programele operaționale. CC are capacitatea administrativă necesară îndeplinirii obligațiilor sale legate de ajutoarele de stat acordate la nivel național (atât din fonduri europene, cât și din fonduri de la bugetul de stat).
6. Legislația de mediu referitoare la evaluarea impactului asupra mediului (EIM) și la evaluarea strategică de mediu (ESM) - existența unor măsuri pentru aplicarea eficientă a legislației de mediu a Uniunii referitoare la evaluarea impactului asupra mediului și a evaluării strategice de mediu		Parțial	1. Măsurile pentru aplicarea eficientă a Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului (pentru evaluarea impactului asupra mediului) și a Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului (pentru evaluarea strategică de mediu);	Da	Directivile EIM/ESM sunt EIM – prin HG nr. 445/2009 http://www.mmediu.ro/protectia_mediului/legislatie_orizontala/legislatia_specifica/HG445_13_iulie2009_EIA.pdf ESM – prin HG nr. 1076/2004 http://www.mmediu.ro/protectia_mediului/legislatie_orizontala/legislatia_specifica/HG-SEA-ROMANA.pdf Instituțional procedura EIM/ESM este pusă în aplicare unitar, de fiecare agenție județeană pentru protecția mediului, de	Există mecanisme pentru asigurarea calității informațiilor folosite în procesul EIM (HG nr. 445/2009) și ghiduri metodologice aplicabile etapelor procedurii-cadru EIA (Ordinul nr. 863/2002). Se aplică măsuri juridice privind experții acreditați/calificați care elaborează documentația EIM-MO nr. 1026/2009: Publicul are oportunitatea de a participa la procedurile de decizie în materie de mediu (art. 15 și 16-HG nr. 445/2009, OM nr. 135/2010, art. 28-33-HG 1076/2004, Ghidul privind consultarea publicului în cadrul procedurilor

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
					ANPM și MMSC, conform OM nr. 135/2010 și prin HG nr. 1000/2012.	EIM și ESM). Accesul la justiție al publicului se face pe baza art 24 și 25 din HG nr. 445/2009 și Legea nr 86/2000 de ratificare a Convenției Aarhus. Există procedura de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontieră și de participare a publicului la luarea deciziei în cazul proiectelor cu impact transfrontieră (ordinul 864/2002).
			2. Măsuri de formare și de difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în punerea în aplicare a Directivei EIM și a Directivei ESM;	Nu		În 2007, 2008, 2010 autoritățile de mediu au beneficiat de formare privind aplicarea: dispozițiilor EIM și ESM; orientărilor referitoare la planurile energetice, industriale, spațiale și de transport; a ghidurilor specifice fiecărui sector cu privire la ape, ape reziduale, deșeuri, încălzire și transport; a cerințelor în sensul anexei 21 la Regulamentul nr. 1083/2006. România aplică un sistem de difuzare și schimb de informații pentru personalul implicat în punerea în aplicare a Directivei EIM și a Directivei ESM. Pe site-urile MECC și ANPA au fost publicate informații cu privire la punerea în aplicare a Directivei EIM și a Directivei ESM. În perioada 2014-2020, formarea autorităților de mediu se va desfășura pe baza strategiei și planului pentru formarea personalului implicat în punerea în aplicare a EIM și ESM la toate nivelurile relevante. Formarea se va desfășura în două etape: 2014-2016 și 2017-2020,

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
						folosind fonduri din perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020.
			3. Măsuri de garantare a unei capacități administrative suficiente.	Da	<p>Ghiduri:</p> <p>EIM pentru tipuri de proiecte de infrastructură http://www.anpm.ro/ghiduri_eia</p> <p>ESM pentru anumite planificări sectoriale http://www.anpm.ro/articole/avizul_de_mediu</p> <p>evaluarea efectelor planurilor sau proiectelor asupra ariilor protejate http://www.mmediu.ro/protectia_mediului/legislatie_orizontala/legislatia_specifica/Evaluarea-adekvata.pdf</p> <p>aplicarea procedurii de evaluare de mediu pentru planuri și programe http://www.mmediu.ro/legislatie/act_e_normative/legislatie_orizontala/04_sea.pdf</p>	<p>La nivelul APM-urilor și ANPM sunt structuri cu funcții și personal specializat privind EIA/SEA.</p> <p>Procedura EIM/ESM este aplicată consecvent la nivelul autorităților în conformitate cu competențele instituite în OM nr. 135/2010 și HG nr. 1000/2012.</p> <p>Legislația specifică include elemente care contribuie la asigurarea informațiilor folosite în procedurile EIM și ESM, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – HG nr. 445/2009 stabilește procedura pentru evaluarea impactului asupra mediului desfășurată de autoritățile centrale sau locale pentru protecția mediului, cu participarea autorităților publice sau locale, – OM nr. 1026/2009 stabilește procedura prin care sunt înregistrați, în Registrul național, experții care elaborează rapoartele EIM, ESM și EM; – Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 863/2002 privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor procedurii-cadru de evaluarea a impactului asupra mediului.
7. Sisteme statistice și indicatori de rezultat		Parțial	1. Existența unor măsuri privind – colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele	Nu	http://www.fonduri-ue.ro/propunerea-oficiala-a-acordului-de-parteneriat-2014-2020	Capitolul 4.1 al Acordului de Parteneriat furnizează informații privind sistemele electronice existente și acțiunile planificate

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
Existența unei baze statistice, necesară pentru realizarea evaluărilor de stabilire a eficacității și impactului programelor. Existența unui sistem de indicatori de rezultat, necesar pentru selectarea acțiunilor care contribuie cel mai eficace la obținerea rezultatelor dorite, pentru monitorizarea progreselor înregistrate și pentru evaluarea impactului.			elemente: identificarea surselor și mecanismelor de asigurare a validării statistice.		Raport de evaluare a sistemelor electronice (se poate face disponibil la cerere) Front-office: https://www.mysmis.ro/ Documentația tehnică aferentă SMIS/MYSMIS: Proceduri de realizare a copiilor de siguranță ale bazei de date SMIS, Proceduri de recuperare a sistemului informatic SMIS (de furnizat la cerere) http://www.dataprotection.ro/?page=legislatie_primara	pentru a permite gradual schimbul de informații între beneficiari și autoritățile responsabile de managementul și controlul fondurilor. Astfel, aranjamentele de colectare, stocare, prevenire acoruperii/pierderii și protecție a datelor, precum și locația de păstrare a acestora sunt deja realizate, fiind necesare doar ajustări la cerințele adiționale ale Regulamentului delegat (UE) nr. 480/2014. În POR sunt stabilite sursa datelor și frecvența raportării pentru fiecare indicator de realizare și de rezultat. Pentru îndeplinirea în totalitate a criteriului este necesară stabilirea organismelor responsabile pentru colectarea datelor de la sursa de date, a resurselor umane aferente, a termenelor de colectare a datelor, a conținutului datelor și a modalităților de procesare a acestora.
			2. Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: măsuri de publicare și de disponibilitate publică a datelor agregate.	Nu	http://www.inforegio.ro/ro/raportari.html	Rapoartele anuale de implementare aferente POR 2007-2013 sunt disponibile publicului pe website-ul oficial al programului (www.inforegio.ro) și al MDRAP (www.mdrap.ro) Este necesară stabilirea măsurilor pentru publicarea datelor agregate.

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
			3 - Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: selectarea indicatorilor de rezultat pentru fiecare program care să ofere informații cu privire la motivele pentru care au fost selectate acțiunile politice finanțate prin program.	Da	POR 2014-2020 Raportul de evaluare ex-ante transmis prin SFC 2014 ca anexă la POR	În POR au fost stabiliți indicatori de rezultat relevanți, care au fost analizați în raportul de evaluare ex-ante prin prisma subcriteriilor menționate măsurii în care indicatorii de rezultat acoperă obiectivele specifice, precum și a clarității și relevanței indicatorilor de rezultat .
			4 - Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: stabilirea de ținte pentru acești indicatori.	Nu	POR 2014-2020 Raportul de evaluare ex-ante transmis prin SFC 2014 ca anexă la POR	În POR au fost stabilite ținte pentru indicatorii de rezultat care au fost analizați în raportul de evaluare ex-ante prin prisma subcriteriilor menționate privind relevanța, claritatea și plauzabilitatea indicatorilor . De asemenea, este necesară finalizarea procedurilor prin care se asigură că datele se colectează și agregă în timp util, astfel încât să servească necesităților de raportare.
			5 - Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: robustețea și validarea statistică, claritatea interpretării normative, capacitatea de reacție la politică, colectarea în timp util a datelor.	Nu	POR 2014-2020 Raportul de evaluare ex-ante transmis prin SFC 2014 ca anexă la POR.	În POR au fost stabiliți indicatori de rezultat care au fost analizați în raportul de evaluare ex-ante prin prisma subcriteriilor menționate privind robustețea, validarea statistică, claritatea interpretării normative și sensibilitatea la intervențiile propuse. De asemenea, este necesară finalizarea procedurilor prin care se asigură că datele se colectează și agregă în timp util, astfel încât să servească necesităților de raportare.

Condiționalitate ex-ante aplicabilă la nivel național	Axele prioritare la care se aplică cond.	Condiționalitate ex-ante aplicabilă îndeplinită: Da/Nu/Parțial	Criterii	Criterii îndeplinite Da/Nu	Referință (dacă s-au îndeplinit criteriile) (trimitere la strategiile, actele legislative sau alte documente relevante, inclusiv trimiteri la secțiuni, articole sau alineate relevante, însoțite de un hyperlink sau alte metode de accesare a textului integral)	Explicație
			6 - Proceduri pentru a se asigura că toate operațiunile finanțate prin program adoptă un sistem eficace de indicatori.	Nu		<p>Este necesară finalizarea procedurilor prin care se asigură că datele aferente proiectelor se colectează și agregă în timp util pentru a servi necesităților de raportare.</p> <p>De asemenea, este necesară elaborarea planului de evaluare a POR care să identifice nevoile adiționale de date. Odată identificată această nevoie, vor fi stabilite procedurile/aranjamentele de colectare sau accesare a acestora.</p>

9.2 Descrierea acțiunilor pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante, organisme responsabile și calendar

Tabelul 25: Acțiunile pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante generale aplicabile

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
1.1. Cercetare și inovare: Existența unei strategii naționale sau regionale de specializare inteligentă, în conformitate cu programul național de reformă, care să echilibreze cheltuielile private cu cercetarea și inovarea și care să fie conformă cu caracteristicile sistemelor naționale sau regionale eficiente în domeniul cercetării și al inovării.		Mecanism pentru asigurarea participării active a părților interesate la procesul continuu de identificare a oportunităților emergente de piață, care ar putea construi un avantaj competitiv pentru România sau regiunile sale, prin întâlnirea punctelor forte în domeniul cercetării cu nevoile mediului de afaceri; Adoptarea mecanismului de monitorizare detaliat, inclusiv indicatori selectați și structură de guvernare	30.09.2015	MEN
		Pentru a îmbunătăți eficiența procesului de descoperire antreprenorial și creșterea gradului de integrare a sistemului de CDI în economia națională, următoarele măsuri vor fi puse în aplicare: 1. Mecanismul de orientare strategică propus de SNCDI este operațional și este format din: – organism desemnat (de exemplu, CNPSTI) responsabil cu coordonarea și facilitarea dezvoltării și punerii în aplicare a RIS3 în țară și în regiuni, asigurând participarea activă a părților interesate: afaceri, cercetare, societatea civilă, administrația; – cadru sistematic de colectare de date (observator economic, registru central de bune practici, instrumente analitice calitative și cantitative), pentru integrare și analiză, pentru a ajuta la adoptarea unor decizii mai bine fundamentate; acesta descrie și modul în care rezultatele monitorizării vor fi luate în considerare (de exemplu, metoda de evaluare de parcurs);	30.09.2015	MEN
		2. Consiliul Național pentru Competitivitate (sau similar) este constituit și devine operațional, în calitate de organism interministerial de coordonare a politicilor publice pentru a promova competitivitatea economică	30.06.2015	ME
		3. Dezvoltarea de foi de parcurs actualizate pentru domeniile de specializare inteligentă, ca urmare a contribuției mecanismului de orientare strategică	30.06.2016	ME

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
		4. Consiliul Național pentru Competitivitate (sau similar) întocmește primul raport de monitorizare, inclusiv concluzii și recomandări, orientări strategice și operaționale pe termen mediu și lung	30.06.2016	ME
3.1. Au fost efectuate acțiuni specifice pentru a sprijini promovarea spiritului antreprenorial luând în considerare Actul privind micile întreprinderi (Small Business Act - SBA).	2. s-au adoptat măsuri pentru a reduce timpul necesar pentru a obține licențele și autorizațiile pentru a iniția și desfășura activitatea specifică a unei întreprinderi, având în vedere obiectivele SBA;	Prin HG nr.685/2013 s-a constituit Grupului de lucru pentru elaborarea și monitorizarea Planului de acțiuni 2013-2014 referitor la îmbunătățirea mediului de afaceri. Planul care conține măsuri de simplificare legislativă și legislativă a mediului de afaceri. Una dintre măsuri este revizuirea cadrului legislativ privind obținerea licențelor și permiselor, având în vedere obiectivele SBA.	22.12.2014	Departamentul pentru IMM-uri, Mediul de Afaceri și Turism
T09.1. Existența și implementarea unui cadru strategic de politică națională pentru reducerea sărăciei care vizează incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii în lumina Orientărilor privind ocuparea forței de muncă.	1. Existența unui cadru strategic de politică națională pentru reducerea sărăciei, care vizează incluziunea activă și care:	Elaborarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014-2020 este o măsură suplimentară asumată de Guvernul român pentru îmbunătățirea politicilor existente, cu scopul de a reduce numărul de persoane aflate în risc de sărăcie în România. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014 - 2020 va fi elaborată cu asistență tehnică (Banca Mondială).	31.01.2015	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
	2. constituie o bază justificativă suficientă pentru elaborarea unor politici de reducere a sărăciei și de monitorizare a evoluțiilor;	Elaborarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014-2020 este o măsură suplimentară asumată de Guvernul român pentru îmbunătățirea politicilor existente, cu scopul de a reduce numărul de persoane aflate în risc de sărăcie în România. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014 - 2020 va fi elaborată cu asistență tehnică (Banca Mondială). Strategia va avea operațional un plan de acțiune cuprinzător, inclusiv un mecanism de	31.01.2015	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
		monitorizare, cu indicatori.		
	3. conține măsuri de sprijinire a atingerii țintei privind sărăcia și excluderea socială la nivel național (definită în Programul Național de Reformă), care include promovarea locurilor de muncă durabile și de calitate pentru persoanele cele mai expuse riscului de excludere socială, inclusiv pentru persoanele din comunitățile marginalizate;	<p>Strategia Națională privind promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei 2014-2020 va include măsuri de sprijinire a realizării țintei naționale pentru sărăcie și excludere (astfel cum sunt definite în PNR) și va acoperi următoarele secțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Politicile de ocupare a forței de muncă și privind piața muncii (inclusiv măsurile care favorizează sectorul economiei sociale) - Protecția socială (prestații de asistență socială, servicii sociale, pensii) - Protecția gospodăriilor sărace față de creșterea tarifelor la energie - Educație, sănătate și condițiile de locuire - Sărăcia din mediul rural, și - Dimensiuni regionale ale sărăciei și incluziunea socială <p>Strategia Națională privind promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei este o strategie orizontală, ce intersectează diverse strategii sectoriale, și reprezintă una dintre strategiile cheie pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020.</p>	31.01.2015	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
9.3. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru sănătate în limitele articolului 168 din TFUE, care asigură sustenabilitate din punct de vedere economic	3. Măsuri de stimulare a eficienței în sectorul sănătății, prin aplicarea de modele de prestare a serviciilor și infrastructură;	<p>Strategia conține măsuri privind modele de furnizare de servicii, infrastructura inclusiv cartografierea nevoilor de infrastructură și alte măsuri pentru stimularea eficienței în sectorul de sănătate.</p> <p>Prin proiectul „Pregătirea implementării și definirea cadrului de monitorizare și evaluare a Strategiei Naționale de Sănătate”, finanțat prin POAT vor fi realizate 2 studii și analize necesare prioritizării infrastructurii de sanătate, astfel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Planurile regionale de servicii - definirea a 8 planuri regionale de servicii de sănătate - septembrie 2015 2. Cartografierea infrastructurii de sanătate - evaluarea accesibilității geografice a serviciilor de sănătate, inclusiv prin soluții GIS- septembrie 2015. Studiul are ca scop cartarea serviciilor de sănătate și elaborarea recomandărilor pentru optimizarea fluxurilor de pacienți, a investițiilor în infrastructura fizică și în echipamente pentru asigurarea acoperirii eficiente a serviciilor de sănătate la nivel național. 	31.12.2015	Ministerul Sanatatii

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
	4. Un sistem de monitorizare și revizuire	Referitor la monitorizarea și revizuirea sistemului, strategia conține un plan pentru revizuire și monitorizare (anexa nr. 2). Acesta va fi dezvoltat/ operationalizat prin proiectul „Pregătirea implementării și definirea cadrului de monitorizare și evaluare a Strategiei Naționale de Sănătate”, finanțat prin POAT.	31.12.2015	Ministerul Sanatatii
10.1. Abandonul școlar timpuriu: Existența unui cadru strategic de politică pentru a reduce abandonul școlar timpuriu (AST) în limitele articolului 165 din TFUE.	3. Se instituie un cadru strategic de politică privind AST care:	Cadrul Strategic de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii este în etapa de consultare publică pe site-ul Ministerului Educației Naționale. A se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/ . Dupa etapa de consultare publica vor fi parcurse etapele adoptarii cadrului strategic conform reglementarilor in vigoare.)	31.01.2015	MEN
	4. se bazează pe dovezi;	Cadrul Strategic de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii va include: – o analiză bazată pe date și informații actuale, inclusiv la nivelele teritoriale relevante; – factorii naționali care declanșează AST și datele statistice la nivelurile teritoriale relevante;	31.01.2015	MEN
	6. implică toate sectoarele de politică și părțile interesate relevante pentru combaterea AST.	Strategia va cuprinde: - Un capitol dedicat în ceea ce privește cadrul partenerial și consultarea cu principalele părți interesate - O abordare integrată, coordonată la nivel national între diferitele politici sectoriale / inițiative existente care vizează copiii și tinerii.	31.01.2015	MEN
10.2. Învățământul terțiar: Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea nivelului de instruire până la forme de învățământ terțiar, sporirea calității și	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru învățământul terțiar care include următoarele elemente:	Cadrul Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România este în etapa de consultare publică pe site-ul Ministerului Educației Naționale. (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/). Dupa etapa de consultare publica vor fi parcurse etapele adoptarii cadrului strategic conform reglementarilor in vigoare	31.01.2015	MEN

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
eficienței în limitele articolului 165 din TFUE.				
	2. atunci când este necesar, măsuri de creștere a participării și a nivelului de instruire care:	Cadrul Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România va include măsuri pentru creșterea participării și realizare a obiectivelor.	31.01.2015	MEN
	3. cresc participarea la învățământul superior în rândul persoanelor cu venituri mici și al altor grupuri slab reprezentate, acordând o atenție deosebită grupurilor defavorizate, inclusiv persoanelor din comunități marginalizate;	Cadrul Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România va include măsuri pentru a adresa slaba reprezentare în funcție de tipul / profilul populației din comunitățile marginalizate.	31.01.2015	MEN
	4. reduc ratele de abandon/sporesc ratele de absolvire;	Cadrul Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România va include o analiză a cauzelor abandonului/nefinalizării educației de nivel superior	31.01.2015	MEN
	6. măsuri de creștere a capacității de inserție profesională și a spiritului antreprenorial care:	Cadrul Strategic pentru Creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România, pe baza programelor educaționale dezvoltate în perioada 2007-2013, va include măsuri pentru creșterea capacității de angajare și a spiritului antreprenorial.	31.01.2015	MEN
	7. încurajează dezvoltarea „competențelor transversale”, inclusiv spiritul antreprenorial, în programele relevante de învățământ superior;	Pe baza evaluării gradului în care programele de învățământ superior îi ajută pe studenți să dezvolte abilitățile “transversale” relevante necesare obținerii unui loc de muncă, strategia va include măsuri de încurajare a instituțiilor de învățământ superior pentru a promova dezvoltarea abilităților transversale și antreprenoriale prin intermediul programelor lor.	31.01.2015	MEN
	8. reduc diferențele dintre bărbați și femei în ceea ce privește opțiunile de învățământ și profesionale.	Pe baza unei analize în vederea evaluării echilibrului de gen în învățământul superior, strategia va include măsuri pentru a aborda problemele identificate în ceea ce privește dezechilibrele de gen.	31.01.2015	MEN

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
10.3. Învățarea pe tot parcursul vieții: Existența unui cadru strategic de politică națională și/sau regională pentru învățarea pe tot parcursul vieții în limitele articolului 165 din TFUE.	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru învățarea pe tot parcursul vieții care conține măsuri:	Strategia Națională privind învățarea pe tot parcursul vieții este în etapa de consultare publică pe site-ul Ministerului Educației Naționale. (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/). După etapa de consultare publică vor fi parcurse etapele adoptării cadrului strategic conform reglementărilor în vigoare.	31.01.2015	MEN
	2. de sprijinire a serviciilor de dezvoltare și conectare pentru ÎPV, inclusiv de implementare a acestor servicii și de îmbunătățirea competențelor (validare, consiliere, educație și formare), precum și obținerea implicării părților interesate relevante și încheierea de parteneriate cu acestea;	Strategia Națională privind învățarea pe tot parcursul vieții va include: - O descriere a modului în care metodele de învățare pe tot parcursul vieții vor fi integrate / aplicabile la nivel național. - Un capitol dedicat în ceea ce privește cadrul partenerial și consultarea cu principalele părți interesate.	31.01.2015	MEN
	3. pentru îmbunătățirea competențelor diverselor grupuri țintă în care acestea sunt identificate ca priorități în cadrele strategice de politică națională sau regională (de exemplu, ale tinerilor care urmează cursuri de formare profesională, ale adulților, ale părinților care reintră pe piața muncii, ale lucrătorilor subcalificați și în vârstă, ale migranților și ale altor grupuri dezavantajate, în special ale persoanelor cu handicap);	Strategia Națională privind învățarea pe tot parcursul vieții, pe baza unei analize a datelor statistice relevante cu privire la grupurile țintă identificate ca fiind prioritare și o prioritizare a lor, va include măsuri pentru dezvoltarea competențelor în corelație cu intervențiile adecvate învățării pe tot parcursul vieții. Măsurile vor fi corelate cu diferite strategii în domeniul ocupării forței de muncă, educație și formării profesionale.	31.01.2015	MEN

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
	5. măsuri de sporire a relevanței educației și formării pentru piața muncii și de adaptare a acestora la necesitățile grupurilor țintă identificate (de exemplu, tineri care urmează cursuri de formare profesională, adulți, părinți care reintră pe piața muncii, lucrători subcalificați și în vârstă, migranți și alte grupuri dezavantajate, în special persoane cu handicap).	Strategia Națională privind învățarea pe tot parcursul vieții va include măsuri adaptate integrate pentru a asigura coordonarea nevoilor de pe piața forței de muncă și sistemele de educație și formare.	31.01.2015	MEN
10.4. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională (VET), în limitele articolului 165 din TFUE.	1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație profesională, în limitele articolului 165 din TFUE, care include măsuri pentru următoarele elemente:	Cadrul național strategic de politică pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională vor fi elaborate în cadrul Strategiei Naționale privind învățarea pe tot parcursul Vieții. Aceasta este în etapa de consultare publică la nivelul Ministerului Educației Naționale. (a se vedea la link: http://www.edu.ro/index.php/articles/c402/). Dupa etapa de consultare publică vor fi parcurse etapele adoptării cadrului strategic conform reglementărilor în vigoare.	31.01.2015	MEN
11.1 - Existența unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a statelor membre, inclusiv reforma administrației publice.	3 - dezvoltarea unor sisteme de management al calității;	Analiza implementării QMS în administrația publică și a nevoilor de dezvoltare în domeniu - Termen 28.02.2015 Elaborarea unui plan de acțiune pentru dezvoltarea și utilizarea sustenabilă a QMS - Termen 30.04.2015 Îndeplinirea criteriului se va realiza prin primele două măsuri ale direcției de acțiune II.6.2. Creșterea gradului de utilizare a sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică din Strategia pentru consolidarea administrației publice. Demararea susținerii intervențiilor prin program va fi condiționată de dezvoltarea planului de acțiune	30.04.2015	CPM - responsabil MDRAP - responsabil CNCISCAP – înființat prin HG 909/2014 – are rol de coordonare

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
	4 - acțiuni integrate de simplificare și raționalizare a procedurilor administrative;	Pentru mediul de afaceri*: 1. Act normativ pentru integrare metodologie de măsurare costuri administrative în instrument de fundamentare și motivare politici publice și acte normative-februarie 2015 2. Dezvoltare trei analize de impact pilot în MADR, MDRAP și MMFPSPV - iunie 2015 3. Definitivare și generalizare metodologie pentru toate ministerele-septembrie 2015 4. Adoptarea Strategie privind o mai buna reglementare 2014-2020-realizat, decembrie 2014. Pentru cetățeni: 1. Analiză nevoi și obiective-martie 2015 2. Plan de acțiune integrat-iulie 2015 3. Mecanism monitorizare sarcini administrative și de revizuire periodică și completare plan de acțiune-iulie 2015 Îndeplinirea criteriului se va realiza prin obiectivul specific III1 Reducerea birocrăției pentru cetățeni din SCAP, direcțiile de acțiune III1.1 și III1.2. *Nota: POCA va susține intervenții în domeniul simplificării administrative și raționalizării după finalizarea acțiunii 1, și după ce serviciile Comisiei își exprimă acordul cu privire la evaluarea României ca respectiva acțiune a fost îndeplinită.	31.09.2015	CPM - responsabil MDRAP - responsabil CNCISCAP – înființat prin HG 909/2014 – are rol de coordonare
	5 - elaborarea și implementarea unor strategii și politici privind resursele umane care să acopere principalele decalaje identificate în acest domeniu;	1. Proiect de strategie de dezvoltare a funcției publice pentru perioada 2014-2020- semestrul I 2015* 2. Implementare sistem analitic pilot de dezvoltare a carierei în funcția publică - realizat trimestrul II 2014. 3. Implementare sistem de arhivare electronic pentru ANFP** - trimestrul IV 2015 4. Elaborare sistem semnătură electronică pentru 1.930 de autorități și instituții publice** - trimestrul IV 2015 . Demararea susținerii intervențiilor prin program va fi condiționată de dezvoltarea planului de acțiune Notă:* POCA va susține intervenții în domeniul funcției publice după finalizarea acțiunii 1, și după ce serviciile Comisiei își exprimă acordul cu privire la evaluarea României ca respectiva acțiune a fost îndeplinită. Notă:**Se va realiza printr-un proiect care se află în curs de implementare, finanțat din PODCA 2007 – 2013, cod SMIS 36675.	31.12.2015	CPM - responsabil MDRAP – responsabil Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP) - responsabil CNCISCAP – înființat prin HG 909/2014 – are rol de coordonare
	6 - dezvoltarea de competențe la toate nivelurile ierarhiei	Elaborarea proiectului de Strategie privind formarea profesională 2014-2020. POCA va susține intervenții de formare în domeniul resurselor umane după	31.12.2015	CPM - responsabil MDRAP -

<i>Condiționalități ex-ante general aplicabile</i>	<i>Criterii neîndeplinite</i>	<i>Acțiuni de întreprins</i>	<i>Termen limită (data)</i>	<i>Organismele responsabile de îndeplinire</i>
	profesionale din cadrul autorităților publice;	finalizarea acțiunii, și după ce serviciile Comisiei își exprimă acordul cu privire la evaluarea României ca respectiva acțiune a fost îndeplinită.		responsabil ANFP - responsabil CNCISCAP – înființat prin HG 909/2014 – are rol de coordonare
	7 - dezvoltarea de proceduri și instrumente de monitorizare și evaluare.	Cadrul instituțional pentru monitorizare și evaluare este stabilit prin Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020, aprobată prin HG 909/2014, publicat în MO nr. 834bis). Metodologia de monitorizare și evaluare a Strategiei urmează să fie elaborată și aprobată de către CNCISCAP – trimestrul I 2015	31.03.2015	CPM - responsabil MDRAP - responsabil

Tabelul 26: Acțiunile pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante tematice aplicabile

Condiționalități ex-ante general aplicabile, de care sunt responsabile organismele naționale	Criterii neîndeplinite	Acțiuni de întreprins	Termen limită (data)	Organismele responsabile de îndeplinire
G 4. Achiziții publice	1. Măsuri pentru aplicarea efectivă, prin mecanisme corespunzătoare, a normelor Uniunii privind achizițiile publice;	<p>Asigurarea cadrului legislativ clar, stabil și coerent</p> <ul style="list-style-type: none"> - Împuternicirea autorității competente pentru a asigura coerența cu legislația sectorială - monitorizarea și gestionarea achizițiilor publice - Evaluarea impactului și consultarea actorilor interesați în elaborarea noii legislații - Transpunerea noilor directive - Promovarea noii legislații <p>Asigurarea cadrului instituțional eficient</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coordonarea interinstituțională și instituțională - jurisprudență accesibilă <p>Mecanisme de verificare și control</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eficientizarea controalelor ex-ante - Consolidarea UCVAP pentru punerea în aplicare a observațiilor - Prevenirea și detectarea conflictului de interese <p>Consolidarea eficacității sistemului de căi de atac</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descurajarea contestațiilor abuzive - Specializarea judecătorilor curților de apel - Decizii CNSC previzibile <p>Măsurile vor fi detaliate, ajustate și monitorizate în cadrul grupului de lucru comun RO-CE (Dg Markt, Regio) pe baza unui calendar stabilit de comun acord.</p>	31.03.2016	ANRMAP CNSC MFE
	2. Măsuri care asigură proceduri transparente de atribuire a contractelor;	Elaborarea unui ghid de bune practici cu privire la principalele etape ce trebuie urmate în timpul procesului de evaluare, indiferent de sursa fondurilor și sursa de finanțare.		30.06.2016

Condiționalități ex-ante general aplicabile, de care sunt responsabile organismele naționale	Criterii neîndeplinite	Acțiuni de întreprins	Termen limită (data)	Organismele responsabile de îndeplinire
	3. Măsuri de formare a personalului și diseminare de informații destinate personalului implicat în implementarea fondurilor ESI;	România va elabora o Strategie națională privind formarea personalului, strategie ce va avea în vedere următoarele sarcini: - Crearea unui grup de experți pentru evaluare - Examinarea eficacității acțiunilor de formare a personalului Elaborarea unui ghid de bune practici cu privire la etapele principale ce trebuie urmate în procesul de evaluare, indiferent de sursa fondurilor și sursa de finanțare	30.09.2015	ANRMAP MFE
	1. Măsuri de asigurare a capacității administrative pentru implementarea și aplicarea normelor Uniunii privind achizițiile publice.	Elaborarea, ori de câte ori este relevant, a unei documentații standardizate de licitație și recurgerea, ori de câte ori este relevant, la unitățile centrale de achiziții	30.06.2016	ANRMAP MFE
G 5. Ajutoare de stat - existența unor măsuri de aplicare eficace a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat în domeniul fondurilor ESI.	1. Măsuri pentru aplicarea eficace a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat;	Elaborarea unei baze de date care permite verificarea ex ante a eligibilității beneficiarilor pentru acordarea ajutoarelor de stat/ajutoarelor de minimis, constând în: - Încheiere Protocol de cooperare între Consiliul Concurenței, Ministerul Fondurilor Europene și Serviciul de Telecomunicații Speciale pentru crearea, utilizarea și dezvoltarea/modificarea ulterioară a bazei de date (inclusiv modificarea legislației naționale privind ajutorul de stat). - Procedura de achiziție de echipament și licențe informatice - Achiziționarea echipamentului. - Încărcarea datelor din SMIS ca parte a etapei de testare - Actualizarea bazei de date în timp real (inclusiv importul de date din SMIS în timp real). - Modificarea legislației naționale privind ajutorul de stat pentru a introduce obligația ca inițiatorii/concedenții ajutorului de stat să folosească baza de date.	31.12.2015	Consiliul Concurenței

Condiționalități ex-ante general aplicabile, de care sunt responsabile organismele naționale	Criterii neîndeplinite	Acțiuni de întreprins	Termen limită (data)	Organismele responsabile de îndeplinire
G 6. Legislația de mediu referitoare la evaluarea impactului asupra mediului (EIM) și la evaluarea strategică de mediu (ESM)	2. Măsuri de formare și de diseminare a informațiilor pentru personalul implicat în punerea în aplicare a Directivei EIM și a Directivei ESM	Pentru perioada 2014-2020 formarea autorităților competente și implicate în punerea în aplicare a Directivelor EIM/ESM la toate nivelurile relevante va fi realizată pe baza strategiei și planului elaborat prin asistența JASPERS. Strategia și planul cuprind 2 cicluri: - Primul ciclu (2014 – 2016) va fi organizat în două etape: o formare EIM: 15 sesiuni, 3 zile pentru fiecare sesiune; o formare ESM: 15 sesiuni, 3 zile pentru fiecare sesiune. - Punerea în aplicare a celei de-a doua etape din primul ciclu.	30.11.2016	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
G 7. Sisteme statistice și indicatori de rezultat Existența unei baze statistice, necesară pentru realizarea evaluărilor de stabilire a eficacității și impactului programelor. Existența unui sistem de indicatori de rezultat, necesar pentru selectarea acțiunilor care contribuie cel mai eficace la obținerea rezultatelor dorite, pentru monitorizarea progreselor înregistrate și pentru evaluarea impactului.	1 - Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: identificarea surselor și mecanismelor de asigurare a validării statistice.	1. Elaborarea și aprobarea procedurilor de monitorizare (inclusiv indicatorii financiari și fizici ai POR), care vor conține informații privind organismele responsabile pentru colectarea datelor (inclusiv microdate), resursele umane dedicate, termenele de colectare a datelor, conținutul datelor și modalitățile de procesare a acestora. 2. Adaptarea SMIS/MySMIS la cerințele Regulamentului Delegat (UE) nr. 480/2014.	30.06.2015	MDRAP/AM POR
	2 - Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: măsuri de publicare și de disponibilitate publică a datelor agregate.	Elaborarea și aprobarea în CM a Strategiei de Comunicare, care va include măsurile pentru publicarea și punerea la dispoziția publicului a datelor agregate.	30.06.2015	MDRAP/AM POR
	4 - Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă stabilirea de ținte pentru acești indicatori.	Identificarea valorilor de bază lipsă, pe bază de dovezi, în special prin sondaje externalizate.	30.06.2015	MFE

Condiționalități ex-ante general aplicabile, de care sunt responsabile organismele naționale	Criterii neîndeplinite	Acțiuni de întreprins	Termen limită (data)	Organismele responsabile de îndeplinire
	5 - Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: robustețea și validarea statistică, claritatea interpretării normative, capacitatea de reacție la politică, colectarea în timp util a datelor.	Identificarea valorilor de bază lipsă, pe bază de dovezi, în special prin sondaje externalizate. Elaborarea și aprobarea procedurilor de monitorizare (inclusiv privind indicatorii financiari și fizici ai POR), care vor conține informații privind organismele responsabile pentru colectarea datelor (inclusiv microdate), resursele umane dedicate, termenele de colectare a datelor, conținutul datelor și modalitățile de procesare a acestora.	30.06.2015	MDRAP/AM POR
	6 - Proceduri pentru a se asigura că toate operațiunile finanțate prin program adoptă un sistem eficace de indicatori.	1. Elaborarea și aprobarea procedurilor de monitorizare (inclusiv privind indicatorii financiari și fizici ai POR), care vor conține informații privind organismele responsabile pentru colectarea datelor, resursele umane dedicate, termenele de colectare a datelor, conținutul datelor și modalitățile de procesare a acestora. 2. Elaborarea și aprobarea în CM a Planului de Evaluare a Programului care va identifica datele necesare evaluărilor și realizarea ulterioară a aranjamentelor de colectare sau accesare a datelor necesare evaluărilor de impact, altele decât cele furnizate de sistemul de monitorizare.	30.06.2015	MDRAP/AM POR

SECȚIUNEA 10. REDUCEREA SARCINII ADMINISTRATIVE PENTRU BENEFICIARI

Rezumat al evaluării sarcinii administrative a beneficiarilor și, dacă este cazul, acțiunile planificate însoțite de un grafic indicativ de reducere a sarcinii administrative.

Simplificarea și îmbunătățirea legislației în vederea reducerii costurilor administrative reprezintă o prioritate importantă pentru România.

Începând cu anul 2013, la nivelul autorităților de management au fost adoptate măsuri care au avut impact inclusiv asupra creșterii absorbției fondurilor structurale:

- stabilirea unui interval de 20 de zile pentru procesarea cererilor de plată;
- instituirea unui mecanism de decontare a cererilor de plată, care permite îmbunătățirea fluxului financiar la nivelul beneficiarilor;
- utilizarea unei proceduri simplificate pentru atribuirea contractelor de furnizare bunuri, servicii sau lucrări, la nivelul beneficiarilor privați.
- elaborarea unui ghid privind principalele riscuri identificate în achizițiile publice.

Prin PO Asistență Tehnică 2007-2013 a fost finanțat un studiu intitulat ”*Evaluarea sarcinilor administrative asupra beneficiarilor Fondurilor Structurale și de Investiții*”, care a analizat sarcinile administrative, asupra beneficiarilor fondurilor structurale, datorate obligațiilor de informare care decurg din aplicarea legislației europene la nivel național, precum și a activităților administrative care sunt necesare pentru a respecta aceste obligații. Pe această bază au fost calculate costurile administrative suportate de beneficiarii privați, utilizându-se o variantă simplificată (folosind în principal parametrul timp) a Modelul Costului Standard (MCS). Principalul scop a fost acela de a evalua costul obligațiilor de informare, atât cantitativ, prin cuantificarea financiară a activităților administrative cât și calitativ, prin identificarea celor mai *iritante* obligații de informare pentru beneficiari și identificarea de soluții practice de reducere a sarcinilor administrative.

Ca urmare a analizei recomandărilor formulate prin proiectul de evaluare, au fost stabilite o serie de măsuri (grupate pe etapele de derulare a unui proiect) care, prin implementarea lor, pot contribui la reducerea efectivă a sarcinilor administrative asupra beneficiarilor, după cum urmează:

A. Cerere de finanțare

- ❖ Reducerea numărului de documente solicitate în etapa depunerii cererii de finanțare, prin:
  - solicitarea unei declarații pe propria răspundere pentru unele documente, care vor fi aduse numai în faza de contractare
  - realizarea de protocoale cu autoritățile publice pentru interconectarea bazelor de date
  - introducerea, acolo unde este posibil, a unei etape de pre-calificare (depunerea ideii de proiect), permițându-se astfel o selecție bazată pe

criteriile strategice de eligibilitate și chiar de capacitate de implementare.

- ❖ Publicarea până la sfârșitul fiecărui an a calendarului cererilor de proiecte planificate pentru anul următor și actualizări trimestriale ale acestui calendar.
- ❖ Realizarea unui „online tracking system” pentru verificarea stadiului aplicației și încărcarea documentelor solicitate în clarificări.
- ❖ Înființarea unui ”birou unic” care să furnizeze potențialilor beneficiari informații legate de fezabilitatea proiectului, de eligibilitate, și concordanță cu obiectivele programului.

B. Implementare

- ❖ Organizarea de sesiuni de formare post-contractare cu beneficiarii privind proceduri aplicabile, achiziții publice, management de proiect, cerințe specifice de raportare, vizite de monitorizare, evaluări și post-implementare,
- ❖ Elaborarea unei liste de cheltuieli neeligibile.

C. Cererea de plată

Cu toate că introducerea cererii de plată ca modalitate de rambursare rapidă a cheltuielilor a fost una dintre cele mai apreciate metode de simplificare, vor fi implementate măsuri suplimentare care să contribuie la îmbunătățirea mecanismului:

- ❖ Renunțarea la duplicarea documentelor solicitate în cererea de plată și în cererea de rambursare,
- ❖ Posibilitatea efectuării de plăți în valută la nivelul Trezoreriei.

D. Achiziții publice

Procedura simplificată pentru atribuirea contractelor de furnizare bunuri, servicii sau lucrări a fost identificată ca o metodă de simplificare deosebit de utilă, dar care trebuie îmbunătățită prin:

- ✓ adăugarea de noi opțiuni, cum ar fi publicarea unui singur anunț cu mai multe loturi și atribuirea individuală ulterioară,
- ✓ posibilitatea de a se păstra documentele atașate,
- ✓ posibilitatea de introducere de erate.

E. Rapoarte de progres

- ❖ Simplificarea formularului care trebuie să conțină doar informații legate strict de perioada de raportare.

F. Rambursarea cheltuielilor

- ❖ Reducerea numărului de documente solicitate cum ar fi cele care există deja în dosarul de licitație sau cele care au fost depuse la o cerere anterioară,
- ❖ Aplicarea cheltuielilor indirecte ca metodă de simplificare a costurilor, unde poate fi aplicată.

G. Auditare și control

- ❖ Integrarea progresivă a gestionării bazate pe riscuri, cu concentrarea verificărilor și a auditului în zonele în care riscul este evaluat drept cel mai ridicat din punct de vedere al aspectelor tehnice ale proiectelor, al importanței financiare a proiectelor, al capacității/istoricului beneficiarului,

- ❖ Elaborarea unui manual de audit și control, care să fie cunoscut beneficiarilor fondurilor europene,
- ❖ Eficientizarea vizitelor de monitorizare, maxim 3 vizite, efectuate simultan pentru monitorizare tehnică și financiară.

La nivelul fiecărui program operațional, etapa punerii în aplicare a acțiunilor de simplificare va fi monitorizată îndeaproape de Comitetul de Monitorizare al programului. Evaluarea impactului punerii în aplicare a acțiunilor de simplificare va fi prevăzută în planul de evaluare.

În vederea continuării procesului de simplificare, AM va colecta opiniile și propunerile beneficiarilor, o dată la doi ani, prin intermediul unor chestionare și interviuri.

Una din recomandările studiului, legată de înființarea unui sistem de informare **"ghișeu unic"** este deja în curs de implementare, având în vedere necesitatea de a crește accesibilitatea surselor de finanțare, de a economisi timp pentru îndeplinirea cerințelor administrative, precum și de a asigura sinergii și complementarități între diverse instrumente de finanțare, în scopul de a sprijini dezvoltarea și diversificarea mediului de afaceri, în particular a IMM-urilor, se va asigura un **cadru integrat și simplificat pentru obținerea de informații comprehensive și accesibile privind posibilitățile de finanțare din FESI și alte fonduri**, precum și consiliere în acest sens, prin mecanismul de *"ghișeu unic"* pentru IMM-uri.

Ghișeul unic se va implementa prin Centrul de Informare privind FESI și rețeaua sa teritorială, format din 41 de puncte de informare (câte unul la nivelul fiecărui județ), gestionate de MFE și care formează împreună Rețeaua de informare. Va fi acordat sprijin inclusiv pentru: remunerarea personalului din cadrul centrului și rețelei teritoriale, achiziționarea materialelor documentare, derularea activităților de comunicare pentru promovarea centrului și punctelor teritoriale, etc. Finanțarea funcționării punctelor de informare/"ghiseu unic" se va asigura prin POAT 2014-2020.

Aceasta Rețea va constitui un suport important pentru diseminarea informațiilor referitoare la FESI, cât mai eficientă în rândul publicului larg și a segmentelor de public țintă, la nivel național. Potențialii beneficiari vor fi orientați și sprijiniți în elaborarea și depunerea de proiecte viabile.

Pentru operationalizarea mecanismului "ghiseu unic" pentru IMM-uri, MFE va utiliza aceasta Rețea, prin intermediul căreia se vor oferi IMM-urilor informații comprehensive și accesibile privind posibilitățile de finanțare din FESI și alte fonduri, precum și consiliere în acest sens. Autoritățile competente vor putea primi feedback din partea beneficiarilor vis-a-vis de cadrul administrativ și procedural de accesare a finanțărilor, contribuind la îmbunătățirea performanței acestora.

În vederea operaționalizării acestui mecanism se va realiza o analiză teritorială a furnizorilor de servicii pentru IMM-uri și se va stabili aria de activitate a punctelor de informare. Se va urmări o distribuție echilibrată în teritoriu a serviciilor de informare și consiliere, precum și furnizarea acestor servicii în mod concentrat, eficient și

eficace.

Pentru asigurarea sinergiei și complementarității acțiunilor de informare destinate IMM-urilor, în cursul operaționalizării Rețelei de informare, MFE va stabili împreună cu Departamentul pentru IMM-uri, MDRAP și MADR, dar și în consultare cu alte entități care oferă informații/servicii IMM-urilor în profil teritorial (ex. Camere de Comerț și Industrie), cadrul general al schimbului de informații și bune practici (ritmicitatea transmiterii și nivelul informațiilor, întrebări frecvente, etc.), astfel încât consilierea furnizată de Rețeaua de informare să fie utilă pentru orice întreprinzător, indiferent de sursa de finanțare a inițiativei sale antreprenoriale și de autoritățile care o gestionează (Oficiile Teritoriale pentru IMM-uri, ADR-uri, AM pentru fonduri structurale, Oficiile Județene și Centrele Regionale pentru Finanțarea Investițiilor Rurale pentru PNDR, etc.).

Informațiile și asistența pentru beneficiari după semnarea contractelor de finanțare, pentru PO finanțate din FSC va fi acordată de AM/OI, cu ajutorul rețelei de informare.

Pe termen mediu și lung, este analizată posibilitatea ca aceste „ghișee unice” să funcționeze la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională, având în vedere experiența acestora în lucrul cu mediul de afaceri și preocuparea de a veni în întâmpinarea nevoilor acestuia. Acesta nu se poate realiza însă fără asigurarea unei abordări unitare între tipurile de servicii și informații furnizate la nivelul fiecărei regiuni, respectiv preluarea procedurilor și bunelor practici dovedite viabile în activitatea „ghișeului unic” de la nivelul Centrului de Informare privind FESI și a rețelei sale teritoriale. Identificarea surselor de finanțare (POAT, POCA, alte surse) reprezintă de asemenea o condiție sine-qua-non.

În ceea ce privește îndeplinirea cerințelor minime care decurg din noile reglementări ale Comisiei Europene pentru perioada de programare 2014-2020, SMIS 2014+ va asigura schimbul de informații cu COM (SFC2014) și va cuprinde informațiile, normele și controalele relevante pentru FEDR, FC și FSE, astfel cum se prevede în reglementările generale și în actele delegate și de punere în aplicare. Informațiile relevante se referă la programare, monitorizare, evaluare, gestiune financiară, verificare și audit și vor acoperi numai programele finanțate prin FEDR, FC și FSE, cu excepția celor aflate în cadrul obiectivului european privind cooperarea teritorială.

Portalul MySMIS (e-coeziune) a fost elaborat recent și are ca scop facilitarea schimbului de informații electronice pentru beneficiari. MySMIS integrează toate elementele de reglementare principale (în conformitate cu Actul de punere în aplicare a normelor privind schimbul electronic de informații cu beneficiarii) ale e-coeziunii referitoare la „caracteristicile tehnice pentru funcționarea sistemelor informatice și pentru reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari”, „principiul de codare unică”, „interoperabilitatea” și „toate schimburile de informații”.

SECȚIUNEA 11. PRINCIPII ORIZONTALE

[Referință: Articolul 96 alineatul (7) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

11.1 Dezvoltarea durabilă

Descrierea acțiunii specifice pentru luarea în considerare a cerințelor de protecție a mediului, eficienței resurselor, diminuarea și adaptarea la schimbările climatice, rezistența la dezastre, prevenirea și gestionarea riscului în selectarea operațiilor.

Programul Operațional Regional va contribui la susținerea și promovarea progreselor economice și sociale durabile la nivelul regiunilor din România, acțiunile prevăzute a fi implementate în perioada 2014-2020 având o contribuție semnificativă la dezvoltarea durabilă a regiunilor. Dezvoltarea infrastructurii de transport va contribui la optimizarea / fluidizarea traficului, drumurile de ocolire reducând nivelul poluării, mai ales din interiorul orașelor. De asemenea, vor fi protejate habitatele diferitelor specii avi-faunistice, mai ales în cazul în care artera de transport reabilitată traversează sau se află în apropierea unei arii naturale protejate.

În același spirit, promovarea unor alternative de transport la autoturismele individuale și prin modernizarea parcului de vehicule destinat transportului public va conduce la reducerea emisiilor de carbon în aglomerările urbane. Pentru a răspunde provocărilor legate de Strategia 2020, precum și pentru a subsuma investițiile în transportul public urban vor fi realizate planuri de mobilitate urbană durabilă pentru a limita emisiile gazelor cu efect de seră datorate transportului motorizat.

Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon va fi asigurată, în primul rând, prin oferirea opțiunilor de transport alternativ, faptul că orașele vor deveni spații mai bune de trăit pentru cetățeni, scăderea emisiilor de noxe având un rol important în protejarea sănătății locuitorilor și în promovarea unui viitor mai durabil pentru toți. Rezultatul pozitiv va fi amplificat de implementarea unor strategii durabile în domeniul transportului public și de schimbare a mentalității la nivelul unui număr relevant de utilizatori de autoturisme în arealul urban.

În vederea îmbunătățirii calității mediului în zonele urbane, acțiunile din cadrul axe dezvoltare urbană vor contribui la revitalizarea orașelor, la regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate prin crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

Un element important al dezvoltării durabile îl reprezintă asigurarea eficienței energetice și utilizarea durabilă a energiei. Promovarea investițiilor în acest domeniu cu scopul de a îmbunătăți eficiența energetică în clădirile rezidențiale și sistemele de iluminat public în orașe va avea ca rezultat reducerea consumului de energie primară la nivelul clădirilor rezidențiale și a sistemelor de iluminat public, concomitent cu reducerea gazelor cu efect de seră.

De asemenea, acțiunile prevăzute a fi implementate pentru conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural se vor concentra asupra conservării resurselor turistice naționale, al unui mediu curat, răspunzând astfel principiilor dezvoltării durabile. În acest sens, dezvoltarea durabilă a turismului trebuie

să se realizeze în concordanță cu planurile de amenajare a teritoriului, care precizează nivelul de protecție în care se înscrie obiectivul care trebuie reabilitat.

De asemenea, vor fi luate măsuri de reducere a efectelor investițiilor realizate prin POR asupra mediului, în conformitate cu recomandările din Evaluarea Strategică de Mediu, realizată prin evaluarea ex-ante a programului. În acest sens, în cadrul procesului de selecție, toate proiectele vor fi evaluate din perspectiva protecției mediului pentru a determina dacă impactul acțiunii este limitat sau nesemnificativ.

11.2 Egalitatea de șanse și nediscriminarea

Descriere a acțiunii specifice de promovare a egalității de șanse și prevenire a discriminării de gen, pe criterii de origine rasială sau etnică, religie sau credință, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii, proiectării și implementării programului operațional și, în special, în legătură cu accesul la finanțare, luând în considerare nevoile diferitelor grupuri-țintă expuse riscului acestor tipuri de discriminare și, mai ales, cerințele pentru asigurarea accesibilității pentru persoanele cu handicap.

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Conform Regulamentul Consiliului Uniunii Europene nr. 301/2014 egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Europene Structurale și de Investiții, care trebuie respectat pe tot parcursul implementării acestor fondurilor, atât în faza de programare cât și în faza de implementare a programelor operaționale.

Pentru promovarea egalității de gen în cadrul POR s-a vizat o abordare orizontală prin care s-a avut în vedere integrarea sistematică a acestui principiu în toate fazele POR, respectiv cea de programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați. Astfel, în procesul de elaborare a POR s-a avut în vedere implicarea autorităților cu responsabilități în domeniul egalității de gen (precum Direcția pentru ocupare și egalitate de șanse din cadrul MMFPSPV, Agenția Națională pentru Romi, diverse ONG-uri reprezentative pentru comunitatea roma etc.) și care reprezintă interesele grupurilor țintă vizate. Un rol important în acest sens l-a avut procesul de consultare publică, ce a oferit oferind posibilitatea diversilor stakeholderi interesați să se implice în dezvoltarea POR, fapt care a condus la rafinarea intervențiilor în scopul maximizării impactului lor.

În cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020 accesul la educație este apreciat ca fiind unul din domeniile prioritare de intervenție pentru promovarea unei societăți axate pe respectarea drepturilor omului și susținerea diversității. Dincolo de intervențiile legislative punctuale, combaterea discriminării de gen este condiționată de existența unui sistem educativ favorabil egalității de șanse și dezvoltării personale prin îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale pentru asigurarea premiselor materiale necesare unui proces educațional la nivel european și creșterea participării populației școlare și a adulților la procesul educațional.

De asemenea, investițiile realizate prin POR 2014 – 2020 în infrastructura de sănătate și socială vor contribui la creșterea calității serviciilor, la reducerea inegalităților în ceea ce privește starea de sănătate oferite la nivel național prin eficientizarea serviciilor integrate sanitare și sociale. Totodată Programul Operațional Regional are în vedere prin sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban asigurarea accesului nediscriminatoriu la serviciile de asistență socială, pentru toți cetățenii, acordând o atenție specială grupurilor sociale defavorizate (populația de etnie romă, persoane cu dizabilități, persoane vârstnice fără sprijin, copii din familii dezorganizate, persoane - victime ale violenței domestice, etc.). Se urmărește astfel incluziunea socială a acestora și sporirea gradului lor de independență. Mai mult, acest domeniu de intervenție prevede crearea facilităților de acces precum și dotări cu echipamente specifice destinate persoanelor cu dizabilități.

De altfel, importanța *accesibilității* la nivel european a fost recunoscută și cu prilejul stabilirii liniilor directe pentru finanțarea proiectelor europene în exercițiu financiar 2014 - 2020, Comisia Europeană stabilind că accesibilitatea va fi o *condiționalitate generală* care va trebui îndeplinită de toate statele membre prin instituționalizarea unor mecanisme pentru a asigura monitorizarea implementării articolului 9 (Accesibilitate) al Convenției Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități în pregătirea și implementarea programelor operaționale.

În POR 2014-2020 se vor finanța investiții în infrastructura socială, care să contribuie la promovarea incluziunii sociale. O atenție specială se va acorda persoanelor aparținând minorității rome, pentru a le ajuta să se integreze pe piața muncii și a le asigura condiții optime de locuire. Se vor finanța investiții în blocurile de locuințe în care se concentrează populație cu venituri reduse și categorii de familii marginalizate și vulnerabile, care vor contribui la promovarea incluziunii sociale.

De asemenea, proiectele finanțate în cadrul îmbunătățirii infrastructurii rutiere de importanță regională și locală vor contribui la scoaterea din izolare a unor comunități, la creșterea gradului de mobilitate a populației zonei, și implicit la integrarea activă pe piața muncii, îndeosebi a grupurilor sociale dezavantajate și marginalizate.

Principiul egalității de șanse este un criteriu de selecție a proiectelor, iar potențialii beneficiari de asistență financiară prin POR au obligația să demonstreze că proiectele propuse nu contravin acestui principiu.

11.3 Egalitatea de gen

Descrierea contribuției programului operațional la promovarea egalității de gen și, dacă este cazul, aranjamentele prin care se asigură integrarea acestei perspective la nivelul programului operațional și al operațiunilor.

Egalitatea de gen este drept fundamental, o valoare a Uniunii Europene și o condiție necesară în vederea atingerii obiectivelor UE de creștere, ocupare a forței de muncă și coeziune socială. Una dintre principalele provocări este reprezentată de creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor, de îmbunătățirea situației

femeilor pe piața muncii și de eliminarea diferențelor dintre genuri. În mod evident, egalitatea de șanse, în general, și cea de șanse și tratament între femei și bărbați în mod particular, reprezintă un proces social complex, determinat în timp și condiționat nu numai de factori obiectivi (economici cei importanți), dar și de factori socio-culturali, subiectivi, dintre care tradițiile, obiceiurile și stereotipurile de gen.

Promovarea perspectivei de gen în politicile din țara noastră se menține ca fiind o constantă la nivel național și, în acest sens, direcția de specialitate din Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice a elaborat și va implementa cea de-a treia Strategie națională în domeniul egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și Planul general de acțiuni pentru implementarea Strategiei, pentru o perioadă de 4 ani, respectiv 2014-2017.

În ceea ce privește egalitatea de șanse între femei și bărbați, POR va avea în vedere, pe baza indicatorilor de gen și în conformitate cu Strategia națională în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați :

- Asigurarea participării echilibrate a femeilor și bărbaților pe piața muncii
- Asigurarea egalității de șanse în educație și formare profesională
- Încurajarea femeilor antreprenori
- Reconcilierea vieții profesionale cu viața de familie

În domeniul dezvoltării regionale va fi acordată atenție egalității de gen în special prin încurajarea participării femeilor la activități socio-economice și de crearea de noi locuri de muncă prin sprijinirea firmelor și crearea sau reabilitarea infrastructurii și serviciilor care contribuie la reconcilierea între familie și viața profesională și de asemenea prin asigurarea accesului egal la noile tehnologii ajutând grupurile sociale defavorizate să participe la o societate bazată pe cunoaștere.

SECȚIUNEA 12. ELEMENTE SEPARATE

12.1 Proiecte majore care vor fi implementate pe parcursul perioadei de programare

Tabelul 27: Lista proiectelor majore

Proiect	Notificarea/data de depunere planificată (an, trimestru)	Data planificată pentru începerea implementării (an, trimestru)	Data planificată a finalizării (an, trimestru)	Axe prioritare/Priorități de investiții
Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară, în zonele rurale din România	2015 -Trimestrul II	2015 – trimestrul IV	2023 – trimestrul IV	Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară, în zonele rurale din România

12.3 Parteneri relevanți implicați în pregătirea programului

1. Ministerul Fondurilor Europene
2. Ministerul Afacerilor Interne
3. Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
4. Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
5. Ministerul Transporturilor
6. Ministerul Economiei
7. Ministerul Educației Naționale
8. Ministerul Culturii
9. Ministerul Sănătății
10. Ministerul pentru Societatea Informațională
11. Ministerul Justiției
12. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
13. Agenția Națională pentru Romi
14. Consiliul Economic și Social
15. Uniunea Națională a Consiliilor Județene
16. Asociația Municipiilor din România
17. Asociația Orașelor din România
18. Asociația Comunelor din România
19. Ferderăția Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România
20. Federația Autorităților Locale din România
21. Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est
22. Agenția de Dezvoltare Regională Sud-Muntenia
23. Agenția de Dezvoltare Regională Sud-Est
24. Agenția de Dezvoltare Regională BI

25. Agenția de Dezvoltare Regională Vest
26. Agenția de Dezvoltare Regională SV Oltenia
27. Agenția de Dezvoltare Regională NV
28. Agenția de Dezvoltare Regională Centru
29. Consiliul de Dezvoltare Regională NE
30. Consiliul de Dezvoltare Regională SE
31. Consiliul de Dezvoltare Regională Sud Muntenia
32. Consiliul de Dezvoltare Regională SV Oltenia
33. Consiliul de Dezvoltare Regională Vest
34. Consiliul de Dezvoltare Regională de Dezvoltare Regională NV
35. Consiliul de Dezvoltare Regională Centru
36. Consiliul de Dezvoltare Regională BI
37. Patriarhia Română
38. Asociația Profesională Drumuri și Poduri
39. Fondul Român de Dezvoltare Socială
40. Institutul Național de Statistică
41. Consiliul Concurenței
42. Comisia Națională de Prognoză
43. ROMACT- Programul European pentru Integrarea Romilor
44. Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii
45. ANCS- Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică
46. Oficiul Național al Registrului Comerțului
47. Camera de Comerț și Industrie a României
48. Camera de Comerț, Industrie și Agricultură, Timiș
49. Camera de Comerț și Industrie Ilfov
50. Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București
51. Consiliul de Coordonare Națională a Pactelor Regionale pentru Ocuparea și Incluziunea Socială- Asociația „Pactul Regional pentru Ocuparea și Incluziune Socială București-Ilfov”
52. Fundația SOROS România
53. Asociația Națională a Stațiunilor Turistice din România
54. Centrul de Geografie Regională-Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca
55. Centrul de Studii Europene-Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași
56. ACRAFE-Asociația Consultanților din România pentru Accesarea Fondurilor Europene
57. AMCOR-Asociația Consultanților în Management din România
58. Liga Asociațiilor de Proprietari Habitat
59. BPIE-Institutul European în Performanța Energetică a Clădirilor
60. Asociația Producătorilor de Materiale de Construcții din România
61. Asociația Română a Antreprenorilor de Construcții
62. Consiliul Român pentru Clădiri Verzi
63. Asociația Auditorilor Energetici pentru Clădiri
64. Autoritatea Națională de Reglementare Energie
65. Asociația Română pentru Promovarea Eficienței Energetice
66. Institutul de Politici Publice
67. UNICEF

68. Fundația pentru o Societate Deschisă
69. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
70. Banca Europeană de Investiții
71. Banca Mondială
72. Administrația Națională a Penitenciarelor
73. Hope and Homes for Children Romania
74. Asociația Română pentru Iluminat
75. Deloitte
76. Ernst&Young
77. GIZ-Societatea Germană pentru Cooperarea Internațională
78. GEA-Strategy&Consulting S.A
79. Primaria Municipiului Bucuresti
80. Asociația Română de Biomasă și Biogaz
81. Mitropolia Moldovei și Bucovinei
82. Asociația Română a Băncilor
83. Institutul de Studii și Proiectări Energetice
84. Autoritățile Publice Locale
85. Agenția ”ÎMPREUNĂ” pentru Dezvoltare Comunitară
86. Romani Criss
87. CNCD - Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
88. ADIS - Asociația pentru Dezvoltare și Incluziune Socială
89. Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate – SASTIPEN

ANEXE (încărcate în sistemul electronic de schimb de informații sub formă de fișiere separate):

- Proiect de raport privind evaluarea ex ante cu rezumat (obligatoriu)
[Referință: Articolul 55 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]
- Documentația referitoare la evaluarea aplicabilității și îndeplinirii condiționalităților ex-ante (după caz).
- Aviz al organismelor naționale de promovare a egalității privind secțiunile 11.2 și 11.3 (după caz) (Referință: Articolul 96 alineatul (7) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]
- Rezumat al cetățenilor, cu privire la programul operațional (după caz).